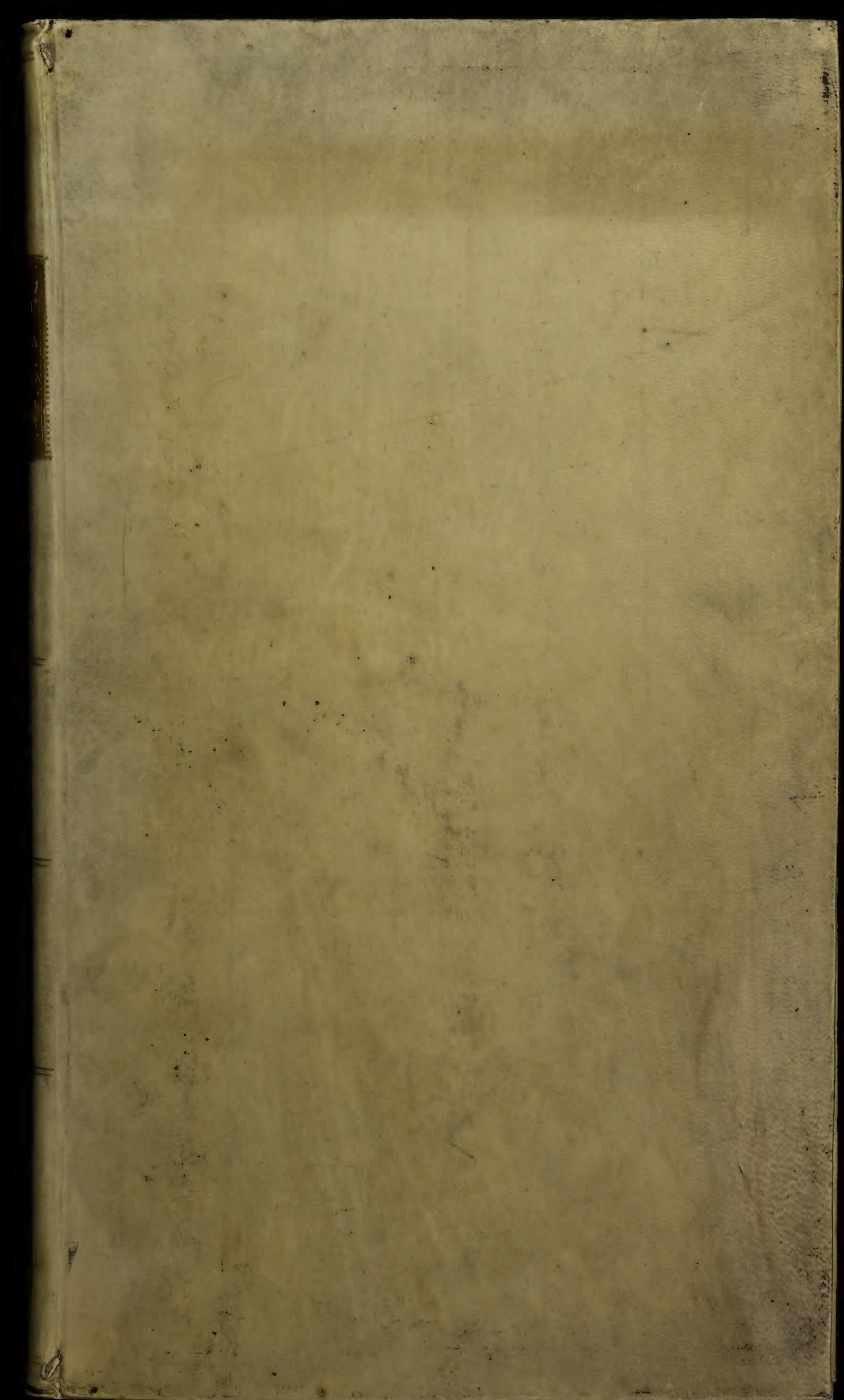

EX · LIBRIS · COLLEGII
MARIAE · DE · OSCOTT

PETER
SEABY
B

HISTORICARVM COMMEMORATIONVM RERVM GRÆCARVM LIBRI DVO,

Conſecrati

DIVO FERDINANDO,

Romano Imperatori Maximo,

Et

MAXIMILIANO, BOHEMORVM

Regi Sereniſſimo.

IN QVIBVS TAM HELLADIS QVAM PELOPONNESI, *quæ in lucem antea non venerunt, explicantur.*

AVTHORE

Wolffgango Lazio, Medico & Hiſtorico Cæſareo.

HANOVIÆ,

Typis Wechelianis, apud Claudium Marnium, & hæredes Iohannis Aubrii.

MDCV.

AD SACRATISS. ET INVICTVM D. G. ROM. IMP. D. FERDINANDVM primum, Germaniæ,Hungariæ,Bohemiæ,Dalmatiæ,Croatiæq; &c. Regem, Archiducem Austriæ, Ducem Burgundiæ, Brabantiæ, Styriæ, Carinthiæ,Carniolæ, & Silesiæ, &c. Marchionem Istriæ,Burgouiæ,Lusatiæ,&c. Landgrauium Alsatiæ,&c.Comitem Habspurgi, Tyrolis & Goritiæ,&c. dominum suum clementiss.

PRÆFATIO WOLFGANGI LAZII VIENNENSIS, MEDICI ET HISTORICI.

N bello Persico Imp. Inuictiss. *quod Xerxes rex aduersus Græcos suscepit, fertur ex captis sciscitatum esse, quid interea dum tanti motus essent, & quid in tanto discrimine agerent Græci? Respondisse verò tum captos, Olympia ac Gymnica certamina celebrare: & cum de præmio vlterius interroganti, coronam ex olea contextã tantorum laborũ brauium subiecissent, hic Arthabani filium conuersum ad Mardonium dixisse infœliciter Persas in Græcos esse concitatos, qui non pecuniarum gratia certamina susciperent, sed virtutis ac laudis ergò. Vox me hercule Græco dignior q̃ barbaro, confirmans nimirum multorum cõceptas in literas meliores cogitationes, in hoc deploratiss. seculo & Musis aduersiss. Iam enim quotusquisq; est, qui non vitæ suæ rationes omnes eo conferat, vt aurum argentumq; coaceruet, & ad ingratos hæredes transmittat, posthabitis honestis studiis, quibus ingeniorum fœlicitate prodesse, & patriæ laudem comparare posset, & ne turpi ocio sordesceret virtutis magis callem, q̃ vitiorũ viam expeditam ingrederetur. Quas tametsi honestas vitæ rationes, iam vndequaq; non solum contemni, sed maximopere & vbiq; iam explosas esse, certo sciam, Ob hanc præcipuè causam, quod præmia nulla doctissimus quisq; suis cõdigna laborib. proposita videt. Ego tamen secutus Themistoclis peritissimi ac strenuissimi Athen. ducis dictũ, desidiam esse hominis viui sepulturam, in quiete ista, quam M.T.S. mihi suspenso maximo numismatum opere hocce anno, clementer largita est, ne vllus mihi dies sine linea transiret, Græciam non quidem illam desolatam ac barbaram, sed antiquam ac florentissimam perlustraui, quam prolixe partim Pausanias partim Strabo sunt prosecuti: Idq; feci vt symbolorum, quæ in numismatibus antiquissimis Græciæ Rerump. cernuntur, veras explicationes consequerer. Accidit autem in illa perlustratione, dum omnia susq; deq; considero, & mihi nihil reliqui facio, arreptus nescio quo desiderio eius penitius cognoscendæ & telluris & Reipub. peregrinationem vtriusq;, vt est literis mandata, radio delineare inciperem, eumq; laborem subij, non magis vt vel Ptolemæo vel Sophiano derogarem, quos eo in stadio quondam cucurrisse constat, sed maritimam magis oram, quam mediterraneã emensos, quam vt locis tum Poetarum, tum historicorum, ex tam anxia & accurata delineatione lux quædam accederet. Sic proiecta in plano Græcia, & omnibus suis, non solum sinubus, promontorijs, littoralibusq; instructa, verum adeo etiam minimis oppidis, castris, nemoribus, montibus, vallibus, fluuijs, riuulis, tumulis, templis ac portubus adnotatis, quoad eius fieri potuit quã breuissime in angustis his tabellis, talem complexus sum, vtriusq; tam Helladis quàm Peloponnesi chorographiam, qualem propria mea manu ære sculptã. M. V.S. & nato eiusdẽ Regi Sereniss. sacri deniq; cubiculi præfecto Achati tuo fidiss. Martino Gus-*

mano offerimus. Quam dum operam superiori hyeme facio, nimis ac minimis quibusque anxius, placuit non solum Poetarum, illa noua loca siue potius locorum & tractuum nomina, testimoniis fulcire, qui vtraq; in Rep. clari habentur, verumetiam non sine ingenti sumptu ac sudore, adiecto commentario, tam angusto praesertim tempore conscripto, singularum Rerumpub. voluimus simul & ciuitatum exordia, nominumq; rationes, causasq; mutationum vel loci vel fortunae peruestigare, & tot Heroum, Regumq; genealogias conquirere, qui rerum in Graecia cum ante bellum Troianum, tum post excidium istud potiti, immortalitatē à scriptoribus nobilibus fuere cōsecuti. Quo in labore, me non minimum optimus & doctiss. vir Iacobus Milichius Medicus missis tabellis quibusdam iuuit. Dum hoc in pistrino sum, paucis admodum retroactis mensibus, diuerti & ad singulorum populorum migrationes, Coloniasq; aliò terrarum deductas & ciuitatum prouinciarumq; insignia ex antiqua partim moneta desumpta, partim autorum commemoratione expressa. Quibus omnibus adiecimus res praeclare gestas, consuetudines, ritus, deniq; quando & qua occasione amissa paulatim maiestate & potentia veteri, seruire ceperint singuli, & quibus, & qui factum sit, vt à Macedonum imperio adsertos hos Romani postremo iuris sui fecissent. Id me Hercule nō laboris vulgaris, sed pene infinitae fuit & memoriae & lectionis, & in quo soli mihi Pausanias & Strabo satisfacere haud poterant. Euolutis igitur Diodori Siculi, Dionysii Halicar. Thucydidis, Xenophontis, Dionis, Appiani, Alex. T. Liuii Flori, Vellei, aliorumq; commētariis, paulo altius repetens, rem adgressus sum ingenio nostro multis praesertim aliis districto superiorem, ac presentes commentarios rerum Graecarum sine omni verborū lenocinio, & nunc toto trimestri consarcinaui. Quas T. S. M. etsi satis immaturum fructum offero, cum vt ocii mei rationem redderem, tum vt de bonis literis ac studiosorū ingeniis benè mererer. Idcirco *(quod perpetuo in more habeo) & Poetarū testimoniis haec qualiacunq; sunt mea, & ornaui & locupletaui. Vt dum Graecam Remp. depingo, duplici labore perfunctus, duplicem quoq; vtilitatem apud lectorem deponerem, nodos videlicet autorum explicando & varias de rebus variis sententias conciliando. Quorū testimonia prolixe de industria interdum, & ad nauseam vsq; inserui, honorē partim tam fœlicib. ingeniis; qui lōgè nos interuallo relinquūt tribuēs, partim, vt fidem assertionū nostrarum maiorem conciliarē. Quibus rebus non solum sitim illam indagandae vetustatis existimaui me extinguere posse, verum etiā ordinem quendam credebā in faeturis meis obseruasse, vt videlicet post Rom. Remp. annis ab hinc sex euulgatam, nostram praeterea Germanicam, quam magna ex parte in migrationum libris attigi, illa vetustior etiam sequeretur, quae merito primum locum habere debuisset, nisi maiore studio ad domestica, quam ad exotica duci videamur. Etsi autem Graeciam illam florentiss. Rempubl. longe doctissimus vir Nicolaus Gerbellius Phorcen. sic satis suis illis ornatiss. comentariis complexus sit, tamen vltra situm terrarum ciuitatumq; ac quorundam montium, sinuumq; descriptiones non est progressus. Sophianae scilicet Chorographiae inseruiens, quae nimis generalis est, & vnde tot dubia autorum ac praecipue poetarū lector non intelliget. Nos (sine arrogantia dictum sit) praeter autorum cōciliationes, Heroum genealogias, ducū praeclare gesta, insignia ciuitatum, ac Rerump. coloniasq; inde deductas, consuetudines deniq; ac ritus & res cum laude gestas cuiusq; diligenti examine perscrutati sumus.* Idq; *vt ingenue fatear feci, vt priores Resp. à nobis euulgatae tertiam illam haberent quasi adminiculantem, quippe ex qua vtraq; processit. Hic siue de infantia mea, siue de benemerendi praepropero studio fateri cogor, vtramq; de qua praefati sumus Remp. hoc est, Romanam ac Germanicam immaturum esse partum, & ante tempus praeceptos labores, qui & inquisitione longiori & phaleris splendidioribus opus habuissent. Id verò factum*

est,

est, non vlla aucupandæ gloriæ gratia, sed quod valetudini, & fortunæ non satis fidens ad scopum mearum cogitationum nimis festino, hoc est, RERVM AVSTRIACARVM *Commentarios, quos solos cupio nostri memoriam relinquere, & qui præmißi illis, de quibus loquimur Rebusp. & melius intelligentur, & Sereniβimã illam* AVSTRIÆ *domum, vel hoc nomine commendare possunt, quod ampla species sit, hanc illas ipsas Resp. Christi Numine propitio olim è seruitute vindicaturam. Non sum verò ignarus pleraq; in prima me editione illarum aut non attigisse, aut obscure scripsisse, multa quoq; absenti, præsertim in icone castrametationis perperam esse Basileæ expressa, quæ ad secundã editionẽ fœnore restituentur omnia, Id quod præmonere lectorẽ de præsentis operis editione volo. Nam præter hoc, quod verborum lenocinium desiderabit, requiret forsitã, & characterẽ meliorem lector, & sculpturã in Chorographiis manifestiorem, magisq; artificiosam, & quod Græcis testimoniis careat, culpabit totum. Quibus responsum sit, æmulatione quorundam ac insidiis compulsum me esse, vt abortiuerim fœtum hunc, quem gestare, vt diutius volui si licuißet per illos, ita sperabam fore, vt secũda editione, quam Basileæ meditor, & M.T.S. & æquo lectori satisfiat, vbi & characteres & sculptores, correctoresq; longè optimi sunt, & Græci typi sinceriβimi redundãt. Agnosces Inuictißime Imperator, imo ignosces meæ arti, quã in sculpendo ære titubantibus meis manibus non satis fœliciter consecutus sum, ob insignem verò penuriam eorum artificiũ in Austria, subire nolẽs volens coactus sum. Hic rursus nimis metuo, ne ex nasutorum hominũ numero aliquis prodeat, & obiiciat mihi cur in alienam messem falcem miserim, & qui Græciam nunquam perlustrauerim, de ea tamen Cõmentarios contexere ausus sim, ac sufficere Pausaniæ clamabit, ac Strabonis labores, qui oculis singula perlustrarint. Quibus breuiter respõdeo, aliud esse hodeporica cõscribere, & aliud illa explicare, & inter se cõferre, & quæ cui desunt ex alio adiicere. Situm locorum Strabo prolixe, & dextre delineauit. In genealogias heroum ac nominum prouinciarũq; initia Pausanias cum primis incubuit. Diodorus fabulas miscuit, Liuius inclinantem Remp. Græciæ, in quarta & quinta Dec. attigit, florentem Xenophon & Thucydides, Homerus, Ouidius & Papinius ad multa sæpe loca alludunt, quibus Sophiana Chorographia caret, eaq; vix lector intelliget, nisi collatione diligenti authorum, quam nos hocce opere, quoad eius fieri potuit, diligẽtißime obseruauimus, cognoscat statum simul florentis inclinantisq; Reip. ac omnino deficientis, quæ à singulis populis coloniæ sunt deductæ, vbi ruinæ & quibus hodie nominibus hæ appellentur. Neq; vero Græciã illam barbarã his cõmentariis describimus Turcarũ tyrannide pressam, in qua tantũ abest, vt vetusta nomina authorib. celebrata supersint, vel corrupta etiam, vt ne ruinæ quidem amplius maximarum ciuitatum supersint. Quam olim Reuerendiss. ac simul Doctiss. vir D. D. Antonius Vrantius Episcopus Agriensis, olim in lucem proferet, vt qui legationib. suis Thraciam præsertim, ac minorem Asiam peragrauit, & in Geographorũ lectione, quã versatissimus est. Interea dũ illa adornantur, vt rerum Græcarũ studiosis prodeßẽ, simul & mea tam anxio labore parta non perderem, veterẽ libuit illã, ac florentiß. Græciã in harenã producere, & M.T.S. eiusq; nato Maximo regi Æmiliano, quorũ liberalitate viuo, cõsecrare ac tãtißper expectatione illa animũ vtriusq; cõfirmare, dum Basileæ oĩa illa & auctiora & ornatiora prodeãt. Tuũ erit Sacratiss. Cæsar, Lysãdri splendidiss. illius Spartan. ducis vere aureum dictũ animo tenere, qui eã Remp. maxime probabat, in qua fortibus viris & meticulosis cõgrua vtrisq; redderẽtur, innuẽs nimirũ virtutẽ inuitari præmiis, ignauos verò excitari ignominia, queãdmodũ apud Homerũ similitèr stomachatur Achilles, idem honoris haberi ignauis ac fortib. His me Sacratiß. tuæ Maiest. humilime commendo ac dedo.*

CATALOGVS RERVM PRÆCIPVARVM, QVÆ IN SINGVLIS CApitibus horum librorum continentur.

CARMEN

Ad Diuum Ferdinandum Imp. Authoris.

F ertur ab Iſmariis peſtem Tyrinthius heros
E iiciens, dominum & ſimul occidiſſe quadrigas:
R arus ab exemplo. cecidit quoq; iuſſus ab ore
D iui, animæ petriam præponens Codrus, & iſte
I mmemor in paucis, qui tum diſcrimen adibat,
N on parcens pepulit, qui terq; decem vrbe tyrannos.
A rte licet plures ſibi, ſed FERDNANDE *labore*
N omen in orbe paras, diua & pietate redundas,
D ona ferens templis aris & reddis, honores
V ngariæ ſeruas, Marte æquo & fœdere regnum
S eruas Auſtria dum nunc (ô mea viſcera) terras:
C haram igitur patriam cum ſerues maxime CÆSAR,
Æ ternum acquires laudem. ſic Herculis atq;
S ub te Cecropidam linques. ſic altus vtrumq;
A vinclis redimens referes, cum Græca trophæa
R es cuiuſq; locos & ſtemmata ſcripſimus iſtis.

AD

Ad Lectorem.

SEQVVNTVR INSIGNIA CIVITATVM AC RERVMP. QVONDAM IN *Hellade constitutarum, adiunctis quod Græcis vel imperarint, vel subiecti fuerint Thracibus, Macedonibus ac Epirotis.*

ITaque ordo PRIMVS exhibet symbola in moneta passim expressa Byzantii Thraciæ Metropolis, Mæoniæ, Thasi & Lemni Insularum proximarum.

SECVNDVS Epirotarum ac Pyrrhi Epiri regis insignia ostendit.

TERTIVS & QVARTVS Macedoniæ regum Amyntæ Philippi Alexandri Magni ac Lysimachi.

QVINTVS & SEXTVS posteriorum Macedoniæ regum præcipue Demetriorum Alexandri Philippi à Rom. debellati ac Persei capti.

SEPTIMVS Thessaliæ Trachiniorum, Locrorum, Phocidis.

OCTAVVS Bœotiæ ac Thebarum.

Huc pertinerent etiam insignia Atticæ Lamiæ & Chalcidis in Eubœa insula, sed cum locus illi in charta non esset, vna cum earum Prouinciarum Chorographia ad librum secundum, & insignium serie reiiciuntur. Periphrasis tamen omnes Helladis cum prouincias, tum insulas ciuitatesq; complectitur.

LECTOR subiectam tabellam consule ac ea cernes omnia quæ hic proponuntur excepta Attica & Eubœa insula, quarum insignia vna cum regnis Peloponnesi, Ægiali, Sicyoniæ, Achaiæ, Corinthi, Argolidis, Æginetarum, Arcadiæ, Laconicæ, Messeniæ, Pyli & Elidis, secundus tibi liber ostendet ceu copiæ cornu. Adiecta sunt insignia Insularum Cycladum, præcipue Chios, Naxi, Chois, & Coloniarum in Italiam ex Græcia deductarum Cumæ, Locrorum, Crotonis, Metaponti & Tarenti.

I.

Primum *est Byzantii metropolis Anchora cui Delphinus implicatur, vel quod maritima fuerit vrbs, totius maris Ægei Pontiq; emporiũ, vel quod Delphini supra Byzantium ostia Istri dulcescentia ingrediantur ex Ponto vt Plinius scribit.* fol.4

Secundum *eiusdem est insigne, Neptunus aquam effundens, ratio eadem quæ superioris.* f.4

Tertium *est Mæoniæ, sedens vtpote Hercules & aquam effundens, vel quod Telephus filius Herculis ex Auge Nimpha, expositus à Theutrante rege Mysiæ & Mæoniæ, successor regnorum constitutus fuerit, ab Achille in bello Troiano vulneratus, vel quod Iolaus Herculis ex sorore nepos adscitis Thebanis, Thera Antesionis filio: & Philogene ac Demone, Euctemonis filiis, Iones ex Attica in Asiam colonias deduxerit, Colophonem, Prienem, Smyrnam, Pergamũ, Clazomenũ, Miletum, Cnydum, Halicarnassum & ipsam Myuntem Mæoniæ de qua sermo est. Reliquarum* Lector *insignia in Chorographia cernes.* f.5

Quartum *Thasiorum insulæ est, Bacchi facies coronata, nam Thasus frater Cadmi, Phœnices in hanc insulã duxerat. Ex Cadmi vero filia Semele Bacchus nascitur, qui cum ad Lycurgum Thraciæ proficisceretur, eò diuertit, vt gentiles vites colere doceret.* f.5

Quintum *eorundem est Hercules puta Tyrius, cui Phœnices gentiles repertis aurifodinis decimas vouerant.* f.5

Sextum, *Myrineorũ Lemni ciuitatis est vel Ionia. Est autem mulier ramulum gestans, puta Hipsiphile Thoantis regis Lemni filia, quæ patrẽ seruarat, cum mulieres ea insula omnes viros occidissent.* f.5

II.

Primum *Epirotarum est, Æacus videlicet cum matre Ægina, author generis Æacidarum, vnde Pyrrhus filius Achillis Regum Epiri caput processit.* f.9

Secundum *eorundem est, victima, quercu circũdata, oraculum Dodonæum quod in finib. Epiri claruit, repræsentans.* f.15

Tertium & Quartum *eorundem est Ioue eiusq; aquilam ostendens, vt qui ex Ægina Asopi filia Æacum genuit Regum Epiri caput.* f.16

Quintum, *Pyrrhi Regis Epirotarum est, vel Iunonem vel Cererem repræsentans.* f.16

Sextum, *eiusdem Regis cum Icone Mineruæ sedentis puta Ithoniæ, cui Pyrrhus spolia opima de Galatis ac Antigono rege suspenderat in finib. Epiri.* ibid.

III.

Primum *est Macedonum Alexander Magnus Herculis exuuiis tectus vtpote cuius se filiũ finxerat.* fol.24

Secundum *Macedoniæ regni, Diana Pallæa & quia venationis studiosissima hæc gens fuerat teste Curtio & Athenæo.* f.21

Tertium *eiusdem regni claua Herculis, quod reges Macedoniæ descenderint à Ciso quodam exule Temeni regis Argiuorum filio, qui Cleolai natus fuerat, Aristomachi nepos & Hylli Herculis filii pronepos.* ibid.

Quartum & Quintũ, *Amyntæ aui Alex. Magni sunt, puta facies & Equus Thessalicus Macedonibus generositate celebratus.* ibid.

Sextum, *Philippi Alex. Magni parentis, eques Thessalicus quo in bello præcipuè vsus fuerat, Curtio autore.* f.22

IIII.

Primum & Secundum *Alexandri Magni facies, cum Bucephalo equo currente qui præter illum nullum admiserat.* f.24

Tertium & Quartum *eiusdem cum symbolo Bucephali alati vtpote iam consecrati cum in India obiisset. cuius honori & vrbem dd* f.25.

Quintum *est Lysimachi Macedoniæ regis more Macedoniæ Regum hircinis cornibus adornati.* f.2.&23.

Sextum *eiusdem est pallas sedens & aquilam gestans, quod Calisthenem Philosophum à furore Alex. Magni seruasset.* f.20

V.

Primum *cum* II. III. & IV. *Demetrii est quem Poliorceten multis expugnatis vrbibus cognominabant F. Antigoni Satrapæ ac cognati Alexandri Magni, qui Neptuni Symbolo vsus fuit, quod Isthmum Peloponnesi suffodere conabatur, adest & currus triumphalis, ob victoriam de Ptolomæo Aegypti relata.* f.25.

Quintum & Sextum. *Demetrii superioris filii, quem is ex Ptolemaide Ægyptia genuit, & Cyrenes regem constituit, vnde & cornu copiarum symbolo, ob Ægypti fertilitatem in moneta vsus est, quod regni Ægypti insigne extiterat* f.25

VI.

Primum & Secundum *Macedonum regis Alexandri est, vel qui pater Antipatri fuerat, quem Demetrius Poliorcetes occidit vel qui Cassandri filius fuerat, nepos Thessalonices sororis Magni, qui Athenas Lacharis tyrannide liberauerat. Symbolum equus Thessalicus.* f.33

Tertium & Quartum. *cum Bigarum symbolo Philippi Maced. regis, quẽ Quinctius Rom. ad Cynocephalas debellauit.* f.32

Quintum & Sextum. *Persei est Maced. regis à Paulo Æmilio capti & triumphati. In Symbolo est Aquila Dodonea.* f.50

VII.

Primum *est Trachiniæ Heracleæ, vbi Hercules in Pyra se inflammauerat cuius sedẽtis trunco & miseriam deplorantis symbolũ exhibetur, cum à Deianira vxore venenata tunica fuisset infectus.* f.36

Secundum *Locrorum est, Pugil puta Euthimus picta, qui toties in Olympia vicerat. in altero Cereris imago ob celebrem in Thermopylis templum eius deæ.* f.36

Quartum *est Locrorum Ozolarum insigne Hesperus stella, cuius Strabo meminit.* f.44

Quintum *est Phocidis Tripos Delphicus, hoc enim in Phocide oraculum claruit.* f.48

Sextum *Aquila est Delphica quod ibi vmbilicus terræ existat à duabus aquilis, quarum vna ab ortu & altera ab occidente à Ioue emissa fuerat: Quæ apud Delphos concurrerant.* f.48

VIII.

Primum *Bœotiorum Ceruus est vel quẽ Euripidem Hercules occidit vel quod in finibus Bœotiæ Actæon in Ceruum mutatus fuerit* f.13.57

Secundum *Bœotiorum est* Musca *ob Iouem Muscarium, quem Hercules dedicauit Bœotius puta Thebanus.* f.57

Tertium *Neptunus Bœotiorum vtpote aaus Agenoris illius gentis autoris, vel quod triplici pelago terra Bœotiæ tangatur.* f.57

Quartum *eiusdem populi est Cereris Icon, vt quæ ex Neptuno apud Bœotios Dispœnam genuerat & Eleusii Atticæ regis filium Triptolemum nutrierat, qui sementẽ facere primus docuit, qua Bœotia quoq; inprimis abundat.* f.57

Quintum *Thebanorum est puta Bacchi cantharus quem ex Semele filia Cadmi Iupiter genuerat, Is enim vineas colere primum omnium gentiles suos Phœnices & Bœotios docuit.* f.58

Sextũ *bipennis Herculis est ex transuerso repræsentata, quod & vitrico Thebano Amphitryone educatus fuit, & Thebanos à tyrannide Orchomenorum liberauerat, vt Diodorus scribit securibus ex templis raptis, nisi alius pro ancili intelligere malit* f.58

HISTO-

HISTORICÆ COMMEMORATIONES RERVM GRÆCARVM DESCRIPTARVM.

Per Wolffgangum Lazium *Medicum & Historicum Cæsareum.*

Liber Primus.

DE THRACIA.

THRACIA tametsi ad Greciam, à vetustis Geographis non referatur, nos tamen vel ob commercium perpetuū quod Thracibus cum Grecis fuerat (vt vel Therei historia docet quę apud Ouid: VI. Metam: extat) vel quod imperij sede apud Bizantium constituta, græca simul ibi lingua exculta extiterit; Imo Græci Imperatores, hanc prouinciam tanquã regiam elegerint, de Græcia scripturi, à Thracia auspicari voluimus. Quam Ptolo. lib. III. tab. Europæ III. definit ab Oriente Propontipe, & ore Ponti, quod vocatur Bosphorus Thracius; ab Occasu vero Mysia superiori, & parte Macedoniæ ad Orbelum montem; à Septētrione Mysia inferiori & a Meridie parte Macedoniæ, quæ est ad Nessum fluuium & Melani sinum: Cui adheret Cherronesus, vbi maria, Propontis & Hellespontus, hodie Stretto de Callipoli dicta, quibus videlicet ex Ægypto annonæ Constantinopolim inuehuntur. Isthic quoque Sestos & Abdus Milesiorum coloniæ (in augustissimo freto, quod Europam Asiamque intercidit, stadiorum omnino vt Strabo aduertit, septem, à Xerxe ponte iunctum,) Leandri ac Heros amoribus celebratę, quæ tamen 30. stadiis inuicem distant. Celebres vero a Romanis in ea prouincia, cū Barbaris isthic iam Greci coaluissēt, Præturę distinctę fuere: circa Hemum quidē montē, Danteletica, Sardica, Vdicesica, Selletica; & versus Macedoniam, Medica Drosica, Cæletica, Corpialica, Cenica, Bessica: & prope Perynthum, vbi traiectus est Constantinopolim ex Romania (ita enim magnam partem Thraciæ, qui eam hodie incolunt, Turcæ appellant) Cersi vernaculo sermone dictus. Strabo 7. Geograph. Græcorū regionis in Thracia meminisse videtur, cum ait: Trans amnem Strymonem verò vsq; ad Ponticum ostium atque Hemum montem, cuncta sunt Thracum, excepto littore quod Græci tenent. Quidam sanè in Propontide siti; plerią; vero ad Helespontum aut sinum Malanon, hoc est nigrum, alii vero super Ægeo Pelago. Idem lib. XIV. Hinc vero continens fluxum quendã accipiens, iam secundi & occidentalis lateris initium facit, vsque in Propontidem & Bizantium. Sed cum Ephorus dicat XVI. nationes hanc Cherronesū incolere tres Grecas, reliquas barbaras. In hoc igitur Thraciæ regno, vt Mela scribit, nec cœlo nec Sole læto homines quondam colebant & iustitiæ obseruatores præstãtissimi & cælibes, ad quod alludens scribit VII. Geograph. Strabo. Scribit autem Posidonius Mysios religioni indulgētes, ab animãtibus abstinere, & eam ob causam pecus omne vitare, melle vero & lacte & caseo vesci. Quumque tranquillam exagitent vitam, ob Deorum culturam Deicolæ & Capnobatæ, id est, fumi conscensores nominantur. Plerosque Thraces esse, qui sine mulieribus vitam ducant, quos Cristas, id est, Creatores nominant, sanctificatosque honoris gratia, omnimoda cum libertate victitare. Hos summatim vniuersos Poetam dixisse, equarum mulsores & lactophagos insignes, Abios, id est, minime viuos homines, iustitia præstantissi-

Limites Veteris Thraciæ.

Regiones Thraciæ.

Græci in Thracia.

Mores Thracum.

mos pręcipue, aut Abios appellant à mulieribus disiunctos. In eodem præterea regno, præter Orphea, quem fabulæ saxa cantu mouisse, referunt (canẽte Ouid. 1. Metamorph.

Ad regem duxere Mydam, cui Thracius Orpheus
Orgia tradiderat cum Cecropio Eumolpo.)

Thracia reges antiquiores.

Claruerunt reges Oagrius Orphei Poetæ pater, Lycurgus & Diomedes aduenis crudeles, Tereus qui Prognen filiam Pandonis regis Athænarum hoc nomine secundi duxerat vxorem Philomelæ in auem sui nominis versæ sororem (quam in 6. Metam. Naso fabulam recenset) Boreas, Zethus & Ceix Alcyones maritus, in auem sui nominis cum coniuge conuersus. Cygnus itidem in auem sui nominis conuersus. Præterea Troiani belli tempore in Thracia Rhæsus ad famam venerat, Pryamo auxilio profectus, cuius equos albissimos antequam Xantum fluuium bibissent ex oraculo ad expugnationis occasionem Diomedes & Vlysses interceperant. Homerus porro Asium quendam Thraciæ regem celebrat auunculum Hectoris & Hecubæ fratrem & Polymnestora Maro.

Historia Lysimachi.

Insignia Acmonta Lysimachi regis.

Hos omnes autem post secula superauit corporis robore & diuitiis Lysimachus Alexandri Magni Satrapa, qui in finibus Cherrhonesi ciuitatẽ à se nominatam cõstruxit. Cuius facies in vetusta moneta cornubus hircinis Diademàti adsutis ornatur, cum Palladis sedentis symbolo in auersa, vel quia, vt Arrianus est autor, in vasto nemore obuium virum manibus corripuerit, vel quia illud peculiare Macedoniæ Principum insigne extiterit, quemadmodum & Demetrius Antigoni, in perantiquo numismate sculptus cernitur.

Et Plutarchus in vita Pyrrhi nominatim scribit. His plerique Macedones mentem præstabant, ac videre Pyrrhum queritabant. Pyrrhus autem stabat, detracta Casside, ac rursus eam capiti imponebat, vt insigne Hircinorum cornuum nosceretur.

Cornuti reges Macedonia.

Liuius libro 7. Decad. cum Philippi Macedoniæ regis conflictum pro Achæis cõtra Ætolos ac Romanos describit, Expeditione ea (inquit) qua cum populatoribus agri ad Sicyonem pugnauit in arborem allatus, impetu equi ad eminentem ramum, cornu alterum galeæ perfregit. Id inuentum ab Ætolo quodam, prolatumque in Ætoliam, ad Scardiletum, cui notum erat insigne galeæ, famam interfecti regis vulgauit.

Plura lege apud Val. Max. libro 5. Cap. 5. & Cap. 1. de Antigono rege. Secuti sunt Lysimachum in regno Thraciæ, vel præcesserunt Seutes quem Alcibiades Athenien. imperio subiecit, Cotyis quem item Tymotheus Cononis filius Athen. in potestatẽ subdidit. Et Rytis ductus in thriumphum à Cn. Octauo capto Perseo. Cuius Liuius Dec. quinta mentionem facit Romam legatos misisse pro redimendo filio Perseo.

Historia de Lysimacho.

Reuertor ad Lysimachum quem cornuto capite, in veteri numismate repræsentari diximus. De quo viro duæ insignes narrantur historiæ. Prima, quod ob Callisthenem Philosophum liberioris linguæ hominem, ab Alexandro Magno Leonibus obiectus fuerit, quem tamẽ arte vicerat, & Philosophum liberauerat. Vnde Palladis nimirum imagine auersa in moneta vsus fuit. Secunda, quod ingentem thesaurum apud Pergamum Asiæ à Philetęro relictum [Strabone lib. XIII. autore] comparauerit. Quem verisimile est, in Thraciam tulisse prouinciam sibi parentem: Et cum filium Agathoclem à Getis in Transyluania captum liberaret (vt Arrianus & Curtius autores sunt) signasse aurum, cuius nimirum ingens vis per manus maiorum ad Decebalum peruenit, qui

Numismata Lysimachi in Transyluania reperta.

obiectam Thraciæ oram (modo in Transyluaniam & Transalpinam diuisam) incolebat. Quem virum bello peritum Imperator Traianus ad mortem coegit, & cum maiorũ suorum thesaurum in Sargetia amne barbarus occuluisset, vt Dion est autor, captiuorum opera quos subinde necauerat, Bicule postremo indice qui moriturus superfuerat, non vulgarem eiusce copiam Romanus inuenit, vt Monumentum testatur quod adhuc in Transyluania superest. Accidit vero, vt reliquum nostra ætate Piscatores Valachi, in fornice quadam aquis subiecta, arbore quæ supra creuerat in ruinas concidente, eruerint. Vnde Georgius Monachus & Multaui non dicendã vim auri asportarunt, nummis etiam ex his bis mille ad Imp. FERDIN. perlatis, pondere cuiusque trium Ducatorum.

Redeo ad Thraciam, quam fabulæ & historiæ celebrant Orphei, Protesilai Hecubæ

Sepulchra nobilia Thracia.

eiusque filii Polydori tumulis, filiæque Polixenæ ab Agamemnone immolatæ isthic.

Priamus enim de statu Troiæ dubitans filium, cum magno auri pondere conseruandum

uandum miserat Polymnestori Thraciæ regi, antiquo hospiti amico & genero suo, sed ille deleta Troia, cæterisque filiis Priami omnibus interfectis, auri cupiditate adductus, Polydorum in littore spaciantem telis adgreditur, ac frustra fidem implorantem occidit, cadentique tumulum superiniecit, cui supercreuere mirti virgulta, vt author est Virgilius Æneid. tertio. Id cum mater Hecuba rescijsset, simulauit se ingens adhuc auri pondus illi secreto indicaturam, quod pro filio acciperet, id auarus Rex credens mox ad Hecubam profectus est, & illius vnguibus obcæcatur, vt Euripides in Hecuba & Ouid. XIII. Metamorph.

Est vbi Troia fuit, Phrygiæ contraria tellus.
Bistoniis habitata viris, Polymnestoris illic.
Regia diues erat, cui te commisit alendum
Clã Polydore pater, Phrygiisq; remouit ab armis.
Consilium sapiens, sceleris nisi premia, magnas.
Adiecisset opes, animi irritamen auari.
Vt cecidit fortuna Phrigum, capit impius ensem.
Rex Thracum, iuguloq; sui demisit alumni.
Et tanquam tolli cum corpore crimina possent.
Exanimem scopulo subiectas misit in vndas.

Et de Hecuba in Leonem Saxeum conuersa cum oculos eruisset Thracum regi.

Sic Hecube postquam cum luctu miscuit iram,
Non oblita animorum, annorum oblita suorum,
Vadit ad artificem diræ Polymnestora cædis,
Colloquiumq; petit, nam se monstrare relictum
Velle latens illi quod nato redderet aurum.
Credidit Odrysius, prædæq; assuetus amore,
In secreta venit, tum blando callidus ore,
Tolle moras Hecube dixit, da munera nato,
Omne fore illius quod das, quod & ante dedisti
Per superos iuro, spectat truculenta loquentem.
Falsaq; iurantem tumidaq; exæstuat ira.
Atque ita correpto, captiuarum agmina matrum
Inuocat, & digitos in perfida lumina condit.
Expilatq; genis oculos facit ira valentem.
Immergitque manus, fædataque sanguine sonti.
Non lumen (neque enim superest) loca luminis haurit,
Clade sui Thracum gens irritata tyranni,
Troada telorum, lapidumq; incessere iactu
Cœpit. At hæc missum rauco cum murmure saxum
Morsibus insequitur, rictuq; ad verba parato
Latrauit conata loqui, locus extat, & ex re
Nomen habet.

Et de Polyxena ad aram mactata à Neoptolemo Achillis.

Placet Achilleos mactata Polyxena manes.
Dixit, & immitti sociis parentis amore.
Rapta sinu matris quam iam probe sola fouebat.
Fortis, & infœlix & plusquam fœmina virgo
Ducitur ad tumulum, diroq; fit hostia busto.

Fuerunt & alia Troianorum in Thracia vestigia Æneæ vrbs ab Ænea Troiano condita dum illac in Italiam transiret, ad quam alludens canit Maro sub persona Æneæ III. Æneid.

Littora tum patriæ lachrimans, portusq; relinquo,
Et campos vbi Troia fuit, feror exul in altum
Cum sociis, natoq; penatibus & magnis Diis.
Terra procul vastis colitur Mauortia campis.
Thraces arant, acri quondam regnata Lycurgo.
Hospitium antiquum Troiæ, Sociiq; penates.
Dum fortuna fuit, feror huc, & littore curuo.
Mœnia prima loco fatis ingressus iniquis
Aeneadasque meo nomen de nomine fingo.

Nobilitarunt hanc prouinciam & prælia quædam ac victoriæ insignes Atheniensium, videlicet cum Spartanis ad portum Celon, Augusti Cæsaris & M. Antonii de Bruto & Cassio victoria, post necem Iulii Cæsaris. In hanc quoque tellurem Xerxes Persarum rex ille potentissimus, copias suas ex Asia traiecit, Helesponto ponte iuncto, qui & Athon montem excelsissimum perfodere conabatur, vt de reliquis præclare gestis taceam, quæ isthic, antequam in Romanæ prouinciæ esset redacta, sunt editæ.

Thracia facta prouincia Rom.

Redegit autem in prouinciæ formam primus ex Romanis Augustus Imperator; ex occasione dissidii, quod inter fratrueles Cotyim & Romætalcem erat exortum; Quorum alterius sibi filiam Romanus copulauerat. Post quæ tempora Tiberius Sicambrorum siue legionem siue cohortem præsidio inibi locatam habuit, cum Thraces rebellantes per Poppæum Sabinum contudisset, vnde scribit Cor. Tacitus in quarto. Lentulo Getulico C. Caluisio Coss. decreta Triumphi insignia Poppæo Sabino, contusis Thracum gentibus, qui montium editis inculti atque eo ferocius agitabant. Causa motus super hominum ingenium, quod pati delectus, & validissimum quemque militiæ nostræ dare aspernabantur, ne regibus quidē parere nisi ex libidine soliti, aut si mitterent auxilia, suos ductores præficere, nec nisi aduersum accolas belligerare, ac tū rumor incesserat, forent disiecti, aliisque nationibus permixti, diuersas in terras traherentur. (*Et subdit*) At Sabinus, donec exercitus in vnum conduceret, datis mitibus responsis dum Pomponius Labeo è Mæsia cum legione Rex Rhoemetalces cum auxiliis popularium, qui fidem non mutauerant, venit, addita præsenti copia, ad hostem pergit. *Et concludens.* Hi dū eminus grassabātur, crebra & multa vulnera facere, propius accedētes eruptione facta turbati sunt, receptique subsidio Sycambræ cohortis, quam Romanus promptam ad pericula, nec minus cantuum ac armorum tumultu trucem, haud procul instruxerat. Translata dehinc castra hostem propter relictis apud priora munimenta Thracibus quos nobis adfuisse memoraui. Et nominans postea munimenta illa, Tarsam & Thuresim, historiam prolixè describit. Ita pacata Thracia, qui secuti sunt Imperatores ciuitates in maximas condidere Traianus ac Hadrianus quæ adhuc conditorum nomine supersunt.

Thracia Rom. rebellat.

Legio Romana in Thracia.

Insignia antiqua Constantinopolis

Constantinus deniq; Imp. ille magnus etsi è fundamentis inibi vrbem nullam condiderit, Byzantium tamen veterem & liberam vrbem (quæ in antiqua moneta Delphini anchoræ implicati, forte quod Plinio autore Delphini ostia Istri dulcescentia intrent supra Bizantium, itemque nudi hominis sedentis ac aquā effundentis symbolo vsa conspicitur) ita extulit, ædificiis ac prærogatiuis, nomine quoque suo dignatam, vt vrbis æternæ Romæ videlicet iam tum æmula facta, Romani quoque imperii sedes altera ac quidem præcipua, electa fuerit, vbi aduersus Sarmatas, Dacos atque Gotthos multas quotannis legiones Romani alebant: Fla. Vopiscus scribit, Aurelianum Imper. ex Dacia legiones cum deperditam videret in Mæsiā ac Thraciam abduxisse: hæ fuerunt legiones 13. & 14. Liber præfecturarū sub Arcadio & Honorio Impp. scriptus aduersus Gothos & Hunnos, duas in Thracia excubasse legiones refert ex Ægypto adductas, primam Flauiam Constantiacam & tertiam Diocletianam quibus à Traiano adiecta fuit secunda Traiana, quæ fortassis cōdēdæ Traianopoli occasionē dedit, ad quas alludens scribit in 13. Marcell. Emensis itaq; longis interuallis & planis, cum Hadrianopolim introiisset vrbem Hemimontanam, Vscudaniam ante hac appellatam, fessusque labore diebus 12 recreans vires, cōperit Thebæas legiones in vicinis Oppidis hyemantes. Itinerarium Antonimi, Decimæ Herculeæ in finibus Thraciarum meminisse videtur.

Legiones postrema Thracia.

Populi Thraciæ inhabitatores postremi.

Propter Gothos autem præcipuè ita legionum præsidio firmatā Thraciam autumo. Vnde Am. Marcell. lib. 22. de Gothis ex Dacia in Thraciam excurrentibus scribit. Quin etiam per Thracias omnes, cum munimentis reparans extimis, curansq; sollicitè ne arma vel indumēta, vel stipendiū, vel alimēta deesiēt his quos per supercilia Istri dispersos, excursibusq; barbarorū oppositos agere, vigilāter audiebat & fortiter. Et lib. 26. Consumpta hyeme festinans ad Syriam Valens, iam fines Bithyniorum ingressus, docetur è latronibus ducum, gentem Gothorum, ea tempestate intactā, tandemq; sęuissime conspirantem, in vnum ad peruadenda parari Collimitia Thraciarum. Quo loco idem autor prolixe describit Gothorum in Thracias emigrationem ductoribus Fridigerno Safrago & Ala-

& Alathæo, Qui populi à Valēte Imp. intra Thraciam recepti, cum durius tractarentur à Maximo & Lupicinio præfectis, aduersum ipsos profectum Valentem cum omnibus copiis deleuere, relictaq; Thracia, Pannonias occupauere: Posthanc gentē Romanis in Thracia, Imperatoribusq; ibi perpetuo considētibus, negociū facessere, Sarmatæ, Hunni, Auares, Bulgari præterea, quorum adhuc reliquiæ in Thraciis manent, montibus præcipue ac conuallib. Hemi, Orbeli, ac Rhodopes, gentilitia lingua hodie Kriuiczne, Karopnytze & Czeruaniwerty nuncupatis. Postremi Turcæ fuere, procul ex Scythia, proditione fratris Imper. Constantini & Genuensium perfidia per Bosphorum in Europam transuecti, anno salutis MCCCCLIII qui hanc nobilem prouinciam adhuc possidet, Romanis omnino & Græcis magna ex parte confectis, ob veteres colonos tamen nomē prouinciæ ROMANIA ac Græcæ linguæ tametsi corruptissimæ fragmenta manēt. Qua de re consule Zonoram, & alios qui Imp. Oriētalium res gestas in literas miserunt.

Videtur pertinere ad Thraciæ siue antiquitatē, siue splendorē Thasus Insula illius littori proxima, inter Strymonis & Nessi Ostia, hodie Thaso nominata, quam Auream à metallis Eustathius Plin lib. 4. c. 12. Aeriam siue Æthriam à salubritate aeris appellatam autor est. Vbi vina colere Phœnices, qui in hanc ex Asia sunt transgressi & Bacchus ab Osyride rege Ægypti dimissus cum per hanc transiret ad Lycurgum Thraciæ regem, docuere. *Thasus Insula proxima Thraciæ.*

Vnde in numismate Thasii, puta Phœnices de Agenoris stemmate, vnde & Bacchus descēdit Bacchi coronati imagine, ac Herculis symbolo cum inscriptione Herculi Seruatori, vsi reperiūtur. Quippe Tyrius Hercules, cui etiam antiquitas primi Herculis gesta attribuit, colebatur domibus ac pingebatur, bono diuitiarum auspicio, præteratq; inueniendis thesauris. Quare cum auri fodinas in hac Insula Phænices inuenissent, haud inepte eius imagine vsi fuere. Scribit enim Strabo Phænices domo nauigantes Thasum occupasse, & auri ibi venas inuenisse, & vineas à Baccho edoctos colere cepisse: Subscribit 5. Eliacorum Pausanias, Thasii præterea qui prima ab origine Phænices sunt, cum Thasum secuti Agenoris filium ad inquirendam Europam Tyro, & ex alia Phænicia vnâ enauigassent, Herculē in Olympia consecrarūt, cuius basis quemadmodū & simulachrum, est ænea. Magnitudo simulachri cubitorum decem est, clauam manu dextra tenunt, sinistra arcum. Audiui item Thasi, eundē ibi Herculem oppidanos colere, quem Tyros. Postea autem Græcorū iam concilii factos participes & Herculi Amphitryonis filio, diuinos honores decreuisse. Quę eiusmodi sunt vt Herculis symbolum in Thasiorū moneta satis explicāt, nisi & illud addere velis, q. primo Bibliothecæ Diodorus scriptū reliquit, Osyridem Ægypti regem cum Bacchum dimitteret, Herculem & Antæum præfecisse. Sed quid sibi vult inscriptio quę imagini Herculi adiecta est. HERCVLI SERVATORI, forte quod inuentis aurifodinis in Thaso insula Phænices decimas illi vouerint, ex antiquo more Græcorū, vt primo antiquitatum Dionysius animaduerterit Laborantes enim sterilitate Pelasgi, omniū rerum Ioui, Apollini & Herculi decimas vouerunt, & eorum quę ipsis nascerentur in posterum, potitique voto, frugum omnium & pecorum portionē sortiti obtulerunt Diis quasi vouissent hæc sola. *Hercules Thasiorum.*

Addit Diodorus Herculem, ob honorē illi a Latinis impensum, dixisse, quod quicunq; ei decimas bonorum daret, vitam fœlicem victuros.

Recipio me ad Bacchi coronati imaginem, qua Thasos vsos existimo, vel quod Bacchus ex Agenoris stēmate processerit, cuius filium Thasum cum Phænicibus eam Insulā occupasse diximus, erat enim natus ex Semele Cadmi nata Ioue impregnata. Cadmus vero & Thasus fratres fuerunt, vel quia Bacchus cū ad Lycurgū Thraciæ regē ex Ægypto proficisceretur, Per hanc Insulam transire coactus fuerit, & ita vineas ibi colere docuerit quod illi in more perpetuò fuisse, quacunque transiret, Diodorus refert. *Bacchus Thasiorum.*

Spectat ad hoc Historia. quam item autor IIII. Bibliothecæ recitat. Tradūt Dionysium ex Asia in Europam cum exercitu transiturū, cum Lycurgo Thracum, qui sunt ad Hellespontum, rege societatem coiisse: cum fœminas primum in Thraces veluti amicos traduxisset, iussisse Lycurgum noctu milites suos Dionysium adgredi, ipsumque

& pellices omnes obtruncare. His per quędam accolam, Tharopem nomine cognitis, tertius Dionysius, cum nondum transfretassent milites, amicorum præsidio, occulte ad exercitum transiit. Lycurgus pellices adgressus in loco qui appellatur Nysium omnes interemisse dicitur: At Dionysius exercitu traducto, Thracē pugna superatū, captumq; priuauit oculis, domesticis eius cruci adfixis. Tharopi, memor beneficii, Thracum imperium concessit, tradito ei orgia celebrandi modo. Hęc ille, ex quo etiam tertia ratio elicitur vsurpati Bacchi, cum primo Bibliothecæ in hæc verba scribat. Fuisse autem Osyridem studiosum agriculturæ tradunt, nutritū autem in Nysa fœlicis Arabiæ, & propinqua Ægypto, cum esset Iouis filius, vnde & Græci à patre & loco Dyonysium appellant. Huius vrbis Poeta, qui in Ægypto fuit, in suis hymnis meminit, dicens esse Nysam vrbem supra montem, excelsum ac florentem longè à Phœnicia, ferme Aegypto conterminum. Vineæ quoque fuisse in Nysa inuentorem tradunt, priusquam plantandi, ac vini conficiendi, seruandiq; & ex alio transferendi, vsum docuit. Hæc explicant, quare Phænices, vnde Thasii descendunt, tantopere Bacchum sint venerati. Quibus adde & quartam causam quod generosum in hac Insula vinum proueniat, quod Galenus Medicus etiam 12. Methodi inter clariora genera celebrat, vnde Athæneus deniq; 1. Dipnoso: ex Ephippo versus quosdam citat, qui in latinum sermonem conuersi sic habent:

Vinũ Thasium celebre quondam.

Amo profectò Praminum Lesbi merum,
Bibiturq; valde gutta multum Lesbia.
Obsonium est Pellax & id perutile.
Vinum Thasium ac vnguenta, sertaq; inclyta.

Citat & aliud carmen de hoc genere vini ex Clearcho quodam.

Iucundius nec Lesbio fit poculo.
Vinum alterum & Alexis.
Vinis Thasiis & Lesbiis eget die. Et ex Archestrato:
Phœnicum meliora virumq; cætera vina.
Nil ego curabo, est etiam Thasium egregium.
Alterius vini varias mittatur in Oras.
Vrbibus ex his cognoui germina vitis.

DE EPIRO.

PIRVS à planitie terræ nominata, tametsi & ipsa à Græcia & Hellade separata quōdam fuerit, quod de Thracia pręfati sumus (id quod Strabo etiam 7. Geograph. his verbis testatur. Huius autem initium ab Adriatico sinu vsq; ad sacrum Istri sumitur ostium, in qua & Gręcia & Macedonum & Epiri gentes comprehenduntur) tamen quod Græciæ Achillis stemma rerum ibi potiri ceperit Pyrrho filio ipsius autore, coniūgere Græciæ voluimus & propter Apolloniam Gręcam vrbem, Iouisq; Dodonæi græcum oraculum, nec non propter Actium Apollinem, & Arcananes qui Græci fuerunt, vt Strabo in 7. testatur: Ingredientibus occurrunt à dextra habitantes ex Græcis Acarnanes, & Apollinis Actii templū. Et rursus secundum Ambraciā Argos extat Amphilochium, quod Alcmeon eiusq; liberi condidere. Constat enim Alcmeonē vt author est Ephorus post Epigonorū aduersus Thebas expeditionem ab Diomede in Aetoliam, ad eius auxiliū exercitum aduentasse, & eius ope illum hanc simul & Acarnaniam in potestatem redegisse.

Acarnanes in Epiro ab Argiuis.

Cæterum cum postea illos ad bellum Troianum Agamemnon accerseret, ad id proficiscēte Diomede Alcmeonem in Acarnania mansisse, & Agros ædificasse, ipsumq; à fratris nomine Amphilochicum vocasse. Inachum autem amnem per illius agrum fluentem in sinum, Argiuæ terræ appellationem addidisse. Thucidides autem scriptum reliquit, ipsum Amphilochum post eius à bello Troiano reditum, cum esset Argiuis inuisus, in Acarnaniam secessisse, & accepto à fratre principatu, oppidum in sui nominis memoriam ædificasse.

Et hactenus rationem reddidimus, quamobrem Epirum Græciæ cōiunxerimus, Quam regionem Ptolemæus lib. 3. tab. Europæ 10. c. 14. definit, ab Oriente linea iuxta Achaiam ad ostia Acheoli amnis, ab occasu Acroceraunijs montibus in sinum Ionium incumbentibus, à Septentrione Macedonię parte & Illyrici, & à Meridie Mari Adriatico vsq; ad ostia Acheloi. Idem prouincias particulares in ea enumerat. Chaoniam, Thesprotiam, Acarnaniam, Athamaniam, & Almones, Chaoniæ ciuitates subiiciens

Limites Epiri.

Epiri regiones & eius diuisio.

ciens Antigonam Phænicam, Omphalium, Hecatompedum, Elæum & Cassiopen cum portubus Panormo Ochesmo & Oryco. Thesphrotiis adscribit Buthrotum, Peloden portum, Posidium & Thyamin Promontoria: In Acarnanibus Ambraciam, Actium & Leucada recensens, veluti Athamanibus subiicit Argos Amphilochicum & Astacum, Ad Almones denique quos Olmones cæteri vocant, referre videtur Toronam, Nicopolin, Sybotam & Eleæ portus & Acherontis fluuii ostia. Strabo in VII. Epyrum affabrè à Macedonia distinguit, cui plerisque locis confusè adhærere videtur. Locū subscribere non grauabor: Epirotarum gens Molossi, sub Pyrrho Neoptolemo fuere, quem Achilles procreabat, & sub eius successoribus Thessalici sanguinis: alii vero sub Indigenarum gubernaculo regebantur, postea quibusdam semper obtinentibus victoribus res ad Macedonum regnum tandem tota conuersa est, paucis dumtaxat exceptis, super Ionio sinu sedentibus. Namq; Lyncistum, & Pelagoniam & Orestiadem & Aeniam superioris Macedoniæ nomine comprehendebant, eamque posteriores Eleuthera, id est, liberam dicebant. Aliqui vero vniuersam usque ad Corcyram Macedoniam appellant, eius rei rationem simul asserentes, quod & tonsura & lingua & Chlamide, aliisq; talibus vtantur pariter omnes. Pleriq; gemino loquuntur.

Epirus à Macedonia distincta.

Soluto autem Macedonum regno, cuncta in Romanorum ditionem concessere. & tractum postea vniuersum, eiusq; montes, nemora, lacus, populosq; minores describens subdit: Per has gentes Egnatia, via ex Dyrachio & Apollonia perducitur, at circa viam Candauiæ lacus & paludes ad Lychniduntem extant, vbi copiosa piscium habentur salsamentaria. Sunt & fluuii Ionium irrumpentes sinum, & in Austrum vergentes Inachus & Ratous & Acheolus, & Euenus quem priores Lycormū vocitabant, ille quidem sinum illabitur Ambracium, alter vero in Acheolum. Cęterum Achelous & Euenus in mare fluunt, ille quidem per Acarnaniam labens, hic vero per Ætoliam. Erigon autem multis receptis amnibus ex Illyricis montibus, & a Lyncistis & Brygibus & Deuriopis, aliisq; perpluribus in Axium irrumpit. *Et enumerans ciuitates antiquiores:* In hisce gentib. antiquis temporib. ciuitates extabant. Tripolis Pelagonia cognomine, cuius & Azorus erat, superq; Erigone vniuersæ ciuitates Deuriopoṛum consistebant, è quibus Bryanium & Alalcomene & Stymbara. Cæterum Cædriæ Bysarū, Eginum vero Tymphæorum fuit, Ethiciæ cōfine atq; Triccæ. Propinqui vero iam & Macedoniæ & Thessaliæ sunt ad montem Pæum & Pyndum Aethices & Penei fontes, de quibus & Tymphæi & Thessali Pyndi accolæ certant, iusq; sibi vendicant simul, & vicina Ioni fluuio Oxinæa ciuitas quæ à Tripolitano distat Azaro stadiis CXX.

Populi Epiri.

Fluuii Epiri.

Ciuitates antiquæ Epiri.

Et alios populos Epiri recensens eodem libro scribit:

Populus antiqui Epiri.

Epirotæ quoq; sunt Amphilochi, & qui superius incolunt, & qui sunt Illyricis adiuncti montibus rupes & asperum habitantes agrum Molossi etiam & Athamanes, & Ethices, & Tymphei & Orestæ, & Paroræi & Atintanes, quorum nonnulli Macedonibus magis applicantur, aliqui vero Ionico sinui. Memoriæ quoq; traditum est, Orestiadē oram ab Oreste quandoq; occupatam fuisse, cum cæsa matre exul profugeret, & sui regioni nomen reliquisse, cumq; oppidum condidisset Argos Oresticum, de suo vocasse nomine. Et iterum Theopompus lib. 14. Epirotarum gentes esse refert, è quibus celebratissimę sunt Chaones & Molossi, quippe qui qui totius Epiroticæ terræ quandoq; regnū tenuere, Priùs quidem Chaones, Posterius verò Molossi, qui quidē propter regum cognationem magis ac magis amplificati fuerunt. Nam & Aeacidarum sanguine prognati sunt. Accedit quod penes illos Dodonæ vetus ac nobile vigebat oraculum. Chaones igitur ac Thesproti, deinde Cassiopenses, qui & ipsi Thesproti sunt, ipsa à Ceruaniis montibus vsque ad sinum Ambracium maritima fruuntur ora, agro sane vbertate fœlici. Et iterum: Thraces quidam Macedoniam & plerasque Thessaliæ partes Acarnaniam & Aetoliam superiorem Thesproti, Asopæi, Amphilochi, Molossi, Athamanes, gentes Epiroticæ.

Portus Epiri insigniores.

Hactenus de populis Epyri, ad portus me confero, quos celebres ob merces hoc regnum & in Italiam, Insulasque proximas & Græciam habuerat. Quos nemo melius quam Strabo VII. Geogr. depingit. Verba subiicere placet: Quod si nauigare incipias à Chaonibus, in Orientē Solē ac sinū Ambraciū atq; Corinthiacū, adeo vt dextera quidē Ausoniū habeas Pelagus, læua autem Epyrum. Cursus est stadiorum MCCC à montibus Cerauniis ad Ambracii sinus os. In hoc siquidem interuallo Panormus est portus intra Ceraunios montes amplissimus, & post illum Orchimus portus alius, ad quem Promontoria Corcyræ in Occasum vergentia opposita iacent. Alius item Cassiopa ex quo vsque Brundusium stadia intersunt mille & septingenta, totidemque ab altero

Cassiopæ Promontorio in Austrum spectante vsq; Tarentum, quod Phalacrum, id est, caluum appellant. Post Orchinum autem extat Posidium ac Buthrotum in portus ore conditũ, quem Cænosum appellãt. Locus est peninsula & Cherrhonesi formam habẽs, Romanis frequens accolis. *Et de insulis ora Epyri adiacentibus sermonem continuans subd.t.* Sunt & Sybota Insulæ perexiguæ paulisper à continente terra disiunctæ, ad Orientale Promontorium Corcyræ Leucimmam sitæ. Sunt & aliæ prẹter nauigantibus Insulæ perexiles, haud memoratu dignæ. Inde prominens solum nomine Chimerium, dulcisque portus, quem intrat Amnis Acheron, ex Acherusia palude profluens, compluraque suscipiẽs flumina quibus sinus ipse dulcis efficitur, prope labitur Thimiatis. Super hunc sinum iacet ciuitas, nunc quidem Cychirus dicta, quondam autem Ephyra, quam Thesproti condidere. ¶ Penes Buthrotũ vero est Phænice, non longe vero a Cichyro pusilla ciuitas iacet Buchetium, Cassiopensium opus, haud procul à mari, & Elatria & Pandosia & Batiæ in mediterranea. Cæterum illarum ager vsque ad sinum pertinet. Secundum dulcem portum autem duo alii deinceps portus existant; vnus quidem propior ac minor nomine Comarus, Isthmum stadiorum LX efficiens ad Ambracium sinum atque Nicopolim, quam vrbem Cæsar Augustus ẹdificauit; alter procul magis & amplior & præstãtior prope sinus ipsius ostium, distans à Nicopoli XII. stadiorum interuallo, deinceps est ostium Ambracii sinus. Huius etiam sinus ostium ipsum pauloquam stad. III maius est, circuitus stad. CCC. complectitur, optima omni ex parte eius statio. Ingredientibus occurrunt à dextra habitantes ex Græcis Acarnanes & Apollinis Actii templum, quodam in tumulo ad ostium eminens, cui campus subiacet lucum habẽs. Sunt & naualia in quibus Cæsar vndeuiginti naues, decimarũ nomine reposuit, ab vno remorum ordine vsq; Decemremes adiungens: (Memoria quoq; proditum est, & nauale & naues incendio prorsus extinctas esse) sinistra Nicopolis est, & Epirotarum colonia Cassiopæi vsq; in intima sinus Ambracii, cui supereminet paulisper à sinu distans Tolgus, cuius memoriam Cipselus struxit. Hactenus Strabo.

Insula Epyri.

Ora maritima & sinus Epyri.

Delineat præterea oram maritimam Epiri ac præcipuè Ambracium sinum Pomponius secundo Geograph. Extra Rhion in Acarnania maxime clara sunt, oppidũ Leucas, flumen Acheolus. In Epiro nihil Ambracio sinu nobilius est, facit sinus qui angustis faucibus, & quæ minus mille passib. pateant, grande pelagus admittit, faciunt vrbes quę adsidunt, Actium, Argi, Amphilochi, Ambracia, Æacidarum regia. Pyrrhiq;, Butroton vltra est, deinde Ceraunii montes, ab iis flexus in Adriam, hæc Mela.

Traiectus ex Italia in Epirum.

Cæsar tertio ciuilis belli trium ex Italia traiectuum portuumq; in Epiro meminisse videtur Orici, Apolloniæ & Buthroti, quos hodie portus in Epiro Itali appellant, Velanã Apolloniæ & Buthrynto. Ad quos portus traiiciebatur tribus ex locis Italiæ, Hidrunto, Brundusio & Tarento. Pyrrhus rex Epirotarũ & post eum M. Varro, quod breuissimus esset pontibus iactis, ex Hydrunto Apolloniam pedestri continuare transitu voluerunt, de quo traiectu ac portu Cæsar hæc scribit. Quibus permotus Cæsar Brundusiũ ad suos seuerius scripsit, vt nacti idoneum ventum ne occasionem nauigandi dimitterent, & ad Oricum siue ad littora Apolloniatiũ cursum dirigerent, quod eo naues eiicere possent. Hęc à custodibus classium loca maxime vacabant, quod se longius portubus committere non auderent. Sic breuissimum è Brundusio Oricum, traiectum esse Appianus Alex. lib. 2. ciuilis historiæ delineat. Demum tempestate profectus, ad Ceraunios montes, naues quæ reliquum exercitum adduceret, Brundusium propere emisit. Ipse Oricum nocte peruenit, ob angustiam, asperitatemq; viarum, copias in plures partes diuidere coactus, vt si quis aduentum eius præsensisset, paratior esset ad pugnam. Oriente penè Sole, multitudo omnis ad eum venit, & qui Orici præsidio astiterat, admonentibus illum ciuibus. Consulem Rom. prohibere non ausus, claues Cæsari vltro detulit.

Hunc traiectum Cæsar tamen ipse, de quo Appianus loquitur, III. ciuilis belli, longiorem insinuare videtur, cum scribit: Cæterum Brundusium vt venit, concionatus apud milites, quoniam prope ad finem laborum ac periculorum esset peruentum, æquo animo mancipia atq; impedimenta in Italia relinquerent, ipsi expediti naues conscenderẽt, quo maior numerus militum posset imponi, omniaq; ex victoria, & sua ex liberalitate sperarent, conclamantibus, imperaret, quod vellet, quodcunq; imperauisset, se æquo animo esse facturos. Nonis Ianuarii naues soluit, impositis vt supra demonstratũ est legionib. VII postri die terram attigit Græcorum. *Et addit.* Erat Orici Lucretius Hispilo & Minutius Ruffus cum Asiaticis nauibus XVIII. quibus iussu D. Lelii præerat M. Bibulus, cum nauibus CX. Corcyræ. *Et rursus.* Hoc confecto negocio à Salonis ad Orici portum stationes, littoraque omnia, longe lateque, classibus occupauit, custodiisque diligentius

ligentius diſpoſitis,ipſe grauiſſima hyeme in nauib. excubabat. Idem de Butrotia portu, & Corcyra Inſula illi obiecta. Erat autem ad Buthrotum oppidum oppoſitum Corcyræ, ibi ab Acilio certior & Murco per literas factus, de Poſtulatis Libonis,& Bibuli, legionem relinquit. Similiter de Nymphæo portu verſus Illyricum. Præteruectosq; Dyrrachium (inquit) magna vi venti nihilo ſecius ſequebatur, noſtri vſi fortunæ beneficio, tamen impetum claſſis timebant, ſi forte ventus remiſiſſet nacti portũ qui appellatur Nymphæum, vltrà Lyſſum millia paſſuum tria, eo naues introduxerunt, qui portus ab

Aphrico tegebatur ab Auſtro,non erat tutus. *Et de traiectibus ac portubus hæc*: Adiiciendæ ſunt & Inſulæ Epiri, oræ proximæ in Adriatico mari, Corcyra quæ nauis inſigni in moneta vſa fuit, Cephallenia, vbi Taphos à C. Antonio M. Ciceronis in conſulatu collega,& exule condita fuit, Leucas quæ ſimiliter nauis ſymbolo in antiquo numiſmate ac Satyri Icone vſa reperitur; è cuius regione eſt Actii Apollinis fanum ab Auguſto Cæſare locupletatum & trophæo de M. Antonio ac Cleopatra,& ludis quinquennalibus ita celebratum, vt in moneta Auguſtus & fani illius imagine & Apollinis ſimulachro vſus fuerit, ſubiecta inſcriptione ACT. ad quos alludẽs cecinit ſub finem Octaui Æneid. Maro:

Inſulæ celebriores Epiro obtenſæ.

Corcyra Inſula moneta

Leucadis Inſula inſignia.

Actius hæc cernens arcum intendebat Apollo
Deſuper Et iterum:
In medio claſſes æratas, Actia bella
Cernere erat, totumq; inſtructo Marte videres.
Feruere Leucaten, auroq; effulgere fluctus.

Et rurſus lib. III. Æneid. cum Æneam introducit errorem ſuum Didoni narrantem:

Mox & Leucate nimboſa cacumina montis.
Et formidatus nautis aperitur Apollo.
Hunc petimus feſsi & paruæ ſuccedimus vrbi.

Reliquæ minores inſulæ ſunt Scriptoribus, tamen & vetuſtis & claris celebratę, Neritos, Ithaca ac Dulichium. Homero lib. I. ac vbi Laertes Vlyſſis pater & Acriſii filius regnabat, ad quas alludens canit Maro III. Æneid.

In medio apparet fluctu nemoroſa Zacynthos.
Dulichiumq; Sameq; & Neritos ardua ſaxis.
Effugimus Ithacæ ſcopulos, Laertia regna.
Et terram altricem ſæui execramur Vlyſsis.

Et de Epiri regni ſitu, eiusq; portubus Promontoriis, traiectibus, Inſulis, populis, ciuitatibusq; hactenus, venio ad principes, qui ex Achillis poſteritate inibi rerum potiti fuere, ab Æaco rege Æginæ Inſulæ oriundi, vnde & Æacidarum familia nuncupata extitit, quam eiuſque caput Æacum eleganter Naſo lib. Metamorph. VII. deſcribit, cum ſiccitatem, peſtem ac ſterilitatem Græciæ ſummam deſcripſiſſet, quam Æacus fuſis ad Iouem precibus depulerat, & ſimul Myrmidonas nouos colonos Inſulæ impetrauerat, quæ fuerat deſerta antea:

Æacus autor ſtemmatis Regum Epiri.

Iupiter o dixi, ſi te non falſa loquuntur,
Ægine amplexus quondam ſub Aſopidos iſſe:
Nec te magne pater noſtri pudet eſſe parentem.
Aut mihi redde meos, aut me quoq; conde ſepulchro
Ille notam fulgore dedit, tonitruq; ſecundo
Accipio, ſintq; iſta, precor fælicia mentis
Signa tuæ dixi, quæ das mihi pignoris omen.
Forte fuit iuxta patulis rariſſima ramis
Sacra Ioui quercus de ſemine Dodonæo.
Hic nos frugilegas aſpeximus agmine longo.
Grande onus, exiguo formicas ore gerentes,
Rugoſoq; ſuum ſeruantes cortice collum.
*Dum numerum miror, totidem optime dixi

Hic mihi da ciues,& inania mœnia ſupple.
Intremuit,ramiſq; ſonum ſine flamine motis
Alta dedit Quercus,pauido mihi membra timore.
Horruerant,ſtabantq; comæ,tamen oſcula terræ.
Roboribuſq; dedi,nec me ſperare fatebar.
Sperabam tamen,atq; animo mea vota fouebam,
Nox ſubit, & curis exercita corpora ſomnus
Occupat ante oculos,eadem mihi quercus adeſſe
Et rami totidem,totidemq; animalia ramis,
Ferre ſuis viſa eſt,pariterq; tremiſcere motis.
Graniferumq; agmen ſubiectis ſpargere in aruis,
Creſcere quod ſubito maius,maiuſq; videtur.
Ac ſe tollere humo,recteq; aſsiſtere trunco.
Et macie numerumq; pedum nigrumq; colorem
Ponere & humanam membris inducere formam.
Somnus abit,damno vigilans mea viſa.queror q;.
In ſuperis opus eſſe nihil, at in ædibus ingens
Murmur erat,voceſq; hominum exaudire videbar.
Iam mihi deſuetas,dum ſuſpicor has quoq; ſomni
Eſſe,venit Thelamon properus,foribuſq; recluſis.
Speq; fideq; pater dixit,maiora videbis,
Egredere,egredior, qualeſq; in imagine ſomni
Viſus eram vidiſſe viros,ex ordine tales.
Aſpicio noſcoq;, adeunt regemq; ſalutant.
Vota Ioui ſoluo,populiſq; recentibus vrbem
Partior,& vacuos priſcis cultoribus agros.
Myrmidonaſq; voco,nec origine nomina fraudo,
Corpora vidiſti,mores quos ante gerebant,
Nunc quoq; habent,parcum genus eſt patienſq; laborum;
Quæſitiq; tenax,& quod quæſita reſeruet.
Hi te ad bella annis animiſq; ſequentur.

Alloquitur autem Peleum maiorem natu filiorum, quos ex Ægina Aſopi filia genuerat, qui Myrmidonas illos ad bellum Troianum duxerat, cum Telamon frater ex eadem matre Athenienſibus præfuiſſet, qui fraude matris ſeducti. Phocum minorem natu fratrem ex altera vxore in Panthali ludo occiderant,inde cum cauſam dixiſſent ad littus Inſulæ ex nauigio vel terra adgeſta (Criptum veteres vocant) damnati perpetuo exilio à patre, Peleus quidem in Trachaniam, Telamon vero ad Parnaſſum montem, abiere,cum ante & venationi Chelidonii apri & Troiano bello interfuiſſent. Vnde canit Ouid.7.Metam:

Excepit Aeacides illos in limine Phocus.
Nam Telamon,faterq; viros ad bella parabant.
Phocus in interius ſpacium,pulchroſq; receſſus,
Cecropidas duxit

Idem lib.XI.de exilio Pelei.

Exhibitaq; eſt Thetis,confeſſam amplectitur Heros,
Et potitur votis,ingentiq; implet Achille.
Fœlix & nato, fœlix & coniuge Peleus,
Et cui ſi demas iugulati crimina Phoci.
Omnia contigerant,fraterno ſanguine ſontem.
Expulſuq; domo patria Trachinia tellus.
Accipit, Hic regnum ſine vi, ſine cede regebat,
Lucifero genitore ſatus,patriumque nitorem
Ore ferens Ceyx,illo qui tempore mæſtus,
Diſsimiliſque ſui fratrem lugebat ademptum.
Quo poſt qua Aeacides feſſus curaque viaque,
Venit & intrauit paucis comitantibus vrbem
Quoſque greges pecorum,quæ ſecum armenta trahebat.
Haud procul à muris ſub opaca valle reliquit.
Copia cum facta eſt adeundi tecta tyranni.

Velamen-

Velamenta manu prætendens supplice quis sit.
Quoq; satus commemorat, tantum sua crimina celat.
Mentiturq; fugæ causam, petit vrbe vel agro
Se iuuet. Hinc contra placido Trachinius ore
Talibus alloquitur, Mediæ quoq; commoda plebi:
Nostra patent Peleu, nec in hospitia regna tenemus.
Adiicis huic animo monimenta potentia clarum
Nomen, auumq; Iouem, nec tempora perde precando.
Quod petis omne feres vtinam meliora videres.

Et rursus in VII. venationi Calidonii apri cum Melagro & Atalanta interfuisse commemorat Telamonen & Peleum:

Hastarum tremulo quatiebant spicula motu.
Vulnera fecissent, nisi Setiger inter opacas
Nec iaculis isset, nec equo loca peruia syluas.
Persequitur Telamon, studioq; incautus eundi,
Pronus ab arborea cecidit radice retentus.
Dum leuat hunc Peleus, celerem Tegeæa sagittam.
Imposuit neruo, sinuatoq; expulit arcu.

Ex his fratribus Telamon quem diximus ad Parnasum abiisse & venationi Calidonii apri interfuisse. Aiacem progenuit, & Peleus in Trachinia ex Thetide Dea marina Achillem, quorum vterque Troiano bello interfuit, cum Aiax ante etiam Troiam cum Hercule cepisset. Idcirco apud Ouidiũ XIII. Meta. in oratione Aiax de Vlysse conqueritur, ac genus suum ab Aeaco repetit & Vlyssis stemmati præfert, cum Achillis, vt cognati arma, ipso ab Hectore occiso, vt legitimus hæres peteret, quæ eloquentia sua à Græcis Vlysses impetrare conabatur. *Aiacis genus ab Aeaco & quod idem cum Achille fuerit.*

Nobilitate potens essem Telamone creatus,
Mœnia qui forte Troiana sub Hercule cepit,
Littoraq; intrauit Pegasæa Colcha carina.
Aeacus huic pater est, qui iura silentibus illic
Reddit, vbi Aeolidem saxum graue Sysiphon vrget.
Aeacon agnouit summus, prolemq; fatetur
Iupiter esse suam, sic à Ioue tertius Aiax,
Nec tamen hæc series in causam prosit Achiui,
Si mihi cum magno non est communis Achille.
Frater erat, fraterno peto, Quid sanguine cretus
Sisyphio? furtisq; & fraude simillimus illi
Inseris Aeacidis alienæ nomina gentis.

Aiax igitur Telamonis filius, vnde Aeacidarum Athenis familia descendit, cuius Milciades ac Cymon fuere, cum de armis Achillis diu contendisset, postremo furore concitatus, arietem corpore præstantem, quem esse Vlyssem crediderat, occidit, cum ex ira ad mentem rediisset, indignatus se gladio illo, quo erat ab Hectore, post singularem pugnam donatus, transuerberauit, conuersus Deorum miseratione in florem Hyacinthum. Vnde est illud Maronis Ænigma in Secunda Ecloga. *Aiacis obitus.*

Dic quibus in terris inscripti nomina regum
Nascantur flores, & Phyllida solus habeto.

Et Ouid. ex Metamorphos.

Tempus & illud erit quo se fortissimus Heros
Addat in hunc florem, folioq; legatur eodem.

Venio ad Achillem Pelei filium, & Aiacis fratruelẽ, & Thetide Dea marina natum, quem Poetæ Nereium heroem idcirco, & quod pater exul in Pelasgis consedisset, Pelasgum vocare consueuere, qui profectus cum Agamemnone ad bellum Troianum ex itinere cum Lyrnessum expugnassent Græci, Minetis filias Briseida, Chriseidaque Chrysæ Sacerdotis natam, quæ & Astinone, rapuit & cum sibi primam retinuisset, Chryseida Agamemnoni concessit, cuius pater vtpote Apollinis Sacerdos cum precibus suis pestem Græcorum exercitui immisisset reddere Chryseida Agamemnon coactus fuit, sed cum amore insaniret Briseida Achilli eripuit, vnde in Epistola Briseis ad Achillem apud Nasonem his versibus conquæritur: *Achillis genus.*

Nunc quoq; sic omnis Peleus pater impleat annos.
Sic erat auspiciis Pyrrhus ad arma tuis.

Achillis geſta.

Achilles vero cum Hectora in obſidione Troiæ occidiſſet, ipſe denique ab Alexandro Priami filio, qui Helenam rapuerat interficitur, de cuius natiuitate Naſo XI. Metam. cecinit:

Exhibitaque eſt Thetis, confeſſam amplectitur heres,
Et potitur votis, ingentique implet Achille,
Fœlix & nato, fœlix coniunge Peleus.

Et de rebus ab Achille, præclare geſtis, cum Cygnum regem, Hectoremq́; & Amazonem interfeciſſet, Idem cecinit XII. Metam.

Quem ſuper impulſum reſupino corpore cygnum.
Vi multa vertit, terraq; affixit Achilles Et rurſus:
Iam timor ille Phrygum, decus & tutela Pelaſgi,
Nominis Aeacides, caput inſuperabile bello,
Arſerat, armarat Deus idem idemq; cremarat,
Iam cinis eſt, & de tam magno reſtat Achille.
Neſcio quid, paruam quod non bene compleat vrnam.
At viuit totum quæ gloria compleat orbem.

Et necem illius ibidem delineans, quo modo occiſo Hectore ab eius fratre Alexandro, qui Helenam rapuerat, Apollinis auxilio interfectus extiterit, canit, puta, cum Alexandrum Achillem increpantem introducit:

Hectoris vmbra ſubit, circum ſua Pergama tracti,
Cum tamen ille ferox, belloq; cruentior ipſo.
Viuit adhuc operis noſtri populator Achilles.
Det mihi ſe, faxo triplici quod cuſpide poſſim,
Sentiat, & quoniam, concurrere comminus hoſti.
Non datur, occulta nec opinum perde ſagitta.
Annuit atq; animo pariter, patruiq; ſuoq;,
Delius indulgens, nebula velatus in agmen:
Peruenit Iliacum, mediaq; in cede virorum,
Rara per ignotos ſpargentem cernit Achiuos
Tela Parim, faſſusq; Deum, quid ſpicula perdis.
Sanguine plebis ait, ſi qua eſt tibi cura tuorum.
Vertere in Aeacidem, cæſoſq; vlciſcere fratres.
Dixit & oſtendens ſternentem Troica ferro
Corpora Peliden arcus obuertit in illum,
Certaq; letifera direxit ſpicula dextra.

Pyrrhus Filius Achillis rex Epiri primus.

Itaq; Achille interfecto, captoq́; Ilio, filius illius, Neoptolemus quidem, qui Chorœbum Caſſandrę ſponſum ac Euripylum in obſidione occiderat, & Aſinonē, Eoniumque vulnerauerat, in ipſoq́; excidio Priamum regem ad aram Iouis Hircæi mactauerat, dum per Phocidem rediret, in vltionem Priami, Delphis ad aram Apollinis à Sacerdote immolatus eſt, Pyrrhus vero diris quoq; numinis actus cum redire in Theſſaliam non auderet, ſecutus Helenum Priami filium, cum Andromachem Hectoris coniugē vxorem cœpiſſet, cum ipſo in Epiro conſedit, Helenoq; Andromache conceſſa (ex qua quidem Moloſſum Pyelum ac Pergamenum genuerat) Hermionem alteram duxit, ex qua nullam prolem tulit, ad quem alludentes cecinerunt Poetæ: Virgil. Æneidos.

Sæuus vbi Æacida telo iacet Hector. vbi ingens
Sarpedon. Idem lib. 11. Æneid.
Veſtibulum ante ipſum primoq; in limine Pyrrhus.
Exultat telis, & luce coruſcus ahena Et rurſus.
Inſtat vi patria Pyrrhus, nec clauſtra nec ipſi
Cuſtodes ſufferre valent Ouidius XII. Metam. de Achille.
Quis locus Aiaci? Phtyam hæc Scyronq; ferantur.

Moloſſus Pyrrhi filius.

Pyrrho in regno Epiri filius Moloſſus ſuccedit, ſed in parte tantum. Nam Heleni qui Priami erat natus, & in portionem regni à Pyrrho admiſſus fuerat, filius Ceſtrinus alteram Epiri medietatem ſortitus erat, quæ Ceſtrina ab ipſo fuit cognominata. Sed cum nullam prolem tuliſſet, regioni dumtaxat nomen indidit, quæ ab ipſo Moloſſis vocabatur. Itàque cum minimus natu filiorum Pyrrhi in Aſiam traieciſſet. Auumq; Teuthraniæ principem ſingulari certamine occidiſſet, iſthic regnare cœpit & Pergamum condidit, Medius Pyelus rerum in Epiro potiri cœpit, cuius ſtemma per xv. ætates in

Pyelus Rex.

regno Epiri manſit, donec poſtremo ad Tarippum quendam regnum peruenit, qui Alcetam

cetam reliquit. Et is Neoptolemum Aribbam & Alcetam Secũdum, ob tyrannidẽ à suis occisum. Neoptolemus Alexãdrum genuit, qui contra Romanos à Lucanis accersitus, ibidem obiit, apud quem Olympias, Alexandri Magni mater, ab Antipatro pulsa exulabat, reuersaq; in Macedoniam, auxilio Pyrrhi Æacidæ cognati sui & regis Epiri, bellum gessit contra Arideum. Porrò frater Neoptolemi Aribba Æacidem genuit, qui pro Epiro, bellum gessit cum Philippo Cassandri filio ad Omydas, vbi ex vulnete obiit. Cui filius Pyrrhus succedit, interfecto Alcete patruo Aribbæ filio, ob tyrannidem prouincialibus exoso, totius regni gubernacula nactus est, quo tamen rursus à Cassandro exuitur, sed mox à Ptolomæo Lagi filio, Aegyptio rege socero reductus, vt contra hostes suos tueri commodius Epirum posset, fœdus cum Lysimacho Thraciæ rege percussit, quem in Thracia retinenda similiter iuuerat, quod interfecto Demetrio Alexandri filio, Macedonio rege legitimo, Cassander illam sui iuris fecisset. Sed societas illa cum Lysimacho non diu mansit, Nam Demetrius exul in Asia susceptus à Seleuco, superauit Lysimachum, qui secutus exinde partes Antigoni Demetrii filii Pyrrhũ domo eiecit, ita reuersus in Epirum Pyrrhus Corcyram Insulam, subegit. Antigonum regem ac Galatas vicit, de quibus etiam opima spolia Mineruæ Ithonæ, & Dodonæo Ioui suspenderat cum hac inscriptione:

Tarippus Rex. Alceta Rex. Neoptolem⁹. Alexander. Aribba. Æacides. Pyrrhus.

Mineruæ Ithonæ

Quos tulit à Galatis Pyrrhus de gente Molossa,
Suspendat Clypeos Pallas Ithona tibi.
Fregit hic Antigoni vires, num mira videntur,
Marte valent & nunc, vt prius Aeciadæ.

Ioui Dodonæo.

His Asia quondam vastata est terra potentis,
Seruitu Græcis hæc peperere iugum.
Nunc eadem Iouis æde iacent affixa manentq;.
Orba viris. claræ præda Macedoniæ.

Post hanc victoriam Pyrrhus à Tarentinis aduersus Romanos in auxilium solicitatus, cum magna classe & Elephantorum multitudine, quos prius Italia non viderat, sed non sine maximo naufragio ac iactura in Italiam traiecit, victorq; aliquandiu. Postremo à Fabritio & Curio Rom. ducibus superatur, & in Siciliã profligatur. Vnde domum reuersus recepto bello, Antigonum in Peloponnesum abire coegit. Demum cum Cleonymum in regnum Spartanum reducere vellet, Argis ex tumultu, ictu tegulæ à muliere interficitur.

Cæterum historiam huius inuictissimi Herois qui volet, apud Plutarchum prolixe legat. Post quem qui Epiri gubernacula tenuerint, haud satis constat, nisi quod verisimile est, illos Macedoniç regibus fœdere quodam coniunctos, aut etiam subiectos extitisse. Quamobrẽ T. Liuius lib. 1. Dec. 4. cum historiam recenset de duobus Iuuenibus Acarnanis, qui ab Atheniensib. erant occisi, quod sacris Cæteris non initiari interfuissent, commemorat Acarnanes puta Epirotas iure fœderis Philippum Macedoniæ regem Persei patrem ad vindicandum scelus in auxilium vocasse.

Postrema Respublica Epirotarũ.

Qua occasione etiam Macedones Romanis se armis immiscuerant. Atheniensibus enim ac cçteris Græcis in auxiliũ profectis ac à Romano Senatu missus. T. Quintius Flaminius Procos: in Epiri finibus Macedones vicit, cum eius frater Lucius Acarnanes puta Epirotas Leucade Metropoli illorum expugnata, Romanæ ditioni subiecisset. Quem secutus M. Fuluius Cos. Aminandri Athamanum regis proditione Cephalleniam insulam proximam Epiro subegisset, ac Ambraciam Epiri præcipuum munimentum occupasset, totam Epirum in Romanæ prouinciæ formam hauddubiò procul redegit. Cuius rei occasionem ac non minimum auxilium intestinum bellum dedit, quo se Epirotæ à Macedonum imperio vendicarunt.

Qua occasione Epirota in Rom potestatem venerint.

Hinc T. Liuius Octauum Deca. III. sic incipit: Dum in Asia bellum geritur, ne in Ætolia quidem quietæ res fuerant, principio à gente Athamanum orto. Athamania ea tempestate, pulso Aminandro, sub præfectis Philippi, regio tenebatur præsidio, qui superbo atque immodico imperio desiderium Aminandri fecerat. Exulanti tum Aminãdro in Ætolia literis suorum, indicantium statum Athamaniæ, spes recuperandi regni facta est, remissique nuncii ab eo ad principes Argitheam (id enim caput Athamaniæ erat) si populariũ animos satis perspectos haberet, impetrato ab Ætolis auxilio, in Athamaniam se venturum cum delectis Ætholorum, quod consilium esset gentis & Nicandro Prætori. Quos vbi ad omnia paratos esse videt, certiores subinde facit, quo cum ex-

ercitu Athamaniam ingressurus esset. Quatuor primo fuere coniurati aduersus Macedonum præsidium. Hi senos sibi adiutores ad rem gerendam assumpserunt, deinde paucitate parum freti, quæ celandæ rei quàm agendæ aptior erat, parẽ priori numero adiecerunt. Ita duo & quinquaginta facti, quadrifariam se diuiserunt, pars Heraclæam, altera Tetraphiliam petit, vbi custodia regiæ pecuniæ esse solita erat, tertia Theudoriam, quarta Argithæam, ita inter omnes conuenit, vt primo quieti veluti ad priuatam rem agendam venissent, in foro obuersarentur, die certa multitudinem omnem conuocarent, ad præsidia Macedonum arcibus expellenda, vbi ea dies aduenit, & Aminander cum mille Ætolis in finibus erat, ex composito quatuor locis simul præsidia Macedonum expulsa, literæq; in alias vrbes passim dimissæ, vt vindicarent sese ab impotenti dominatione Philippi, & restituerunt in patrium & legitimum regnum, Vndiq; Macedones expelluntur, Theium oppidum, literis à Zenone præfecto præsidii interceptis, & arce ab regiis occupata, paucos dies obsidentibus restitit, deinde id quoq; traditũm Aminandro est, & omnis Athamania in potestate erat, præter Athæneum castellum finibus Macedoniæ subiectum.

Aminander rex Acarnaniæ prodit Epirũ Romanis.

Et post multa subdit: Aminander quod sui maxime operis erat impigre agebat, vt Ambracienses compelleret ad deditionem, id cum per colloquia principum succedens murum, parum proficeret, postremo Consulis permissu ingressus vrbem, partim consilio partim precibus euicit, vt permitterent se Romanis. At Ætolos C. Valerius Leuini filius qui cum ea gente primum amicitiam pepigerat, consulis frater matre genitus eadem, egregie adiuuit. Ambracienses prius pacti vt Aetolorũ auxiliares sine fraude emitterent, aperuerunt portas; dein vt quingenta Euboica darent talenta, ex quibus cc. præsentia ccc. per annos sex pensionibus æquis, captiuos perfugasq; redderent Romanis vrbem, ne quam formulæ sui iuris facerent, quæ post id tempus, quo T. Quintius traiecisset in Græciam, aut vi capta ab Romanis esset, aut voluntate in amicitiam venisset, Caphallenia Insula vt extra ius fœderis esset. Et quæ sequuntur.

Quæ omnia ostendunt Epirum Romanam tum primum prouinciam factam, quam illi in duas portiones nouam & veterem Epirum subdiuiserunt. Macedoniæ prouinciis, in limite Illyrici Orientalis adiectam, & Thessalonicensi Prætorio subiectam. Ad quod alludens scribit Sextus Ruffus ad Valentinianũ Imp. Habet inquit Illyricus decem & septem prouincias, Noricorum duas, Pannoniarum duas, Valeriam, Suauiam, Dalmatiam, Mæsiam, Daciarum duas. Et in ditione Macedoniæ sunt septem Macedonia, Thessalia, Achaia, Epiri duæ, Præualis & Creta. His auspiciis in Rom. potestatẽ Epirus peruenit, & limitis Illyrici Orientalis prouinciis adiecta, à populis tamen Illyricis, Labeatibus, Scodriensibus, Dassaretiis, Taulanciis, Olcyniatis, Pyrustis, sequestrata (ne & hos populos in Chorographia nostra signatos, Epiro attribuisse quis autumet) de quibus confinibus Liuius lib. 5. Decad. 5. sic nominatim scribit. Pacata Epiro diuisisque in hyberna copiis, per oportunas vrbes regressus ipse in Illyricum. Scodræ (quo quinque legati è Roma venerant) euocatis ex tota prouincia principibus, conuentum habuit. Ibi pro tribunali, pronunciauit de sententiam consilii S.P.Q.R. Illyricos esse liberos iubere, præsidia ex omnibus oppidis, arcibus & castellis sese abducturum. Non solum liberos, sed etiam immunes esse Issenses & Taulantios, Dassaretiorũ, Pyrustas, Rizonitas, Olcyniata. *Et subdit*: Inde in tres partes Illyricum diuisit, vnam eam fecit quæ supradicta est. Alteram Labeatas omnes, tertiam Agrauanitas & Rizonitas & Olcyniatas accolasque eorum. Hac formula dicta in Illyrico, ipse in Epiri Passaronem in hyberna rediit. Sic Appianus in Illyrico. Illyrios inquit Græci eos existimant, supra Macedoniam & Thraciam, à Chaonibus & Thesprotis ad flu. Istrum sedes habent, ad quæ confinia alludens Claudinus secundo in Eutropium cecinit:

Cõfinia Illyrici & Epiri.

--- Vastator Achiuæ.
Gentis & Epirum nuper populatus multam.
Possidet Illyricos iam quos obsedit amictus.

Albania in Epiro.

Scanderbagus in Epiro.

Et de Epiro hactenus, cuius nostro seculo non minimam portionem ALBANIAM vocant & Metropolim Croyam in veteris Antigoniæ ruderibus excitatam, Vbi Scanderbegus ille Castriota rebus supra opinionem aduersus Turcas gestis, ante patrum memoriam claruit. Ex hac prouincia deniq; equites illi eliciuntur, quos Stratiotas græca voce, sed corrupta appellant, Italis ac Slauinis cognitissimos. Et iam finiturus eram sermonem de Epiro, cum sese offerunt. Insignia huius quoq; regni explicanda, Inueniuntur vero in numismate antiquo triplicia, Iupiter, scilicet, cum Egina, victima quercu Dodonæa comprehensa. Item facies Iouis barbati, Pyrrhus vero Iunonis facie & Pallade vt opi-

vt opinor sedente in moneta vsus fuit. De Iouis imagine & Ægina Asopi filia quam Iupiter rapuerat in forma ignis & ex ea Æacum ac Rhadamantum susceperat, vt fabulæ docent, res non opus habet probatione, cum vt ante dictũ est, ab Æaco Iouis ex Ægina filio reges Epiri initia repetant. Vnde Ouidius 13. Meta. Aiacen qui ab eodẽ descendit Æaco, certantem pro armis Achillis fratruelis cum Vlysse introducit: teris Epiri

Aeacon agnouit summus protemq́; fatetur.
Iupiter esse suam. sic á Ioue tertius Aiax

Et lib. VI.

Aureus vt Danaen Asopida luserit ignis.

Victimam quercu circumdatam, Dodonæum Iouis oraculum in Epiro, puta Chaonia introduxit: Scribit enim Strabo 7. Georg. Prius enim Chaones, posterius vero Molossi, qui quidem propter regum cognationem magis ac magis amplificati fuerant, nam ex Æacidarum sanguine prognati sunt. Accidit quod penes illos Dodonæ vetus ac nobile vigebat oraculum. Et rursus: Dodonæum autem oraculum quemadmodum & cætera quodammodo derelictum est. Illud autore Ephoro à Pelasgis construitur. Quocirca Poeta cecinit Dodenæ rex Pelasgice Iupiter. Et Hesiodus, Dodona inter quercus sedes Pelasgorum extitit. Adde quæ Dionysius Halycarnasseus scribit in primo antiquitatum: Ex Ambracia nauibus Anchises oram legendo Buthrotum Epiri portum petiit. Æneas cum militum fortissimo quoque duorum dierum itinere Dodonam peruenit oraculi causa: Vbi Troianus inuenit Heleni socios, acceptosque responso de quærendis sedibus, & inter cætera oblatis Deo crateribus æreis, quorum aliquot hodie extant, literis antiquissimis testantes muneris autores Troianos, ad classem redeunt emenso quatuor fermè dierum itinere. Huius porro quercus Dodoneæ, & victimæ ibi immolari ab indigenis & aduenis consuetæ, vt in moneta insculpta cernitur meminere Poetæ. Virgil. 1. Geòrg. Dodonaa quercus insigne Epiri.

Prima Ceres mortales vertere terram
Instituit, cum iam glandes atq́; arbuta sacræ
Deficerent syluæ, & victum Dodona negaret.

Ouid. 13. à columbis è Thebis Ægypti volantibus in Epirum, oraculum ortum testatur ac victimam egregie depingit, vna cum Troiano Cratere ibi locato:

Hactenus antiquo signis fulgentibus ære,
Summus inaurato crater erat asper Achanto,
Nec leuiora datis Troiani dona remittunt.
Dantq́; Sacerdoti custodem thuris acerram:
Dant pateram, claramq́; auro gemmisq́; coronam.
Inde recordati Theucros à sanguine Theucri
Ducere principium, Cretam tenuere locoq́;
Ferre diu nequiere Iouem, centumq́; relictis
Vrbibus Ausonios optant contingere portus.
Sæuit hyems, iactatq́; viros, Strophadumq́; receptis
Portubus infidis exterruit ales Aello.
Et iam Dulichios portus, Ithacamq́; Samumq́;,
Neritiasq́; domos, regnum fallacis Vlysis
Prætereunt vecti certatum lite Deorum.
Ambraciam versiq́; vident sub imagine saxum
Iudicis, Actiaco quæ nunc ab Apolline nota est.
Vocalemq́; sua terram Dodonia quercu.
Chaoniosq́; sinus, vbi nati rege Molosso.
Impia subiectis, fugere incendia pennis.
Proxima Phæacum fœlicibus obsita pomis.
Cura petunt Epiros ab his regnata vatiq́;
Buthrotos Phrygio simul atq́; Troia tenetur.

Statius 3. Theb.

Et nemorum Dodona parens Cyrhæaq́; virgo.

Lucanus VI. Pharsaliæ.

Nec quæsisse libet primis quid frugibus altrix.
Ore Iouis Dodona sonet, quis noscere f bra
Fata queat.

Silius III. Punicorum.

In Gremio Thebes geminas sedisse columbas:
Quarum, Chonántas pennis quæ contegit oras.
Implet fatidico Dodonida munere quercum.

Insigne Pirrhi regis.

Et his prolixe victimæ symbolum quercus ramo circumdatum explicatum arbitror. Quod ordine sequitur insigne Iouis barbati imaginem ostendit, cuius explicatio itidem sumitur ab Aeaco regum Epiri capite, vtpote Iouis ex Aegina Asopi filia nato, vnde secundo Corinthiacæ Pausanias refert, Siccitate olim Græcia premebatur, cum neq; extra Isthmum sita regio, neq; Peloponnesus pluuiis rigaretur. Quare Delphos amandarunt, qui causam huius mali interrogarent, & liberationem peterent. His oraculum mandauit, vt Iouem placarent, vt vero preces audiat, opus fore inquit, vt Aeacus fiat supplex. Singulæ itaq; ciuitates missis legatis ab Aeaco hoc efflagitarunt, qui sacrificiis Ioui Græcanico persolutis, votisq; habitis Græciæ pluuias impetrauit. Ad barbam deniq; Iouis alludit Prudentius Poeta in historia Romani Martyris hoc carmine.

Barbam rigentem dum Iouis circumplicat.
Dum defluentem leniter deflectat comam.
Liniat capillos.

Inscriptio in omnib. Symbolis manifesta est ΕΠΙΡΟΤΟΝ Epirotarũ, Superest postremũ vt explicetur id quod Pyrrhi habet græcam inscriptionẽ, & Mineruæ sedentis Imaginẽ & nescio cuius alterius mulieris, quam forte vel Aeginã illam generis autricen vel Cererem esse arbitror. De Minerua res comparata est, quod Pyrrhus videlicet Galatis victis Mineruæ Ithoniæ spolia suspenderit, vt interpretatur Græci carminis inscriptio isthic posita, paulo supra adducta est, vt meminit Pauf. Atticæ Pyrrhus postridie noctu ad promontoria quæ Ceruania appellant, traiecit, recreatoq; ibidem, post acceptam in Italia cladem exercitu, bellum Antigono indixit, culpa obiecta tum alia, tum vero maxime quod misso in Italiam auxilio, rebus afflictis non succurrisset. Postquam igitur Antigoni & ꝓprias copias, & accersitos Galatas superauit, ad ciuitates maritimas eum fugauit, Superioris item Macedoniæ & Thessaliæ potitur. Pugnæ magnitudinem & quando Pyrrhus fuerit superior, arma Galatarum indicant, quæ in æde Mineruæ Ithoniȩ inter Pheras & Larissam sunt dedicata. Habet deniq; vt illud quoq; pro colophone adiiciam moneta Pyrrhi inscriptionem his nominatim literis comprehẽsam ΑΤΑΝΙ forte literis vel vt transpositis vel deprauatis pro eo quod est Epirotan, vt primæ syllabæ desint, vel vt legatur ΑΤΥΝΟΝ quod vocale & sonorum Græcis est, facta allusione ad lebetem illum Dodoneum, qui scutica impulsus à simulachro pueri sonitus claros edebat. Lege Erasmum in Prouerbio æs Dodoneum.

DE LEMNO SAMO CÆTERISQVE INSVLIS ET BYZANTIO.

QVOD de Thracia ac Epiro supra diximus, non quo hæ prouinciæ Græca lingua cultæ fuerint, inter Græcos referimus, Id de Insulis, ac ipsa Macedonia repetimus, hoc est, quod multȩ Græcorum coloniȩ, cum in Thraciã Insulisq; proximis. tum vero Asia etiam deductæ fuerint. Imo Thratiam cum Lemno ac proximis Insulis Athenienses sibi subiecerant.

Scitum est quod scribit in Syriaco Appianus. Ob hæc in Syria & iis

& ijs qui supra ipsam incolunt barbaris, multa Græcorum, multa quoq; Macedonum oppidorum insunt nomina, Berria, Edessa, Perinthus, Callipolis, Athana, Pellum, Oropus, Amphipolis, Arethusa, Astacus, Tegæa, Chalcis, Larissa & Apollonia. Itaque etsi Epirum ordine sequeretur, Macedonia vel tanquam illi coniuncta prouincia, vel quod Epiro posterioribus temporibus Macedonum principes præfuerint, atque eadē pene lingua Strabone autore incolæ vsi fuerint. Accidit tamen, dum Græciam præcipitāter scribo, quædam ad Thraciæ dignitatem pertinentia sint intermissa, adeo vt quasdā Insulas in Asiæ vicinia sitas nōn attigerim. Placuit idcirco hoc caput ceu corollariū quoddam addere, non solum quòd hæc isthic intermissa sint, verumetiam vt symbola numismatū, hoc est, insignia, quæ primo loco posuimus, locupletius interpretentur.

Hæc vero sunt Byzantii vrbis, à Pausania Spartano conditæ, Delphinus Tridentem comprehendens & Neptunus aquam effundens, vt interim de cæteris sileam, sileam quoq; de Delphinis quos Ostia Istri flu. dulcedine captos ingredi supra Byzantium, Plinius autor est, vt inde Delphini symbolo Byzantios vsos fuisse verisimile sit, Tridenti videlicet Neptuni implicati. Enimuero Neptuni Tridētiferi imagine è mari emergentis, & aquā effundentis in alia ora vsa fuit, vt ab exordio Symbolorum videre est. Causam huic situs vrbis dedit vndiq; mari circumdatæ, sola excepta plaga Occidentali. Vnde de Byzantio scribens Lucanus in IX. sic canit: *Insignia Byzantii vetera explicantur.*

Non Asiam breuioris aqua disterminat vsquam
Fluctus ab Europa, quamuis Byzantion arcto
Pontus & Ostiferam Chalcedona cursu,
Euxinumq; ferens paruo ruat ore Propontis,
Sigæasq; petit famæ mirator arenas.
Et Symeantis aquas, & Graio nobile busto.
Rhætum, et multum debentes vatibus vmbras
Circuit, exustæ nomen memorabile Troiæ.
Magnaq; Phebai quærit vestigia muri.
Iam syluæ steriles & putres robore trunci.

Huc facit quod Ouidius de itinere sui exilii canit primo tristium Elegia nona.

Fleximus in leuum cursus & ab Hectoris vrbe.
Venimus ad portus Imbria terra tuos.
Inde leui vento Zerinthia littora nacta.
Threicia tetigit fessa carina Samon.
Saltus ab hac contra breuis est Tetyra petenti.
Hac dominum tenus est, illa secuta suum.
Nam mihi Bistonios placuit pede carpere campos.
Hellespontiacas illa reliquit aquas.
Dardaniamq; petit autoris nomen habentem.
Et de ruricola Lampsace tuta Deo.
Quaq; per angustas male vecta virginis vndas.
Sistas Abydena separat vrbe fretum.
Hucq; Propontiacis hærentem Cyzicon oris.
Cizycon Hemoniæ nobile gentis opus.
Quaq; tenent Ponti Byzantii littora fauces.
Hic locus est gemini ianua facta maris.

Et hactenus de symbolo Neptuni ac Tridentis eiusdem quod diximus Byzantios vsurpasse, à cuius littore, non ita procul in cōspectu, LEMNOS Insula, nō magis quondā, quam nunc etiam celebris, terra salubri, & in vsum medicinæ recepta, quam Phragida & Lemniam, nunc vero sigillatam appellāt. In qua Insula à Turcis Stalamine dicta, Vulcani quondam officina (cuius etiam imago in moneta vsu fuit) & Thoantis regnū Poetis celebrantur. Cuius filia Hipsiphile, cum fœminæ ibi in sexū virilem coniurassent, & vna nocte viros omnes occidissent patrem seruasse fertur, ac clam nauiculæ impositū dimisisse. quam cum cæteræ ad supplicium postularent, à Iasone & Argonautis, qui forte crudeli facinori superuenerant, abducta fuit, cæterum in Insula quadam relicta Hipsiphile *Lemni Insula præclara.*

apud Ouidium de Iaſonis perfidia conqueritur hoc carmine:

Non erat hic aries villo ſpectabilis aureo.
Non ſenis Alceta regia Lemnos erat. Et iterum:
Dos tibi Lemnos erit terra ingenioſa colenti.
Me quoque tam tales inter habere potes.

In Inſula igitur relicta Hipſiphile à Pyratiſq; inuenta Lycurgo regi Nemeæ venditur, cuius filium Ophelten cum nutriret Adraſto Argiuorum rege, cum Pollinice genero Thebas petentibus obuiam facta, ac ſiti laborantibus cũ fontem Langiã oſtendiſſet, oblita pueri in herba ludentis, vt à ſerpente occideretur, cauſa fuit. Quare denuo ad ſupplicium rapta, ab Argiuis tamen defenſa & abducta fuit, Quam ſiue hiſtoriam ſiue fabulam Quinto Theb. Papinius prolixe deſcribit, Qui denique ſitum Inſulæ Thracia proximam delineans ſic canit:

Incipit Aegæo premitur circumflua Nereo.
Lemnos, vbi ignifera feſſus reſpirat ab Aethna.
Mulciber ingenti tellurem proximus vmbra
Veſtit Athos, nemorumq; obſcurat imagine pontum.
Thraces arant contra Thracum fatalia nobis
Littora. Et rurſus:
Et paros & nemoroſa Thaſos crebræq; relucent
Cyclades vna grauipenitus latet obruta cælo.
Lemnos, in hanc triſtes nebulæ, & plaga cæca ſuperne.
Texitur, vna magis Lemnos non agnita nautis.

A Lemno non ita procul eſt Inſula Samos, Thraciæ pariter obiecta, ab Incolis, qui huc ex Thracia continente cõmigrarunt Samothrace dicta, In quã Iones & Athenienſes colonias deducere. In qua Aſylum ſacrum quondam fuerat, quo tamen ſanguine humano polluti confugere nõ audebant. Quare cum eò Perſes Macedoniæ rex a P. Æmylio victus confugiſſet, ab incolis non eſt defẽſus. Locum ex T. Liuio ſubiicere placet, qui & Inſulæ ſitum templumq;, & mores affabre depingit. Pro ſe quiſq; tranſire ad Romanos fugæq; conſilium capere, ſolum prope relictum coegerunt, Oroandemque Cretenſem, cui nota Thraciæ ora erat, quia mercaturas in regione fecerat, appellat, vt ſe ſublatum in Lembum ad Cotym deueheret. Demetrium eſt portus in Promontorio quondam Samothraciæ. vbi Lembus ſtabat, ſub Occaſum Solis deferuntur quæ ad vſum neceſſaria erant, defertur & pecunia quanta clam deferri poterat. *Et de templi ſanctitate ſcribens:*

Samothrace Inſula.

Templum Samothracæ.

Dum hæc aguntur claſſis Cn. Octauii Samothracã eſt appulſa. Is quoq; præſenti admoto terrore, modo minis, modo ſpe perlicere, vt ſe traderet cum conaretur, adiuuit in hoc eum res caſu contracta ſeu conſilio. L. Atilius illuſtris adoleſcens, cum in concione eſſe populum Samathracum aduertiſſet, à magiſtratibus petiit, vt ſibi paucis alloquendi populum poteſtatem facerent. Permiſſo, verum nos hoſpites Samathraces vere accipimus an falſo, ſacram hanc Inſulam totam auguſti atque inuiolati Solis eſſe? Cum creditæ ſanctitati aſſentirentur omnes, cur igitur inquit, pollutam homicida ſanguine regis Eumenis violauit, & cum omnis præfatio ſacrorum eos quibus non ſunt puræ manus, ſacris arceat, vos penetralia veſtra contaminari cruento latronis corpore ſinetis? Hæc de tẽpli ſanctitate atq; Aſylo quod famigeratiſſ. ibi fuerat. De nominis origine libet ex decimo Strabonis, locũ ſubiũgere, cur Samos dicta ſit, cum & altera ſit in Ionico ſinu prope Cephalleniam, ad quam primo Æn. Maro. ſcilicet alludit hoc carmine:

Quam Iuno fertur terris magis omnibus vnam.
Poſt habita coluiſſe Samo.

Quare dicta Samos.

Verba Strabonis hæc ſunt. Quandoquidẽ igitur rerũ Troianarũ tempore Samos & Cephallenia & Samothracia nominabãtur, earũ nomina à priſcorũ aliquo illis inducta fuiſſe liquet, ex quibus & illud manifeſtũ eſt. quod præter antiquã hiſtoriã qua colonos poſt Ionicam coloniã, Tembrioniſq; præſentiã è Samo veniſſe fingũt, & Samon Samothraciã nominaſſe. Planũ inquã eſt, Samios hoc eſſe cõmentos gloriæ cauſa, vero autem ſimilius illi dicũt, qui nomen Inſulæ ab altitudine impoſitũ aiunt. Samos nãq; ſummitas & altitudo vocatur, ſiquidem ex eo loco tota proſpectui patebat Ida, & Priami ciuitas & Achæorum naues cernebantur. Sunt qui à Saiis priſcis Thraciæ cultoribus, & qui continenti finitimam habitabant, Samum appellatam eſſe dicunt.

Homerus ſane libro Illiados H. cum proximas Inſulas commemorat, Sami quoq; meminiſſe videtur, Thraciam ac in nemoroſam in ſummo cognominat, veluti Imbron ſterilem, & Lemnõ planiſſimam longis nucibus celebrat, Vnde Virgilius 7. Æneidos:

Threiciamq;

Threiciamq; Samum quæ nunc Samothracia fertur.

Et Naso cum iter exilii sui in pontum è Corynthо describit, cecinit:

Fleximus in læuum cursus, & ab Hectoris vrbe.
Venimus ad portus imbria terra tuos.
Inde leui vento Zerinthia littora nacta
Threiciam tetigit fessa carina Samon.

Vnde & illud est.

Fama est fictilibus cænasse Agathoclea regem.
Atq; abacum Samio sæpe onerasse luto.

Abundat quippe hæc Insula luto conficiendis fictilibus, Vnde allata fictilia vasa celebrantur quemadmodum ærea Corinthia. Est vero & altera Samos Insula in Ionico mari contra Epirum Cephaleniæ & Ithacæ & Zacyntho propinqua sub Vlyssis quondam imperio, vti & Cephallenia. Vnde Homerus in Catalogo, cum quos ad bellũ Troianum Vlysses duxerit commemorat.

Ipse Cephallenas secum ducebat Vlysses,
Quiq; tenent Ithacam syluis & Neriton altis;
Et Crocylam colunt, asperamq; Ægylippen,
Et Zazynthum, Samumq;.

Et lib. 1. Odyss.

Quotcunq; optimates Insulis imperitabant;
Dulichioq; Samæq; herbosæq; Zazyntho.

Ad Cephalleniam Epiro adiacentem Insulam (vt de Insulis caput concludamus) pertinet quod Strabo refert, & de ciuitatibus illius & nominis origine, lib. 10. De Cephallenia autem quæ est Tetrapolis, id est, ciuitates quaternas continet, neq; huius temporis nomine dixit, neq; vlla de ciuitate, vna tantum excepta siue Same siue Samo, quod oppidum hodie deletum prorsus est, ad medium autem Ithacæ fretum, ipsius vestigia commonstrantur, ab ea vero Incolæ Samæi vocantur. Alia sunt adhuc his temporibus exilia quædam oppidula, Pronesus & Cranii, ætate vero nostra alteram C. Antonius ædificauit M. Antonii patruus, cum post consulatum quem collega Ciceronis oratoris gessit, exul in Cephallenia moram traxit, & vniuersam Insulam sicuti peculiare prædium subiectam habuit. Quam tamen à se habitari & condi ceptam non absoluit. Sed ab exilio reuocatus, adhibita rebus amplioribus cura functus est vita. *Cephalleniā Insula.*

Non dubitauere pleriq; Cephalleniam eandem & Dulichium appellare, & Taphũ alii & Taphios & Cephallenios eosdem dixere. Teleboas & aduersus illos Amphitryonem exercitum ductasse, assumpto socio Deionei filio Cephalo tradidisse, ab illoq; nomen assecutam Insulam, hæc ille. Appellantur autem de quibus diximus, Insulæ hodie ab Italis Cephallenia, Lotoa Guardiani, Ithaca conipare, & Corcyra Corphum. Quo autem insigni vsa sit Cephallenia, aut vtraque Samos nondum comperi, Myrineæ Lemni quidem ciuitatis insigne reperimus in vetusto numismate, vt vltimo numismate primi ordinis lector videbis.

Extat & Corcyræ symbolum nauis vetusta vt in Chorographia tibi lector occurret.

DE MACEDONIA.

ACEDONIA (cuius Monarchia apud Danielem Hirco comparatur cuius cornu regnum quoque illius præcipuum ornamẽtum ac decus extitit) definitur à Ptolemæo, ab oriente parte Thraciç & sinub. Ægei maris, ab occasu Ionio Pelago, quod à Dyrrhio & Epidamno (hodie Rhagusium dicunt) à Septentrione Dalmatiæ, Thraciæ, & Mysiæ lateribus, à meridie deniq; parte Epiri, quæ ad Pyndum ac Cambunios montes extenditur. Ac tametsi is vtrinque Elymeam Orestidem, Albanos, Dasseretios, Aordæos, Æestræos, Phthyotidemque atq; Æemathiam coniungat, nos tamen ob linguæ diuersitatem, has quidem Thessalis, illas vero Epirotis attribuimus, atque inter vtrasque, hinc quidem Magnesiam, illinc vero Pæoniam collocauimus. *Scribit tamen Mela.* In Macedonia prima est Thessalia, deinde Magnesia, Phthyotis. *Et iterum.* tum Macedonum populi quas vrbes habitant. Pellam maxime illustrẽ alũni efficiunt. Philippus Græciæ domitor, Alexander etiã Asiæ, in littore flexus Mecibernæus inter Promontoria diuidit Canastræũ, & portũ qui Copos dicitur. Mecibernęus aũt in medio, qua terra dat gremiũ, modice in littora ingreditur. Cæterũ in lon- *Limites Macedoniç. Situs Promontoria Metropolis Macedonia.*

gis in altum immissis laterib. ingens inter maria sinus est, in eum Axius per Macedonas, etiam per Thessalos Penæus excurrit, ante Axiũ Thessalonice est, inter vtrumq; Cassandræa, Cydna, Azoros, Derris; a Penæo, Sæpias, Cordinia, Melibæa, Castanæa pares ad famam, nisi quod Philectetes alumnus Melibæam illuminat.

Diuisio Macedoniæ. Porrò diuidunt hoc regnum Geographi antiquiores cum Liuio in prouincias in Pæoniam (quam tamen alii separant) Migdoniam, Odomanticen, Synticen, Pelagoniã, Lyncestidem, Bisalticam, Pataxiam, Chalcidicen, Pieriam, Pelasgiotiden & Æmathiã. Romani cum in prouinciæ formam redegissent Macedoniã, Perseo capto, pauciores in ea regiones distinxerunt. Scribit enim Liuius lib. quinto decad. quintæ: Omnium primum liberos esse iubere Macedonas, habentes vrbes easdem, agrosq; vtentes legib. suis, annuos creantes magistratus, tributum dimidium eius, quod pependissent regibus, pendere populo Romano, deinde in quatuor regiones diuidi Macedoniam, vnam fore & primam partem, quod agri inter Strymonem & Nessum amnem sit, accessurum huic parti trans Nessum ad Orientem versum, qua Perseus tenuisset vicos, Castella, Oppida, preter Ænum & Maroneam & Abdera, trans Strymonem autem vergentia, ad Occasum Bisalticam omnem cum Heraclæa quam Synticen appellant. Secundam fore regionem, quam ab ortu Strymo amplecteretur amnis, præter Synticen, Heraclæam & Bisaltas, ab Occasu, qua Axius terminaret fluuius, additis Pæonis qui prope Axiũ flumen ad regionem orientis colerent. Tertia pars facta, quam Axius ab oriente, Pæneus amnis ab occasu cingunt, ad Septentrioẽm Bora mons obiicitur: adiecta huic parti regio Pęoniæ, quæ ab occasu præter Axium amnem porrigitur. Edessa quoq; & Beræa eodẽ concesserunt. Quarta regio trans Boram montem vna parte confinis Illyrico, altera Epiro. Capita regionum, vbi concilia fierent, Primę regionis Amphipolim, Secunda Thessalonicen, Tertiæ Pellam, Quartæ Pelagoniam fecit.

Lingua Macedonum qualis. Et de diuisione hactenus, nũc qua lingua, ac quib. insignib. cum in moneta cum sigillo vsa Macedonum gens fuerit, expediam. Linguã vero diuersam, extitisse à Gręca, verba Liuii coarguunt lib. v. Decad. v. cum Perseo capto, diuisum Macedoniæ regnum in IIII. partes describit. Silẽtio per præconem facto, Paulus latine quæ Senatui, quæ sibi ex consilii sententia visa essent pronunciauit, ea Cneus Octauius Prætor (nam & ipse aderat) interpretata sermone græco referebat. Et cum de Persei regis captiuitate loquitur, Hæc Græco sermone Perseo, latine deinde suis. *Exemplum insigne cernitis inquit, mutationum rerum humanarum.* Quæ sane demonstrant Macedones linguam Græcam in eo vsu habuisse, quo hodie Germani latinam habemus, puta non nisi aliquo loco constitutis hominib. vsurpatam. Aliud enim Idioma peculiare Macedonũ fuisse, Athenei verba III. Dipnos. testantur. Cum in regina Romà versarer, vir optime loci ipsius vocibus nunc ob consuetudinẽ vsus sum, & apud antiquissimos Poetas & Historicos græce maxime loquentes, facilime Persica etiam nomina, ob vsus consuetudinem inuenies, sicut Parasangas, Asturos, & Schenum, quæ nunc etiam mensura est viæ, ita à multis nominata. Noui multos Atticos quod cum Macedonibus conuersati sunt Macedonicè loquentes. Huc pertinet quod Strabo in septimo scriptum reliquit. Iamq; Lyncistum & Pelagoniam, & Oristiadem & Æmiam superioris Macedoniæ nomine comprehendebant, eamq; posterioris Eleutheram, id est liberã dicebãt, aliqui vero vniuersam vsq; ad Corcyram Macedoniam appellant, cui rationem simul afferentes, quod & tonsura & lingua & Chlamide aliisq; talibus vtantur pariter omnes, pleriq; geminò sermone loquũtur. Soluto autem Macedonum regno, cuncta in Romanorum ditionem concessêre.

Insignia Macedoniæ. Transeo ad insignia prouinciæ, quæ reperio. Quatruplicia, puta Dianæ imaginem, clauam Herculis, Cornua Hircinia & Iouis sedentis symbolum. Dianæ quidem imagine in moneta Macedones vsos crediderim, vel ob Dianam Pelleã, hoc est, apud Pellam Metropolim regni cultam, cuius Pausanias mentionem facit, de qua vrbe Strabo in decimo sexto hæc adnotauit. Ea olim Pella dicebatur à primis Macedonibus, propterea quod maximas Macedonum pars qui in Asia militauerant, hic habitauêre.

Pella

Pella vero Macedonum Metropolis fuit, Philippi & Alexandri patria hoc in loco milites recenſebantur,& equi alebantur,& regis equæ numero ſupra XXX millia, harum emiſſarii CCC. Vel quia venationis Macedones ſtudioſiſſimi extitere Dianæ videri potsūt ſymbolo vſi:ad quos alludens ſcribit in primo Dipnoſ. Athenæus.

Teſtatur Hegeſander (ait) in more poſitum apud Macedones feciſſe, vt nullus decumberet, inter conuiuas, niſi extra retia aprum interfeciſſet, tunc enim ſedere inter conuiuātes licebat. Caſſander cum trigeſimum quintum vitæ ſuæ annum attigiſſet, tunc etiam comedebat ſedens apud patrem, quia certamen non potuiſſet abſoluere quamuis robuſtus eſſet & bonus venator. *Macedones venationis ſtudioſi.*

Quare de Alexandro magno ſcribens, idem autor in XV. Subſequebātur & multa iumenta quæ ad paleſtræ vſum puluerem conferebant. Menelaum vero & Leonnatum venatores tentoria ſtadiorum quinq; ferentes ſequi ſolebant, quib. feras circumdantes venebantur. Id & Q. Curtius de Alexandro refert. Cæterum Macedones quanquam proſpero euentu defunctus erat Alexander, tamen ſciuere gentis ſuæ morem, ne pedes venaretur ſine delectis principum amicorumq;, ille quatuor millibus ferarum deiectis, in eodē ſaltu cum toto exercitu epulatus eſt. Sic intelligitur illud T. Liuii lib. dec. V. cum captiuitatem Perſei regis deſcribit, quam ſcilicet lunæ, quæ & Diana præceſſerat defectus, nocte inquit quam pridie nonas Septembris, inſecuta eſt dies, edita hora luna cum defeciſſet, Romanis militib. Galli ſapientia prope diuina videri, Macedonas vt triſte prodigiū, occaſum regni perniciemq; gentis portendens mouit. Et hæc ſuper Dianæ imagine. Sed quod Herculis claua, Macedones vſi fuere. adiecta inſcriptione ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ ΠΡΩΤΗΣ cauſam arbitror, vel quia ſtemma Maced. principū ab Hercule defluxerit, vel quia Alexander magnus & nomine & habitu ſe Herculis filium finxerit.

Quod diximus de familia Herculis, ita ſe res habet. Hercules ex Deianyra Oenei regis Calidoniæ filia(vt de Megara, Thebana, Auge, Omphale, Parthenopea, cæterisq; eius coniugibus ſileam) Hillū, Cheſippum & Glicisonidem tulit, ab horum vno Ariſtomachus gignitur Cleolai pater. Cuius filius Themenus Argos acceperat, pariturus cum fratrib. quorum Creſphontes Meſſeniam & Ariſtodemus Euriſthēis pater Laconicum agrum obtinuerant. Porro ex Themeno Argiuo, Cernes, Phalces, Symius & Ceiſus prodiere Ciſi filius nomine Perdicas pulſus auito regno, in finibus Macedoniæ exulauerat, & Perdicam ſecundum ac Alcetem genuerat. Quorum poſtremi filii extitere Alexander & Amyntas: horum Alexander ab Archelao, Perdicæ filio interficitur. Amyntas porro Alexandrum ſecundum reliquit, cuius Herodotus meminit Athenas ab Mardonio miſſi, Is Amyntas Amyntam ſecundum tulit. Qui ex Illyrica fœmina Euridice Philippum progenuit Alexandri magni patrem, qui generis gloriam reb geſtis extollens, Monarchiam terram Macedonicam conſtituit, finibus in Indiam & vſq; ad Iſtrum promotis. Erat vero Philippus iſte minor natu inter fratres & Thebis obſes a fratrib. qui rerum potiebantur datus Alexandro nempe quem Ptolomæus Alorites interfecerat, & Perdica tertio. Philippus itaque cum plures duxiſſet vxores, plures quoque filios progenuit. Ex Niciſpoli videlicet Pheræa Theſſalonicen Caſſandri vxorem, ex Philynna Aridæum, & ex Olympia Alexandrum Magnum ac Cleopatram Attalo nuptam. Quare & Olympias nondum adulto Magno, ab Aridæo priuigno pulſa, in Epirum fugerat. Ac tametſi Alexander quem diximus Magnum, duos filios tuliſſet, ex Arſinoe videlicet Herculem, & ex Roxane Alexandrum. Horum tamen puer Alexander obierat, & Alexander à Caſſandro cognato, Theſſalonices ſororis Magni marito, interfectus erat. Itaque Caſſandri ex Theſſalonice filii Antipater Philippus & Alexander, rerum ad ſe ſummam Alexandro Magno extincto traxerunt Quorum Philippus morbo perierat, Antipater vero Theſſalonice matre occiſa, Caſſandrum ſecundum filium reliquit, illum videlicet qui Thebas reſtituit. Is porrò Alexander tulit, quem Lacharis tyrannide liberaſſe Athenienſes, Pauſanias ſcribit: à Demetrio occiſum, qui & Alexandrum Antipatri patrem interfecerat, & Antigoni Satrapæ ac Alexan. Magni ducis filius extiterat, à multis expugnatis vrbibus Poliorcetes cognominatus, qui & Iſthmum Peloponeſi perfodere conabatur. Quorū cōſiliorū occaſione in moneta Neptuni reducis ſymbolo, ac triremis inſigni vſus cōſpicitur, cū caput pariter, more Macedoniæ principū cornib. hircinis redimi-

Herculis inſigne Macedon.

Stemma Macedon. regum.

Philippi Amyntæ vxor & liberi.

Demetrii regum insigne. tum cernatur. Habebat vero is Demetrius plures coniuges, ex quarum Illyrica vna

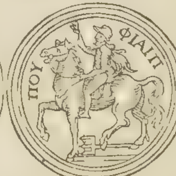

Demetrium secundum genuit LERTON vocatum, & ex Ptolomaide, Demetrium, tertium Cyrenes regem: ex Deidamia, præterea Epiri regis nata Alexandrum Epirotarum regem. Ex Euridice deniq; Chorrabũ & Phylla Stratonicen & Antigonum GONATON appellatum, qui Demetrium quartum orbi reliquit, Philippi regis à Quinctio debellati, & ad Cynocephalas uicti a Romanis patrem. Philippus vero cum Demetriũ v. & Persen genuisset. Primus à fratre interficitur, Perses vero a Paulo Aemylio victus captusq; & Romam in triumphum ductus fuit, Macedonum regno in formam Prouinciæ redacto. Et hæc de stemmate regum Macedoniæ, quod diximus ab Argiuis ac Herculis genere descendisse. Quapropter T. Liuius lib. 7. Decad. 4. scribit, de Philippo rege Persei patre locutus. Profectus ipse cum paucis equitum leuisq; armaturæ Argos venit. ibi curatione Hecorum, Nemęorumq; suffragiis populi ad eum delata, quia se Macedonum reges ex ea ciuitate, oriundos referunt.

Alexander Magnus Herculis habitu. Atq; hanc causam arbitror, quamobrem Alexander Magnus in numismate suo Herculis habitu sculptus cernitur exuuiis Leoninis caput tectus. Ad quod pertinet q. 12. Dipnos. Athenæus de Alexandro magno refert. At in cõuentu calceos & Petasum in capite, caduceumq; in manib. sæpè clauam etiam Leoninamq; pellem veluti Hercules. Quod sane admirabile est, si nostris temporibus Commodus Imperator Herculeam clauam in vehiculis adiacentem habeat, pellisq; leonina ei substernatur, ac Hercules dici cupiat. Cum Alexãder Aristotelis discipulus se tot Deis comparauit. Adde quæ Arrianus in secundo scribit de ipso: Post hæc Alexander ob rem bene gestam Herculi vota persoluit, cum exercitu nauibusq; instructis, ludis Gymnicis editis. Sic Apianus secundo Romanæ historiæ cum Iulium Cæsarem Alexandro Magno confert, nominatim scribit. Vterq; etiam corporis robore, & pulchritudine præcelluit, vtrique à Ioue genus. Ille quidem ab Æaco & Hercule, hic ab Anchise & Venere duxit originem, contentiosi aduersus irritantes ambo, ad conciliandũ verò perfaciles, & in captiuos pariter clementes habiti, vltra clementiam, beneficii quoq; neq; aliud quam vincere affectantes.

Cornuum hircinorum insigne.

Transeo nunc ad tertium genus insignium nẽpe cornua Hircina, quę Reges dumtaxat, & quidem vel in Casside veluti Alexander Magnus Philippus Persei pater & Pyrrhus, vel in Diademate gestabant, quẽadmodum in veteri numismate Demetrius Antigonus & Lysimachus ornati conspiciuntur: ad quod alludentes insigne de Pyrrho Plutarchus scriptum reliquit. Pyrrhus autem stabat detracta Casside, ac rursus eam capiti imponebat, vt insigne hircinorum cornuum nosceretur. Liu. lib. 7. Decad. 4. de Philippo Persei fratre locutus, cum Philippi Macedoniæ regis conflictũ, pro Achæis contra Ætolos ac Romanos describit. Expeditione ea qua cum populatoribus agri ad Sicyonem pugnauit in arborem allatus, impetu equi ad eminentem ramum cornu alterum galeæ perfregit. Id inuentum ab Ætolo quodam, prolatumque in Aetoliam ad Scardiletum, cui notum erat insigne galeę, famã interfecti regis vulgauit. Quare vero Hircinorum cornuum insigni Macedoniæ reges vsi fuerint, triplex reddi causa potest, vel quod Daniel Propheta, cum in spiritu Monarchias præuidisset, Macedonicam Monarchiã hirco compararit, vel quod Alexãder Magnus cum se Iouis Ammonii filiũ finxisset, Hircina cornua, quibus Iupiter Ammon in Aegypto representabatur, introduxerit, vel quod Nicator deniq; ex Satrapa Macedoniæ rex, taurũ quondam ex sacrificio Alexãdri fugientem manibus correptum tenuerit. De Ioue Ammonio, cuius se filium finxerat Magnus, Athenæus XII. Dipnos. Asserit Ephippus Alexandrum sacras etiam

Quare Macedones in insignibus vsi hircinis cornibus.

vestes

veſtes in cænis geſtare ſolitum, aliquando purpuream quidem Hammonis circumciſas veſtes cornuaq́; veluti Deus, aliquando vero Palladis, quam in curru geſtabat. *De Alexandro.*

Adde quæ Arrianus in tertio ſcribit. Sed vel maxime, quoniam Perſeus atq; Hercules ipſum Deum conſulaturi adiiſſe ferebantur. Perſeus, quo tempore aduerſus Gorgonā à Polidecte, Hercules cum in Lybiam contra Antheum, in Ægyptum contra Buſiridem proficiſci ab Euriſthæo iuſſus eſt. Erat enim Alexandro æmulatio quædam cum vtroq; de honore & gloria, cū ex eadem ſtirpe eſſe ſe vellet, nam & ipſe originem ſuam in Iouem referebat, quemadmodum Poetarum fabulæ, Perſei atq; Herculis Iouem ipſum Patrem finxere. Hoc itaque conſilio ad Ammonem proficiſcebatur, tanquam originis ſuæ certior futurus. *Alexander Magnus Iouis Ammõnis filius.*

Sic Curtius libro 4. rerum ab Alex. geſtarum, cum de eius in Aphricam ad Iouis Ammonii oraculum profectione loquitur, Sequuntur matronę virgineſq; patrio more inconditum quoddam carmen canentes, quo propiciari Iouem credunt, vt certum edat oraculum. At tum quidem regem propius adeuntem, maximus natu è Sacerdotibus filium appellat, hoc nomen illi Parentem Iouem reddere affirmans. Ille vero ait, & accipere & agnoſcere, humanæ ſortis oblitus & ſubdit Iouis igitur filium ſe non ſolum appellari paſſus eſt, ſed etiam iuſsit. Huc alludens nimirum Silius lib. XIII. cum Scipionem apud Inferos Alexandrum alloquentem inducit.

Incipit Æneades Lybici certiſsima proles
Ammonis quanto exuperat tua glora cunctos
Indubitata duces.

Quod vero Iupiter Hammonius hircinis cornibus antiquitati repræſentatus fuerit, oſtendit Diodorus IIII. Bibliothecæ. Traditur Ammon galea in bellis vſus, cuius inſigne fuit arietis caput, ſunt qui ipſum adſerant natura in vtroque tempore paruula habuiſſe cornua, propter ea filium eius Dionyſium eodē fuiſſe aſpectu, poſterisq́; traditum Deum hunc cornua geſtaſſe. Vnde facile apparet à Ioue Ammonio cornua hircina deſumpta, quæ ſimiliter in galea reges vt ille geſtabant, vt ſupra ex Liuio & Plutarcho docuimus. Et ſic intelliguntur loca Poetarum de Ioue cornigero. Ouid. in Ibin. *Cornua hircina Iouis Ammonii.*

Neq; tibi fida magis miſceri pocula poſſunt,
Quam qui cornigero de Ioue natus erat.

Lucanus in ſexto:

Ventum erat ad templum, Lybicis quod gentibus vnum
Inculti Garamantes habent ſtat corniger illic
Iuppiter vt memorant, ſed non aut fulmina vibrans.
Aut ſimilis noſtro ſed tortus cornibus Ammon.

Sic Silius lib. 15. Sacerdotem Iouis Ammoni Caſſide corneta deſcribit, qualem geſſiſſe Macedoniæ reges diximus.

Fatidicis Nabis veniens Ammonis arenis,
Improba miſcebat ſecurus prælia vati
Cui, tutante Deo, patriis ſpolia improba teris;
Fixurum vano tumidus promiſerat ore.
Ardebat gemma Garamantide cerula veſtis,
Vt cum ſpatſa micant ſtellarum lumina cælo:
Et gemmis galeam Clypeumq; accenderat auro;
Caſside cornigera dependens Infula ſacros.
Præ ſe terrores diuumq; ferebat honore.

Addam ceu corollarium præmiſſis de cornibus Iouis, quod Homerus antiquiſſimus quoq; Poeta III. Iliados fingit Menelaum cum reliquis Græcorum ducibus Ioui agnum album, cornibusq; conſpicuum mactaſſe, vt ſeruatores fœderū iuuaret, violatoresq; puniret. Similiter & Apollonius Rhodus ſecundo Argonau: ab iis quibus perfugiendo Iupiter profuiſſet, auratum agnū Ioui mactatum fuiſſe, ſcribit. Atq; hanc rationem reddere voluimus, quare & Alexāder cognomēto Magnus & poſt eum cęteri Macedoniæ reges in caſſide vel diademate hircina cornua geſtarint, vt in veteri etiā paſſim moneta repræſentantur. Quæ ſi alicui non arridet, is probet per me licet, quod in Syriaco Appianus Alexandrinus, de Nicatore ſcriptum reliquit, locum ſubiicere placuit.

Mihi autem probabilius videtur Nicatorem inter fecisse, vel quod corpore ingenti fuerit ac robusto, syluestremq; taurum in Alexandri sacrificio, olim elapsum è vinculis sese opponens, manibus tenuerit ambabus. Quod in statuis conspicitur, quibus cornua desuper adiecta sunt.

Insignia Alexadri Magni.

Et hæc de Macedoniæ insignibus, quæ in antiqua passim moneta reperiuntur, Peculiaria vero Regum ac principum fuere insignia, Alexandri præcipue cognomento Magni, qui & victoriam alatã, & Bucephalon equum & Iouem Olympium in sede sedentem vsurpauerat. De Bucephalo scribit, Strabo lib. 15. sedecim talentis è Philonici Pharsali grege emptus, siue ab aspectu toruo, siue ab insigni taurini capitis armo impressi hoc nomine vocatus, neminẽ nisi Alexandrũ Magnũ sessorẽ passus dicitur. Ideo in bello Indico, interfecto illo, huic & exequias duxit Alexãder, & sepultura locũ adstructa ciuitate, & ab equo denominata augustiorẽ fecit. Ad victoriæ imaginẽ qua vsus similiter Alexãder in moneta fuerat, pertinet quod scribit Curtius in 8. lib. Rex equite præmisso qui reuerti eos iuberet, opeririq; pręsentiã ipsius superuenit, & victimis Mineruæ, ac victorię cæsis imperium Sisimithri restituit. Plin. lib. 35. cap. 10. Item belli imaginem restrictis à tergo manibus Alexandro in curru triumphante. Quas vtrasque tabulas Diuus Augustus in fori sui porticib. celeberrimis dicauerat, simplicitate moderata, Diuus Claudius pluris æstimauit in vtraq; excisa facie Alexandri, diui Augusti imaginem subdere. De Iouis Olympici symbolo dicetur in Elide. Scitum est quod Plin. 35. refert de Apelle. Pinxit & Alexandrum Magnum fulmen tenentem in templo Ephesiorum. Erat illud vnum & præcipuum, quod in A. Magno reprehendebatur præter temulentiã, vnde Curtius in 6. refert cum raptos ad supplicium Macedones describit ob insidiarum suspicionem, Philotã ita loquentẽ introducit. Pater inquit, meus Egilocho, quã familiariter vsus sit, nõ ignorãtis. Illũ dico Egilochũ, qui in acie cecidit: ille omniũ malorũ nobis causa fuit. Nam cũ primũ Iouis filiũ se salutari iussit rex, id indigne ferẽs ille. Hũc igitur regẽ agnoscimus inquit? qui Philippũ dedignatur patrem: actum est de nobis, si ista perpeti possumus, nõ homines solũ, sed etiã Deos despicit, qui postulat Deus credi, amisimus Alexandrũ, amisimus regem, Incidimus in superbiam, nec Diis quibus se exequat, non hominibus quibus se eximit tolerabilem, nostro de sanguine Deum fecimus, qui nos fastidiat, qui grauetur mortaliũ adire consilium: credite mihi & nos, si viri sumus, à Diis adoptabimur. Quis proauũ eius Alexandrũ, quis deinde Archelaum, quis Perdicam occisos vltus est, interdum exuuiis leoninis tecta in moneta sua apparet, vel quod se Herculem finxerat, vt supra dictum est, causa est, vel quod Leonem ipse, insignis magnitudinis occiderit, vt de ipso Q. Curtius scriptum reliquit, in 8. Quatuor continuis ætatibus intactã saltẽ fuisse constabat, quem Alexander cum toto exercitu ingressus, agitari vndique feras iussit, inter quas cum leo magnitudinis raræ, ipsum regem inuasurus incurreret, forte Lysimachus qui postea regnauit, proximus Alexandro, venabulum obiicere feræ ceperat. Quo Rex repulso & abire iusso, adiecit, tam à se, quam à Lysimacho Leonẽ interfici posse. Lysimachus enim quondam cum venaretur in Syria occiderat eximiæ magnitudinis feram solus, sed læuo humero vsq; ad ossa laceratus, ad vltimum periculi peruenerat, Idipsum exprobans ei rex fortius quam locutus est fecit, nam feram non excepit modo, sed etiam vno vulnere occidit.

Huc pertinet quod de Philippo patre referunt historiæ, post nuptias per quietem vidisse coniugis aluo insignem affixisse bullam, cuius sculptura, quemadmodũ is existimauerat leonis haberet imaginẽ. Quod vates ita sunt interpretati ipsam quidẽ esse grauidam, animosum quoq; & leonis natura præditum infantem pariturum. Et de insignibus Alexandri magni hactenus quibus in moneta vsus reperitur, vbi etiã literarum compli-

complicationes quædã cernuntur M & A hoc modo [A]. Eſt aũt vt interdum dictiones integræ habent, MAKEAONON PROTHE. Cernitur interdum & vocula Niceter adſcripta. Erant vero Niceteria feſta & epulationes letæ, quib. præmia è victoria relata, veluti torques arma haſtæ ſignaq; recenſebantur ad quæ alludens canit Satyricus: *Notarũ explicatio quæ in moneta antiqua.*

Et Cromatico fert Niceteria collo.

Porro in cæteris numiſmatibus vbi Demetrii regis eſt inſcriptio, Literæ eius nõminis initiales cõiunctæ videntur hoc modo AA. Et de Macedonia caput iam concluſurus eram, cum ritus quidã mihi eius gentis, Regumq; celebriorum, præclare geſtarum ceu capita quædam commemoranda videntur. Quorum primum eſt, qua veneratione ad metum vſque Macedones reges ſuos cõplexi fuerint, vt recte ſcribit in tertio Curtius. Namque haud facile dictu eſt, præter ingenitam illi genti erga reges ſuos venerationem, quantum huius quoq; regis, vel admirationi dediti fuerint vel charitate flagrauerint. Et in VI. poſteaquam ait Philotam torqueri fama vulgauerat legem Macedonum veriti qua cautum erat, vt propinqui eorum qui regi inſidiati erant, cum ipſis necarentur, alii ſe interficiunt, alii in deuios montes, vaſtaſq; ſolitudines fugiunt, ingenti per tota caſtra terrore diffuſo, donec rex tumultu cognito legem de ſupplicio coniunctis ſontium remittere edixit. Alium morem idem autor recenſet in VIII. de Matrimonii pignore, cum de virguncula quadam adamata tractat, & quam poſt Roxanem Alexander duxerat vxorem. Et Rex medio cupiditatis ardore iuſſit adferri patrio more panem (hoc erat apud Macedones ſanctiſſimum coeuntium pignus) quem diuiſum gladio vterq; libabat. Credo eos qui gentis mores condiderunt, parco & parabili victu oſtendere voluiſſe, iungentib. opes, quantulo contenti eſſe deberent. Hoc modo rex Aſiæ & Europæ, introductam inter conuiuales ludos, matrimonio ſibi adiunxit, è captiua geniturus, qui victoribus imperaret. *Macedonũ mores.*

De armatura & veſtitu Macedonum ſcribit Plutarchus in Æmylio: Tertium erat agmen Macedonum delectorum, hi fulgebant auratis armis, ac nouis & rutilantibus ſagis quib. conſtitutis in ordinem ſplendore quidem campum, clamore autem adhortantium etiam colles compleuerant. Adde quæ refert in tertio Curtius, Sed Macedonum acies torua, ſane & inculta clypeis, haſtiſq; immobiles cuneos & conſecrata robora virorum teget. Ipſi Phalangem vocant peditum ſtabile agmen. Vir viro, armis arma conſecrata ſunt, ad nutum monentis intenti, ſequi ſigna, ordines ſeruare didicere. quod imperatur, omnes exaudiunt, obſiſtere, circumire, in cornu mutare pugnã, non duces magis quam milites callent. Et ne auri argentiq; ſtudio teneri putes, adhuc illa diſciplina paupertate magiſtra ſtetit, fatigatis humus cubile eſt, cibus quem occupant, ſatiat. tempora ſomni arctiora quam noctes ſunt. *Armatura & veſtitus Macedonũ.*

Cum itaq; tanta in re militari ſcientia Macedones præditi fuerint, tum præcipuè duo eius populi reges gloriam gentis propagauere; Philippus Amyntæ filius, & Alexander Philippi eiuſdem natus, quem ab excellentia rerum geſtarum hiſtoriæ Magnum cognominant. Quorũ ille Muſarum eximius cultor, bello ita excelluit, vt primis annis cum à fratribus ſuis Alexandro Polemone & Perdica Thebanis eſſet obſes datus, cuſtodia elapſus, cum fratres è medio eſſent dolo nouercæ ſublati, & rerum ad ipſum ſumma veniſſet, Athenienſibus vltro bellum intulerit. hiſq; victis, à Thebanis in auxilium vocatus, contra Lacedæmones & Phocenſes, quod Apollinis Delphici templum poliaſſent victor pugnarit. Idem expugnato Olyntho Thraciam occupauit, *Res Philippi Amyntæ geſta.*

duobus regibus de regno contendentibus. Byzantium quoq; expugnauit, & aduerſus Scythas cum ſignis profectus, Pyratas quoque in mari debellauit. Idcirco arbitror in moneta Theſſalici equi ſymbolo vſum. Et quia in acie audacior paulo fuiſſet, alterum oculum amiſit, & cum plures in matrimo-

nio mulieres habuiſſet, tamen ex poſtrema Olympiade Neoptolemi Moloſſorum regis filia Alexandrum progenuit (qui rebus præclarè geſtis magni ſortitus eſt cognomen) & Cleopatram ab Antigono interfectam. Alexander vero de quo diximus Magnus, vigeſimo ętatis anno paternum regnum conſecutus, pręter militarem ſcientiam ac fœlicitatem, quibus patrem longè ſuperabat, multis virtutibus conſpicuus erat, quarum præcipuę fuerant pietas, humanitas, continentia, clementia in captiuos & ſupplices, & in literas meliores, earumq; alumnos fauor penè incredibilis, has tantas virtutes fœdauit ante exitum, ebrietate, faſtu etiam tanto, vt ſe Deum appellari voluerit, in luxum deniq; tantum prolapſus vt neglecta Roxane [illegible] paſſim cum captiuis quæ pulchritudine præcellebant concumberet, ex Oxicratis Perſæ filia progenuit, & cum Thaleſtri Amazonũ regina, quæ ſalutatum ad ipſum venerat cõcubuit. In bello vero quantus fuerit, vel Gręci teſtantur, qui frequenti concilio Imperatorem ipſum elegerunt aduerſus Perſas; quo bello fœliciter confecto, Europam egreſſus ſignis in Aſiam infeſtis mouit, vbi Adam Cariæ règinam, Ariobarzanen Medum, Beſſum, Hircanum, Madaten Suſianum, Darium deniq; potentiſſimum Perſarum [illegible] debellauit, Babylonia antiquiſſima longe maxima vrbe ad deditionem coacta: quibus rebus geſtis Mazeum Babyloniæ Bagiſthenem Mediæ, Abdolimum Sidoniorum regno, Artabazum Hircanis & Phradatem in Tapuris præfecit: relictis vbiq; Macedonum præſidiis ſuperauit Caucaſum & Taurũ, & quo nullus penetrauerat, cum exercitu Macedonico peruenit, atq; iſthic in natura concluſis montibus Alexandriam vrbem condidit. Condidit & alteram in Ægypto ſubacta.

Alexandri Magni geſta

Tranſiit & in Arabiam Petra munitiſsima vrbe expugnata & Arimaze loci tyranno cum multis Satrapis in crucem acto, Peruenit & in Indiam vbi Porum & Abiazarem règes acie vicit, & Bucephalum vrbem in finibus Indiæ conſtruxit. Conſtituerat deniq; & in Italiam, Aphricam, Hiſpaniamq; transfretare, niſi veneno, à filiis Antipatri (cui Macedoniam vna cum matre diſcedens cõmiſerat Theſſalo & Iolao, qui à poculis fuerant, ante tempus nondum annos natus XL. è medio ſublatus fuiſſet. Erat autem Antipater fratruelis, filius Caſſandri & Theſſalonices ſororis Magni, ſed ex prima Philippi vxore Niciſipoli Pheræa, qui cùm in ſimultatem cum matre Alexandri incidiſſet, ne accuſatus pœnas daret, veneno præuenire voluit. Sic extinctus Maximus heros, cui vix orbis ſuffęcerat, Perdicæ cognato annulum tradidit, quem tamen regni gubernaculis deiecère reliqui Satrapæ ac belli duces, Lyſimachus Antipater de quo diximus, Ptolomæus Antigonus, cuius & ſtemma in regno Macedoniæ manſit, cuius & filius Demetrius Poliorcetes cognomento Alexandrum Antipatri fratrem, & cui regnum ex ſanguinis vinculo debebatur, interfecit. Demetrium igitur de quo loquimur, in regno Macedoniæ ſecuti ſunt (nam Ptolomæus Lagi filius Ægypto erat contentus, & Seleucus Syria) ex Philla vxore Antigonus GONATON cognomento, & illum Demetrius pater Philippi à Quinctio debellati ad Cynocephalas Theſſaliæ victi, cum Ætolis in auxilium veniſſet, cuius hiſtoriam lege apud Liuium lib. III. decad. IIII. Hinc Florus in Epitome cap. XXXIII. ſcribit: T. Quinctius Flaminius procos, cum Philippo ad Cynocephalas in Theſſalia acie victo debellauit: L. Quin. Flaminius frater pro conſulis, Acarnanes, Leucade vrbe, quæ caput eſt Acarnaniæ expugnata, in deditionem accepit. Et cap. XLIIII. Q. Martius Philippus per ſaltus penetrauit in Macedoniam quam pluresque vrbes occupauit. Et cap. XLIII. Eumenes Aſiæ rex in Senatu de Perſeo Macedoniæ rege quæſtus, cuius iniuriæ in populum Romanum referuntur, ob quas bello ei in dicto P. Licinius Craſſus Cos. cui Macedonia decreta erat, in Macedoniam tranſiit, leuibusq; expeditionibus, equeſtrib prœliis in Theſſalia cum Perſeo fœlici euentu pugnauit. Et cap. XLIIII. Rhodii miſère legatos Romam, minantes, vt Perſeo eſſent auxilio, niſi populus Romanus cum eo pacem atq; amicitiam coniungeret. Indigne id latum, cum id bellum L. Aemylio Paulo, ſequentis anni conſuli iterum mandatum eſſet, Paulus in concione precatus eſt, vt quidquid duri populo Rom. immineret, ſupra domum ſuam conuerteretur, & in Macedoniam profectus Perſeum vicit, vniuerſamq; Macedoniam in poteſtatem redegit, antequam confligeret, dixit exercitui, ne mirarentur, quod luna nocte proxima defectura eſſet. Et cap XLV. Macedonia in prouinciæ formam redacta eſt, Aemylius Paulus repugnantib. militibus eius propter minorem prædam & contradicente Seruio Sulpitio Galba triumphauit, & Perſeum cum trib. filiis ante currum duxit.

Alexandri Vrbes.

Macedonia à Romanis ſubiicitur.

Hæc idcirco prolixius adduximus, vt lector intelligat quando qua ex cauſa Macedonicum regnũ conciderit. Quod Romani ſimul atque in poteſtatem redegiſſent in quatuor partes diuiſerunt, vt T. Liuius lib. V. Decad. V. refert. Silentio per præconem facto, Paulus Latinè quę ſenatui, quæ ſibi ex conſilii ſententia viſa eſſent, pronunciauit: Ea

Cn. Octa-

Cn. Octauius Prætor (nam & ipse aderat) interpretata sermone græco referebat. Omnium primum liberos esse iubere Macedonas, habentes vrbes easdem, agrosque vtentes legib. suis, annuos creantes Magistratus tributum dimidium eius, quod pependissent regib. pendere P.R. deinde in IIII. regiones diuisam Macedoniam. Quæ hæ regiones extiterint, & quib. limitibus distinctæ ab initio capitis dictum est. Enimvero posterioribus temporib. Cæsarum iam potentia confirmata Illyrico Orientali Diæcesis Macedoniæ subiecta fuit, ita vt sub dispositione viri spectabilis & clarissimi præfecti prætorio Thesalonicensi Macedoniæ sex prouinciæ distinguerentur. Quas Scotus in lib. præf. & S. Ruffus in Epitom. ad Valentin. Imp. enumerãt Macedoniã veterẽ Macedoniam Salutarem Thessaliam, Achaiam, Epirum veterẽ, Epirum nouam & Cretã. Quarum habebat Proconsulem Achaia, Creta & Macedonia consulares Legatos, reliquiæ à præsidib. administrabantur, Omnes Præfecto Prætorio apud Thessalonicenses constituto parebant. Quam vrbem Philippus Amintæ construxisse fertur, & à nomine filiæ ex Nicisipoli Pheræa genitæ Thassalonices Cassandri vxoris & Antipatris matris cognominasse. Celebratur Epistolis diui Pauli, & Theodosii Imper. crudeli facinore, multis isthic hominum millib. ex ira interfectis. Quæ ab Alarico Gotho post secula fuit direpta, hodie Turcarum seruitute premitur, & Selenica nominatur, quam ante patrum memoriam Andronicus, Emanuelis filius hæreditate possidebat. Cæterum Iohannis fratris sui odio, qui imperabat, Venetis concesserat, quib. Amurathes Turcarum Tyrãnus eripuit. Reuertor ad Macedoniã, quam prouinciam, primis quidem temporib. Romani quatuor, & præcipuæ Legionis quintæ Macedoniæ præsidio tuebantur, Sarmatis vero ac Gothis sub Valentiniano & Valente Imperium infestantib. octo Legionibus comitatensib. Macedoniam cum proximis prouinciis vix in fide contineri potuere.

Legiones Macedonica

De Legionib. quatuor quæ primis temporib. eo in regno excubabant, testatur Liuius lib. II. dec. V. Legiones quatuor nouas scribi placuit binas singulis consulib. Id præcipue prouinciæ Macedoniæ datum, quod cum alterius consulis legionib. quinq; millia peditum, & ducenti equites ex veteri instituto darentur in singulas legiones. Et nominans hasce legiones inde sortiti sunt, prima & tertia in Macedoniã traijcerentur, Secunda & quarta in Italia remanerent. His Caius Iulius Cæsar, duas adiecit, quas post necem Cæsaris M. Antonius abduxit, vt de ipso in tertio ciuilis belli Apianus Alex. scriptum reliquit. Anton. verò in futurum potentia sibi necesse esse existimans, exercitum qui in Macedonia fuerat, virtute præcipuum, magnitudine copiarum amplissimũ. Sex quippe legiones inerant, & alia multitudo sagittariorum ac leuis armaturę. Cæsar quintæ legionis XI. & XII in Macedoniam meminisse videtur lib. III. comm. Ciuilis belli, sic nominatim scribens, Interim Pompeius hac longa satis interiecta mora, & renunciata quintã legionem ab opere deductam subsidio suis eduxit, eiusdem in Macedonia mentionem faciũt Scotus in libro præf. & Dion. lib. LV. Quam & inscriptiones vetustatis in Transyluania ac Lugduni in Gallia commemorat. Quarum Rapsodias subiicere placuit.

Albæ Iuliæ in Dracia.

ÆSCVLAPIO ET HIGIÆ, CAETERISQVE HVIVS LOCI SALVTARIBVS. C. IVLIVS FRONTINIANVS VET. EX 8. F. COS. LEG. V. M. P. REDDITIS SIBI LVMINIBVS.

Lugduni.

TIBER. POMPEIO POMPEIVS T. F. PRISCO CADVRCO OMNIBVS HONORIBVS APVD SVOS FVNCT. TRIB. LEG. V. MACEDONICÆ IVDICI A. A. GALLIARVM.

De XI. & XII. legionibus extat locus apud Cæsarem supradicto tertio libro C. Caluisium Sabinum cum cohortibus quinq;, paucisq; equitibus in Ætoliam misit, maximè eas quę erant propinquæ regiones, de re frumẽtaria vt prouiderẽt, adhortatus est. Cn. Domitium Caluinũ cum duab. legionib. vndecima & duodecima, & equitib. quingentis in Macedoniam ꝓficisci iubet. Cor. Tacitus lib. historiæ Rom. XIX. Quartæ Macedoniæ nomen citat, cum Vitellij ac Vespasiani ad Cremonẽ conflictum describit. Paratis iam dispositisq; Flauianis impingit in ordinẽ agminis disiecti per iram ac tenebras: Asseruare non ausim quanquam alii tradiderint, quartam Macedonicam dextro suorum cornu. Quintam & quintamdecimam cum vexillis, Nonæ secundæq; & vicesimæ Britãnicarum legionum. Liber præfecturarum sub Honorio & Theodosio scriptus octo Comitarenses legiones in finibus Macedoniæ enumerat, videlicet, Primam Martiorũ,

Secundam Mineruiã, Secundam Germanicianorũ seniorum, legionem Lancearorium Augustensium, legionem Lanceariorum Iuniorum, Constantiacam Mattiaritorũ, Dianensium, Mattiariorum fœlicem Theodosianam, legionem auxiliarem Timacensem Legionem v. Vlpianensem, Metensem, Scopensem, Burgorascensem, Secundo Theodosianam & Legionem balistariorum Theodosian.

DE THESSALIA.

Limites Thessaliæ.

HESSALIA, siue à Thessalo Iasonis ex Medæa aut Herculis filio, aut deniq; Thessalo Thesprotio qui Achæorum ex Peloponneso pulsorum dux, & occupãdæ telluris Pelasgorum autor fuit, cognominata fuerit, definitur à Ptolomæo (quam ille tamẽ Achaiæ antiquioris partem vocat) ab oriente Ægeo mari ab occasu Epiro, à Septẽtrione Macedonia, & à meridie locris Epicnemidibus Trachinia & Oetæ montis iugis, ac Pyndo Pomp. Mela. lib. secũdo Geogr. In Macedonia inquit prima est Thessalia, deinde Magnesia Phthyotis. *Et iterum*: de locis atq; vrbibus, qua mare non abluit. hæc maxime memoranda sunt, in Thessalia Larissa, aliquando Iolcos, in Magnesia Antronia, in Phthyotide Phthia, in Doride Pyndus, iuxta situm Erinæo, in Locride Cynos & Calliaros. *& sub lit*: At cum littora leguntur, à Promontorio Sepiade p Demetriam & Boion, Pteleon & Echinon, ad Pegaseum sinum cursus est. Ille vrbem Pegaseum amplexus, amnem Sperchion accipit. Et quia Minyæ Colchida petentes inde Argonauem soluisse memoratur, ab eo ad Sunium tẽdẽtib. illa præternauigãda, Maliacus & Opuntius grãdes sinus & in his cæsorum etiam Laconum trophæa, Thermopylæ, Opus, Scarphia, Cnemides, Alope, Anthedon, Larynna, Cæsar tertio ciuilis belli Haliacmone flumine Thessaliam à Macedonia separat M. Fauonium (inquit) ad flumen Haliacmonem, quod Macedoniam à Thessalia diuidit.

Idem confinia Epiri delineans, coniunćto exercitu Cæsar Gophos peruenit, quod est oppidum Thessaliæ venientib. ab Epiro, Ad Thessaliæ descriptionem pertinent & T. Liuii locus, lib. vi. dec. IIII. Ante saltum Thermopylarum Septentrionem versus Epirus & Parhæbia & Magnesia, & Thessalia est, & Phthyotæ Achæi, & sinus Maliacus intra fauces ad meridiem vergunt, Ætoliæ pars maior, & Acarnania, & cum Locride Phocis & Bæotia, adiunctaq; Insula Eubæa, & excurrente in altum velut Promontorio, Attica terra sita. Quibus verbis totum Helladis circuitum complectitur.

Mediterraneũm porro Thessaliæ agrum, cum flum. ac montib. & in quas regiones distinctus fuerit. Strabo lib. x. Geogr. delineat. Inchoemu s igitur à Thessalis (inquit) plura nimis antiqua & permixta fabulis, & inter se dissonantia prorsus omittentes, sicut & in aliis quoque fecimus, quæ nobis visa fuerunt oportuna dicentes: Eius à mari & à Thermopylis est littus vsque ad Penei eruptionem, & extrema Peleii. Quod quidem littus spectat ad orientem & ad vltima Eubææ in Boream spectantia. Partes quidem in Eubæa à Thermopolis tenent Melienses, & Phthyotæ Achiui, ad Pelium vero Magnetes populi. Hoc quidem igitur Thessaliæ latus oriẽtale, littusq; appellatur? alio autem ex latere à Peleo & Peneo in Mediterraneam adsistunt adhærentes Macedones vsque ad Pæoniam gentesq; Epiroticas.

Et de montibus Thessaliæ subiungens: Hæc est media Thessaliæ fœlicissima regio, ea exceptã quã flumen alluit, atq; inundat. quoniã Peneus, per mediã labens quam pluribus adsumptis amnibus sæpius effunditur. Antiquis autem seculis, vt fama est, totus campus stagnabat, quẽ aliis ex partibus mõtes cohercebãt. cũ etiã littus altiora cãpis loca haberet. Terræ autẽ motibus factis abrupta sunt, quæ nunc vocantur tempe, & ab Olympo abscisso Ossa, & hac Peneus effluxit in mare, & oram illam siccatam reddidit. Relinquitur tamen lacus Nessonis, & quidem ingens & minor illo Bæbæis littori propinquior. Cum vero talis sit in quatuor partes diuiditur. vocatur autem pars vna Phthyotica, altera, Estriæotica Tertia Thalassiotica, id est, marina. Quarta Pelasgia. Cæterum Phthyoticatractum continet Australem ad Oetam, à sinu Maliaco & Pylaico vsque ad Dolopiam, oramque Pyndo protensam, in latitudine verò porrectam, vsque ad Pharsalum, planaque Thessalica. Estræa autem partes continet occiduas, & quæ intra Pyndum, Macedoniamque superiorem sunt. Reliqua vero tenent, & qui sub Estriæotica planiciem pascuntur Thessali nuncupati, inferioribus contigui Macedonibus, & qui maritimas explent oras deinceps vsq; Magnesiam. Qua quidem in plaga erit illustrium nominum dinume-

Tempe Thessaliæ.

Thessaliæ diuisio.

dinumeratio, per ipsa Homeri Poetæ scripta. Cumq; paucæ sint vrbes, quæ patriam seruent dignitatem, Larissa sanè maxime continet. At enim Poeta vniuersam quam nunc Thessaliam appellamus, duodecim in partes, potentatusque partitur. Pleraque Oetæ regionis & Locrensis assumens, nec non Macedonibus subiecta, aliquod etiam commune & toti oræ conueniens subscribit, & totum & singula transmutando, ad ipsas dominantium potestates. Primos igitur Achilli subiectos dinumerat, australe latus tenentes & Oetæ, locrisque Epicnemidiis adiacentes. Versus latinitate donati sic habent:

Quique Pelasgon habebant,
Quique Alon & Alopen, & qui Trachina colebant,
Et Phthyam & Græcam speciosis matribus oram,
Myrmidones Graci simul & vocitantur Achæi.

Ex quibus apparet Homeri & antiquiorum seculo Thessalorum fines paulo latius patu sse, atque intra Thessaliæ fines Lapithas, Minyas Pelasgos & Achæos fuisse cōprehensos. Id quod non solum campi Pelasgici, Sinus Pelasgicus, Larissa Pelasgica, & Argos Pelasgicum quæ nomina ad posteritatem transmissa manserunt, verum etiam hi Nasonis versus ostendunt, qui VII. Metam. extant. Vbi Iasonem Pelasgum vocat, & eodem Achillem cognomine donat.

In caput Aemonii iuuenis torquere parantes,
Demisere metu, vultumque animumque Pelasgi.

Et rursus in persona Medeæ de Iasone querentis.

Pelle moram, tibi semper debebit Iason.
Te face solenni iunget sibi, perq; Pelasgos.
Seruatrix vrbes matrum celebrabere turba.

His adde quod Homerus Phthyotis Myrmidones ac Dolopes coniungit, Quorum illi ab Ioue, in Ægina insula, Æaco solitudinem deplorante ex formicis transformati fuerant, vnde & formicæ maioris symbolo in moneta Æginetæ vsi respiciuntur. *Quæ prouincia Thessaliæ ademptæ.* Posterioribus vero temporib. multæ prouinciæ Thessalis ademptæ fuere, Magnetes inprimis Dolopes Phthyotæ Æthices Pelagones & alii. Quare Strabo lib. IX. Geogr. Dolopes (inquit) ad extrema Phthye locantur, & q, vno eodēq; Imp. Peleo militant, & isti & Phthyotę. Nā vt ille inquit Phthyę extrema colūt & ductor erat Dolopū Phœnix ex munere Pelei, tractus autem ille plurimū Pyndo vicinus est & locis propinquis qui maxima ex parte Thessalię plagę sunt. Gloria namque Macedonum Thessalorumq; simul & potentia efficit, vt eorum vicini præsertim Epirotę, partim verò coacti sese in Thessalorum aut Macedonum parte constituerint quomodo Athamanes & Æthices & Talares Thessalorum. At Orestæ Pelagones & Elimiotæ Macedonum. Pyndus autem mons permagnus ad arcton Macedonum partem habet, ad occasum autem Perrhæbos homines Metonastas, id est nugatores continet, ad meridiem vero Dolopes. Hæc est autem Thessaliæ ora, in ipso autem Pyndo habitationes habebant Talares natio Molossorum ab iis deducta, qui Ismarum incolunt, & Ethices ad quos expulsos à Perithoo centauros fuisse Poeta memorat.

Huc pertinet locus Liuii nono, quartæ decadis. Eiusdem formulæ disceptatio de Perrhæborum Magnetumque oppidis fuit. Omnium enim iura possidendo per occasiones Ætoli miscuerant, adhæc quæ disceptionis fuerant, querelæ Thessalorū adiectæ, *Larissa Thessaliæ Metropolis* quod ea oppida si iam redderentur sibi, spoliata & deserta redditurus esset, nam præter belli casibus amissos quingentos principes iuuentutis in Macedoniam abduxisse, & opera eorum in seruilibus abuti ministeriis, & quæ reddiderit coactus Thessalis inutilia vt redderet, curasse. Thębas Phthyoticas, vnum maritimum emporium, fuisse quondam Thessalis quæstuosum & frugiferum. Ibi nauibus comparatis regem, quæ præter Thebas Demetriadem cursum dirigerent, negociationem omnem eò auertisse. *Et subdit:* Thessalis auditis Perrhæbæi Connocondylum, quod Philippus Olympiadē appellauerat, Perrhębiæ fuisse, & vt sibi restitueretur, agebant: & de Mallæa & Ericino eadem postulatio erat. Ex quibus colligitur non solum Dolopes Parrhæbos ac Magnetes, se à iure Thessalorum vindicasse, verumetiam Thæbas Phthyoticas & Larissam Pelasgicam, Thessalorum Metropoles extitisse.

De Larissa adde lector quę T. Liuius sexto, quartæ decadis scribit M. Bebius interim cum Philippo in Dassaretiis congressus, Appium Cl. ex communi cōsilio ad præsidium Larissæ misit, qui per Macedoniam magnis itineribus in iugum montium quod super Gonnos est peruenit. Oppidum Gonni viginti millia ab Larissa abest,

in ipsis faucibus saltus qui tempe appellantur. Strabo lib. Geogr. IX. Itaq; Thermopilæ à Cneo absunt freto stadia LXX. Quod si extra Pylas an nauiges à Sperchio stadia X. hinc vero ad Phalaram stadia XX. Supra Phalaram à maris ora vrbium quindecim, stadia L. imminet. Inde porrò nauiganti stadia centum, Echinus incumbit, reliqui littoris ager in mediterraneam, Larissam pensilem habet, ab eo stadiis XX. distantem. hæc etiam ipsa Pelasgia Larissa nominatur. Hic vero notandum est, quod & Strabo monet, Larissas extitisse vltra illã Thessalicam, arcẽ Argiuorum, secundam in creta, in Asia iuxta Cymam prope Ephesum ac in Ægypto. De quib. cum ad propositum non sit, dicere super sedemus. Porro quam antiqua gens Thessalorum fuerit, non solum ex eo apparet, quod monetæ primi autores extiterint, canente Lucano.

Antiquitas Thessalorum.

Primus Thessalicæ rector telluris Ionos.
In formam calidæ percuss.t pondera massæ.

Vnde Thessali dicti.

Verum etiam hæc Diodori, abunde vetustatem testari possunt, quæ quinto Bibliothecæ leguntur, cum Iasonis historiam recenset, qui ex Iolco Thessaliæ loco maritimo oriundus erat, & quemadmodum cum Creontis is filiam Glaucam Medeæ Colchę super induxisset, Medea se & filios interfecisset. Quo facto (inquit) aiunt Thessalum qui cedem matris effugerat, in Corinthum rediisse, deinde in Iolcum Iasonis patriam reuersum, vbi cum reperisset Peliæ filios recentes interiisse, regnum generi suo debitum suscipiens, subditos ex suo nomine Thessalos appellauit.

Diuersum de nominis origine tradit Velleius Rom. historicus. Exclusi ab Heraclidis Orestis liberi, iactatiq; cum variis casibus, tum sæuitia maris, quintodecimo anno sedem cepere, circa Lesbum insulam, tum Gręcia maximis concussa est motibus. Achęi ex Laconica pulsi eas occupauere quas nunc obtinent Pelasgi, Athenas commigrauere, acerq; bello iuuenis nomine Thessalus natione Thesphrotius, cum magna ciuium manu, eam regionem armis occupauit quæ nunc ab eius nomine Thessalia appellatur, ante Myrmidonum vocitata ciuitas, Quo nomine mirari conuenit eos, qui Iliaca componentes tempora, de ea regione vt Thessalia commemorant. Quod cum alii faciant, Tragici frequentissime faciunt. quibus minime id concedendum est nihil eum ex persona Poetæ, sed omnia sub eorum qui eo tempore vixerunt, dixere.

Quod si quis, à Thessalo Herculis filio appellatos Thessalos dicet, reddenda erit ei ratio, cur nunquam ante hunc insequentem Thessalum ea gens id nominis vsurparit. His adde quæ scribit primo antiquitatum Dionysius Halicarn. Post hunc ætate sexta rçlinquentes Peloponesum migrauerunt in Hemoniam nunc mutato nomine dictam Thessaliam. Duces autem huius coloniæ fuerunt Achæus Phthyus & Pelasgus Larissæ & Neptuni filii. Vt vero in Hemoniã ventum est, pulsis inde cultoribus barbaris, regionem in tres partes diuidunt, appellantes ex suis ducibus Phthyotidem, Achaiam & Pelasgiotidem. Ibi ætates quinque cum egissent, fortunis amplius aucti, fruentesque in Thessaliæ campis vberrimis, circiter sextam ætatem expulerunt eos inde Curetes & Leleges, qui nunc Ætoli & Locri vocantur.

Ex quibus patet, eius & gẽtis & prouinciæ alumnum præcipuum extitisse Iasonem, qui Argonautas in Asiam duxit, filium videlicet Æsonis, quem fertur Medea nurus decrepitum herbis & incantamentis iuuentuti restituisse, puta nepotem Cyrnei & Thyronis Nymphæ Salmonei regis filiæ, & patruelem Peliæ regis Thessaliæ (quem tamen alii Neptuni filium vocant) patremque Acasti illius qui sagittandi industria claruit. Hoc tamen loco non est silentio prætereundum, ante tempora Argonautarum Phlegyam Lapitharum regem hisce pedibus imperitasse, de quo tradunt, quod cum Coronidem Nympham ab Apolline vitiatam recensuisset templum eius, Delphis incendisse, idcirco sagittis ab Apolline interfectum & ad inferos detrusum, illique subiectum pœnæ, de qua Virgil. VI. Æneid. cecinit.

Phlegias miserrimus omnes.
Admonet & magna testatur voce per vmbras.
Discite iustitiam moniti & non temnere diuos.

Primi reges Lapitharũ in finibus Thessalia.

Huius Pelasgiæ filius Ixion erat, qui & Ætion, de quo refert fabula cum Diam Deianei siue Eionei filiam duxisset vxorem & multa illi pro dotis compensatione promisisset socer, neque soluere posset, facta scrobe, eaque lignis & stramentis iniecta, fraude occidisse. propter quam cædem cum neque Dii neque homines lustrare vellent. diuque Ixion incertus vagaretur, à Ioue tandem in cœlum sublatum, à quo dum purgaretur, Iunonis amore captum, & ex ea in nubem conuersa centauros procreasse, fulmine postremo percussum, cum de stupro gloriatur, ad inferos detrusum & volubili rotæ alligatum, canente Nasone.

Valui-

Voluitur Ixion & se sequiturq́; fugitq́;.

Ixionem in finibus Thessaliæ apud Lapithas secutus est, Perithous filius, Theseo arctissimo amore coniunctus, qui Attracii regis filiam Hippodamiam duxit vxorem. In cuius nuptiis Centauri cum adessent, magnum prælium fecerunt, vt scribit Ouid. XII. Metam. In quo Theseus Ægæi regis Athen. filius, fidem eam Perithoo præstitit, quam postea apud inferos in rapiendæ Proserpinæ consilio absoluit. De quo quidem Perithoo & quando in fines Thessaliæ venerit, memorabile est quod scribit in nono Strabo.

Perrhabi primi cultores Thessaliæ.

Hanc autem regionem primi coluerunt Perrhæbi, fruentes parte maritima & Peneo vsque ad illius ostium & Gyrtonem Perrhæborũ plaga. Inde Lapithæ illos affligentes, mediterraneam flumini vicinam oram occupauerunt, Ixion filiusq́; Perithous, qui Pelium vi occupauit, eius persequens occupatores Centauros, duram sanè agrestemq́; nationem. Eos igitur eiectos è Pelio ad Æthicas compulit. Lapithis autem campestria concessit. Eorum autem partem Olympo propinquam Perrhæbi tenuere, nonnullis vero in locis omnes promiscuas domos habuere. Igitur Argissa quæ nunc Argusa vocatur, Peneo adiacet, cui supereminet Attrax in stadia quadraginta, & ipsa fluuio proxima. Regionem vero fluuiatilem mediam circumtenebant Perrhæbi, Ortham sanè quidã Phalanneorum arcem esse ferunt. Phalanna vero ciuitas Perrhæbiorũ iuris est apud Tempe Peneo finitima. Perrhębi autem cum Lapitharum potentia fracti essent, maiori ex parte in montana profugerunt, Pyndo vicina, ac ad Athamanos & Dolopes. Regionẽ autem hanc, cæterosque Perrhæbos Larissei in suam ditionem redegerunt iuxta Peneum confidentes, illorumque vicini fertilissimam quidem pascentes agri partẽ, nisi si qua curua nimis vallis Nessonidi propinqua lacus fiat, quã amnis stagnans arandi facultate Larisseis interciperet, eam tamen iacturã postea Larissei constructis aggeribus emendauêre. Interim igitur isti Perrhæbiam occupantes tenebant & tributa exigebant, donec Philippus locorum potitus est.

Lapithę secundi cultores.

Larissęi tertii incolę.

Macedones Thessalis imperant.

Et hactenus de antiquioribus Thessaliæ principibus, quibus & Admetus ille adnumerandus est, cui Apollo humana specie sumpta armenta pauisse refertur, & cum benigne tractaretur, vitam diuturniorẽ concessisse, hac lege, si alius quispiam pro eo mortem obiret. Obiit autem vxor Alcestes, cuius præterea filius Eumelus, autore Homero Thessalos ad bellum Troianum duxerat. Claruit in Thessalia & Erisichton ille qui insolita fame perierat, quod Cereri sacram syluam succidisset, vt est apud Ouidium VIII. Metam.

Admetus rex Thessalię.

Erisichton rex Thessalię.

Aspicit hunc, mentisq; piæ cape præmia dixit
Thessalus, inq; virum conuertit ab arbore ferrum,
Detruncatque caput, repetitaque robora cædit.

Traditur denique Thessaliæ Rex extitisse Salmoneus, Æoli filius, frater Athamantis Bœotii, Deionis Orchomenii, & Perieres primi Milleniæ principis, Sisyphi Corinthii, & Macarii qui cum Canace sorore cõgressus fuerat, Qui blasphemus in Deos & homines fabricato æneo ponte, in sublimi super eum currus agitabat, & Iouis fulmen mentiebatur, de quo Maro. VI. Æneid. cecinit.

Salmoneus rex Thessalię.

Vidi & crudeles dantem Salmonea pœnas,
Dum flammas Iouis & sonitus mentitur Olympi.

Is Tyronem filiam progenuit quæ ex Neptuno Neleum tulit, Pyli regem & Peliam Thessalorũ principem, itemq́; Thyronem filiam vxorem Crethei matrem Æsonis Thessali & Amithaonis Pyli regis. Pelias igitur auo in Thessaliæ regno successit, & ex Anaxibia Biantis Amithaonis Pyli regis filii nata, genuit Acastum, Alceren, Pelopeiam & Hippodeam, quorum Acastum Ouidius VIII. Metamorph. Venationis studio celebrat. Peliæ succedit in Thessalia Æson filius Crethei ex Tyrone Salmonei Thessali, Amithaonis Pyli regis frater vtpote ex Æoli stirpe qui supererat, Biantis patruus. Qui ex Polimede filia Autolici, genuit Iasonem Argonautarum principem, cui ferunt senio confecto anuru Medea Colchide, iuuentutis annos reductos: Iason igitur cum ex Iolco maritimo Thessaliæ loco, cum Argonautis inter quos Hercules & Theseus extitere & Minyis qui cum tum agrum tenebant, in Colchidem transfretasset, Medeam hinc regis filiam & aureum vellus occiso Dracone in patriam duxit, & ex Medea Thessalum Merinotum & Phiretum tulit, & ex Glauca Creontis Athen. filia Chorim. Itaq; cum Glaucam viuẽti superinduxisset, Medea irritata & liberos & seipsum occidit, Thessalo dumtaxat cædem matris effugiente, à quo vt supra dictum est nomen prouinciæ primum inditum est, cum antea in Myrmidones, Minyas, Lapithas & Pelasgos esset diuisa terra & pluribus nomenclaturis celebrata.

Pelias rex Thessalię.

Aeson rex Thessalię.

Iason princeps Thessalię.

Thessalus nominis Thessalici autor.

Multi populi in finibus Thessalię primis temporibus.

Myrmidones quidem ex Ægina Insula cum fratrem Phocum occidisset, & patris Æaci indignationem incidisset, Peleus adduxerat, Pelasgos Pelasgus Iouis & Larissæ in his finibus collocarat Lapithas præterea Perithous Ixionis filius auspicatus fuerat. Quibus omnibus Achæus Xuthi filius & Ionis frater exul,& ex Laconica pulsus, Achęos suos coniunxit, qui posterius in Thessalos Trachinios, Locros, Tyreos, Orchomenios & Aones disseminabantur,& ex vno plura regna exorta sunt.

Vnum regnum in multa diuisa.

Clara fuit igitur non solum vetustate & tot alumnis Thessalia, sed præter celebres & maximos montes, Ossam Pelium & Olympum, lacus duos insignes Bebayda & Nisonida,& in Pyndi conuallibus Tempe locum amœnissimum habuit vbi Daphnis in laurum conuersus est. Quem locum T. Liuius IIII. quintæ decadis affabre describit.

Tempe loci amœnissimi descriptio.

Sunt enim Tempe saltus etiamsi non bello fiat infestus, transitu difficilis. nam præter angustias per quinq; millia, qua exiguum iumento onusto iter est, rupes vtrinq; ita abscissæ sunt, vt despici vix sine vertigine quadam simul oculorum animique possit, terret & sonitus & altitudo per mediam vallē fluentis Penæi amnis. Hic locus tam suapte natura infestus, per quatuor distantia loca præsidiis regis fuit insessus. vnum in primo aditu ad Connum erat, alterum Condylon castello inexpugnabili, tertium circa Lapathunta quem Characa appellant, quartum viæ ipsi, qua & media & angustissima vallis est impositum, quam vel decem armatis tueri facile est.

Et munimenta siue castella enumerans, quæ in Tempe posita fuerant subdit, Peroportune literæ à Sp. Lucretio allatæ sunt, Castella si quæ super Tempe essent & circa Phylan tenere omnia, frumentiq; in iis & aliarum rerum copiam inuenisse His magnopere lætus cōsul ab Dio ad Phylam ducit, simul vt præsidium eius firmaret, simul vt militi frumentum cuius tarda subuectio erat, diuideret.

Tres Rom. victoriæ in Thessalia.

Celebrantur in Thessalia & victoriæ tres insignes Romanorum. Quarum vnam de Philippo rege Macedonum ad Cynocephalas, prope Scotusam, Alterā de Antiocho rege Asiæ Manius Acilius prope Heraclæam & Scarphiam in finibus Trachiniæ tertiam deniq; de Pompeio magno ad Pharsalum C. Iulius Cæsar retulere. Quæ loca T. Liuius VI. quartæ decad. delineat, Consul ad reficienda maxime iumenta, quæ & nauigatione & postea itineribus fatigata erant, paucos Larissæ moratus dies, veluti reparato modica quiete exercitu, Cranonem est profectus, venienti Pharsalus Scotusa & Pheræ, quæque in eis præsidia Antiochi erant, deduntur. ex his interrogatis qui manere secum vellent, mille volentes Philippo tradit. cæteros inermes Demetriadem remittit. Proernam inde recipit,& quæ circa eam castella erant, ducere tum porrò in Sinum Maliacum cæpit.

Idem reliqua insigniora oppida enumerans, eodem scribit loco. Principio veris coniunctis copiis in Thessaliam descenderunt, in Acarnania tum Antiochus erat, adueniens Philippus Malæam Perrhebiæ, Bebius Phacium est adgressus, quo primo prope impetu capto, Phestum eadem celeritate capit. Inde Attracem cum se recepisset, Cyretias hinc & Ericium occupat, præsidiisq; circa recepta oppida dispositis Philippo rursus obsidenti Maleam se coniungit Erant autem hęc Æginium Ericinium, Gomphi, Silana

Vrbes Thessaliæ.

Trica, Melibæa, Phaloria, inde Pellinæum, vbi Philippus Megalopolitanus cum quingentis peditibus & equitibus quadraginta in præsidio erat, circumsidunt.

Ad hæc omnia Thessalia quondam herbis venenosis, incantationibus ac sagis, ac passim luxu cum male audiret apud exteros, equis tamen generosissimis non minimam laudem referebat, quapropter in moneta Thessali equi symbolo vsi reperiuntur. Cuius rationem reddit Plin. libro 7. cap. 5. cum de artium inuentoribus agit.

Insignia Thessaliæ.

Equo vehi Bellerophontem, frenos & strata equorum Pelethronium, pugnare ęx equo Thessalos, qui centauri appellati sunt secundum Peliam mōtem. Q. Curtius lib. I. de Philippo Amyntæ scribens. Larissęam ait vrbem nobilissimam cæpit. hinc Thessalos non cupiditate prædæ, sed quod exercitui suo robur Thessalorum equitum adiungere cupiebat. Et libro tertio. Iam Thessali equites ac Acarnanes Aetolique inuicta bello manus. Et libro quarto cum Alexandri acie contra Darii copias instructam describit. hinc Thessali equites claudebant Philippo duce. Liuius libro quarto, Decadis quartæ: Venerunt Macedones à Philippo, mille quingenti & Thessalorum equites quadringenti.

Huc

Huc ſpectat quod Strabo VIII. Geogr. ſcribit Ætolorum præterea & Acarnanum ſolitudo, paſcendis equis eſt accommoda non minus quam Theſſalia. Hinc Athæneus quoque lib. XII. Dipnoſ. tractans de Alcibiade, cum corpus curaret & exerceretur, magis omnibus Thebanis Bœotius apparuit, in Theſſalia equorum ſtudioſus, aurigarumq; alendarum ſtudioſior viſus eſt, veluti in Sparta cum temperantiam, diligentiamque

aliorum imitaretur. Scitum eſt quod ſcribit Pauſanias I. Atticorum, cum de ſepulchris inter Athenas & Eleuſinam loquitur. Eſt & Theſſalorum equitum tumulus, qui veteri adducti amicitia eo tẽpore venerunt quo primum cum Archidamo Pelopõneſii Atticam cum exercitu inuaſerunt. Deniq; ad Theſſalicos equites alludit Lucan⁹ in ſexto.

Theſſalicus ſonipes bellis feralibus omen.
Exiluit primus Chalibem frenosq; momordit.
Spumauitq; nouis Lapithæ domitoris habenis.

Et de inſignibus tantum, nunc de coloniis ab hac gente deductis dicemus. Inuenio vero duas Lariſſas præter illam Theſſalicam, vnam in Lybia, & alteram in Italia. De Lybica Ptolemæus & Strabo IX. & XIX. mentionem faciunt. De Italica lege Dionyſium Halicar. ſecundo antiquitatum. Celebrat & Theſſalorum in Creta colonias Pauſanias VIII. Arcad: & in Coo Inſula Strabo IIII. Geograph. citans verſus Homeri in Catalogo qui in latinum conuerſi ſic habent. *Theſſalorũ coloniæ.*

Antiphus & Coos ducit cum fratre Philippo,
Theſſalici generis natiq; Heraclydis ambo.

Cæterum vt tandem capiti finem imponamus, Theſſalorum gentem à Philippo Amyntæ Macedonum imperio ſubiectam reperio, quam Romani vltimo Philippo Perſei patri per Quinctium vna cum Magnetibus & proximis Achæis ademptam in prouinciæ formam redegere, Macedoniæ Diæceſi ac Theſſalonicenſi præterito ſubiectam, vnde ſcribit T. Liuius quinto Decadis IIII. in oratione Sulpitii. Nam ſi quod aliquando ſeruierunt temporum iniquitate preſſi, ius poſt tot ſæcula aſſerendi eos in ſeruitutem faciet. Quid abeſt quin actum à nobis nihil ſit, quod à Philippo liberauimus Græciam, & repetant poſteri eius Corinthum, Chalcidem Demetriadem & Theſſalorum totam gentem. *Et rurſus*: Athenas primum, inde Chalcidem, inde in Theſſaliã iere, allocutiq; concilio frequenti Theſſalos, Demetriadem iter flexere. eo Magnetum concilium indictum eſt, accuratior ibi habenda ratio fuit, quod pars principum alienati à Romanis, totiq; Antiochi & Ætolorum erant, quia cum reddi filium obſidem, Philippo allatum eſſet, ſtipendiumq; impoſitum remitti, inter cætera vana allatum erat, Demetriadem quoque redditùros Romanos eſſe. Id ne fieret, Eurylochus princeps Magnetum, factionisq; eius quidam, omnia nouari Ætolorum, Antiochiq; aduentu malebant. Aduerſus eos ita diſſerendum erat, ne timorem vanum iis demendo, ſpes inciſa Philippum abalienaret, in quo plus ad omnia momenti quam in Magnetibus eſſet, Illa tantum commemorata, cum totam Græciam beneficio libertatis obnoxiam Romanis eſſe, tum eam ciuitatem præcipuè. Porro Liuius alibi Magnetum prætorem à Theſſalico ſeparat & Magnetarcham appellat, cui parebant ciuitates, & ad conuentum Magnetum admiſſæ, quas enumerat Plin. lib. IIII. cap. VIII. Theſſaliæ annexa Magneſia eſt, cuius fons Lebethra, oppida Iolcus Hormeniũ, Pyrrha, Methone, Olizon, Promon: Sepias, Oppida, Caſtana, Spalatta, Promon: Acantium, Oppida Melibæa, Rhizas, Erymne, Oſtium Penei, Oppidum, Homolium, Orthe, Theſpiæ, Pelyanici, Thaumacie, Gyrton, Cranon, Docion, Melitea, Phylace, Theſſaliæ in protectum longitudo CCCCLXXX. M. paſs. traditur, latitudo CCLXX. VII. M. P. *Theſſalia Romana prouincia facta.* *Magnetum prætor.* *Magneſia ciuitates.*

DE TRACHINIA THYREA ET ORCHOMENO.

NON ſum neſcius, poſterioribus temporibus Theſſaliam Phodicem attigiſſe, Trachiniorum, Orchomeniorum, Locrenſiumq; Republica peſſum meante, cum primum quidem Phocus Orintionis filius meridionalem partem ver-

ſus Delphos, deinde vero alter Phocus Æaci Aginetæ filius confines Theſſaliæ ſuo nomini vendicaſſet. Phocaicum quam latiſſime nomen potuiſſe, tamen cum Rempublicam Græcorum non magis vti erat poſtquam ante bellum Troianum hocce opere deſcribimus, Trachiniam & Orchomenos a Phocide ſeparare voluimus, non ſolum quod hæc antiquiora nomina extiterint, & reges hoc cognomine multis ante bellum Troianum temporibus floruerint, verumetiam, quod recentiores quoq; Geographi Trachiniam & Orchomenũ, expreſſe à Phocide ſepararint. Vt Strabo nono Geographiæ. Halus autem Athamantis fuit domicilium, poſterioribus deletum temporib. Quæ Crocio imminent campo, cuius mænia Amphroſus alluit fluuius, ſub Crocio autem Phthyoticæ Thebæ ſunt. Et Halus quidem Phtyotica nuncupatur ora & Achaica, quæ coniuncta eſt Malienſibus ſicut Othryi Propodes, & ſicut Phylaca Proteſilai, oræ Phthyoticæ eſt Malienſibus vicina, ſic & Halus. Abeſt autem Thebis ſtadia circiter cẽtum. in medio vero eſt Pharſalus & Phthyotarum, tamen Philippus eam Pharſalis attribuit Phthyo ademptam. Sic & terminos & conſtitutiones nationum, locorumq; ſemper variari tingit, ſicuti memorauimus. Sic & Sophocles Trachinem Phthyoticam nominauit: Artemidorus autem Halum ſiſtit, in littore extra Maliacum ſinum iacente. Phthyotim autem procedẽs hinc vſq; ad Peneum poſt Antronem Pteleum ponit, mox Halum à Pteleo decem ſupra centum ſtadia interuallo diſtantem. De Trachine ſane, iam qualis ſit, explanatum eſt & Poeta nominatim exponit. Cum autem Sperchii ſæpenumero meminerit, ſicut amnem commemorat indigenam, è Thymphreſto Driopico monte naſcentem, iuxta Thermopylum erumpentem, inter ipſum & Lamiam declarat, vt omnia intra Pylas quæcunq; ſinus ſint maliaci, & extra ſub eorum ditione fuere. Cæterum Sperchius à Lamia ſtadia triginta diſtat.

Trachinia à Phocide & Theſſalia diſtincta.

Et ſubdit. Vero autem ſimile ſit Myrmidonas appellari cunctos Achilli Patracloq; ſubiectos, qui ex Ægina profugum Peleum comitati ſunt Phthyotæ quoq; omnes Achei vocitabantur. Annumerantur autem iis qui Phthyotici iuris ſunt, ſub Achillis regno ad Alalienſium habitationes inchoantes plures In ipſis vero Thebas Phthyoticas habere Echinam, Lamiam, circa quam Macedonibus & Antipatro Aduerſus Athenienſes Lamiacum conflatum eſt bellum. in quo Leoſthenes dux Athen. & regis Alexandri ſocius cecidit.

Trachinia ſubiecta Achilli.

Quod vero Trachinia Achilli ſubiecta extitit in Catalogo Homerus teſtatur carmine quod in latinam linguam conuerſum ſic habet:

Quiq; Pelaſgicon Argos habebant:
Vuiq; Halon & Halopem, & qui Trachina colebant:
Et Pythiam & Græciam ſpecioſis matribus oram:
Myrmidones, Græci ſimul, & vocitantur Achæi.

Huc ſpectat verſus Naſonis xi. Metam. cum Pelei Achillis parentis exilium deſcribit.

Exhibitaq; eſt Thebis, confeſſam amplectitur Heros.
Et potitur votis. ingentiq; implet Achille,
Fælix & nato: fælix & coniuge Peleus.
Et cui ſi demas iugulati crimina Phoci
Omnia contigerant, fraterno ſanguine ſontem.
Expulſumq; domo patria Trachinia tellus
Accipit. Hic regnum ſine vi, ſine cæde regebat,
Lucifero genitore ſatus, patriumq; nitorem
Ore ferens Ceyx illo qui tempore mæſtus
Diſſimilisq; ſui fratrem lugebat ademptum
Quo poſtquam Aeacides feſſus curaq; viaq;
Venit, & intrauit paucis comitantibus vrbem.

Et cum Pelei preces ac orationem recenſuiſſet, ſubdit:

Hinc contra placido Trachinius ore
Talibus alloquitur mediæ quoq; commoda plebi.
Noſtra patent Peleu, nec inhoſpita regna tenemus.

Orchomenus à Phocide diuerſa.

Eadem ratione Orchomenum à Phocide idem author ſeparat, antiquorum tempo-

temporum descriptionem secutus. Scribit enim libro nono, Scriptis sanè est proditum Orchomenum superioribus annis campesti in regione habitatum: stagnantibus inde aquis ad Acontium montem denuo ædificatum. latius enim patet ad stadia LX. vsque ad Paropotamios Phocidis Historici quidam tradidere Ponti inquilinos Achæos nominatos Orchomoniorum colones cum Ialmeno duce, post Troiæ captiuitatem, eam in regionem erroribus actos.

Est etiam ad Charystum Orchomenus alter. Bene enim talem nobis subiecêre materiam, qui de nauibus scripta reliquêre, quos sequimur cum proprie materiæ nostræ conducentia protulêre. post Bœotiam autem & Orchomenum Phocis adest, Bœotiæ apposita in aquilonem, similiter a mari ad mare. *Et iterum*, Deinceps quidem Poeta Orchomeniorum memoriam facit, eos in Catalogo à Boetorum gente sperans. Vocat autem Minyeum Orchomenon à Minyarum nomine. Hinc vero colonos quosdam deductos ad locum ex Minyis dicitur: vnde Argonautas Minyas dictos esse constat. Locupletissima autem quondam ciuitas videtur & potentissima. Optimus quidem testis est, etiam Homerus: dinumeratis enim locis opulentiss: ait libro Iliados I. Qui versus latine redditus habet Nec quanta in Orchomenon Ægyptia suo Thebas aggeritur gaza, Potentiæ verò, quoniam Thebani Orchomeniis tributa soluebant, & Ergino Orchomeniorum tyranno, quem ab Hercule extinctum ferunt.

Huc faciunt quæ nono Bœticæ Pausanias refert, vltra montem Laphistium sita est Orchomenus, si qua alia apud Græcos, hæc quoq; gloria insignis. ad maximā autem aliquando fœlicitatem euectam, idem ferme finis manebat, qui Mycenas ac Delum. De rebus antiquis huiuscemodi quæpiam commemorant, Andreum aiunt Penei flu. filium primum ibi habitasse, & ab hoc terram Andreidem esse appellatam. Profecto autem eò Athamanti partem regionis circa Laphistiū concessit, & quæ nūc Coronea dicitur Haliartium item. Cæterum Athamas, quia masculam prolem relictam sibi nullam arbitrabatur (ipse enim Learchum & Melicertam occiderat, Leucon ex morbo decesserat, de Phrixo ignorabat in viuis an ipse esset, aut genus Phrixi restaret) harum rerum causa heredes instituit Haliartum & Coronum Thersandri filios. Sisyphi nepotes. Sisyphi enim frater Athamas erat. Postea autem reuerso ex Colchis ipso, vt quidam aiunt Phrixo, aliorum autem sententia Presbone, quem Phrixus ex Æti filia susceperat, concedunt Thersandri libere domum Athamantis, ad Athamantem eiusque posteros spectare. Ipsi autem (partem enim terræ eis dederat Athamas) Halartum & Coroneam condidere. Ante hęc tempora Andræus Euippen Leuconis filiam ab Athamāte vxorem accepit. Huic Etheocles filius nascitur, licet fama ciuiū, Cephisi fluuii sit creditus. ita vt Poetarum nonnulli Ethoclem in carminibus Cephisiadem nominarint. Hic itaque Etheocles regno suscepto, impositum ab Andreo regioni nomen non immutauit, vnam tamen triduum Cephisiaden instituit, alteram de suo nomine appellauit. cæterum profecto ad eam Halmo Sisyphi filio, partem regionis non magnam habitandam concedit, & ab Halmo hoc, vici tunc Halmones sunt dicti. Etheoclē, præterea Bœotii aiūt hominum primum Gratiis sacrificasse. Hæc ex Pausania de genere regum Orchomeniorum; quorum prosapiam prolixius deinceps explicabo. Et sic intelliguntur versus Ouidiani lib. II. Metam. cum Cornicis conuersionem tractat:

Nam me Phocaica clarus tellure Coroneus
(Nota loquor) genuit, fueramq; ego regia virgo. Et lib. VI.
Vt solet accipiter trepidas vrgere columbas
Vsq; sub Orchomenon, Sisiphidaq; Cylenemq;.

Hactenus de vetustate pariter & amplitudine tam Trachiniæ quam Orchomeni, quarum prouinciarum Metropoles antiquissimæ extitêre Heraclæa quæ & Trachinia cognominata est, ad Othris montis iugum sita versus Thesaliam. Cuius situm Plinius lib. IIII. cap. VII. delineat Thermophylarum. Et angustiæ, quo argumento 4 mill. pass. inde Heraclæa Trachin dicta est, mons ibi Callidromos. Strabo lib. IX. Monstratur etiam per syluam Titii sacellum, cui honores quidam redduntur iuxta Lebadiam. Trachin quoque est ciuitas Oetę Phocensi nomine similis exigua sane, ciues Trachinii vocantur. Et cum Thermophilas delineasset. adest & ibi portus ingens & Cereris templum, in quo in omni ibidem conuentu Amphictiones sacrificium conficiebant, à portu autem in Heraclæam Trachiniam terrestri itinere XL. stad. intersunt, cursu autem maritimo ad Cenæum LXX. Et clarius, ad Thermophylas sane intra angustias Castella sunt, Nicæa quidem ad Locorum mare, & Tichius & Heraclæa super illam quæ prius Trachin vocabatur, ab Lacedemoniis condita, ab antiqua verò Thracide stadiis circiter sex distat Heraclæa, deinceps Rhoduntia est locus sane munitus.

Primi cultores Orchomeni.

Hæc autem loca tum ab asperitate, tum aquarum abundantia redduntur ad incursandum difficilia propter fauces vallium quas perlabuntur. quoniam præter Sperchium qui Anticyram pręterfluit, etiam Olyras adest, qui vt fertur Herculis rogum extinguere conabatur, simul & Melas alter qui à Trachine quinque stadiis abest. Ex quibus & ratio nominis elucescit, quare Heraclæa sit nominata. quod scilicet isthic in finib. Hercules, cum ab vxore Deianyra ex Zelotypia irritata venosa veste fuisset infectus, structa Pyra viuus se succendisset, cuius rei & T. Liuius 6. lib. quartæ decad. cum de eadem illa loquitur Heraclæa, in descriptione victorię, quam M. Acilius de Antiquo rege Asię in finib. Thermophylarū victo reportauerat. Manius Acilius vendita aut concessa militi circa Herclæam præda, postquam nec Hypatæ pacata esse consilia, & Naupactū concurrisse Ætolos, vt inde totum impetū belli sustinerent. audiuit præmisso Ap. Claudio cum quatuor millib. militum, ad occupanda iuga qua difficilis transitus montium erant. ipse Oetam ascendit, Herculiq; sacrificium fecit in eo loco quem Pyram, quod ibi mortale corpus eius Dei sit crematum, appellant. Hinc est quod Heraclæa illa Thracinia in moneta Herculis sedentis symbolo, vtpote de crematione sua cogitantis vsa fuit. vt primo quinti ordinis lector videbis, ad quod alludens cecinit Naso IX. Metam.

Heraclea vnde dicta.

Trachiniorum insigne in moneta

Nunc quoq; Euboico Scopulus breuis eminet alto
Gurgite, & humanæ seruat vestigia formæ.
Quem quasi sensurum nautæ calcare verentur,
Appellantq; Lichan. at tu Iouis inclyta proles
Arboribus casis quas ardua gesserat Oete,
Inq; Pyram structis arcum, pharetramq; capacem,
Regnaq; visuras iterum Troiana sagittas:
Ferre iubes Pæante satum, quo flamma ministro
Subdita, dumq; auidis comprenditur ignibus agger.
Congeriem syluæ nemeæo vellere summam
Sternis, & imposita clauæ ceruice recumbis.

Hic vero admonēdus est mihi lector, extitisse & alias in Græcia Heraclęas, Olympiam videlicet ad Olympum montem. Synticen in finibus Epiri. Eliacam ad flu. Cytherenem & in Troiano agro Olympiam describit Strabo in octauo.

Alterum sane in Thessalia Penæum scribunt, qui ex Othrii oriens accipit Apidanum è Pharsalo delabente. apud Salomonem autem vrbs iacet Heraclęa ex illis octo & ipsa vna, distans ab Olympia stadii XL. penes Cytherium flumen posita. vbi Gonniadis Nymphæ sacellum habent, de quib. opinio est, vt aquis earum morbos sanitati restituāt. Ad Heraclæam Synticę alludit Cæsar III. com. Ciuilis belli his verbis: Cæsarem Apolloni directo itinere auerterat Pompeius per Candauiam iter in Macedoniam expeditum habebat. accessit etiam improuiso aliud incommodum, quod Domitius qui dies quamplures castris Scipionis castra collata habuisset, rei frumētariæ causa ab eo discessetat, & Heraclæam Synticam quæ subiuncta Candauiæ, iter fecerat.

Heraclea Olymp.

Heraclea Syntica.

Reliquas Heraclæas, hoc est Elidis lege apud Pausaniam VI. Eliacorum, Ætolicam apud Liuium VIII. decad. III. & Troianam in XIII. Strabō. Qui præterea decimo Geographiæ Trachinium aliam regionem inter Calydonem & Stratum depingit. Reuersi igitur ad Trachiniorum agrum, cum is libertate multo tempore frueretur Thessalorum consilio addictus, in seruitutem postremo Macedonum Philippo Amyntæ autore concessit. Quem à Macedonum iure vendicatum, Manius Acilius Romanis subiecit, Thessaliæ prouinciæ coniunctam, posteaquam in finibus Heracleæ illius ipsius, inter Thermophylas & Scarphiam, Antiochum Asiæ regem acie vicisset ac castris exuisset.

Trachinia quibus subiecta.

Locum ex Liuio, qui extat sexto quartæ decadis adducere placet. Acilius Consul à Thermopylis Heraclæam ad Ætolos præmisit, vt tunc saltem experti regiam vanitatem resipiscerent, traditaq; Heraclæa cogitarent de petenda ab Senatu, seu furoris sui seu erroris venia, & cæteras Græciæ ciuitates defecisse eo bello ab optime de se meritis Romanis. Sed quia post fugam regis, cuius fiducia ab officio non discessissent, non addidissent pertinaciam culpæ, in fidem receptos esse Ætolos quanquam non secuti sint regem, sed accersierint, & duces belli, non socii fuerint, si pœnitere possint, posse

posse & incolumes esse. ad ea cum pacati nihil respōderetur, appareretq; armis rem gerendam, & rege superato bellum Ætolicum integrum restare, castra à Thermopylis ad Heraclæam mouit, eoq; ipso die, vt situm nosceret vrbis, ab omni parte, equo mœnia est circumuectus. Sita est Heraclæa in radicibus Oetæ montis, ipso iñ campo, arcem imminentem loco alto & vndique præcipiti habet. Hactenus de Trachinia.

Orchamus primus rex.

Venio ad Orchomenios. Quibus nomen primus imposuit Orchamus, cuius filiā Leucothoen ex Eurinome fabulæ referunt à Phœbo adamatam, qua vt potiretur in Eurimones matris formam mutatus accessit, famulasq; tanquam arcani quiddam dictura secedere iussit. abeuntibus igitur in propriam speciem reuersus, patientem compressit. Quod cum Clytie quæ & ipsa à Phœbo diligebatur, audisset, confestim eam apud Orchanum patrem accusauit, qui iratus viuam sepeliit. Cui Phœbus cum nulla ratione vitam restituere posset, mortuam in virgam thuream conuertit, ad quod alludens cecinit IIII. Metam. Naso.

Rexit Achæmenias vrbes pater Orchanus, isq;
Septimus à prisco numeratur origine Belo.
Axe sub Hesperio sunt pascua Solis equorum,
Ambrosiam pro gramine habent, ea fessa diurnis
Membra ministeriis nutrit reparatq; labori.
Dumq; ibi quadrupedes celestia pabula carpunt,
Noxq; vicem peragit thalamos Deus intrat amatos,
Versus in Eurinomes faciem genitricis & inter
Bis sex Leucothoen famulas ad lumina cernit. Et quæ sequuntur.

Athamas Rex Orchomeni.

Claruit in finibus Orchomeniorum & Athamas Æoli filius, Sisyphi Corinthiaci, Salmoneiq; Thessali frater, cui Andreus Penei flum. filius regionem circa Laphystium donauerat, quod Enippen illi Leuconis filiam matrimonio iunxissent. Ab hoc igitur campus Athamantius nomen accipit prope Haliartum, de quo Pausan. nono Bœoticæ. Vici hi & initio fuerunt & etiam nunc sunt, & ad Orchomeniorum regionem pertinere tum ipsa oppidula videntur tum campus Athamantius. Hic rex duas habebat vxores, primam Nephelem vnde Phrixum Leuconem & Hellen genuerat quæ à Baccho in furorē versa in syluas abierat, vnde alterā Cadmi filiam Inonem duxit, & ex ea Learchum & Melicertā tulit, quæ mariti furorem vitans Melicerta arrepto ad littus fugit & ibi è scopulo se in mare dedit, qui miseratione Deorum, Ino quidem in Nymphā Leucotheam, filius vero Melicerta in Palemonem siue portunum marinum deum conuersi fuerunt. in quorum Melicerte honorem Sisyphus patruus Isthmia in Corintho instituit. ad quos alludentes cecinere Poetæ. Ouidius IIII. Metamor.

Imminet æquoribus scopulus pars ima cauatur
Fluctibus, & tectas defendit ab imbribus vndas.
Summa riget, frontemq; in apertum porrigit æquor.
Occupat hunc (vires insania fecerat) Ino.
Seq; super pontum nullo tardata timore
Mittit, onusq; suum percussa recanduit vnda.

Et subdit cum Venerem illorum miserentem adducit.

Annuit oranti Neptunus, & abstulit illis,
Quod mortale fuit, maiestatemq; verendam
Imposuit, nomenq; simul faciemq; nouauit.
Leucotheaq; Deum cum matre Polæmona dixit.

Statius I Theb.

Infœlix Athamas cur non expauerit ingens
Ionium socio casura Palamone mater.

Haliartus & Coronus.

Igitur Athamas cum Phrixus filius cum Helle sorore aureo arieti vecti in Asiā abiissent, illa in Helesponto submersa fuit, Phrixus autem reuerti cum nollet ac patris furorem timeret, fratris Sisyphi ex Thersandro nepotes adoptauit Haliartam & Coronum, qui successere Athamāti, & ciuitates cōstructas in regno Orchomeniorū, denominauere. Cæterū cum Phrixus in Asia ex Æti filia duos genuisset Melā & Presbonē. Melas quidem in Asia mansit, vnde Claucus rex Corinthii Bellerophontis pater processit. Presbo verò in auditum Orchomeniorum regnum rursus illud cum Corono Haliarto ac Etheocle Andrei filio Penei nepote, partitus est, & cum nullam prolem tres relinquerent, vniuersa Orchomeni ditio ad Etheoclem deuoluta est, qui ex Cephisiade coniuge cum nullam prolem ferret, Halmum Sisyphi Corinthiaci qui Athamantis frater extite-

Presbo rex.

Etheocles rex.

Halmus rex rat, adoptauit, & cum Gratiis in Orchomeno delubrum construxisset, quod multis postea seculis celebre ibi mansit, moriturus Halmo filio adoptato regnum reliquit, qui *Phlegyas R.* *Chrysesrex.* duas tantum filias genuerat Chrysam & Chrysogeniam. Ex Chrysa Mars Phlegyam genuit, qui auo Halmo in Orchomeno successit & Phlegyam à se regnum appellauit, & incolas Phlegyas, quorum Homerus in Iliade meminit & magnanimos cognominat, qui traduntur Apollinis Delphici templum spoliasse, & victores cum Philammone & Archiuis manus conseruisse. Phlegyes porro, cum liberis careret, Chryses successit fi- *Minyasrex.* lius Neptuni ex Chrysogenia Halmi filiarum altera. Is Minyam tulit, à quo Minyæ populi in finibus Thessaliæ cognominati sunt. Qui cum ex vectigalibus ingentem the- *Orchomenus rex.* saurum collegisset, Orchomenum filium successorem in regno reliquit. à quo nomen regioni primũ inditũ autumãt. Is verò cùm liberis careret, Hyettũ Argiuũ exulem (quod Molyrum Arisbantis filium in adulterio vxoris deprehensum occidisset) parte a- *Clymenus rex.* gri donauit, vbi postea Hiettus vicus fuit & moriens regnum, Clymeno Presbonis filio Phryxi nepoti tanquam cui successio ex lege debebatur, reliquit. Is in quadam Onche- *Erginus rex.* sti Neptuni festiuitate a Thebanis occiditur, quod vlturi filii Erginus Stratus Arro, Pyleus & Axeus, aduersus Thebanos exercitum duxere, & annuum tributum eos dare coegere, quo ipsos Hercules tandem liberauerat, & cum quo Erginus pòstea Orchomeni- *Trophonius rex.* orum Rex fœdus iniit, ductaq; ex oraculo in senio adolescentula, duos ex illa filios Trophonium & Agamedem genuit. Quorum Trophonius vt thesauris paternis potiretur, & solus regnaret, fratrem occidit. Absorptus idcirco apud Lebadiam, vbi Iouis postea Trophonii oraculum ortũ est, in specu quodam vbi Trophonius absorptus fuerat. Cuius præter Græcos, Liuius etiam mentionem facit lib. v. dec. v. de P. Æmylio Persei regis victore locutus.

Oraculum Trophonii. Lebadiæ quoque templum Iouis Trophonii adiit. vbi cum vidisset os specus per quod oraculo vtentes suscitatum Deos descendunt sacrificio Ioui Hercynnæq; facto, quorum ibi templum est, Chalcidem ad spectaculum Euripi descendit.

Adde quæ de hoc oraculo Pausanias refert. Posteaquam in animum quis induxit, descenderet in Trophonii antrum, primo certos aliquot dies commoratur in ædificio, Sacrum est ædificium id bono genio, bonæq; fortunæ. Ibi dum vitam agit, tum aliis rebus caste se & moderate gerit, tum lauacris calidis arcetur, Lauacrum est Hercyna flu. è victimis tamen magnam carnium copiam habent. Rem enim sacram facit, qui descensurus est, & ipsi Trophonio & Trophonii liberis. adhæc Apollini, Saturno, Ioui cognomento regi & Cereri quam Europen vocant, & Trophonii nutricem fuisse aiunt. ad singulas itaque victimas præsto est vates & sacrificii viscera intuetur, inspectis his ei qui descensurus est vaticinatur, an beneuole eum Trophonius & placido animo sit excepturus.

Postremi reges Orchomeniorum. Et de oraculo, quo Prouincia Orchomenii quondam clarebat hactenus. Ad reges postremos reuertor, de quibus Pausanias lib. 9. hæc adnotauit, Trophonium autem terra, eo loco dehiscens absorpsit quo in nemore, apud Lebadienses & fouea visitur Agamedis dicta, & ad eam columna. Orchomeniorum autem imperium susceperunt Ascalaphus ac Ialmenus qui Martis filii sunt dicti, ex matre Astioche filia Actoris Axei filii *Regnum Orchomeniorũ desolatum.* Climeni F. His ducibus in expeditionem Troianam Minyæ sunt profecti. Interfuerunt Orchomenii & classi qua Codri liberi in Ioniam transfretarunt. à Thebanis autem eos expulsos, Orchomenum statim reduxit Philippus Amyntæ filius. Et sic futurũ erat, vt semper in deterius fortuna eorum laberetur.

Sic itaq; lapsa fortuna Orchomenii in seruitutem redacti à regibus Phocidis, cum & eorum imperium deficeret, Thebanis, inde Atheniensibus & ad postremum Macedonum imperio subiecti fuere. vtpote quos vt supra paulò dictum, à Thebanis expulsos Philippus Amyntæ restituerat, à Macedonum imperio Romani Orchomenos vna cum *Orchomenus Romanorum ditioni subiecta.* proximis Prouinciis Græciæ vendicarunt. Quippe Manlius Acilius deuicto Antiocho, & post eum Paulus Æmylius Perseo rege Macedoniæ capto, Orchomenum in Romanæ Prouinciæ formam redegere. Quapropter & Trophonii Iouis oraculum prope Orchomenum Paulus adiit, cum in Romani Iuris formulam totam Helleda cum Macedonia redegisset. Postremus denique C. Iulius Cæsar deuicto ad Pharsalum Pompeio, quod residuum erat Orchomenici nominis, vna cum proximis prouinciis subiugauit.

Vnde est quod idem scribit tertio comm. ciuilis belli. Ætolia Acarnania Amphilochis per Cassium Longinum & Caluisium Sabinum, vt demonstrauimus, receptis, tentandam sibi Achaiam ac paulo longius progrediendum existimabat Cæsar. Itaq; eò

Fusium

Fusium Calenum misit, & Q. Sabinum & Cassium cum cohortibus adiungit. Quorum cognito aduentu Rutilius Lupus qui Achaiam missus à Pompeio obtinebat, Isthmum præmunire instituit. vt Achaia Fusium prohiberet, Calenos, Delphos, Thebas & Orchomenum de voluntate ipsarum ciuitatum recepit. His auspiciis Orchomeni regio in angustias redactum ac proximis subiectum, passimq; ab autoribus in Phocide comprehensum, in Romanam potestatem concessit, Thessaliæ proculdubio adiectum, si nulla mentio in libro præfecturatum eius occurrat. Quo loco, vt tandem capiti fine imponamus admonendus est mihi lector Orchomenon alteram Arcadiæ extitisse ciuitatem. Quin Plinius libro secundo, capite secundo, fluuii Bæotiæ, & capite octauo libri quarti alterius in Thessalia fluminis hoc nomine meminisse videtur. Hæc omnia fœdissima Turcarum tyrannide premūtur, & vbi fuerat Orchomenus vel Heraclæa planè ignoratur, vt quam inconstans sit rerum humanarum casus, appareat.

DE LOCRIS ET PHOCIDE.

TAMETSI Locros à plerisq; Phocidi attribui sciā, secutus tamen Strabonis autoritatem & antiquorū tam Poëtarum quàm Geographorum descr. eos à Phocide, non minus quàm Orchomenios ac Trachinios separaui, & quod Phocus siue Ornytionis siue Æaci alter, à quo terræ nomen est inditum, non totum eum tractum possederit, qui à sinu Maliaco & Oetæ montis iugo, secus Parnasum mōtem, ad mare Ionicum excurrit ex transuersu, ac AEtoliam attingit. Hinc est quod in Phocaicis refert Pausanias. De Phocide, quantum circa Tythoræam situm est ac Delphos, constat, antiquissimis temporibus nomen accepisse, a Corinthiaco Phoco Ornytionis filio; annis autem non ita multis pòst, factum est, vt tota ea terra nomen id sortiretur, quæ nostris temporibus Phocis est appellata, pòstquam Æginetæ nauib. in regionem vna cum Phoco Aeaci filio transierunt. *Et iterum.* Peleus & Telamon ob Phoci cędem fugerunt. Phoci filii ad Parnasum habitarunt, in ea quæ nunc Phocis dicitur. Sed hoc regioni nomen ante fuit, cum Phocus Ornytionis filius seculo in eam prius peruenisset, sub quo Phoco & ea circa Tythorā & Parnasū Phocis est appellata. sub Aeaco autem vsus obtinuit, vt omnibus id nomen daretur, sicut & Minyæ Orchomeniis sunt finitimi, & ad Scarphiam vsq; quæ sub Locrensium Imperio est pertingunt. Huc nimirum alludens cecinit Naso VII. Metam. *Phocidis in Locros distinctio.*

Excepit Aeacides illos in limine Phocus,
Nam Telamon fraterq; viros ad bella parabant.
Phocus in interius spacium pulchrosq; recessus,
Cecropidas duxit, cum quis simul ipse resedit.

Recte igitur in nono Strabo distinguens, de quibus præfati sumus prouincias, scribit: Post Bœotiam autem & Orchomenum, Phocis adest, Bœotiæ apposita, in aquilonem similiter a mari ad mare, tēpore vtiq; pristino. Daphnūtem enim aliquando terræ Locrensis fuisse constat. Locrensem tractum in duo scindētem. Is sinus ipsius Opuntii & littoris Epicnemediorū medius cōstitutus est, nunc ipsa Locrorum ora est. Cæterū vrbs tenuis sane solo æquata, dirutaq; iacet. Itaque Phocis non amplius vsque ad Euboicum Pelagus pertinere videtur. Crisseo autem contigua est sinui. Crissa enim ipsa Phocidis est, ad ipsum sita Pelagus & Cyrha & Anticyrha, & aliæ super eas in Mediterraneo frequentes, ortæ ad Parnasum spectantes. Delphi quidem & Cyrphes & Daulis & Parnasus ipse, qui & Phocidis est & occiduum latus terminant. Quo autem modo Bœotia Phoci accumbit, eo & Locris vtrique Phocidi. Quæ satis ostendunt, cum Phocis à mari Ægeo ad mare vsque Ionium, & vltro Isthmum per transuersum excurreret. vtrinque in limitibus Locros habuisse coniunctos in ora maritima, hinc quidem Epicnemidios Trachiniis & Phthyotis contiguos secus Oetæ montis iuga, illinc vero Locros Ozolas Ætolis proximos citra Parnasum, Marlaum & Aracinthum montes. Quocirca Pomponius Mela. Secundo Geographiæ in Doride inquit, Pyndus est & iuxta situm Eryneon in Locryde Cynos & Callyaros, in Phocide Delphi & mons Parnasus & Apollinis fanum atque oraculum. Sic Plinius libro quarto, capite septimo, Bæotas Hiantas antiquitas dixere. Locri deinde Epicnemidii cognominantur, olim Leleges appellati, per quos amnis Cephisus defertur in mare, Oppida Opus vnde Opuntinus sinus, Cynos. Phocidis in littore vnum Daphnus, introrsus autem Larissa Elatea & in ripa Cephisi vt *Quomodo vtrique Locri Phocidi coherent.*

diximus Likæa, Delphos versus, Cnemis & Hiampolis. rursus Locrorum ora, in qua Larynna Thronium, iuxta quod Boagrius amnis defertur in mare. Oppida Naricion, Alope, Scarphia, postea Maliacus sinus ab incolis dictus. Hæc itaque iam ita sint, & inter Trachinios ac Phocenses Locri medient, qua Boagrius fluuius ex Tichiunta Oetæ montis iugo, quod Thermopylis adhæret, secus Scarphiam & infra Thronium ac sinum Maliacum in mare exoneratur, de Locris ante Phocidem dicẽdum nobis videtur.

Locri duplices.

Quos Strabo exactè, & describit & diuidit in nono cum ait, Daphnus quoque cum olim Phocensis esset vrbs, diruta iacet hoc tempore, Euboicum attingens mare, diuidens Epienemides Locros, hos quidem in Bœotiam; illos verò in Phocidem à mari pertingẽtes. Quippe signum est, quod in ea sacellum est, quod Schædii sepulchrum esse memorãt. Satis de Phocide a nobis dictũ est. deinde Locridis ora subest ordine, ideo de ipsa dicere adgrediamur. Ea duas in plagas diuiditur, vna quidem Locrorum est in Eubœam vergentium, qui ad vtrumque Daphnuntis vrbis latus discinduntur. Vocabantur autem vni quidem Opuntii à ciuitate Metropoli, alteri verò Epicnemedii à Cnemide monte. reliqua in occasum spectans occiduarum Locrorum appellatur, qui iidem & Ozolæ nominantur. eos distinguit ab Opuntiis & Epicnemidiis & Parnasus intermedius & Dorensium Tetrapolis. Ex quibus verbis colligimus, non solum in Hellade duplices, verumadeo etiam triplices extitisse Locros. Duos quidem Phocidi ab arcto & oriente adiacentes. Opuntios quidem versus mare & Epicnemedios in mediterraneis. Tertios auro & ipsos Phocidi contiguos, inter Parnasum & Heliconem montes, ad priorum quidem duorum, qui orientales erant, inter Trachinios & Phocidem vrbes celebrabantur Thronium in Malico sinu, Scarphia Cænus & Metropolis Opuntia, aliorum verò qui in littore Ionici maris colebant, Naupactus & Amphissa celebriores erant.

Vrbes Locrorum.

Placet verba Strabonis de primorum, hoc est orientalium Locrorum tractu referre, cum duos sinus Maliacum ac Opuntium, quibus videlicet hi Locri mare Ægeum attingunt, describit. Post sinum sane deinceps Alopes sita est, & Daphnus quem dirutum ante diximus. Ibidem portus est à Cyno nonaginta distans stadiis, ab Elatæa vero si terrestre iter subeas in mediterraneam, centum & viginti. Iam vero ista sunt, sinus Maliaci. ac secundum Daphnuntem Cnemides sunt, locus munitus ad stadia viginti siquis nauiget. In quem ex Eubœa Cenæum è regione consistit Promontorium in occidente spectans, sinumque Maliacum freto disiunctum stadia fernie viginti: Hæc autem Locrorum sunt Epicnemidiorum, cæterum post stadia viginti portus occurrit. supra illum vero totidem stadiis Thronium iacet in Mediterranea. dehinc Boagrius, amnis effunditur Thronium præterlabens. Manem autem eum nuncupant. Est autem torrens vt interdum ne tinctis quidem ingrediare pedibus, quandoque vero ad bina late fundatur iugera. Secundum hæc quidem Scarphea iacet supernis, à mari stadiis distans decem, à Thronio vero triginta. Et continuans sermonem, duplices inibi campos Bessam locum arbustis refertum & Metymnene vbi & Pharigas prope Scarphiam, commemorat, & Dianæ Pharigiæ templum.

Locrorum orientalium descriptio.

Hæc ex Strabone. Audiamus & Liuium qui Thronium (id quod oppidum, Locridis, Trachiniæ proximum erat) delineans quinto Decadis quartæ: Euthymidas ab Athenis Thebas primum, hinc Salgonea processit Herodotus ad Thronium. Inde haud procul in Maliaco sinu duo millia peditum, & Thoas ducentes equites, Onerarias leues ad triginta habebat. *Et libro sexto:* Inter ipsum pugnæ tempus decem naues regiæ cum præfecto Isiodoro ad Thronium in sinu Maliaco stabant. eò grauius vulneribus Alexander Acarnan nuncius aduersæ pugnæ cum profugisset, trepidæ inde recenti terrore naues Cenæum Eubœæ petierunt. Idem de Cyno proximo vbi Deucalionem habitasse, & Pyrrhæ extare tumulum Strabo refert, Herculisq; balnea esse à Cnemide monte stadiis sexaginta, à Penei fluuio ostio stadiis sexaginta, ab Adepso denique Eubeę freto stadiorum centum & sexaginta dissito, octauo tertiæ Decadis scribit, cum Euripum Eubææ delineasset. Id prudenter vt in temerè suscepta re Romanus fecit, quod circumspectis difficultatibus ne frustra tempus tereret, celeriter abstitit incepto, classemque inde Cynum Locridis Emporium, id est Opuntiorum vrbis mille passuum a mari sitæ traiecit.

Thronium orientalis Locridis Vrbs

Cynus Orientalis Locridis Vrbs.

Sequitur in eodem Liuii textu & de Opuntia Locrorum illorum orientalium Metropoli & cuius in numismatibus quibusdam, quæ pugilis iconem habent, inscriptio visitur. Igitur Philippus Neicæo præsidio, fusis Ætolis, qui saltum Thermopylarum insidebant, cum à Demetriade Scotusam, inde tertia vigilia profectus, trepidos hostes Heraclæam compulisset, ipse vno die Phocidis Elatiam, millia amplius quinquaginta quinque contendit. Eodem ferme die ab Attalo rege Opuntiorum vrbs capta diripiebatur

Opuntia Metropolis Locrorum.

batur

batur. Concesserat eam prędam regi Sulpitius, quia Oreum paucos ante dies ab Romano milite expertib. regiis direptum fuerat. *Et subdit.* Attalus inermis atq; incompositus cursu effuso, mare ac naues petit, & molientibus ab terra naues Philippus aduenit, metumq; etiam ex terra nauticis præbuit. Inde Opuntiam rediit, Deos hominesque accusans, quod tantæ rei fortunam ex oculis prope raptam amisisset Opuntii quoq; ab eodem ira increpiti, quod cum trahere obsidionem in aduentum suum potuissent, viso statim hoste propè in voluntariam deditionem concessissent. compositis circa Opuntem rebus, Toronem est profectus. De Scarpea lege Liuium Sexto, Decade quarta cùm Marci Acilii victoriam de Antiocho rege describit, Et Appianum in Syriaco de eadem historia.

Quibus ex locis aduertitur Locros vna cum proximis Thessalis Phthyotis ac Magnetibus Macedoniæ regibus paruisse, vt in Romanam potestatem venisse eos vna cum Macedonibus, auspicio Quinctii Marci Acilii & Publii Æmylii apparet. Quos vero reges habuerint Locri non traditur, nisi quod Strabo in Nono Patrocli ac Aiacis meminisse videtur. Verba subiiciam. Cæterum ex Opuntia terra natum esse Patroclum testatur Homerus. Qui cum cædem patrasset inuitus, fuga se subtraxit ad Peleum. Menæcius vero eius pater mansit in patria. At enim Achilles Monæcio pollicitus fuerat, vt cum ex ea expeditione reuertisset se illum in patriam reducturum, verum non ille sed Aiax Locrus Opuntiorum regnum obtinebat, quem à patria Aryco genitum ferunt. Eanem vero vocatum fuisse eum dicunt, quem patroclus interemit, a quo & sacellum Eanium & Eanidem fontem ostendunt nominatum. Quintus autem Aiax Locrensium rex ille Oilei extiterit (qui capta Troia Cassandram virginem & vatem in templo Palladis violauerat in cuius vindictam Dea Græcis regredientibus tempestatem immiserat canente Poeta: Reges Locrorum.

Vnius ob noxam & furias Aiacis Oilei) Aiax Oilei rex Locrorum.

Testantur verba Pausaniæ tertio Laconicorum, quæ subscribere non grauabor; Orto enim bello inter Crotoniatas & Locrenses Italicos, cum Locrenses ob cognationem quam habebant cum Opuntiis, Aiacem Oilei filium ad pugnam inuocassent, Leonymus Crotoniatarum dux, hostes est adgressus, quemadmodum ab Aiace iniunctum eis audierat. Vulneratus autem in pectore cum ex vulnere laboraret Delphos se contulit, eo profectum Leonymum Pythias in Insulam Leucam ablegauit, ibique apparaturum ei esse Aiacem dixit, vulnusque curaturum. Aliquanto autem post recuperata iam valetudine, ex Leuca cum discessisset, vidisse se dixit Achillem, vidisse item Oilei, Telamonisque Aiaces, Patroclum & Antilochum, hæc ille. Patroclus sane Mænęcii & Stenelos filius, occiso per ludum Astragolorum Clesonymo seu Aeane Amphidamantis solum vertens, apud Peleum in Trachinia exulabat, & propter generis propinquitatem Locrorum finibus donatus, vnà cum Achille à Chyrone educatus fabulis fertur, cumq; eo ad Troiam profectus, armis Achillis indutus, cum Hectore pugnans occisus est. Hæc de Locris orientalibus tantum. transeo ad occidentalis Phocidis agrum, Cephiso flum. adiacentem & Ætolis conclusum, & ad oram maris Ionici exporrectum, quem Pausanias Decimo Phocaicæ historiæ his verbis delineat; Terra præterea Locrorum qui Ozolæ sunt dicti Phocidi iuxta Cyrrham est finitima. De cognomento horum Locrorum diuersa audiui, quæ omnia simul exponam, Oresthi Deucalionis filio, cum iis in locis regnaret, lignum pro catulo canicula peperit. Quo ab Oresthe defosso primo Vere aiunt, vitem excreuisse & à lignis Ozis, id est ramis, nomen hominibus esse inditū. Alii Nessum putant, qui portitorem egit ad Euenum, vulneratum quidem esse ab Hercule, non autem statim obiisse, sed in terram hanc profugisse, mortuum autem inde, & insepultum computruisse, & graui odore iis in regionibus aerem infecisse. Tertio fluuii cuiusdam aiunt, & vaporem absurdum esse, & ipsam aquam sordidam. Quarto, multum ibi prouenire Asphodeli & florere eam herbam ab odore. Dicitur item primi eius loci homines fuisse indigenas. vestes autem contexere cum nescirent, tegumentis contra frigus vtebantur pellibus ferarum crudis, partibus pellium hirsutis forâs ornatus causa conuersis. Futurum itaque erat, vt eadem ratione, & ipsa tergora & hominum corpora fœterent. Patroclus. Locri Occidentales Ozolę. Etymon Gentis Ozolę.

His quinque rationibus, quibus Ethymon Ozolæ nominis explicatur, Strabo in IX. sextam addit. Paulo super Calydonem (ait) est etiam collis Taphosus, in quo Nessi & aliorum centaurorum tumulus locatus cernitur, è quorum tabe teterrimus odor sub montis radice profunditur, & humor crassioribus guttis manat, quā quidem ob causam gentem illam Ozolas, id est odoris mali vocari. Hæc ille.

Ciuitates Locrorum occidentales.

Pausanias ciuitates in his Locris occiduis enumerat Myoniam, cuius Incolæ in Asiam Ionicam transfretarunt, & ibi coloniam eodem nomine deduxerũt, Oeanthæam, Amphissam ac Naupactum Metropoles, quarum Amphissam Amphictionum iudicium destruxit, quod grauiora vectigalia exigeret ab adeuntibus oraculum Apolli. quam Ætoli pulsi à Rom. iterum renouarunt, Naupactium vero Messenii ex Peloponneso à Spartanis pulsi occupauere, licet inde Messenios Locri denuo expulerint.

Amphissa Vrbs Ozolarum.

De Amphissa Pausanias in x. hæc nominatim adnotauit. Delphis distat centum viginti stadiis, Amphissa vrbs Locrorum maxima & celeberrima. Incolæ moti pudore Ozolarum nominis Ætolos esse se asserunt. habent tamen rationem verisimilem. Quo enim tempore Romanorum Imperator ad Nicopolim incolendam. patriis sedibus Ætolis eiecit, magnam populi partem contulisse se Amphissam perhibent. Prima tamen generis origine Locri sunt. Inditum vrbi nomen aiunt ab Amphissa Macarei filia, Æoli nepote, eiusq; amore correptum fuisse Apollinem, exornata est vrbs apparatu & alio, & quæ maxime memorabilia censent, ex his monumentum Amphissę est, & Andremonis. cum hoc sepultam aiunt Georgen Oenei filiã, Andremonis vxorem. In arce templum Mineruæ habent, & simulachrum erectum ex ære compositum. à Thoante id Ilio asportatum esse aiunt, & de Troianorum manu bis dedicatum.

Naupactus Metropolis.

De naupacto Metropoli Ozolarum, cuius hodie ruinas Itali Lepanto appellant, scribit Strabo in IX. Hi sane ciuitates habuerunt Amphissam & Naupactum. Quarum quidem Naupactus prope Antirrhium permanet, nomenque inde accepit à paugẽdis, id est construendis nauibus, siue illic Heraclidæ classem compegerint, siue loca prius compararint, vt scribit Ephorus, ea vero nunc Ætolis subiungitur, sic adiudicante Philippo. Adde quæ Pausanias in x. refert. Quoniam de Naupacto dici memini Dorienses qui vna cum Aristomuchi liberis in Peloponnesum transfretarunt, nauigia ibi composuisse, atque ideo nomen loco esse inditum. Porro Naupactum Athenienses primũ, inde Spartani, postremo Messenii occuparunt Pelopõneso Spartanis pulsi. Quos tamen Locri non ita multo post rursus eiecerunt, patria recuperata, quam historiam apud Pausaniam in Messenicis lege, qui prope Naupactum Neptuni Dianæ & Aesculapii delubra commemorat. Qui denique in x. Ozolas Patrensibus Achæorum ab Augusto fuisse Imper. subiectos commemorat.

Locrorum Vetustas.

Cæterum quam vetusta hæc gens Locrorum extiterit & quam late in vrbem colonias deduxerit, multa sunt argumenta quemadmodum Strabo refert, quod Deucalion Promethei filius, qui genus humanum ad Cephisum reparasse à poetis refertur, apud Opuntiam gubernauerit, Pyrrhaque vxor filia Epimethei & Pandore ibidem sepulta fuerit. Quorum filii Oresthes apud Ozolas Locros occidentales autore Pausania regnauit, Amphiction Cranao in Attica successit, Hellen vnde Græci cognomen adepti sunt, eisdem finibus rerum potitus, filios, Dorum quidem in alpes vnde Doriensis prodierunt, & Xuthum in fines Atticæ dimisit, vbi Erechtei filiam Cecropis sororem in matrimonium accepit, qui pulsus à fratribus Cecropis, colonias in Ægialo deduxit, vbi Achæi postea populi à filio suo Achæo nominati fuere, cum late in Thessaliam postea ditionem extendisset, relicto Archandro filio qui Argos profectus Danai filiam nuptum accepit. Ab eodem Xuthi filio Ione & Iones populi emersere Atticam tenentes, cuius nati Pytireus Epidaurum, Procles in Samum Insulam, abiere, licet Leogarus filius ab Ephesiis eiectus in Insulam Thracem Thraciæ obtensam commigrarit. composito ex inde nomine Samothracẽ nominatã. Prothogenia præterea Deucalionis filia ex Ioue Æthlium pepererat Endymionis patrem, Æoli auum, vnde Calydoniæ regum stemma processit, de quo in Ætolia dicemus, Chyones denique alia Deucalionis filia ex Mercurio Autolicum peperit auum Synonis illius qui dolo Troiam equi figmento prodidit. Adhæc Pausanias refert Æthneum Deucalionis fratrem in finibus Phocidis tenuisse apud quem Ceres Dea contracta familiaritate deposuerat aliquid. Strabo ex autoritate Hesiodi Locrum quendam celebrat primum regem Lelegum, qui post Deucalionis ætatem, eiusque Progeniem, hisce finibus imperarit.

Deucalionis stemma.

Primi reges Locrorum.

Verba ex VII. Geographicorum subiicere placet. In Ætolorum Politia, is nunc Locros Lelegas vocat, à quibus & Bœoticam occupatam fuisse dicit. Similiter & in Opuntiorum & Megarensium politia testatur. At enim in Leucadiorum Politia quempiã indigenã & aborigenem Lelegẽ nominat, cuius ex filia nepotem nuncupat Teleboã. ex quo duos & viginti liberos procreatos inquit, & ex his nonnullos Leucadem habitasse. Hesiodi maxime fidem adhidendam esse contenderim, qui Lelegum populorum du-

cem

cem fuiſſe Locrorum adſerit. Quos Saturnius Iupiter Immortalia ſapiens cõſilia, è Deucalionis tellure delectos vagos exhibuit, hæc ille.

Qui vero poſterioribus ſæculis rerum apud Locros potiti fuerint, paucos inuenio. Euanthem vero quendam celebrant hiſtoriæ, qui Locrorum non paruam manum, in Italiam deduxit. Seruos præcipuè, qui dominis in bello abſentibus ſe vxoribus eorum commiſcuerant. Et hæc eſt prima Locrorum in Italiam deducta colonia, de qua Titus Liuius IIII. Decadis III. in vicinia Crotonis ac Rhegi mentionem facit, cum Hannibalis res in Brutiis geſtas recenſet. Itaque Rhegio ex templo abſciſſum eſt. Locrenſibus iuſſu Hannibalis data pax, vt liberi ſuis legibus viuerent, vrbs pariter & portus in poteſtate Locrenſium eſſet. Societas eo iure ſtaret, vt Pœnus Locrenſem Locrenſiſque Pœnum pace ac bello iuuaret. De his Locrenſibus Italicis refert elegantem hiſtoriam Strabo in VII. Cum flumen Alex. Rheginum à Locrenſibus diſterminet, qui per vallem profundam curſum habet. *Colonia Locrorum in Italia.*

Peculiare quiddam hic de Cicadis obuenit. Quæ enim in Locrorum ripa verſantur ſonantius ſtrident, illis aliis vox nulla contigit, eius rei cauſam ſuſpicantur. Nam cum iis omnino vmbroſa regio ſit, vnde roſcidas alarum pelliculas minimè pandant, illis, ſole feruida eſt, vt aridas ac veluti corneas habeant, vnde apte ſtridor emittitur. *Cicada inſigne Italiä Locrorum.*

Huc referenda eſt ſiue fabula ſiue hiſtoria, quam de Eunomo Citharœdo Locrenſi idem autor refert. Qui cum in certamen eſſet vocatus ab Ariſthone Rheginenſi, fuſis ad Apollinem precibus auxilium inuocarat, atque cum cytharã is ope eius Dei apte tetigiſſet, Eunomum Locrenſem coactum dare ſuæ quoque artis ſpecimen, cordam fregiſſe, quo facto adfuiſſe mox cicadam, quæ ſupplementa vocis faceret.

Et hanc rationem arbitror, quare in numiſmate iidem illi Locri Cicadæ ſymbolo vſi fuerint. Siquidem & Diodorus V. Bibliothecæ ſcriptum reliquit. At vero Herculi ſecus ob pietatem contigit. Nam cum ad fines Rheginorum & Locrenſium perueniſſet, deq; via infeſſus quieſceret, cicadarum ſtrepitu pertæſus Deos oraſſe fertur vt eas inde amouerent, exaudita prece non ſolum tunc ſed poſtmodum cicadæ nunquam ſunt in his locis repertæ. Et hæc de prima Locrorum deducta in Italiam colonia.

Secundam poſtea in Aſiam deduxere Myoniæ præcipuæ ciuitatis Ozolorum coloni, vt Myones Ionibus in Aſia vicini, ex Locris Græciæ proceſſiſſe appareat. Hoc Pauſanias VI. Eliacorum teſtatur. Thucydidem in hiſtoria Locrorum qui in Phocide ſunt, oppida comprehendiſſe & alia, in quibus eſſe ſcribit & Myones. Myones itaque quorum mentio fit in Clypei inſcriptione, mea ſententia iidem Myones ſunt qui in Locridis continente incolunt. Porro de Myonia Locridis Græciæ ſub finem decimi libri Pauſanias ſic meminit. Supra Amphiſſam in continente Myonia quæ triginti ſtadiis Amphiſſa diſtat. Myonenſes hi & Ioui Olympio ſcutum dedicarunt, ſitum eſt oppidum in loco excelſo, lucum præterea & aram habet Deorum qui Milichii, id eſt blandi vocantur. *Secunda Locrorum in Aſiam.*

De Myonia vero illa in Aſia Ionica colonia, quæ & Myus hiſtoricis paſſim vocatur, & in moneta Deæ Cybeles ac nauis ſymbolo vſa fuit (vt in Chorographia noſtra lector videbis) ſcribit Strabo in XIIII. à Pyrrha vſque ad Mæandri oſtia, quinquaginta qui locus ſtagnis & paludibus plenus eſt, ſubminiſtratoriis vero ſcaphis adnauiganti, ſtadia triginta eſt Myus, vna ex duodecim Ioniæ vrbibus, quæ nunc propter hominum paucitatem à Mileſiis habitatur. Hæc Themiſtocli dicitur à Xerxe in opſonium data, Magneſia in panem, Lampſacum in vinum. Huius Myonorum in Aſia colonia meminit etiam Titus Liuius VII. Decadis quartę: Polixonidas Samum petituros hoſtes ratus, vt ſe Rhodię claſſi coniungerent, ab Epheſo profectus primo ad Myoneſum ſtetit Appianus in Syriaco Antiochum regem à Romanis ad Myuntem ſiue Myoneſum victum ſcribit. De quo plura lege apud Plinium libro trigeſimoquarto, capite duodecimo. Venio ad tertiam coloniam in Cretam deductam, cuius meminit ſexto Eliacorum Pauſanias poſitum eſt inquit & buxeum ſimulachrum Apollinis capite deaurato, dedicatum aiunt à Locris qui ad Zephyrium Promontorium Bretæ habitant. *Meonię Aſiaticæ inſigne.* *Inſignia Locrorum*

Hactenus de Locrorum coloniis, iam de insignibus dicemus, quæ passim in illorum moneta antiqua occurrunt, quorum reperio tria: Stellam Hesperum videlicet, Pugilem & Cererem.

Stella Locrorum Occidentalium erat, cuius IX Geog. Strabo meminit. Vocantur autem hi quidem, occidui Locri & Ozolæ. Habent autem in signatorio ciuitatis annulo stellam insculptã Hesperum. Crediderim verò in signis originem repeti posse a Ceyce Trachiniorum & Locrorũ rege qui Peleũ Achillis patrem susceperat, Hespero genitus vt Naso XI Metam.

Expulsumq; domo patria Trachinia Tellus
Accipit, hic regnum sine vi, sine cæde regebat:
Lucifero genitore satus, patriumq; nitorem
Ore ferè Ceyx.

Pugilis Icon tam Locrorum Epicnemidiorum in Græcia quàm Locrorum Italiæ fuerat insigne, non solum quod pugna semper prçstiterint Locri verumetiam quod ex Olympico certamine, subinde victores abierint. Vnde est illud Plinii in VII. ca. XLVII. cõsecratus est viuus, sentiensque oraculi eiusdem iussu, & Iouis Deorum summi astipulatu, Euthymus semper Olympia victor & semel victus. patria ei Locri in Italia, ibi imaginem eius esse & Olympiæ alteram eadem die fulmine tactam. Sic Pausanias VI. Eliacorum Rexibium quendam Opuncium celebrat qui LXI. Olympiade, Pancratiasta vicerat, cui statuam Elæi iuxta Oenomai posuerant. Potest etiam insignis illius origo repeti à Philoctote Peantis filio, cui Hercules moriturus in Oeta sagittas ad Clypeum tradiderat, quibus cum ad bellum Troianum opus esset, Philoctetem coactum sequi Græcos, cum vulneratus esset, in Lemno relictum, curatumq; à Machaone; Inde in Italiam nauigasse ac Petiliam condidisse, ad quod alludens cecinit Virg. l. Æneid. III.

Parua Philoctetis subnixa Petilia muro. Et Propertius:
Tarda Philoctetæ sanauit crura Machaon.

De Cereris symbolo addiciam coniecturam meam, fortè ob famigeratissimum illud in Thermopylis Cereris fanum, & aliud apud Drymæam Strabo. libro IX. cum Oetam montem ac Thermopylas delineasset. Adest & ibi portus ingens & Cereris templum, in quo in omni ibidem conuentu Amphictiones sacrificium conficiebant, à portu autem in Heracleam Trachiniam terrestri itinere XL. stadia intersunt. Est in Phocide & Cabyrium nomine ingens Cereris nemus. Reuertor ad Phocidem quæ Locris vtrisque ab vtroque mari coniuncta est, hoc est Ægeo & Ionio. In quarum parte illa quidem Oetæ montis iugis vsq; ad Thermopylas excurrit Dores ac Trachinios con-*Phocis duplex & descriptio.* tingens, vbi Acrephium & Sphyngum montes, ac Cabyriũ Cereris, Vrbes in ea Panopea totius prouinciæ regia, Lilea, Elatia, Ambrosus, Amphiclæa, Abæ, vbi oraculum, Hiampolis. & ad lacum Copaydem Copæ, Hietto ac alia plura cùm oppida tùm Diuorum templa. In altera vero, quæ Ozolis iungitur ad mare Ionium Delphi, vbi clarissimum ac toto orbe famigeratissimum extiterat, Apollinis oraculũ, Lycorea, Daulis, Drymea, Thisbæ, Thespiæ, Heliconis Musæ, Antizyrha & in maris littore Cyrha & Creusa Bulis, Ea portio secus Parnasi iuga ex transuerso protenditur in arctum, Alpestris in medio, vbi Helicon versus Megarensium agrum protenditur. Nemorosa verò ad maris oram, vbi Apollinis & Dianæ luci ac montes Ellebori delineantur, prope Anticyrham, itaque & Alces ac Bisontes, in Phocide Paus. commemorat.

Panopęa regia Phocidis. De Panopæa vbi propugnaculum totius erat regionis & Principis sedes, & Titii sepulchrum, hæc Pausanias in IX. scripta reliquit. Nomen ciuitati inditum aiunt ab Epæi patre. Ipsi autem Phocenses Phlegyas initio fuisse aiunt, & ex Orchomenio in Phocidem transfugisse. Panopeæ veterem ambitum septimum potissimum esse stadiorum, ex aspectu iudicauimus. Subiit item nos in memoria versuum Homeri quos de Titio scripsit, vbi Panopensium ciuitatem, à soli aut choreæ pulchritudine Callichrorum nominauit. Et in certamine propter Patrocli cadauer suscepto, Schedium etiam Iphiti filium Phocensium regem, & ab Hectore interfectum. Panopæam incoluisse scripsit. hoc vt apparet, factum est metu Bœotorum, eo enim loco irruptio in Phocidem patet facilima. Proinde ibi regem habitare oportuit, qui Panopæa tanquam propugnaculo vteretur. Hæc ille. Tradit etiam superesse terram, ex qua Prometheus genus humanũ effinxit colore ac substantia harenæ & sudoris humani odore.

Alterum

Alterum quod in Phocide celebratur, sunt Thermopylæ, non solum salubribus aquis & Amphictionum concilio, verumetiam victoria illa insigni de Persis duce Leonide Spartano famigeratissimæ, quarum situm & iuga Oetæ montis, quibus illæ clauduntur angustiæ, nemo melius descripsit quam T. Liuius lib. vi. Decad. iiii. Extremos ad orientem montes Oetam vocant. quorum quod altissimum est Callidromon appellatur, in cuius valle ad Maliacum sinum vergente, iter est non latius quam LX. passus. Hæc vna militaris via est, qua traduci exercitus, si non prohibeantur, possunt. Ideo Pylæ & ab aliis quia calidæ aquæ in ipsis faucibus sunt Thermopylæ locus appellatur, nobilis Lacedemoniorum aduersus Persas morte magis memorabili quam pugna.

Thermopylæ. hic (?)

Et subdit. Duo millia Heracleæ substiterunt, duo trifariam diuisa Callidromum & Rhodunciam & Tichiunta (hæc nomina cacuminibus sunt) occupauere. *Et iterum.* Multi temere subeuntes vallum transfixi sunt, & aut ab incepto irrito recessissent, aut plures cecidissent, ni M. Porcius ab iugo Callidromi deiectis inde Ætolis & magna ex parte cæsis (incautos enim & plerosque sopitos oppresserat) super eminentem castris collem apparuisset. Flacco nō eadem fortuna, ad Tichiunta & Rhoduntiam, nec quidquam subire ad ea castella conatus fuerat.

Porro illa ipsa Castella Thermopylarum Strabo recenset in nono. Istius pars vna vergens in Thermopylas Oeta vocatur longitudinis ad stadia triginta asperitatis & celsitudinis non mediocris, longe autem excelsissimus ad Thermopylarum tractum. Ibi enim cacumen attollitur, & in rupes acutas præruptas, præcipitesq; finitur, paruūq; & angustū viatoribus a littore Locros petentibus, & ex Thessalia derelinquit transitum. Ipsum quidem transitū Pylas, id est portus & angustias vocitāt atq; Thermopylas. Sunt enim ibi prope thermæ, magno in honore Herculi consecratæ, supra situs est mons quem Callidromum appellant. Attamen aliqui etiam reliquum per Ætoliā Acarnaniāq; vsq; sinum Ambraciū progredientem, Callidromum nominant. Ad Thermopylas sanè intra angustias castella sunt, Nicæa quidem ad Locrorum mare, at Tichius & Heraclea supra illam, quæ prius Trachin vocabatur à Lacedemoniis cōdita. Venio nunc ad Delphicum oraculum locum in Phocide celeberrimum, cuius situm Liuius Decad. v. lib. ii. egregiè delineat, cum Eumenem Asiæ regem isthic per insidias adortū, ad his quos in eius necem Perseus rex sollicitauerat, commemorat. *Locum subiicere placuit.* Euandrum Cretensem ducem auxiliorum, & Macedonas tres assuetos ministeriis talium facinorum ad cædem regis subornat, literasq; eis dat ad Praxo hospitem principem autoritate & opibus Delphorum. Satis constabat, Eumenem, vt sacrificaret Apollini ascensurum Delphos. Progressi cum Euandro insidiatores, nihil aliud ad peragendū inceptum quam loci opportunitatem omnia circumeuntes quærebant. Ascendentibus ad tēplum à Cyrha, priusquam peruenitur ad frequentia ædificiis loca, maceria erat ab leua semitæ paululū extans à fundamento, qua singuli transirent, dextra pars labe terræ in aliquantum altitudinis diruta erat, post maceriam se abdiderunt, gradibus astructis, vt ex ea velut è muro tela in prætereuntem conīicerent. Primo à mari circumfusa turba amicorum & satellitum procedebat. His adde quæ de origine eius oraculi Strabo in nono refert. Antiquis temporibus quosdam extitisse Parnasios Autochtonas vocatos, id est, indigenas & Aborigenes Parnasum colentes. Quo quidem in tempore Apollinem in terras aduentantem mansuefecisse homines è syluestribus fructibus & minuti viuendi ritu. Athenas egressum adiisse Delphos eam per viam qua nunc Atheniensis populus Pythiadem supplicationem cum pompa præmittit, ad Panopæam deinde consistentem vrbem, Tityum clade affecisse eius loci Tyrannum virum profecto violentum ac flagitiosum. Postea coniunctos illi Parnasios alio nunciasse hominem esse nomine Pythonem ac cognomine Draconem, quo sane sagittis debellato, inter adhortandum. Io Pæan clamitasse, vnde consuetudinem traditam, vt qui consecuturi sunt, aciem, sic Pæanis celebrationem clamitent. Pythionis vero tabernaculum sic incendio tunc à Delphis absumptum. De Trepode post dicetur, & Specu in quo ille fuerat. Quin vero illud famigeratum ac toti orbi suspiciendum extiterit docent, tot donaria regum etiam alienigenarum vt Gigis & Cresi, spolia etiam ac trophæa variarum gentium ac principum, opera etiam artificum admiranda Ludi inibi decertati, non solum equestris certaminis, verum adeo etiam Poetarū ac Musicorum, deniq; Amphictionum conuentu, qui inibi erat præcipue constitutus, ad quem omnes pene ciuitates Græciæ suos mittebant, qua de re in Atticis fusius loquemur.

Delphici templi situs.

Templum Delphicum & opes illius

Ludi Delphici.

Templum vero marmorum fuisse Pausanias scribit, & a Polignoto Thasio summo artifice ita fuisse pictum affabre, vt Amphictionum decreto gratuita hospitia illi

per totam Græciam concederentur. Hoc templum & has opes accumulatissimas quas Paus. in x. prolixe describit primi spoliarunt ipsi Phocenses Onomarcho & Phaillo ducibus, ob quod bellum quod sacrum dicunt exortum est, Phocenses ad vindictam, Atheniensibus, Thebanis & Philippo Amyntæ non solum postulantibus sed bello etiam infestantibus. Secunda spoliatio facta est à Brenno & Galatis, tertia a Sylla, cuius Plutarchus in Silla his verbis meminit. Cum ad vsus belli pecuniæ vrgeret inopia, ad mouenda Græciæ se conuertit asyla, quæ in donariis ornatissima atque preciosissima fuerant, tum ab Epidauro tum Olympia ad se deferri iussit. Delphos etiam Amphictiones literas dedit, præstare ipsas Dei pecunias ad se transportari; aut enim tutius seruaturum, aut si necessarios ad vsus consumpsisset, non pauciores sane restiturum, & Caphim Phocensem ex familiaribus vnum misit, cui vt singula pondere susciperet, mandata dedit. Tum Caphis Delphos profectus, aliquid sacrorũ tangere veritus coram Amphictionibus necessitatem multis testatus est lachrimis, asserentibusque nonnullis Cytharæ sonitum intra sacram ædem audisse. Caphis seu dictis fidem adhiberet, seu Syllæ religionem vellet incutere, ad eum nunciauit audita. Cui per facetias Sylla rescribens, Miror inquit Caphi ignorare te non quidem indignantis, sed exultantis Dei indicium esse. Quocirca perinde ac Deo summa cũ hilaritate pecunias tribuẽte, tu quoq; confidẽter accipe. Cætera quidem clam Græcis missa sunt. Dolium vero quod vnum egregiis muneribus reliquum erat, cum & pondere & magnitudine tollere iumenta requirant, Amphictiones coacti consciderunt.

Spoliatum templum Delphicum.

Specus templi Delphici.

Adde & quæ de Specu, vbi Tripos fuerat Strabo refert. Hac itaque tempestate neglectui datur, nonnihil oraculum superioribus annis excellentissimo in honore habitum documento sunt thesauri, quos populi potentesq; principes ibidem construxerunt. ad quod consecratas offerebant pecunias, nec minus artificiũ præstantissima opera & ludi Pythici illic decertati, & innumerabilia tot & commendata scriptis oracula. autores certi memorant: diuinum ipsum domicilium profundam & curuam esse speluncam, non admodum lato ore patentem. vnde auram quidem referri sacro efflante numine, excelsum autem ostio imminere tripodem, quem cum Pythia Vates inscenderit, hausto diuinationis spiritu Dei responsa referre, & metro & oratione soluta. Hęc vero poetas quosdam templi ministros in versus intendere. Ad quod Oraculum Phocense alludunt Poetæ. Lucanus in V.

Vt vidit Pæan vastos telluris hiatus,
Diuinam spirare fidem, ventosq; loquaces
Exhalare, solum sacris se condidit antris,
Incubuitq; adito, vates ibi factus Apollo

Et iterum:

Aere libratum vacuo quæ sustinet orbem.
Totius pars magna Iouis Cyrhæa per antra.
Exit, & æthereo trahitur connexa tonanti.
Hoc vbi virgineo conceptum est pectore numen.
Humanam feriens animam sonat, oraq; vatis.
Soluit.

Claudianus de raptu Proserpinæ:

Iam mihi cernuntur trepidis delubra moueri
Sedibus, & claram dispergere lumina lucem.
Adeuntem testata Dei. Iam magnus ab imis.
Auditur fremitus terris, templumq; remugit.

Et de virginis vaticinantis amictu Lucanus:

Stringit vita comas, crinesq; in terga solutos.
Candida Phocaica complectitur infula lauro.

Et de Oraculo temploq; Delphico hactenus, vbi & Neptol. filii Achillis tumulus cernebatur, quem vltione Deum Machareus Sacerdos ob Priami eiusque filiorum cędem ad aram immolauerat. Hic notandum est & alia per orbem Apollini sacra extitisse oracula in Lebadia, in Delo insula, & in Colophone Asiæ cuius Liuius decade IIII. & Tacitus in secundo meminere.

Reges Phocidis.

Et hæc quidem quæ in Phocide præclara & memoria digna quondam commemorabantur, ad Principes illius descendo: Quos in historiis & fabulis reperio Deionem Æoli filium fratrem Athamantis Bœotii Sisyphi Corinthii & Salmonei Thessali. Qui ex Diomedea Xuti filia genuit Cephalum Phylacum Asteropeum. Quorum

Cephalus

Cephalus Procrin Erechtei Athen: filiam in matrimonio habuerat, quæ insidias ſtruens marito quem Aurora adamabat in ſyluas venantem ſecuta traditur, & cùm auroram blanda voce vocaſſet, ſe non continens Procris mouebat inter virgulta, ad quem ſonitum Cephalus feram ſuſpicatus vxorem inſcius interfecit, à Ioue in lapidem verſus. Vnde Ouidius cecinit:

Clarus erat Cephalus ſyluis multaq; per herbam
Conciderant illo percutiente feræ.

Et rurſus:

Latmius Endimion non eſt tibi Luna pudori,
Nec Cephalus Roſeæ præda pudenda Deæ.

Hunc an prçceſſerit vel ſecutus ſit dubium eſt, vnde terræ nomen eſt inditum Phocus filius Ornitionis, cuius frater Thoas in Corintho regnabat pater Demophontis, & vnde Doridas ac Hyantus proceſſêre. Quib. Dorienſes bellum intulerant; a Phoco ferunt proceſſiſſe Cephiſum (vnde flu. nomẽ qui per hãc prouinciã labitur, & vbi Prometheus genus humanũ fertur effinxiſſe.) Is Melenam genuit, & ille rurſus Delphũ quem Apollinis filium vetuſtas credidit, ab Apolline ſagittis occiſum, & cum cadaueriaceus diutius computruiſſet græce Pythium appellatum. Huic Pauſ. x. Charontem filium tribuit. Qui eodem libro Schedium quendam regem Phocidis celebrat. Et in certamine inquit propter Patrocli cadauer ſuſcepto Schedium etiam Iphiti filium Phocenſium regem, & ab Hectore interfectum Strabo in ix. Æpalii regis mentionem facit, cum ſcribit. Imminiet autem Pyndus Erinæo, iuxta quem cognominis illi flu. decurrit in Cephiſum exonerans, non magno à Lilæa interuallo. Pyndum autem vocant Aciphantem reliqui. Eorum rex Æpalius, cum è regno fuiſſet expulſus, Herculis ope atq; opera reſtitutus eſt, vti ſcriptores prodiderũt, in cuius beneficii memoriam etiam rebus humanis circa Oetám defuncto gratiam reddidit. Quippe Hilum inter eius filios natu maiorem adoptauit. Isq; regni ſucceſſionem ſuſcepit & nati natorum, & qui ab eo progeniti fuêre. Hinc in Peloponneſum redeuntibus Heraclidis primus impetus. Hæc Strabo. *Herculis ſtemma in Phocide.*

Porro Hylus qui ex Deianira genitus erat, frater Cheſippi & Glyciſonides primus Heraclydas conatus erat in Pelopõneſum reducere, quo in labore ab Euthemio Arcadũ rege captus eſt; genuit autem Ariſtomachum & Euechniam Policaoni Butæ filio nuptam. Quorũ Ariſtomachus cũ in Phocide regnaret, ac Doriẽſibus in finib. imperaret, eorum auxilio fratres reducere ac nepotes in Pelopõneſum conatus eſt. Supererant autem liberi quoniam ex Megara Creontis nata quos ſuſceperat Therimachum, Deiçontem & Creuſam interfecerat; ex filiab. quidem Theſei Creon, Epilaus, Tripſippus & Eumenides (vt de ſororib. illorũ ſileamus: Procride, Antileonta, Hippea & Pánope.) Ex Omphale vero Agelaus, ex Chalciope Theſſalus, ex Parthonopeia Erieres. nam Telphus qui ex Auge erat procreatus, in Aſia manſerat, & Tlepolemus qui Licymnium inuitus interfecerat, exulatum in Rhodum abierat. Nepotes autem & pronepotes qui propriè Heraclidæ dicti fuerant, adduxit Ariſtomachi filius Cleolaus, pater Temeni, qui Argos occupauit; Creſphontis qui Meſſeniam, & Ariſtodemi qui Laconicam. Erieris filii fuere Cteſippus & Palemon, & quorum meminere reliqui autores Ænius ac Phthyũs Theſſali, ac Chromus, ad quem alludit Statius cum bellum deſcribit inter Pollinicen & Etheoclem vi. Theb.

It Chromis, Hippodan. usque alter ſatus Hercule magno,
Alter ab Oenomao.

Hi omnes Herculis puta liberi, ac eius nepotes & pronepotes, poſt mortem Herculis fugientes Euriſtheum, pars venerunt in Phocidem, qui Hylum ſecuti fuerant, pars ad Ceycem ſe contulerunt, per Græciam videlicet diſperſi metuentes ne traderentur Euriſteo. Quos cum Athenienſes denique tuerentur, bello petuntur ab Euriſtheo, qui poſtremo à Spironida occiditur, cuius capitis mortui Alcmene oculos eruit, à quo tempore in Peloponneſum Heraclydæ reuerſi ſunt, à Dorienſibus reducti, cum id ante hac ne quidquam tentaſſent. Et de regibus Phocidis hactenus quibus & Phocum Æaci adnumeres eiusque ſtemma, in quo qui fuerint & quibus nominibus non ſatis conſtat. Eſt autem veriſimile regno Phocenſium peſſumeunte libertatem aliquãdiu retinuiſſe. Id quod ex Amphictionum cõuentu apparet, qui in Phocide celebris habebatur, veluti apud Achæos alter in quos erant plerique Græciæ populi tranſcripti. Vnde Pauſanias in decimo Phocidis ſcribit. Androtion in Attica hiſtoria finitimos inquit, Delphos initio fuiſſe in concilium profectos, atque illò qui conueniſſent, Amphictiones eſſe appellatos. Vſum autem temporis progreſſu obtinuiſſe, vt quod nunc habent, *Phocidis regnum [illegible]latum.*

nomen eis inderetur ab ipso Amphictione. Has Græcorum gentes fuisse aiunt in commune concilium coactos Ionas, Dolopes, Thessalos, Magnetas, Maleenses, Phthyotas, Dorienses, Phocenses, Locros, modo vero in Romanorum potestatem peruenerunt Phocenses, Scribit in IX. Strabo cum de Hyli Herculis filii posteritate in Phocide tractat. Interea vrbes ipsæ suam non mediocrē obtinuere dignitatem, licet & exiles & agro fertiles forent, posterius neglectui datæ sunt. cæterum in Phocensi bello, regnoq; Macedonico & Ætolorum Athamanumq; po entatu, sic actum est, vt eorum vestigium ad Roman. imperium peruenisse, dictu sit admirabile.

Phocis Rom. subicitur.

Huius porro belli causa fuit Philippi regis Macedoniæ Persei patris tyrānis de qua lege Liuium lib. II. & III. Dec. IIII. Qui nominatim scribens. quomodo singulæ Phocidis ciuitates in potestatem Romanorū venerint Anticyra in Phocide, in Corinthium versa sinum ad id oportunissima visa est, quia nec procul Thessalia hostiumq; locis abibant, & ex aduerso Peloponnesum, exiguo maris spacio diuisam, ab tergo Ætoliam Acarnaniamq;, ab lateribus Locridem ac Bœotiam habebant. Phocidis primo impetu Panopæam sine certamine cœpit. Anticyra haud multum in oppugnando præbuit moræ, Ambrissus inde Hyampolisque receptæ. Daulis, quia in tumulo excelso sita est, nec salis nec operibus capi poterat, lacessendo missilibus eos qui in præsidio erant cùm ad excursiones elicuissent, refugiendo inuicem, insequendoque & leuibus sine effectu certaminibus, eo negligentiæ & contemptus adduxere, vt cum refugientibus in portam permisti impetum Romani facerent, & alia ignobilia castella Phocidis terrore magis quàm armis in potestatem venerunt. Elatia clausit portas, nec nisi vi cogerentur, recepturi mænibus videbantur aut Decem aut exercitum Romanum. Quomodo vero hanc postea Quinctius Rom. Cos. expugnauit, prolixum esset referre.

Insignia Phocidis.

Transeo iam ad insignia prouinciæ, quæ duplicia inuenio, Tripodem Delphicum & Aquilam. Quorum Tripodis causa est Delphicum oraculum, quod in Phocide celeberrimum fuerat. Scitum est quod Pausanias in decimo de contentione Herculis cum Apolline de tripode refert. Fama præterea est ad Delphos esse profectum Herculem Amphitionis filium, & ob cędem Ipiti cum responsa ei dare noluisset vates Xenoclæa, sublatum tripodem templo extulisse, & sic foris dixisse vatem, Hercules ex Tyrintha alius, non ille Canobæus. Prius enim Delphos erat profectus Hercules Ægyptius. Tunc itaque Amphitrionis Herculis tripodem Apollini reddidit, & ex Xenoclæa quę petebat, cognouit. Poetæ autem arrepta inde fabulæ occasione, pugnam Herculis & Apollinis de tripode descripserunt. Quomodo vero tripodi incumbere solita fuerit vates versus Lucani in v. ostendunt.

Confugit ad tripodas vastisq; adducta cauernis
Hæsit, & insueto concepit pectore numen.

Aquilę insigne.

Quare vero Aquilæ symbolo Phocenses vsi fuerint, causam adducit Strabo in nono cum Delphos describit. Huic igitur templo honor euenit amplior, propter oraculum quando minus reliquis omnibus fallax extitisse videatur, etiam quidpiam ipse loci situs addidit. in medio namque vniuersę quodammodo Græciæ & intra & extra Isthmum, imo & totius orbis consistere videbatur. vnde & telluris vmbilicum appellabant, fabulam addentes quam refert Pyndarus confingens, ab Ioue duas demissas aquilas, in hoc coiisse loco, vnam ab ortu, reliquam ab occasu.

Huc fortasse alludens libro v. Decad. Liuius, iam primum Ætolos qui vmbilicum Græciæ incolerent in armis eum venturum antesignanos. Et de insignibus hactenus.

Colonia Phocens. Massilia colonia Phocensium.

Ad Colonias Phocensium venio, quarum deduxere vnam quidem in Asiam Ionicam prope Smyrnam. Secundam in Galliam, hoc est Massiliam & tertiam in Italiam Lygusticam Turinum videlicet. De Gallica eiusq; insigni, Scitum est quod scribit in 4. Strabo, Phocensium verò ædificium est Massilia, petroso in loco sita, cui quidem portus subiacet, Saxum videlicet in theatri formā ad austrum spectans. vrbs vniuersa pulcherrimis circumcincta mænibus, magnitudine eximia, in cuius arce Ephesium, & Apollinis Delphici templum conditum est. Hoc quidem nomini Ionico commune est. Ephesium autem Ephesię Dianę sacra ædes est. Nam cum Phocenses à natali solo discederent, sortem extitisse traditur nauigationis principi atque duci, vt ab Ephesia Diana cursus

cursus initium auspicarentur. Igitur Ephesum populos percunctari, quo nam modo ex Dea imperatum adsequerentur. Porrò Aristarchæ matronæ dudum honoratæ, Deam in somnis adstitisse imperantem vt accepto quodam è sacris simulachro, vna cum Phocensibus nauigationem Aristarcha subiret. eo autem confecto, vt primum colonia expleuit cursum, & fanum ædificatum esse, & Aristarcham eximia veneratione habitam, templiq; sacerdotem designatam. Huc alludens de Maßilia Phocaica colonia cecinit Silius in xv.

Aeras alpes, occurrunt mœnia Graio
Condita Maßiliæ, populis accincta superbis.
Barbarus immani quæ territat accola ritu.
Antiquæ morem patriæ, cultuq; habituq;
Phocais armisonas inter tenet hospita gentes.

Deniq; Stephanus de vrbibus tertiæ Phocensium coloniæ meminit in finibus Galliæ & Italiæ tradens, Phocenses fabros in illa, de qua diximus in Galliam emigratione digressos à classe construxisse vrbem, quam ab insigni nauis taurini capitis taurinum denominarunt. Hæc vero est quæ modo in pede montis Turinum dicitur. Liuius decad. IV. lib. IIII. ad Rhodanum Emporiam à Phocen: quoq; cultam tradit, his qui Massilia condiderunt. *Taurinum Italiæ a Phocensibus.*

DE BOEOTIA ET THEBANIS.

BOEOTIA Aonibus & Hyantibus cultoribus antiquissimis, ciuitate denique illa Thebarum famigeratiss. ac vetustiss. celebris quondam, delineatur à Ptolemæo, qui eam Achaiæ adscribit, Euripo & Anthedonis portu ab oriente, Copaide lacu ac Cephiso fluuio ab occasu, ab arcto præterea Oetæ montis iugis, quæ Pausanias & Strabo Proa ac Phœnicium montem appellitant, à meridie denique Asopo flumine & Brillesso monte: enumerans in hac ciuitates littorales Anthedona, Salgoneum portum, Aulida Græcorum coniuratione aduersus Troianos celebratiss. Oropum vbi angustiss. est Euripius olim ponte iunctus, Aliæ in mediterraneis & in finibus Phocidis recensentur, Coronea vbi sacra Bœotiæ fuerant, Cheronæa Plutarchi patria gratiarum fano cognita, Copæ ad lacum, & non procul Haliartum, & versus meridiem Eleuthera, ac Platea victoria de Persis ac Mardonio decantata, Glissanta vbi Thebani ab Argiuis victi sunt, Tanagra, quo loco Thebani Athen. vicerũt, & ipsæ adeo Thebæ, quæ non solũ Metropolis totius prouinciæ antiquiss. à Cadmo Agenoris Phœnicis condita ante Troianum bellum, sed propriam seorsim Rempublicam ac reges potentissimos habuisse legitur. In Doride (inquit Mela) Pyndus & iuxta situm Erinæum in Locride Dynos & Calliaros, in Phocide Delphi & mons Parnasus, & Apollinis fanum atque oraculum, in Bœotia Thebæ & Cytheron fabulis carminibusq; celeberrimus.

In hanc terram Aon Neptuni filius siue secundum alios Oncheiti, factione suorum ex Apulia pulsus, nauigio venisse traditur, & ex Eubæa eò appulisse atque cum nouos ibi colonos constituisset, ex Pariehia coniuge Dymantem reliquisse, Aoniamq; de suo nomine, Prouinciam illam (quæ postea Bœotia dicta fuerat à Cadmo) denominasse. Vnde Musæ Aonides vocantur, vel quia Helicon Bœotiæ proximus fuit, vel quia in fonte Aone versari isthic creditæ sint. Confluxisse vero plures tum ex diuersis locis populos Strabonis verba testantur quæ in IX. leguntur. Cum vero Bœotiam prius barbaræ nationes incolerent, Aones Temmicesq; è Samo profugi vagiq; Leleges & Hyantes, deniq; Phenices Cadmi comites regionem tenuerunt. *Reges Bœotiæ.* *Aonia prouincia.*

Adde quæ in IX. Pausanias scribit, Terram Thebanam primum incoluisse Hectenas aiunt, horumq; regem fuisse Ogygam indigenam. ab hoc multi Poetæ Thæbas Ogygias cognominarunt, vt quarto Theb. Papin.

Vertice ab Ogygio, trifidamq; huc tristis & illuc
Lumine sanguineo pinum detrectat.

Hos pestilentia periisse perhibent. Post Hectenas in regionem commigrasse Hyantas & Aonas, quorum nomina, vt mihi videtur Bæotica sunt, non hominum peregrinorum. Aduentante post hæc Cadmo, & Phænicum exercitu, prælio deuicti Hyantes, noctu aufugerũt. factos autem supplices Aonas, Cadmus permanere ibi, & Phænicibus immisceri est passus. Aonibus itaque obuenit, in pagos habitatum vt exirent, Cadmus autem vrbem condidit, quam nostro etiam tempore Cadmæam appellant. Et sic intelliguntur versus Poetarum ac præcipuè Statii. 1. Thebaid.

—— Perseus alter in agros,
Scinditur Aonias fluit hic ab origine Thebas.
Mens cunctis imposita manet quis funera Cadmi
Nesciat. Et lib. III. Theb.
Miseri quid pulchrum sanguine victo
Aoniam & diri saturare noualia Cadmi.
III. Theb.
Fatorum gens nostra ruit, Sydonius ex quo
Hospes in Aonias iecit sata ferrea sulcos.

Et lib. VII. historia Polinicis.

Aoniæ populi ne sum tibi sæue relictus
Quid velit ista cohors.

Cadmus vrb conditor gentis. Quanquam vero & Therum ante hæc tempora Aulidem construxisse Strabo referat, satis tamen constat, Cadmum Agenoris regis Phænicum filium, cum ad quærendam sororem Europæam esset missus, huc nauibus appulisse, ac boue duce ad eum locum peruenisse, vbi arcem Cadmæam construxit, occisoque serpente dentes seuisse, è quibus Terrigenæ illi prodiere, qui se mutuis cędibus confecere, quatuor superstitibus Peloro Vdeo Histerenore & Echione, quorum vltimo filiam Agabem Cadmus vxorem dederat, & in condendis Thebis adiutorem habebat. Huc pertinet quod Diodorus in quinto scribit: Cadmum Agenoris tradunt ex Phænicia ad peruestigandam Europam à rege, ea lege missum, vt aut virginem secum reduceret, aut in Phæniciam non rediret, cùm diutius quæsitam ab se virginem non inueniret post habita patria in Bœotiam peruenisse. Hinc est illud Q. Curtii in quarto cum de Tyro loquitur Phænicum in Asia Metropoli. Condita est ab Agenore diu mari non vicino modo, sed quocunque classes eius adierunt, ditionis suæ fecit, & si famæ libet credere, hæc gens literas prima aut docuit aut didicit. Coloniæ certe eius pene orbe toto diffusæ sunt, Carthago in Aphrica, in Bœotia Thebe, Gades ad Oceanum. Scribit præterea Plutarchus in vita Syllæ. Adserunt, Bouem quem Pythius Cadmo ducem exhibuit, & in loco primum comparuisse, & ab eo loco appellatum. Thur quidem Phænices vaccam nuncupant. *Bœotia vnde dicta.* Huc alludens ac Bœotiæ etymon explicans canit in secundo Metamorphoseôn Naso.

Cùm pater ignarus raptam perquirere Cadmo
Imperat, & pœnam si non inuenerit, addit
Exilium, facto pius & sceleratus eodem.
Orbem pererrato (quis enim deprendere possit
Furta Iouis) profugus patriamq; iramq; parentum
Vitat, Agenorides, Phœbiq; oracula supplex
Consulit, & quæ sit tellus habitanda requirit.
Bos tibi Phœbus ait solis occurret in aruis
Nullum passa iugum curriq; immunis aratri.
Hac duce carpe vias, & qua requieuerit herba.
Mœnia fac condas, Bœoticaq; illa vocato.
Bos stetit, & tollens speciosam cornibus altis
Ad cœlum frontem, mugitibus impulit auras.
Atq; ita respiciens comites sua terga sequentes,
Procubuit, teneraq; latus submisit in herba,
Cadmus agit grates, peregrinæq; oscula terræ
Figit & ignotos montes agrosq; salutat.
Statius primo Theb.
Extra immane patent tellus Mauortia campi.
Fœtus ager Cadmo, durus qui vomere primo.

Post

Post consanguineas acies sulcosq; nocentes.
Ausus humum versare & putrida sanguine prata.
Vix bene Castalio Cadmus descenderat antro,
Incustoditam lente videt ire Iuuencam.
Nullum seruitii signum ceruice gerentem
Subsequitur, pressoq; legit vestigia gressu,
Auctoremq; viæ Phœbum taciturnus adorat.
Iam vada Cæphisi, Panopesq; euaserat arua
Sedit, an inde vetus Thebis extenditur omen.
Ex quo Sydonii nequidquam blanda iuuenci.
Pondera Carpathio iussus sale quærere Cadmus
Exul, Hyanteos inuenit regna per agros,
Fraternasq; acies fœtæ telluris hiatu,
Augurium seros dimisit adusq; nepotes.

Agenoris filii.

Et de nomine Bœotiæ hactenus & quib. in eam Cadmus venerit auspitiis; cuius pater Agenor Neptuni & Thelephassæ filius, præter Europam, quam in forma tauri, fingitur Iupiter abduxisse & genuisse ex ea Minoem Sarpedonem & Rhadamantum, liberos suscepisse traditur Etheclum in excidio Troiano ab Achille occisum, Thasum, qui in Insulam cognominem Thraciæ oppositam Phænices & Tyrios colonos duxerat vt in capite de Thracia dictum est, Thestium Lædæ patrem & Helenæ Clytemnestræ Castorisq; ac Pollucis auum, Phænicem & de quo loquimur Cadmum. Qui cum duce Boue Bœoticam tellurē & accepisset ex oraculo & denominasset, dum conderet Thebas ac arcem Cadmeam, occurrentem insolitæ magnitudinis serpentem qui socios confecerat, interfecit, eiusq; dentes euulsos sæuit, ex quibus nati sunt homines armati qui mutuis se vulneribus prostrauere præter quinq; qui Cadmo se iunxere quorum etiam vni Echioni filiam Agauem matrimonio coniunxit. Hinc Ouid. III. Metam. canit.

Serpens à Cadmo occiditur.

Iamq; breuis vitæ spacium sortita iuuentus,
Sanguineam tepido plangebat pectore matrem,
Quinq; superstitibus quorum fuit vnus Echion.
Is sua iecit humi monitu Tritonidis arma,
Fraternæq; fidem pacis petiitq; deditq;.
Hos operis comites habuit Sydonius hospes.
Cum posuit iussam Phebæus sortibus vrbem.

Terrigenæ nati ex dentibus serpentis.

Cadmus condit Thebas.

Sic Cadmus Bœoticæ telluris dominus effectus vrbem, Hyantibus pulsis & Aonibus veteribus cultoribus in pagos distributis, ad similitudinem Ægyptiacarum Thebarum centum portis patentium condidit, vel quia Phænices vinculo Ægyptios contingebant (vnde in moneta eodem Phænicis auis symbolo vsi fuerant) vel quia Bacchus ex Semele Cadmi nepos. Iouis proles, cum abortu editus fuisset imperfectus, infans à Mercurio delatus ad antrum Nisæ, quod inter Phæniciã & Nylum est, vbi à Nymphis educatus & ab Osyride Isideq; Ægypti regibus adoptatus cum choreis ac voluptatib. deditus esset, assumpto magno agmine mulierum Thyrsos ac tympana ferentium orbem propagauerit, eoq; itinere in Græciam venerit, ibiq; Trieterica sacra instituerit, factumq; esse, vt edoctus auus de Thebis Ægyptiacis, similem & amplitudine & nomine in sua Bœotia condiderit, siquidem post arcem Cadmeam Thebas constructas constat. Hinc est quod Bacchus Isidis reginæ quæ & Ceres puta (quæ ipsum in antro Nysæ inuentum educauerat pro suo) cum filius tum cõiux antiquis fingitur, Quocirca scribit Diodorus in IIII. cum plures Dionysios distinguit. Secundum ferunt ex Ioue gentium & Proserpinam vt alii sentiunt ex Cerere, quem tradunt tum primum boues ad aratrum iunxisse, cum terra prius manibus hominum coleretur.

Et rursus in I. cum de Saturno tractat. Hos quinque genuisset Deos, prout apud Ægyptios dies habentur quinque intercalares, Osyridem, Isidem, Typhona, Apollinem & Venerem, & Osyridem interpretatum Dionysium, Isidem vero Cererem. Hæc Osyris in vxorem sumpta, regnoque suscepto, multa contulit ad vsum vitæ. Communis enim eius virtute mutuæ cibi gratia cædes hominum cessarunt. inuento enim ab Iside primum tritico & hordeo, quæ prius incognita erant hominibus.

Et rursus, Osyridem Bacchum fuisse aiũt, Osyridem studiosum agriculturæ tradũt. nutritum autem in Nysa fœlicis Arabiæ propinqua Ægypto, cum esset Iouis filius. vnde & Græci à loco & patre Dionysium appellant. His accedit tertia ratio quam Diodorus in I. refert, quod Orpheus cum ex Græcia Philosophiæ causa in Ægyptum de-

scendisset (quod de Pythagora ac Platone etiam historiæ memorant) illinc in patriam reuersus, scilicet & sacra Ægyptiaca & vniuersam Osyridis genus hoc est etiam Thebarum ab hoc conditæ vrbis nomen simul tulisset, suosq; Græcos docuisset.

Vnde est: quod idem scribit: Orpheum enim cum ad Ægyptios transiisset, percepisseq; apud eos sacra & mysteria Dionysia (esset autem amicus Thebanis, à quibus plurimo in honore habebatur) retulisset ad eos, tradunt in ipsorum gratiam huius Dei originem, plebem postea tum ignorantia tum vt Deus in Græcia ortus videretur, libenter ea sacra ac mysteria suscepisse. Orpheum vero hanc generis & sacrorum originem, ea coniectura volunt ad Græcos transtulisse, quod Cadmus ex Thebis Ægypti ortus præter cæteros filios & Semelen suscepit. Hæc ille. Constat vero eundem Cadmum, quemadmodum ex AEgypto siue per se siue per Bacchum nepotem aut deniq; Orpheum rationem condendarum Thebarum, nominisq; imponendi tulerit, ita ex Phænicia patria, XVI. literas tulisse, ac Græcam primum omnium non solum linguam fuisse auspicatum, & vt scribi posset docuisse, verumetiam vt Suidas scribit, & historiam inuenisse, & prosaicam orationem instituisse. Hinc est quod Diodorus in IIII. scriptum reliquit. Hic ait primum Lynum in Græcia numeros ac melodiam reperisse, Cadmum ex Phænicia aduexisse literas, primumq; Græcam linguam inuenisse ac rebus dedisse nomina. Adhæc characteribus formam indidisse, communiq; verbo literas, quoniam ex Phænicia traductæ essent, appellatas Phænicias. Sed à Pelasgis qui primi eis literis vsi sunt Pelasgas dixere. Lyni tũ poesi, tum melodia excellentis plures extitere discipuli, horum tres præcipui habiti; Hercules. Thamyris. Orpheus. Et de Cadmo lõgior fui, Qui ex Hermonia Veneris & Martis filia, progenuit Polydorum successorem in regno Bœotiæ, Agauen Echioni terrigenæ nuptam Penthei matrem, Inonem Athamantis vxorem, matrem Melicertæ & Learchi, quæ furorem mariti fugiens ad mare, se cum filio in id præcipitem dedit, Deorum miseratione versa in Leucotheam Nymphi Melicerta in Palemonem Deum marinum qui & Portunus transmutatus fuisset Autonoen quæ ex Aristeo Argiuorum rege Actionem tulit, à propriis canibus deuoratum, & Semelen quæ ex Ioue Bacchum tulit, de cuius partu cum insignia Bœotica explicaturus sum plura dicemus. Cadmus vero cum multo tempore in Bœotia rerum potitus fuisset, tandem ab Amphione & Zetho, filiis Lyci regis Thebarum Ægyptiacarum & Antiopæ Nyctei filia, pulsus regno exulatum cum vxore in Illyrios abiit, ibique in serpentes ambo versi à Poetis traduntur. Lycus quippe vt diximus rex Thebarum Ægyptiacarum cùm Antipam Nictei (qui Neptuno fuerat & Celene Atlantis filia natus) Nyctimenis sororem (quam ob illicitum concubitum cum patre in auem sui nominis versam Ouidius II. Metamorph describit) duxisset vxorẽ & hanc à Ioue in Satyrũ verso grauidã cõperisset, illa in vincula coniecta, Dyrcen super induxerat. Quamobrem tandem à Ioue liberata carcere, in Cytheronem montem aufugisset, ibi Amphictionem Zethum ac Calathum peperit, qui à pastore educati, cum adoleuissent, & contractis pastoribus, Dircen interfecere, ac Thebas Bœoticas nondum ad extremam manum perductas, quod ante dictum est ex Ægyptiacis transumptæ essẽt, & è paterno Lyci regno quasi suffuratę, occuparunt Cadmo inde eiecto. Quorum Amphion Thęebas ad summam manum perduxit, vnde à Poetis Thebarum autor traditur, & lyra tam dulciter cecinisse, vt ad struendos muros Thebanos saxa traxisse credatur, forte quod eloquii suauitate homines tum incultos & in agris passim habitantes ad ciuilis obsequii disciplinam assuefecerit & intra mœnia compulerit. Vnde Statius de ipso canit.

Cadmus autor Greçę linguę

Vxor & liberi Cadmi.

Cadmus regno pellitur

Amphion rex Thebarum.

Thebaidos primo.

Iusserit Amphion Tyrios accedere montes
Vnde graues iræ cognata in mœnia Baccho.

Theb. quarto

Mœnia lassa situ, magnæq; Amphionis arces
Iam fessum senio nudant latus,

Horat. III. Carm.

Mercuri nam te docilis magistro
Mouit Amphion lapides canendo.

Porro extincto Amphione, Polydorus Cadmo iam in Illyrico in anguem conuerso filius paternum Bœotiæ regnum recuperat, & ex Nicheide coniuge Labdacũ Lycum & Nictoum genuit, quorum Labdacus patri succedit, de quo Statius cecinit.

Polydorus rex Thebarum.

Tertio

Tertio Theb.

Rex ferus & tristes ignescunt sanguine vultus
Inde vltro Phlegias, & non cunctator iniqui.
Labdacus (hos regni ferrum penes) ire manuq;.

Labdacus rex Thebarum.

VII. Thebaidos.

Tot mutare animas, tot reddere corpora vitæ.
Labdacios vera Pelopisq; à stirpe nepotes.

Labdacum secuti sunt, vt tutores Lai, ex fratre nepotes Lycus & Nycteus, quem aliqui eundem tradunt, qui Antiopam Nictei filiam sibi coniunxerat matrem Zethi & Amphionis, licet tempora reclament. Meminit tamen tutorum illorum in VII. Statius:

Placidusq; vagæ Nycteidos ardor.
Hic Tyrium genus & nostro fælicior igne.
Taurus Agenorios saltem tutare nepotes.

Postea igitur Laius, Lyco tutore victo, cum diu ante ab Amphione & Zetho occultatus fuisset, posteaquam hi ipsi Amphion quidem à Latrone, Zetus verò à vipera occisi fuissent, regnum auitum adeptus, Locastam Creontis Thebani filiam vxorem duxit, & ex eadem Oedipũ progenuit, quem (quia à filio occisum iri oraculo didicisset,) exponi iusserat, excæcatus propterea & regno pulsus à socero Creõte fuit. ad quem subinde alludens cecinit Papinius, cum ab inferis reuocatum illum in bello nepotum Pollinicis & Etheoclis fingit.

Laius rex Thebanorum.

Thebaidos primo.

Dic patruo superas senior se tollat ad auras
Laius, extinctum nati quem vulnere nondum
Vlterior Lethes accepit ripa profundi. Et II.
Ventum erat ad Thebas, gemuit pro lumine nati
Laius, & notos cunctatur inire penates.

Thebaid. VII.

Veste genas, iuxtaq; comes quo Laius ibat.
Armigero.

Et iterum eodem.

Naubolus Hippalides tuus ò mitissime Lai
Hospes, adhuc currus securaq; lora tenebat.

Cæterum hunc ipsum Laium, Oedipus filius expositus, Phorbæ pastoris ope conseruatus & Polybo Corinthiorum regi donatus, cum contra Phocenses soceri sui copias ducere, in acie incognitum occidit, occupatisque Thebis, Locastam matrem inscius duxit vxorem. Qua re cognitá, præ dolore sibi oculos eruit, quem postea cæcum & regno à Creonte pulsum Antigone filia duxerat, & ne sibi mortem consciseeret, custodiuit. de quo referunt quod cum aliquando in Sphyngem incidisset (quia montes Sphyngum proximi sunt) & ænigma propositum soluisset, Sphyngem interfecisse, vnde prouerbium ortum est, Oedipo indiget. De quo intelligendum est carmen Papinii.

Oedipus rex Thebarum.

Thebaidos primo.

Interfusa iugo possem cum degere falso
Contentus Polybo, trifidaq; in Phocidis arce,
Longæuum implicui regem, secuiq; trementis
Ora senis, dum quæro patrem, si Sphyngis iniquæ
Callidus ambages te permonstrante resolui.

Et de Etheocle ac Pollinice Lai filiis locutus:

Merserat æterno damnum nocte pudorem.
Oedipodes, longaq; animam sub morte trahebat.

Thebaid. lib. secundo.

Incestiq; patrum thalami sed fallit origo.
Oedipodes tu solus eris hæc præmia morum.

Et libro quarto allusione facta.

Nunciauit excubiis vigiles arsisse plateas.
Iam Tyrios sudasse lares, & sanguine Dyrcen
Irriguam fætusq; nouos, iterumq; locutam
Sphynga petris, cui non est scire licentia passim.

Ob hoc igitur Lai incestum Pollinices filius viuente patre Argos abierat, ibiq; Arasti regis filiam Argiam duxerat coniugem, ne patris in ipso execrationes perficerentur

Etheocles rex.

Reuocatus tamen à fratre Etheocle, cum non conueniret in diuiſione inteſtinum exortum eſt bellum, in quo fratres mutuo ceciderunt, à fronte auo, Argia Pollinicis vxore cum Antigone Lai filia interfectis. ad cuius tumulũ ſe Hemon Amaſius enſe tranſuerberauerit. Id quod bellum prolixe Papinius XII. libris Theb. eſt complexus, vbi nominatim leguntur verſus. Thebaidos primo.

Suffecere odio, furiisq́; immanibus emptum eſt
Oedipodæ ſediſſe loco. nam ſorte canebat.
Dilatus Pollinicis honos.

Lib. tertio Theb.

Hæc ſenior multumq́; nefas Etheoclis aceruat.
Crudelem infandumq́; vocans pœnasq́; daturum. Et rurſus:
Iſſe ſuper regnis profugi Pollinicis at inde
Vim, noctem ſcelus arma dolos ea fœdera paſſum.

Ita occiſis fratribus Thebanorum regnum ad Laomedontem Etheoclis filium *Laomedon rex Theb.* peruenit puerum, cuius tutelam geſſit. Creon Monæci filius. Qui cum adoleuiſſet bello petitus ab Adraſto Argiuorum rege, victusq́; ad Illyrios fugit, interfecto prius Ægialæo Adraſti filio. Sic reſtitutus in regnum paternum Therſander Pollinicis filius, dum Agamemnonem *Therſander rex Theba.* ad bellum Troianum ſequitur, & à via aberraſſet, inter nauigandum in Myſiam defertur, ac à Thelepho Herculis filio ibi regnante interficitur ſepultus apud Elæos in foro. Et licet Therſander ex Demanaſſa filia Amphiarai Vatis, qui bello Thebano eſt abſorptus *Tiſamenus rex.* ad Oropum, tuliſſet Haliartum Coronum & Tiſamenum, primi tamen *Auteſio rex* duo priores ab Athamante Æoli filio in regnum Orchomeniorum adoptati fuere, ibiq́; gubernantes ciuitates à ſuis nominibus appellatas condiderunt. Thiſamenus vero ab Eurypylo Thelephi fratre occiſus fuerat. Supererat igitur vnus Auteſio Tiſameni filius *Poſtremi reges Theb.* qui propter execrationes Lai & Oedipi maiorum ſuorum, oraculo admonitus ad Dorienſes abiit, regni gubernaculis traditis Damaſichtoni Penelei nepoti ex Ophelta filio. Qui Ptolemæum filium reliquit, & is Xanthum, cuius natus Andropompus fraude in certamine ſingulari victus, Rempublicam Thebanorum pluribus lacerandam reliquit. Quorum Theras profectus Spartam Creſphonti & Areſtodemo Heraclydis Meſſeniam ac Laconicam obtinentibus, aduerſatus eſt. Secuti ſunt Oeolicus Ægeus, & poſtremo Euribæon qui legitur Spartæ regibus Polidoro Alcomonis & Theopompo Nicandri contra Meſſenios auxilium tuliſſe. Qui vero deinde vel Bœotiis vel Thebanis *Duces bellici Theba.* prçfuerint, non habeo compertum niſi quod in catalogo Homerus quinq́; Bœotiæ duces celebrat, qui Bœotos ad Troiam duxerunt Peneleonem, Prothoenorã, Arceſilaum, Clonium & Laitum, quorum ſolum poſtremum domum reuerſum & apud Platæam ſepultum, Pauſanias author eſt. poſterioribus vero temporibus cum amplius Reges non crearent Thebani; Imperatores tamen qui bellum adminiſtrarent, tres præcipue claruerunt, Niocles cuius auſpicis Platæam cæperant. Pelopidas, qui eiecto Spartano præſidio & ducibus illius, patriæ libertatem recuperauit. Collectis enim exulibus Athen. commorantibus ſub habitu venatorum cum canibus ingreſſus & à quodam Carione ſuſceptus hoſpitio, cum prius cum paucis conſilia communicaſſet, ſubito in arce duces præſidii oppreſſit. Tertius fuit Epaminondas qui reliquos omnes longe virtute rerumq́; geſtarum gloria ſuperauit. Is qui famigeratiſſima illa ad Leuctram Spartanos victoria debellauit, vna cum Arcadibus quos illi in belli ſocietatem aſciuerant, poſtquam vltro ingreſſus Peloponneſum, vt Meſſenios Spartanorum tyrannide liberaret, Spartam obſidione cinxit, & cum hanc ſoluiſſet, ad Mantinæam Arcadiæ exploratus in prælio, à Grillo Xenophontis Athen. filio interficitur, cum antea ingratam patriam expertus ac immerito mulctatus fuiſſet, quod vltra conſuetos limites in vſum Republicæ imperium militare retinuiſſet. Et hactenus de regib. ac Ducib. cum Bæotiorum tum Thebanorum.

Thebarum deſolatio. Recipio me ad Bæotiæ præſtantiores vrbes, quarum hiſtoriis celebratiſſ. ſunt Thebæ Metropolis, Platæa & Aulis Thebarũ. Ante & poſt bellum Troianum maxima fama fuit, non ſolum ob Cadmi celeberrimam familiam, & tot ab illa vrbe ingentia geſta bella, & ſummas reportatas victorias, verum ædificiorum magnificentia ac vrbis ipſius amplitudine, adeo vt centum portis ab antiquis ſit Poetis inſignita. Quarum tamen Pauſanias qui paulo ante Hadriani Imperatoris tempora Grçciam perluſtrauit, ſeptem dũtaxat inuenit, inferiori vrbis parte poſt Philippi Amyntæ eiuſq́; filii Alex. ac Syllç magni deuaſtationẽ deſerta, quas & ſuis nominib. nominat Electrã verſus Platçam vbi Capaneus Adraſti regis Argiuorum dux fulmine ictus interierat, Prçti vel Cordam, Naten, Craneam, Hipſiſtam, Ogygiam ac Homoloym.

Qui

Qui præterea autor præter templa quæ in hac vrbe magnificentiss. cõmemorat, Cereris Thesmophoræ & legiferæ, Bacchi tum Ægoboli, tum Lisii, Iouis Hipsisti & Ammonis Dianæ Eucliæ, Apollinis Spodii, vbi oraculũ erat. Semeles, Herculis & fortunæ, itemq; sacra Trieterica Bacchi, & Dapnophora puerorum laureas virgas ad templum Apollinis cum tripode æneo portantium, deniq; tumulos siue sepulchra Cuanthi filii Oceani, Cadmi Amphionis ac liberorum Amphitrionis ac Alcmenes, victorias 8. recẽset & aduersas fortunas quinque. Prima celebratur victoria Thebanorum de Miniis ac Orchomenis, eorumq; rege Ergino, quam Hercule duce reportarunt. Secunda de Argiuis & Adrasto eorum rege qui Pollynicem generũ Oedipi filium restituere voluerat & ad Ismenum flu. victor prius, castris exutus fuit. Tertiam de Athen. reportarunt ad Delium Tanagræorum, cum prius ab illis ipsis ad Plateas victi fuissent. Quarta Spartanos ad Leuctra Epammonda duce fuderunt. Quinta de Phocensibus retulerunt in sacro bello quod ob spoliatum Apol Delphici templum x. annos durauerat. Sexta Thessalos & Alex. illorum ducem, qui captum per insidias Pelopidam reddere noluerat, auspiciis Cleomenis & Epammondæ vicerunt. In septima Lacedæmonios & Achæos ad Lechæum portum castris exuerunt. Reperiuntur & ipsi victi aliquoties non satis propitia Rhamnusia, ab Argiuis item & Thersandro Pollinicis filio cum in patrium regnum restitueretur. Ab Athen. quod Platænses eiecissent ac Xerxi fauere viderentur, tertio à Spartanis ad Mantineam in qua ipse oppetierat. Quarto à Philippo Amyntæ ad Cheronæam. Quinto ab Alex. magno qui ciues omnes expulit quos rursus Cassander Antipatipatri restituit mænibus renouatis. Sexto à L. Sylla, quo & primum omnium in Romanorum potestatem reciderant. Qua de re in nono Pausanias hæc adnotauit. Sed vt Bæotiam postea Sylla inuasit, metu perculsos Thebanos initæ societatis confestim pœnituit, & ad Romanorum se amicitiam rursus conuerterunt. Nihil ominus tamen inclementer eos Sylla tractauit. Et tum aliis in rebus ægre eis fecit, tum dimidiam agri partem tali quondam prætextu ademit. Ab eo quo in bellum contra Mithridatem cepit proficisci, pecunia indiguit. Collegit itaque donaria ex Olympia, Epidauro & Delphis, quotquot à Phocensibus erant relicta, hæc in stipendia militibus distribuit. Diis itaque pro pecunia hac dimidiam terræ Thebanæ partem reddidit, aliis autem in rebus ad summam ab eo tempore imbecillitatem sunt redacti. inferior vrbs nostra ætate tota præter templa est deserta, partem superiorem incolunt, quam non Cadmeam sed Thebas appellant. Huius Thebarum expugnationis factæ a Lucretio Prætore, Perseo rege capto, meminit etiam Liu. lib. II. Dec. V. Inde Thebas ductus exercitus, quibus sine certamine receptis vrbem tradidit exulibus, & qui Romanorum partis erant, aduersæ factionis hominum fautorumq; regis ac Macedonum, familias sub corona vendidit. His gestis in Bœotia ad mare ac naues rediit.

Victoria Thebanorum.

Thebani ac Baotii a Romanis subiecti.

Fuit autem desolationis illius causa, quod aduersus Romanos primo quidem Antiochum Asiæ regem, vt Liuius est autor VI. Dec. IIII. deinde Perseum quoq; Macedonem iuuissent. Hic non est ignorandum præter Thebas cum Ægyptias tunc Bœoticas fuisse etiam tertiam in Phthyotide, cuius præter Geographos meminit T. Liuius lib. 9. Decad. IIII. Thebas Phthyas vnum maritimum emporium esse, quondam Thessalis quæstuosum & frugiferum, ibi nauibus onerariis comparatis regem quæ præter Thebas Demetriadem cursum dirigerent, negociationẽ maritimam omnem auertisse. Fuit autem hæc constructa ab Echione terrigena genero Cadmi ob filii Penthei mortem, vt Poetæ testantur. Lucanus lib. VI.

Atq; olim Larissa potens vbi nobile quondam
Nunc super Argos arant: veteres vbi fabula Thebas
Monstrat Echionias, vbi quondam Pentheus exul;
Colla caputq; ferens supremo tradidit igni,
Quæsta quod hæc solum nato rapuisset Agaue.

Statius IIII. Theb.

Penthea iam fractis genetrix Cadmeia thyrsis;
Iam dimissa Deo pectusq; adoperta cruentum
Insequitur planctu, fugit illa perauia Lethes.
Et Stygios superosq; lacus, vbi mitior illum
Flet pater & lacerum componit corpus Echyon.

Sequitur Platea olim libera, & late patentis Reipub. postea à Thebanis subiecta. Traduntur vero reges Platæ extitisse antiquissimi qui ante Troianum bellum claruerunt Cytheron, vnde monti nomen accesit, Asopus filius Cytheronis qui fluuio quo

Bœotia irrigatur,& qui Plateas præterfluit, appellationem reliquit,cuius præterea filia Platea vrbem denominasse fertur Laitus quoque,cuius in catalogo Homerus mentionem facit,& inter duces Bœotiæ enumerat, Plateæ sepultus fuerat. vt verisimile sit & hunc principem eius extitisse. Postremus legitur Arimnestus particeps illius insignis quæ de Mardonio Xerxis regis Imp.relata victoria fuerat. Platea vera(vbi Iunonis Dædaliæ, MineruæAreæ & Cereris Eleusinæ celebria templa fuerant, & spectacula Dædaliorum edebantur paruorum septimo quoque anno & magnorum LX.) bis expugnata fuit. primo à Lacedemoniis bello Pelopõnesiaco,deinde a Thebanis per insidias occupata & destructa ciuibus Athenas fugientibus,id quod anno ante Leuctricam pugnam accidit. Postremo à Philippo Amintæ restituta pristinum nitorem recuperauit. Aulis porrò,etsi in angustias redacta fuerit, & vt Pausanias scribit,à figulis dumtaxat inhabitata,vetustate tamen certare vel cum ipsis Thebis potest. Hic enim ille memorabilis Græcorum conuentus habitus est,& coniuratio aduersus Troianos duce Agamemnone facta fuit. Isthic præterea cum ex vaticinatione Calchantis in Dianæ templo Græci Iphigeniam Agamemnonis filiam essent immolaturi, Deum ceruum substituisse fabulis fertur. Superesse in Aulide Pausan.refert,& Platanum cuius Homerus mentionem facit, & Agamemnonis tabernaculum pauimentum æneum. Quod autem Euripo propinqua fuerit,qua breuissimus est in Eubæam traiectus, vel ex his Liuii verbis animaduertitur lib.v. Decade IIII. Eas cum sexcentis peditibus Herodotus traiicere in Insulam Atalantã iussus,vt inde cum pedestres copias appropinquare iam Aulidi atque Euripo sensisset, Chalcedem traiiceret. Et rursus nunc ad portas Chalcidis stantem & mox inde exclusum nihil aliud quam Aulide atque Euripo spectares. *Et subdit.* Cum iam Menippus castra ante Salganea ad Hermeum qua transitus ex Bœotia in Eubæam insulam est,haberet,venerunt, Mictio erat,cum iis legatis à Chalcide ad Quinctium ad ipsum præsidium petendum missus,qui posteaquam obsessas ab hostibus fauces vidit, omisso ad Aulidem itinere Delium conuertit,vt inde,in Eubæam transmissurus. Et lib. v.decadis v. Chalcidem ad spectaculum Euripi,æuoque antè Insulæ ponte continenti iunctam descendit, à Chalcide Aulidem traiecit, trium millium spacio distantem, portum inclytum statione quondam mille nauium Agamemnoniæ classis,Dianæque templum,vbi nauibus cursum ad Troiam,filia victima aris admota,rex ille regum petiit. Inde Oropum Atticæ ventum est,Et sic intelliguntur versus Nasonis.

Aulis Vrbs

XII.Metamorph.

Post modo qui rapta longum cum coniuge bellum
Attulit in patriam,coniurataq; sequuntur
Mille rates,gentisq; simul communẽ Pelasgæ.
Nec dilata foret vindicta, nisi æquora sæui
Inuia fecissent venti, Bœotaq; tellus
Aulide piscosa,puppes tenuisset ituras

XIII.Metamorph.

Vt dolor vnius Danaos peruenit ad omnes,
Aulidaq; Euboicam complerunt mille carinæ.
Expectata diu nulla aut contraria classi
Flamina sunt,duraq; iubent Agamemnona sortes.
Immeritam sæuæ natam mactare Dianæ.

Coronea.

His adnumeranda est Coronea quod sacra Bœotiæ isthic recondita fuerint, & quod non hinc procul ab inferis eruperit educto Cerbero.Hercules pręterea Athamas ibi , cum Phryxum esset & Hellen liberos immolaturus,à Ioue his aureus aries submissus tradatur,quo conscenso aufugerunt in Asiam per mare. Nomen vrbi à Coronis inditum est hoc euentu, Acheloi filiabus persuasum à Iunone erat, vt cantu cum Musis certarent. Sed vt vicerunt Musæ, Syrenibus eripuisse alas dicuntur, & coronas inde composuisse. Ad quam vrbem quod Bœotiæ fuerint in limitibus Phocidis sita, inter montes Lebethrium & Laphistium,& quod illa expugnata Bœotiam,Thebasq; Manius Aclius Romanus Cos.in bello Antiochi subiecisset, alludere videtur Liuius VI. Dec. IIII.In Bœotiam ipse profectus est, causas in speciem iræ aduersus Rom. eas quas antea dixi habentem,Barcillæ necem & bellum,à Quinctio Coroneæ propter Rom.militum cędes illatum:reuera per multa iam secula,publicæ priuatimq; labẽte egregia quondam disciplina gentis & multorũ eò status qui diuturnus esse sine mutatione rerũ non posset, obuiã,effusis vndiq; Bœotię principib. Thebas venit. Ibi cõcilio gẽtis quanquã & ad Delium impetu in prędidiũ Rom.facto,& ad Chalcidẽ commiserat,nec à paruis nec dubiis principiis bellum.

Porro

Porrò non tum ſolum Coronæa expugnata Bœoticam in prcuinciæ formam redegere Romani, ſed denuo cum ad Macedones defeciſſe Paulus Æmilius Perſeo rege capto, per Coronææ poteſtatem Bœotiam totam Romam iuris fecit, veluti eſt apud Liuium libro 11. Decade v. Eodem tempore in Bœotia ſumma vi Haliartum Lucretius Prætor oppugnarat, & quanquam nec habebant externa auxilia obſeſſi præter Coronæorum iuniores, qui prima obſidione mænia intrarant(*Et ſubiūt*) In primo tumultu captæ vrbis ſeniores impubeſque quos caſu obuios obtulit, paſſim cæſi armati in arcẽ confugerũt, & poſtremo die cum ſpei nihil ſupereſſet, deditione facta ſub corona venerunt. Et hactenus de Bœotiæ cum principibus antiquioribus, tum rebus præclare geſtis ac potioribus ciuitatibus, ſilentio tranſmiſſis portibus Anthidone Salganeo, montibusque Cytherone Mycaleſſo, & aliis, ad inſignia eius prouinciæ veniio explicanda, quæ in antiqua moneta quadruplicia reperio, Primum Cerui imagine, puta Ætipedis illius, quem Hercules occidit, puta Thebanus & Bœotius. Secundum Muſcæ icone, ob Iouem credo Muſcarium quem Hercules Thebanus & Bœotius dedicauit.

Boeotia quando primum omnium a Romanis ſubiecta.

Inſignia Boeotiæ.

Scribit enim Pauſanias lib. v. Aiunt enim Herculem Alcmenæ filium cum in Olympia ſacrificaret muſcarum potiſſimum fuiſſe multitudine infeſtatum. Poſtea eum, ſiue id ſuo fecerit ingenio, ſiue alterius monitu, Ioui Muſcario ſacrificaſſe, atq; ita muſcas vltrà Alpheum profugatas.

Tertium inſigne Neptuni tridentiferi eſt. Is enim Cadmi gentis autoris, auus refertur, puta Agenoris pater, qui ex coniuge Thelephaſſa genuerat Cadmum Bœotium, Thaſum, qui Phœnices in Thaſum Inſulam duxit, Theſtiũ Ledę patrm & Helenę, & Dioſcororum auum, & Etheclum qui in excidio Troiano vna cum patre interfectus eſt: Porro Neptunus auus omnium morum apud Bœotios Diſpenam genuit, quemadmodum apud Arcades ex Cerere Arionem equum. Eſt & tertia ratio, quod Bœotia triplici pelago ambitur. Quartum habet Cereris faciem. Quod quamobrem vſurparint Bœotii, quatuor cauſæ fuerũt. prima, Quia Ceres quæ & Iſis, Thebas Ægyptiacas cõdidiſſe fertur, vnde profectus Cadmus Thebas Bœotiæ conſtruxit: Præterea quia Oſyridem & Bacchum eundem Diodorus ſcribit, cum Bacchus ex Ægypto Thebas profectus, Bœotios ſuos primum omnium colere vineas docuerit. Huic vero Ceres coniunx non ſolum à Poetis, verũ adeo etiã à Diodoro tribuitur, cum de Saturno loquitur. Hos quinq; genuiſſe Deos ait, prout apud Ægyptios dies habentur quinq; intercalares: Oſyridem, Iſidem, Typhona, Apollinem & Venerem: Et Oſyridẽ interpretatum Dionyſium, Iſidem verò Cererẽ. Et lib. v. Bibliothecæ ſcribens de Dionyſio. In Bœotia iuſſit in gratiã patriæ omnes vrbes liberas eſſe, ciuitate ſui nominis condita. Secunda ratio eſt, ꝙ Ceres a Poetis fingatur apud Eleuſium Atticæ regem, qui eodem Bœotiis proximis iure imperabat, Triptolemum filium pro nutrice educaſſe, vnde canit Claudianus de raptu Proſerpinæ:

Boeotii Cereris imaginem in ſuis inſignibus.

Sanctaſq; faces extollit Eleuſis.
Angues Triptolemi ſtudent, & ſquammea curuis
Colla leuant aſtricta iugis, lapſaq; ſereno
Erecti, roſeas tendunt ad carmina criſtas.

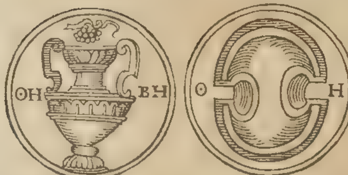
Huc alludens nimirum ſcribit 1. Bibliothecæ Diodorus: Erechteum tradunt Ægyptium genere Athenienſem imperaſſe cuius rei hęc aſſerunt argumenta, cum magna ſiccitas omnem ferè orbem præter Ægyptum peruaſiſſet, ex qua ingens frugum hominum pernicies ſecuta eſt attuliſſe ex Ægypto dicunt Erechtheum propter cognationem Atheniẽſium frumentum, obque id beneficium eis regem conſtitutum, qui ſumpto regno docuit eos ceremonias ac myſteria Cereris Eleuſinæ ab Ægyptiis translata. Eum quoq; Deum his temporibus coæuum Athenas frumenta comportaſſe dicunt, & ſerere denuo triticum docuiſſe, apud Athenas regnante Erechthæo. Hinc eſt quod Bœotii proximi Athen. ex domo Cadmi Thebis templum Cereris legiferæ condiderint. Adde his tertiam cauſam, Campum Thebanum qui maximum ſementem quondam habebat. vt vel ex hoc carmine Naſonis vi. Metam liquet.

Contigerant tecti Cadmeida nubibus arcem.
Planus erat lateq; patens prope mænia campi.

Statius IIII. Theb.

Extra immane patens tellus Mauortia campus.
Fætus ager Cadmo durus qui vomere primo.

Insignia Thebarum.

Ac tametsi Thebæ Bœotiæ Metropolis extiterit, tamen peculiare illæ in moneta insigne vsurparunt, Herculis videlicet bipennem & Bacchi cantarum, Herculis bipennis quidem arbitror causam esse Alcmenam matrem Thebanam, vel quod Amphitrio vitricus ob cædem Alectrionis Tyrinthe abierit Thebas, vel deniq; quod verisimilius est, quod Thebas Hercules seruitute liberarit, raptis passim è templis armis inter quæ dubio procul & bipennes fuerant, primis seculis maximè vsurpatæ bellis. Historiam refert Diodorus v. Bibliothecæ quam subiicere placet. Interim Amphitrio ex Tyrinthe pulsus Thebas concessit. Hercules ante educatus optime, certaminum quoque exercitio deditus, & corporis robore excelluit, & animi virtute, adhuc Ephebus ad liberandas primum seruitute Thebas, operam impendit, tanquam patriæ gratias redditurus. Erant subditi Thebani Ergino Minyarum regi, superbe ab eis annis singulis certum tributum exigenti. Sed minime veritus imperantium vires, rem adgressus est memoria dignam. Omnes qui ad exigenda tributa missi erant, male mulctatos è ciuitate expulit Ergino eius rei auctorem dari sibi postulante, Creon Thebanorum rex illius potentia territus, autorem redditurus erat. At Hercules comparatam adolescentum manum, ad libertatem patriæ cohortatus, arma ex Deorum templis, progenitorum spolia Dijs affixa, ad belli vsum deprompsit, nulla enim priuatim in vrbe erant arma, Sed singulis regis edicto, ne desciscerent adempta, audiens postmodum Hercules Erginum cum exercitu appropinquare vrbi, obuiam cum militibus egressus, in quodam angusto aditu, vbi paucis pugnandi locus erat, regem adortus, prælio victum occidit, omni illius exercitu deleto, extemploque ciuitatem Orchomeniorum captam Minyarum prius incensa regia, euertit. ad quarum rerum famam per vniuersam Græciam dispersam stupentibus omnibus, Creon rex admiratus adolescentis virtutem, filiam illi Megaram nuptui despondit, vrbisque veluti filio curã promisit. Quod vero Bacchi cantaro vsi Thebani fuerint arbitror, Trieterica sacra causam esse, quæ Bacchus Cadmi primi conditoris ex Semele filia nepos primus instituit, ac quod vites plantare Bœotios docuerit. Scribit enim Diodorus v. Bibliothecæ. In Bœotia iussit in gratiam patriæ, omnes vrbes liberas esse, ciuitate nominis sui condita, quam & liberam pronũciauit, in Indiam cum exercitu transcendens, triennio post, multis cum spoliis in Bœotiam rediit, primus omnium triumphauit, Elephanto Indico vectus. Bœotii cæteriq; Græci Thraces quoque in memoriam Indicæ expeditionis sacra Trieterica sibi instituerunt, vnde & in multis Græcis vrbibus triennio Bacchides mulieres conueniunt, apud quas de more virgines thyrsum ferunt in honorem Dei bacchantes. Huc alludens cecinit Naso

Cantari insigne.

III. Metamorphos.

At nunc à puero Thebæ capientur inermi,
Quem nec bella iuuant nec tela nec vsus equorum.
Sed madidus myrrha crinis mollesq; coronæ,
Purpuráq; & pictis intextum vestibus aurum,
Si fata vetabant.
Stare diu Thebas, vtinam tormenta viriq;,
Mænia diruerint ignis ferrumq; sonaret,
Essemus miseri sine crimine sorsq; querenda,
Non celanda foret, lachrymæq; pudore carerent.

III. Fastorum:

Tertia post Idus, lux est celeberrima baccho.
Bacche faue vati dum tua festa cano.
Nec referam Semelen ad quam nisi fulmina secum,
Iuppiter adferret, partus inermis eras.
Nec puer vt posses maturo corpore matris,
Et domitas gentes thurifer inde tuas.

Tu

Tuquoq; Thebanæ mala præda tacebere matris.
Inq; tuum furtis acte Lycurge genus.

Quibus versibus non solum quo honore Bacchus eiusque festa apud Thebanos extiterint, clarescit, verumetiam natiuitatis eiusdem ratio. Scribit enim Diodorus in v. de Cadmo, vbi cum responso oraculi Thebas condidisset, Hermionem postmodū Veneris filiam in vxorem sumpsisse, ex qua Semelen Inonem, Autonoen Agauen ac Polydorum genuerit. Semelen Iupiter ob pulchritudinē in forma hominis cognouit. Quod illa existimans ab Ioue in sui contemptum agi, rogauit vt secum pro vt cum Iunone assueuerat, coiret. Iupiter Dei maiestate assumpta, cum tonitribus ac fulgure ad eam descendit. At illa prægnans cum neq; fulguris neq; tonitrus vim ferre posset, filium aberso igne, exspirauit. Infantem Iupiter Mercurio dedit ad antrum Nisæ, quod inter Phœniciam Nylumq; est deferendum, à Nimphisq; omni studio curaq; educandū, vnde à Ioue Nysaq; Dionysium dixere. Aliam Bacchi natiuitatem Thebis, & quidem magis historiæ conformem in primo recenset his verbis; Sacrorum originem ea coniectura volunt ad Græciam transtulisse, quod Cadmus ex Thebis Ægypti ortus, præter cæteros filios & Semelem suscepit eam à quopiam corruptam, post septimum mensem peperisse infantem Osyridi similem, neq; illum vixisse diutius, siue Diis improbantibus, siue repugnante natura. Quod ægre ferens Cadmus, responso accepto, vt parentum iusta seruaret, infantem deaurauit, illiq; sacra instituit, vt esset argumentum illud ab Osyride natum. ad Iouem insuper genus retulit vt & Osyridis factum cohonestaret & corruptionis infamiam demeret. Id causam præbuit Græsis vt crederent Cadmi Semelen ex Ioue Osyridem peperisse. Tertium euentum natiuitatis Bacchi in stirpe Cadmi describit Naso III. Metamorphos.

Natiuitas Bacchi quid.

Tela secunda vocant superi, capit ille domumq;
Intrat Agenoream corpus mortale tumultus.
Non tulit æthereos, donis iugalibus arsit.
Imperfectus adhuc infans genitricis ab aluo
Eripitur, Patrioq; tener (si credere dignum est)
Insuitur femori, maternaq; tempora complet.
Furtim illum primis Ino matertera cunis
Educat, Inde datum Nymphæ Nyseides antris
Occuluere suis lactisq; alimenta dedere.
Dumq; ea per terras fatali lege geruntur
Tutaq; bis geniti sunt incunabula Bacchi.

DE CALIDONIA, ÆTOLIA, IVNCTISQVE ATAMANIBVS ET THESPROTIIS.

PROVINCIAM Locris Ozolis Doriēsibus ac Epiro comprehensam; montibusq; clausam Marlao Aracyntho Coruo ac Strimone Ambracioq; sinu, & cui Ætolus Endymonis filius abnepos Deucalionis Ætoliæ nomen, cuiq; rursus Calydon Aetoli filius suam quoq; nomenclaturam adiecit, non eisdem finibus delineatam à Geographis reperio, Ptolemæo sane & Pomponio Melæ augustissima describitur, quantum agri inter duo flumina Acheloum & Euenum interiacet, ita vt secundum illos Acarnania Athamaniaq; adempta, Epiro tribuantur. Ac Ptolemæus quidem qui lib. III. tab. x. Europæ hanc sub Achaia prouinciam, vt omnes pene Helladis comprehendit, post Acheloum (inquit) amnem qui terminus est Epyri in Hadriatico pelago, Aetoliæ Chersonesi promontorium Eueni ostia fluuii, vbi Locrorum Ozolorum termini. Pomponius vero in secundo, Aetoliam cum Locride ac Phocide confundere videtur, cum ait: At in aduersis pagæ Creusas Anticyra, Oeanthea Cyrrha & notior aliquando nomine Calydon & Euenus extra Rhyon in Acarnania maxime clara sunt oppida Leucas, & flumen Achelous.

Limites Aetoliæ.

Plinius vero econtra lib. IIII. cap. 2. Ætoliæ multa adiecit quæ Thessalorum sunt Ozolorum ac Epiri. Siquidem Perrhæbos, Dolopes, Attraces, Tymphæos ac Ephyros Thessaliæ ademptas Ætolis subiicit, quemadmodum & de Epiro Athamanes & Ambraciam; de Locris denique Naupactum Pylenenque detraxit, & Aetoliæ tribuit;

contra reliquorum Geographorum descriptionem. Verba eius subiicere placet Aetolorum populi Athamanes Tymphæi, Ephyri, Aenienses, Perrhæbi, Dolopes, Magares, Attraces, à quibus Attrax amnis Ionico mari infunditur Ætoliæ oppidum Calydon. septem millium quingentorũ passuum à mari, iuxta Euenum amnem, deinde Macinia Molycria, cuius à tergo Calcis & mons est Taphiassus At in ora promon. Antirhyum, vbi ostium Corinthiaci sinus, minus mille passuum latitudine influentis Aetolosque dirimentis à Peloponneso, Promontorium, quod contra procedit appellatur Rhyon, sed in Corinthiaco sinu Oppida Ætoliæ Naupactum Pylene, & in Mediterraneo Pleuron Halicarna. Montes clari in Dodone Tomarus, in Ambracia Crania, in Acarnania Aracynthus, in Aetolia Acanthon, Peretholium Merleon. Sic quoque legimus apud Liuium lib. VI. decad. III. Anticyrham Locridis vrbem in leua parte sinus Corinthiaci (vt verbis eius vtar) qua breuis nauigatio à Naupactio est à Val. Leuino expugnatam, & Aetolis quibus à Macedonibus erat adempta, tradita: Præterea dec. IIII. lib. V. concilium Aetolos Naupactum indixisse Thoante prętore refert,

Non multum discrepat à Plinio Strabo, qui libro X. latissime Aetolorum fines extendit. Populos illi subiiciens Athamanes, Perrhebos, Aenienes, Dolopes, Amphilochos & Agreos. Placet seriem verborum referre: quandoquidẽ Ætoli & Acarnanes & Athamanes loca Thessalorum & Oetæorum in occasum vergentia tenent, Si & hi ipsi appellandi sunt Græci, de iis explicare nobis restat, vt vniuersum Græciæ circuitum habeamus. Aetoli & Acarnanes igitur inuicem contermini sunt, inter quos medius est Achelous à septentrione & Pyndo in Austrum fluens, & per Agræos gentem Aetolicã & Amphilochos: Acarnanes sane & occidentem partem flumen vsque ad Amphilochium sinum Ambracium, & Actii Apollinis templum. Ætoli autem ad orientem tenus Locris Ozilis & Pernaso & Oetæis. In mediterranea vero partibusque in Septentri. vergentibus, supereminet ex Acarnanibus quidem Amphilochi, ex his ipsis Dolopes & Pyndi accolæ, ex Aetolis autem Perrhæbi & Athamanes, & Aenianum portio quædam Oetam habitantium. Australe sane latus & Acarnanicum similiter & Ætolicum ipso mari perfunditur, quod Corinthiacum efficit sinum quem Acheolus amnis influit, qui & Aetolorum & Acarnanum littoris terminus est. Hæc Strabo.

Cui videtur T. Liuius contrariari, Decade quarta, vbi Athamaniam ab Aetolia separat regem illi tribuens proprium Amynandrum qui Romanis aduersus Ætolos eorumque socios Philippum Macedoniæ Antiochum Syriæ & Nabyn Spartanum tyrannum bellum gerentibus, vt fidus socius astiterat. Placet verba Liuii referre. Hæc renunciata regi ad naues, vbi restiterat, cum essent in præsentia (neque enim iis venerat copiis vt vi agere quidquam posset) reuerti Demetriadem placuit. vbi quoniã primum inane inceptum inuasisset, consultare cum Aetolis rex quid inde fieret. Placuit Achęos & Amynandrum regem Athamanum tentare, Bæotorum gentem auersam à Romanis. Hæc cum ita sint, nos autorum discrepantiam soluentes, dicimus primis temporibus, Troiano bello æstuante, & paulo post Aetolorum gentem quam latissime patuisse, Sed postquam Macedonum potentia creuit Acarnanes & alii populi ciuitatesq; Aetolis adempti fuere.

Hinc lib. 6. Dec. 3. in oratione Valen. Leuini Liuius nominatim scribit Ætolos eo in maiore futuros honore, quod gentium transmarinarum in amicitiam primi venissent. Philippum eis & Macedonas graues accolas esse, quorum se vim ac spiritus etiam fregisse, & eo redactos esse, vt non his modo vrbibus quas per vim ademissent Aetolis, excedant, sed ipsam Macedoniam infestam habebant. Et Acarnanas, quos ægre ferrent Aetoli à corpore suo diremptos, restituturum se in antiquam formulam iuris ac ditionis eorum.

Itaq; & postremo cum in Romanam ditionem redacti fuissent, multis prouinciis ac populis ex Romanor. formula demptis, in eas angustias redactam versimile est, qua eam autores Roman. Ptolemæus Velleius. Mela & alii delinearunt. De cuius prouinciæ cultorum origine hæc Strabo animaduertit in IX. Idem etiam his similia de Ætolis protulit. Nam cum præfatus sit, eos omni tẽpore inuictos nunquã depopulatos, quandoq; Ætoliã Æoles coluisse, eiectis regionis occupatorib. barbaris, quandoq; Ætolũ cum Æpæis ex Elide profectum, hos autem mutuis vicibus ab hostibus, istos ab Alcmæone ac Diomede.

Initia cultorum Ætoliæ.

Reges Ætoliæ.

Sed libet rem de Ætoliæ antiquitate ac eius principibus paulo altius repetere: Tytana filiũ cœlum ex terra ferunt genuisse Iapethum, qui in Thessaliæ finib. & vbi Lapithæ gubernarunt ex Asia nympha procreauit Atlantem (Pleiadis maritum patrem Taygetæ,

getæ, Maiæ, Electrę, Celænonis, Meropes & Alcyones) Hesperam, Epimetheum, Prometheum & Buphagũ, qui in Pholoe mente Arcadiæ fabulis fertur à Diana sagittis occisus. Et vt reliquos prætereamus, Prometheus reliquit Æthnæum & Deucalionem. Quorũ postremus ex Pyrrha filia Epimethei & Pandoræ, genuit Oresthem, Locrorum Ozolorum authorem, Hellenem Xuthi & Dori patrem, Ionis & Achæi auum, Amphictionem, qui post Cranaũ in Attica regnauit, Chyonem quæ ex Mercurio Autolicum tulerat, Synonis illius auum, qui equi fraude Troiam cæpit, & Prothogeniam. Quæ rursus ex Ioue Æthlium genuit, qui sibi desponsata Calyce, Æoli filia Endimionem reliquit, propter excellentem formam à Luna adamatum. Vnde Ætolus nascitur pater Pleuronis & Calydonis, qui constructas in Ætolia ciuitates denominarunt. Quorum Pleuron ex Xantippe Dori filia nihil tulit, Calydon vero Eperasten filiam reliquit Agenori cuidam nuptam non illi Thebanc. Qui filium procreauit Parthaonem & Demonicen filiam, quæ ex Marte peperit Euenum, Molum, Pylum & Thestium patrem Altheæ, Hipermestræ & quos Melager occidit Iphioli, Eucippi, Plyxippi & Eurypili. Parthaon autem ex Euryte Hippodemantis nata præter Steropen, quæ ex Acheloo Syrenes genuit, quinque liberos reliquit, Alcathaum ab Oenomao interfectum ob Hippodamię petitum matrimonium, Leucopæum, Agrium patrem Thersippi, Onchesti, Pyrothoi, Lycopei, Melanippi & Celenthoris, qui Oeneum patruũ Calydoniæ regno priuarunt, Melam patrem Phinei Euriali Sternopis, Eumedis, Hiperlai, Xantippi & Stheneli, quos omnes Tydeus Diomedis pater interfecerat, & qui natu maior fuerat inter fratres Oeneum. Hunc qui à Baccho plantam vitis acceperat & ex Althæa Thesthii filia, genuerat Permedem Phænici nuptam (matrem Astipaleæ quæ ex Neptuno Ancæam Lelegum regem tulit) Thoxæam à patre occisum Thyream, Clymenum & Meleagrum, qui cum Atalanta Theseo ac multis aliis quos VIII. Metamorphoseos Ouidius enumerat venationi apri Calydonii interfuit. Ex altera vero Eurigea Tydeum ac Olenium & Deianiram Herculis coniugem tulit. Quorum Tydeus ex Deiphile Adrasti Argiuorum regis nata Dyomedem reliquit, qui spoliatus regno ab Agrii filiis Troiano interfuerat bello, vbi cum Vlisse Palladium rapuit, Rhesique equos abstulit, & Martem vulnerauit Hectorem in pugna protegentem. Qui in reditu, cum Aegides vxor libidinosissima cum Cylabaro Stheneli Argiui principis filio concubuisset, relicta Græcia in Italiam abiuit, à Dauno Oenotriæ rege admissus, vbi & Argos condidit, cuius socios in aues Diomedeas mutatos fabulæ referũt. Quare Homerus in catalogo Oenei stirpe deficiente in Aetolia Thoantis cuiusdam meminisse videtur: Versus ex versione Hessi habent.

Ætolorum princeps in bello Troiano.

AEtoles in bella Thoas Andremone natus
Duxit agens, qui Pleuronem, quiq; Olenon altam,
Chalcida qui prope littoream, celsamq; Pylenam,
Qui tenuere viri saxis Calydona frequentem.
Hic tum AEtolos tota ditione regebat,
Quod stirps Oeneæ defecerit omnis & ipse.
Iamdudum occiderat, nec flauus erat Meleager
Amplius, Hic igitur denas quater agmine naues
Abducens hominum classem tot millibus auxit.

Idque verum esse, Thoantemque Ætolorum extitisse regem bello Troiano, vel ex eo apparet, quod multi hoc nomine posterius vt duces militares præfuerint. quemadmodum Titus Liuius Decade quarto, lib. v. ait in hanc sententiam, Rex cum magno omnium assensu locutus discessit, post discessum regis inter duos principes Ætolorum Phaneam & Thoantem contentio fuit. Phianeas reconciliatore pacis & disceptatore de iis, quæ in controuersia cum populo Romano essent, vtendum potius Antiocho censebat. Et principibus regibusq; Aetolorum tantum.

Quibus & illud addendum est, Oeneum Calydoniæ regem Herculis socerum & Tydei patrem auumq; Diomedis ab aliis non Parthaonis filium dici sed Agrii. Id quod esse non potest, cum constet illum ab Agri regno pulsum apud Argiuos exulasse, ibiq; Oeneam condidisse, cuius generũ ac pincernã Cyathum Hercules in cõuiuio q; poculũ nõ bene administrasset, talitro occidit. Fuit vero Hercules Oenei huius gener ob Deianyram filiam, quæ antea Acheloo desponsata fuerat, ad quod alludẽs cecinere Poetę. *Historia de Oeneo rege.*

Lucanus lib. VI.

Labitur auectæ pater Isidis & tuus Oeneu
Pene gener classis oblinat Echinadas vadis

Statius lib. I. Theb.

Vos quoq; progenies quanquam Calydonius Oeneus.
Et Parthaonia.

De huius Oenei filio Meleagro referunt fabulæ. Matrem illius Althæam in natiuitate filii tres vidiſſe Parcas circa ignem, cui ſtipitem quendam iniecerant dicentes, ô nunc nate erit æqua tibi cum ſtipite vita, hisque auditis, diſcedentibus illis ſtipitem igni matrem ſubtraxiſſe, eumq; ne combureretur, diligentiſſime ſeruaſſe. contigiſſe vero poſterius, vt in venatione Calydonii apri quem Diana patri, (quod eſſet in primitiis contempta immiſerat) cõſpecta Atalanta Schenei filia Acriſii ſorore eius captus amore, Meleager caput illi feræ donauerit. quod cum fratres matris Plexippus & Toxæus auferre conarentur, illos occidiſſe. Qua cæde indignatam matrem memorem natiuitatis torrem ſeruatum igni denuo ſubieciſſe atque vt filius ante tempus moreretur, effeciſſe, cum tamen prius ex Atalanta Parthenopæam genuiſſet. Hiſtoriam lege apud Ouidium in VIII. Metam. quam hiſce verſibus concludit cum matrem ob cędem fratrum furentem introducit.

Ergo impune feret, viuusq; & victor & ipſe
Succeſſu tumidus, regnum Calydonis habebit.
Vos cinis exiguus, gelidaq; iacebitis umbræ
Haud equidem patiar, pereat ſceleratus & ille
Spemq; patris regnumq; trahat, patriaq; ruinam
Mens vbi materna eſt, vbi ſunt pia iura parentum.
Et quos ſuſtinui bis menſium quinq; labores.
O vtinam primis arſiſſes ignibus infans
Idq; ego paſſa forem, vixiſti munere noſtro
Nunc merito moriere tuo, cape premia facti,
Biſq; datum primum partu mox ſtipite rapto
Redde animam

Et ſubdit:

Dextraq; auerſa trementi
Funereum torrem medios coniecit in ignes
Inſcius atq; abſens flamma Meleagrus ab illa
Vritur, & cæcis torreri ſua viſcera ſentit
Ignibus.

Hiſtoria Tydei regis. Porro alter filius Oenei Tydeus pulſo patre à filiis Agrii, exul Argos venerat Calydonii apri exuuiis tectus, quo tempore & Pollinices Lay regis Thebarum filius pulſus à fratre Etheocle Argos profectus erat in exilium Leonis, hoc eſt Herculis veſtitu ornatus. Iſthîc ſub arçe cum in ſpecu ambo conueniſſent pernoctaturi, mutuis cædibus tumultum excitauere, ad quem rex Argiuorum Adraſtus expergefactus cum deſcendiſſet, illosque his de quibus diximus exuuiis veſtitos conſpexiſſet, memor oraculi, cum prius illos reconciliaſſet, vtrique filiam copulauit, Ceiphilen quidem Tydeo. Argiam vero Pollynici, ac vtrumque in regnum reduxit. Erat autem oraculum ob quod matrimonia illa contigerant vt I. Theb. Papinius refert.

In Senium vergens populos Adraſtus habebat
Diues auis, & vtroq; Iouem de ſemine ducens.
Hic ſexus melioris inops, ſed prole virebat
Fœminea, gemino natarum pignore fultus,
Cui Phœbus generos (monſtrum exitiabile dictu.)
Mox adaperta fides æuo ducente canebat
Setigerumq; ſuem, & fuluum aduentare leonem
Hæc voluens, non tum ipſe pater, non docte futuri
Amphiarae vides, etenim vetat autor Apollo
Tantum in corde ſedens, ægreſcit cura parentis
Ecce autem antiquam fato Calydona relinquens
Olenius Tydeus (fraterni ſanguinis illum,
Conſcius horror agit) eadem ſub nocte ſopora
Luſtrarit ſimilesq; notos dequaſtus & imbres
Infuſam tergo glaciem, & liquentia nymbis
Ora, comasq; gerens, ſubit vno tegmine, cuius
Fuſus humo gelida, partem prior hoſpes habebat

Hic

Hic vero ambobus rabiem fortuna cruentam
Attulit. Et quæ ſequuntur.

Quæ denique ad Troiam geſſerit Diomedes Thydei filius ex Deiphile Argiua quem Poetæ Tytidem perpetuo vocant apud Homerum lector reperies. Strabo in decimo refert ab Alcmeone Amphiarai filio vatis Thebani abſorpti fuiſſe in Ætoliam paternum regium, regium reſtitutum cum de Oenæ, hoſtibus vltionem ſumpſiſſet. Quod verò in Italiam venerit ob vxoris adulterium à Dauno rege agri parte & filia donatus, & quod Turno aduerſus Æneam auxilium ferre noluerit, meminere poetæ.

Hiſtoria de Diomede rege.

Colonia Ætolorum in Italia.

Virgilius 11. Aeneid. in relatione legationis Venuli

Atq; hic legatos AEtola ex vrbe remiſſos
Quæ referant fari iubet.

Et ſub perſona Diomedis bellum diſſuadens:

Coniugium optatum & pulchram Calydona viderem
Numquid etiam horribili viſu portenta ſequuntur
Et ſocii amiſſi petierunt æthera pennis,

Ouid. XIIII. Metam.

Sed Venulus Turni poſtquam mandata peregit,
Auxilium petiit, vires AEtolius heros
Excuſat, nec ſe aut ſoceri committere pugnæ
Velle ſui populos, aut quos è gente ſuorum
Armet, habere vllos.

Aliam cauſam illius mutationis ſedium in Italia Strabo in x. reddit, Agamemnonem videlicet veritum, ne Diomedes domum repetens maius vendicaret imperium quod non ſolum patri apud Ætolos, verumetiam Adraſto ſocero apud Argiuos ſuccederet, & idcirco Græciæ in illũ principes ac populos concitaſſe, Cyllabarumque Stheneli filium in Æoliam, Amphilochum præterea Acarnaniam occupaſſe, Argiuum vtrumq;. Idem in Italiæ ora vbi Iapiges tenuere finibus magnæ Græciæ, vrbes condidit & nouam ibi Ætoliã, Calydoniamq; auſpicatus fuit (vt Ætolos colonias ſimiliter in Italiam deduxiſſe appareat) vt de ipſo teſtantur ſupradicti poetæ:

Virgil XI. Aeneid in oratione Venuli Legati Latinorum.

Vidimus o ciues Diomedem Argiuaq; caſtra
Atq; iter emenſi, caſus ſuperauimus omnes,
Contigimusque manum, qua concidit Ilia tellus.
Ille vrbem Agrippam patriæ cognomine gentis,
Victor Gargani condebat Iapygis agris

Ouid. XIV. Metam. in reſponſione Diomedis ad Venuli poſtulata.

Hactenus Oenides Venulus Calydonia regna.
Peucetiosque ſinus, Meſſapiaque arua reliquit.
In quibus antra videt quæ multa nubila ſylua,
Et leuibus guttis manentia ſemi caper Pan:
Nunc, tenet, at quodam tenuerunt tempore Nymphæ.
Appulus has illa paſtor regione fugatas
Terruit.

Prolixior, fateor fui in explicandis Ætolorum principum memoratu dignis, ſed quod ad hiſtoriarum ac fabularum illa lectionem faciant, adducta ſunt Poetarum teſtimonia. Regreſſus igitur ad Ætoliam, eam ſecundum Strabonem diuidimus in Calydoniam & Pleuroniam. Quarum Calydonia Agræos & Amphilochos habebat, Pleuronia vero Curetes & Acarnantes. vt ita ſubdiuiſa olim extiterit, cuius rei teſtimonium ex x. Strabonis adducemus. regionem hoc tempore Ætoliam nuncupatam habitauere Curetes, aduentantes autem AEtolos cum AEtolo, ipſos in Acarnaniam expuliſſe. Talia etiam feruntur quod Pleuronium agrum ab Curetibus habitatum, & proinde Cureticum vocitatum, Aeoles inuadentes interceperunt, poſſeſſoribus eius eiectis. Archemachus autem Eubæus Curetas inquit Chalcidem incoluiſſe. aſſidue vero de Lilanto campo bellum gerentes, cum hoſtes anteriorem captarent Cæſariem, eosque diſtraherent ab occipite capillatos extitiſſe, à fronte detonſos. vnde & nomen illis inditum, & in AEtoliam habitatum migraſſe. Cumque Pleuronis loca poſtmodum occupaſſent trans Acheloum oram incoluiſſe, vbi cum intonſa ſeruarent capita, Acarnantes vocari cœpiſſe. Pleriq; vero ab heroe quodam, vtramq; nationem nomen tenuiſſe aiũt, alii à monte quodam Curio Pleuroni imminenti Curetes nominatos. Hanc vero Ætolicæ natio-

Aetolia vetuſtiores coloni.

nis tribum quondam esse liquet, sicut Sophienses, Agræosque, & Eurytanes, aliasque complures. Ætolia autem bifariam, vt dictum est diuisa Calydoniam plagam ab Oenæo regnatam fuisse memorant. Pleuroniam vero aliqua ex parte Phartaonidas habuisse Agri complices qui secundum Poetam:

Diuisio Aetoliæ.

Pleuroniamque colunt muro & Calydona præ altam.

Thestium autem Pleuroniam tenuisse, qui Curetum ductor, socer quidem fuerat Oenei, Altheæ vero pater, bello autem aduersus Oenæum ac Meleagrum ab Thestiadis ingruente ob suis caput & spolium, secundum apri fabulam si Poetæ credimus (versio carminis sic habet)

Curetes & pugnaces Ætoli belligerabant.

Montes fluuii & ciui. Aetoliæ.

Ex his liquet vetustissimos incolas agri Aetolici extitisse Curetes, huc vel ex Creta vel Eubœa profectos, quibus Aeoli ex Thessalia vna cum Bœotiis ac Hyantibus vagabundi accesserunt, & his postremo Aetoli Aetolo Eudymonis filio autore. Vnde denique non minimam manum Oxylo duce in Elydem transmigrasse capite de Elide confirmabimus. Recipio me ad montes, flumina ac ciuitates, quæ omnia supradicto libro Strabo comprehẽdit his verbis: Ingentem vero montem Corui nomine Oetæ proximum habet Aetolia, & cæteris in medio iacentibus Marlaum Aracyntum, ad quem nouam Pleuroniam habitandam constituere, omissa veteri penes Calydonem posita, cum illa incomposita sit atque frugifera. Qua tempestate Demetrius cognomento Aetolicus agrum diripuit.

Supra Molycræam Taphiasus & Chalcis montes admodum excelsi surgunt, in quibus posita sunt oppidula Macyma & Chalcis ipsius montis nomine, quam & Hippochalcidem vocant. Curium vero penes antiquam Pleuronem est, à quo Pleuronii Curetes nominati fuere. Sed Euenus fluuius è Boiensibus inter Ophyentes gentem Æ tolicam oritur, qualiter & Eurytanes & Agræi & Curetes & alii, ab initio quidem minime per Cureticam oram labitur, quæ eadem est & Pleuronia.

At enim versus orientem potius præter Chalcidem & Callydonem currit. Inde ad campestria Pleuronis antiquæ deflectens, & in occasum per Mutas, eruptionẽ in meridiem vertit, olim autem Lycormas vocabatur. Nessum hac in parte designatum portitorem, fuisse occisum ab Hercule vulgatur, cum inter traiiciendum Deianyram violare conaretur.

Poeta etiam Olenum Pylenamque vrbes Aetolicas commemorat, è quibus Olenus eodem quo Achaia nomine dicta, ab Aeolicis est diruta, nouæ Pleuroni finitima. De cuius agro autem certamen susceperũt Arcananes translata inde Pylena in superiora loca, nomen quoq; illi permutauêre & Proschium vocauêre.

Aetolorum denique ditionis erant ac rebus gestis clara, Actium ad mare in tumulo sita ciuitas, & Apollinis fano famigerata, & Leucas Insula ponte cum Actio iuncta, à quo haud procul Nicopolis in littore maris, hodie Priuyze, vbi Augustus Cæsar Marcum Antonium & Cleopatram nauali prælio fudit, & classem hostilem incensam Apolloni Actiaco consecrauit

Actium & Apol. Actius

Scribit enim Strabo in VII. Ingredientibus occurrunt à dextra ex Græcis Acarnanes & Apollinis Actii templum, quodam in tumulo ad ostium eminens, cui campus subiacet lucum habens. Sunt & naualia, in quibus Cæsar vndeviginti naues decimarum nomine reposuit, ab vno remorum ordine vsque deciremes adiungens, memoria quoque proditum est & nauale & naues incendio prorsus extinctas esse. Sinistra vero Neapolis est. *Et in* X. *addit*: ab ostio namque & sinu inchoantibus Ambracia primus Acarnanum locus est Actium, eodemque vocabulo & Apollonis Actii templum promontorium nuncupatur, quod sinus ipsius ostium efficit & exterius portum habet. à tẽplo autem stadia quadraginta distat Anactorium, ipso in sinu conditum. Leucas autem ducentis & quadraginta.

Leucas insula.

De origine & nomine Leucadis (Quam Insulã nauis symbolum vsurpasse in monẽta vidi) idem refert. At scriptor Alcmeonidis è Penelopes genitore Icario duos natos esse filios scriptis suis prodidit, Alyzeum atque Leucadium, eosque cum patre Acarnaniæ regnum tenuisse. Scitum est quod idem de consuetudine quadam crudeli eius Insulæ scribit. Leucadiis vero mos erat patrius in Apollonis sacrificio sontem quotannis aliquem auertendæ Deorũ iræ gratia, de montis specula deiicere, ei autẽ applicitis pẽnis & auibus multimodis, quib. leuari posset, saltus ipse perinde ac volatus efficeretur, multósque circumstantes cadentem prius excipere nauiculis, & pro viribus conseruatum, extra patrios fines emittere superstitem. Situm Leucadis Insulæ ad littus maris Ionici affa-

Leucadis insulæ consuetudo.

bre

bre depingit Liuius tertio Decade 4. in his angustiis Leucas posita est, colli applicata, verso in Orientem & Acarnaniam. Ima vrbis plana sunt iacentia ad mare, quo Leucadia ab Arcanania diuiditur, inde terra marique expugnabilis est, nam & vada sunt stagno similiora, qua mari, & campus terrenus omnis operiq; facilis. Deniq; quod AEtolorum ditioni, Leucas extiterit, ostendunt verba Liuii supradicto loco, Aetolos de Pharsalo & Leucade postulantes, vt ex fœdere sibi restituerentur, ad senatum reiecerunt. Ad hanc Maro sub finem libro VIII. Aeneid. alludit, cum Apollinis Actii templum ab Augusto Cæsare & ædificiis & ludis locupletatum commemorat post victoriam Actiacam.

Leucadiis situs.

In medio classes æratas Actia bella
Cernere erat, totumq; instructo Marte videres
Feruere Leucatem, auroq; effulgere fluctus.

Insulæ aliæ proximæ.
Zacynthus insula.
Echinades insulæ.

Sitæ sunt in finibus AEtolorum, & aliæ quamplures Insulæ antiquæ & Homero, cæterisque vetustioribus subinde celebratæ Zacynthus Dulichium, Ithaca & Echinades. De quibus Strabo in decimo scribit, De ipsius Vlyssis ditioni subiectis insulis Zacinthus explicanda est, paulo plus quàm Cephallenia, & Peloponnesus in occasum vergens, eamque magis attingens. Zacynthi vero ambitus, vltra centum & sexaginta stadia est, abest autem à Cephallenia ad stadia sexaginta. Nemorosa quidem vrbs, verum fructifera. Eiusdem nominis ciuitas est celebris, ab ea distans ad Hesperidas Aphricæ stadia tria millia, inter hanc & Cephalleniam ad Orientem Solem Echinades insulæ iacent, ex quibus Dulichium est, iacet autem ad Oeniadas & ad Acheloi ostium, distatque ab Araxo Elidis promontorium stadia centum. Reliquæ Echinades pluræ extant, cunctæ steriles & asperæ, è quibus quæ longissime abest, ante Acheloi eruptionem stadiis XV. distat. Homerus has Insulas Vlyssi, Icaro, ac Laerti attribuit, & Ithacam quidem apricam, Neryton frondosam & Zacynthum nemorosam cognominat.

Has insulas Aetoli post Vlyssis domum inde Macedones & postremo Rom. subiectas habuêre. Vnde scribit lib. VI. Decad. tertia Liuius. Et AEtoli ex templo mouerunt bellum, Et Leuinus Zacynthum (parua Insula est propinqua AEtoliæ) vrbem vnam eodem quo ipsa nomine habet, eam præter arcem vi capit, & Oleniada Naxumque Acarnanum captas AEtolis contribuit. Et libro VI. Decade IIII. Dum hæc à Philippo geruntur. T. Quintius recepta Zacyntho ab Achaico consilio Naupactum traiecit.

Dignitas Aetolicæ gentis.
Aetoli principes populi inter Græcos virtute & liberalitate præstantes.
Aetolorum audacia.

Hæc de antiquitate gentis, nobilitate, terraq; & situ prouinciæ, eiusq; cum vrbibus, tum montibus ac fluminibus, Iam de dignitate populi dicemus, quod inter Græcos principes extiterint, ac libertate perpetuo præditi, antequam in Romanam ditionem venissent, & quod concilio quemadmodum & Achæi celebres fuerint, in quod maximi ac præcipui Græciæ populi transcripti fuere.

Hinc est illud Liuii quinto IIII. Dec. Cum se vidissent AEtoli omnia vel in se vno posita præsidia existimaturos esse. cæterum eorum quoq; quorum expectatio destituta in præsentia videatur, spem abunde expleturum, nam simul ac primum anni tempus navigabile præbuisset mare, omnem se Græciam armis, viris, equis, omnem oram maritimam classibus completurum, nec impensæ, nec labori, nec periculo parsurum, donec depulso ceruicibus eorum imperio Romano, liberam vere Græciam, atque in ea principes Aetolos fecisset. Hæc in persona Antiochi Syriæ regis

Subdit postea. Idem fermè, & AEtolorum legatus Archidamus petiit, vt quæ facillima & tutissima essent, quietem prestarent, profectus est intemperantia linguæ in maledicta, nunc communiter Romanos, nunc propriæ ipsius Quinctii ingratos appellans & exprobans, non victoriam modo de Philippo virtute Aetolorum partam, sed etiam salutem, ipsumq; & exercitum sua opera seruatos. Vnde liquet, & quanta virtute, audacia potentiaq; præditi AEtoli fuerint, quod se Romanis opponere, & ab illorum iugo se & maximos orbis reges Philippum Macedoniæ, ac Antiochum Asiæ reges seruare conati fuerint, vt IIII. Dec. lector prolixe leges.

Libertates Aetolorum.

De libertate eorum & mendaciis scribit Strabo in X. Hasce rationes secutos, vt par Acarnanes Romanos callide induxisse, vt expeditã ab eis libertatẽ, & suũ viuẽdi morẽ assequerẽtur. *Et rursus.* Hac aũt tẽpestate fatiscens continuis bellis, & Acarnania & Aetolia contabescit. Plurimos aũte annos Acarnanes Aetolis adiuncti aduersus Macedonas, aliosq; Græcos perdurauerũt, postremis temporibus contra Romanos pro libertate decertantes. Quare & Liuius cum de Aetolis scribit, ob libertatem tuendã, Philippũ Macedoniæ, Antiochũ Asiæ, & Nabin Spartanorũ potentiss. Reges in arma aduersus Rom. cõcitãtibus in oratione Quinctii illa addit, Acrocorinthum ipsis extemplo videntib. va-

cuam Achæis traditurum, vt omnes scirent, vtrum Rom. an Ætolis mentiri mos esset, qui male cõmissam libertatem populi Rom. sermonibus distulerint, & mutatos pro Macedonibus Rom. Dominos. Et lib. 3. Identidem Quinctius liberandam omnem Græciam si Ætolorum linguas retundere, si veram charitatem, Maiestatẽ apud omnes nominis Rom. vellent esse. Et rursus libro v. Sed neq; Boi, neq; Hispani, cum quibus eo anno bellum erat, tam inimici infestiq; erant Rom. quam Ætolorum gens. Ii post deportatos ex Græcia exercitus, primo in spe fuerant & Antiochum in vacuam Europæ possessionem venturum, nec Philippum aut Nabin quieturos, vbi nihil vsque moueri viderũt, agitandum aliquid miscendumque rati, ne cunctando senescerent consilia, concilium Neupactum indixerunt. Vnde patet ex eiusdem illius libertatis adseueratione Ætolorum gentem non minus quam Achæos concilio siue proprio seorsim conuentu, in quem Vicinæ Resp. transcriptæ fuerant, famigeratos quondam extitisse. Cuius subinde conuentus Titus Liuius mentionem facit vt vi. Decade iii. Per id tempus Marcus Valerius Leuinus tentatis prius per secreta colloquia Principum animis, ad indictum ante ad id ipsum concilium Ætolorum classe expedita venit. Idem libro v. Decade iii. Achæos enim prope scire Ætolorum omnem ferociam in verbis non in factis esse, & in conciliis magis, concionibusque, quàm in acie apparere. *Et subdit.* Et vtinam subiicere oculis vestris Achæi possem, concursationem regis magni ab Demetriade nunc Lamiam in concilium Ætolorum. Et sexto, eiusdem paucis priusquam Heraclea caperetur diebus, Ætoli concilio Hypatam coacto, legatos ad Antiochum miserunt. Ex his perspicue liquet non solum, quàm libertatis tuendæ Ætoli studiosi fuerint, verumetiam quàm potentes & late diffitas ditiones habuerint, adeo vt in Thessaliæ finibus Lamiam ac Hypatam, subiectas habuerint. Ad quod pertinet, quod scribit ab initio libri II. Decade iiii. Thaumacus eo tempore Philippus summa vi oppugnabat, aggeribus vineisq; & iam arietem muris admoturus erat, cæterum incepto absistere eum coegit subitus Ætolorum aduentus, qui Archidamo duce, inter custodias Macedonum ingressi mœnia, nec die nec nocte finem vllum erumpendi nunc in stationes, nunc opera Macedonum faciebant, & adiuuabat eos natura ipsa loci, namq; Thaumaci à Pylis, sinuq; Maliaco per Lamiam eunti loco alto siti sunt. Et lib. v. Decad. 4. Ibi vna ex turmis ad portam relicta, ne excludi subsequens equitatus posset, media incedebat per forum manu, Eurilochum tenens multis occurentibus gratulantibusque domum deduxit, mox equitum plena vrbs erat, & loca oportuna occupabantur, tum in domos missi, qui Principes aduersæ factionis interficerent, ita Demetrias Ætolorum facta est. Et de Ætolorum cum potentia, tum libertate hactenus.

Conuentus Ætolorum.

Ætolorum ditio late patebat.

De Luxu porro eius populi hæc obiter adnotauit in ix. Dipnos. Atheneus: de Ætolis scribit Polybius lib. xiii. Historiarum, quod ad assidua bella, victusq; magnificentiam ære alieno oppressi sunt. Agatharchides libro Historiarum xii. Ætoli inquit tanto promptiores sunt ad mortem, quanto splendidius, magnificentiusq; viuere student.

Luxus Aetolorum

De audacia deniq; & gentis temeritate, libet Liuium audire quinto iiii. Decad. scribentem. Ætoli consilium vno die, spei quoq; nõ audacis modo, sed etiam impudentis cœperunt, Demetriadem Chalcidem, & Lacedemonem occupandi, Diocles Demetriadem. Similiter gentis fraudem ostendens, refert in quinto Dec. iiii. quod cum aduersus Rom. Antiochum Siriæ, Philippum Macedoniæ reges, ac Nabin Spartanorum tyrannum solicitassent, ab his sensim quantumuis sociis desciuerint, cum Nabi Spartano Alexamenum ducem, cum copiis misissent, vt illi aduersus contumaces auxilio esset, illo tamen occiso per insidias Spartam occuparint, ac in prædam vocarint. Ætoli (inquit.) velut capta vrbe quam liberasse videri volebant in prædam versi, Dux regia inclusus die ac nocte in scrutandis thesauris tyranni consumpsit, simul indignitas rei, simul contemptus animos Lacedemoniis ad coeundum fecit. Huiusmodi igitur dolis hæc gens cum instructa fuisset, late tamen domo profecta, ac maximis orbis monarchis in castris meruere Aetoli quemadmodum sub finem Dec. iii. Liuius refert, Aetolos à Valerio Leuino Rom. Cos. aduersus Philippum Macedoniæ regem excitatos ad Lamiam vsque Thessalin cum signis profectos, eaque occupata, Macedonem ad non satis æquas conditiones compulere fœdere postea icto cum Rom. ac Macedonibus Antiochum Asiæ regem contra vtrosq; solicitarunt. Quo in Græciam cum exercitu profecto, atque ab Acilio victo, Heraclæaque Trachiniorum expugnata, & ipsis in Callidromo cæsis, pacem tamen à Rom. & præteritorum obliuionem impetrauerãt. Sed rursus Thumacis in Thessalia à Philippo rege obsessis auxilio profecti, in finibus Macedoniç partim diripuerunt, partim vero expugnarunt multas vrbes, quarum celebriores nominant

Aetolorum. audacia & temeritas

Thechna aetolorum.

Aetolorum militia.

Aetolorum perfidia.

Theuniam

Theuniam, Calatanam, Cyphatam & Xineas. Sic nec quod cum Macedonibus, nec quod cum Romanis percusserant, firmum satis Aetolis fœdus fuit. Quare ex sociis hostes facti, bello adoriuntur à Romanis, Naupactoque à Marco Acilio obsesso Zacyntho insuper Insula ipsorum à T. Quintio, expugnata, cum Romam pro pace legatos misissent excedere Italia XV. diebus iussi sunt. Aetoli inquit (Liuius VII. Dec. IIII.) vt quibus plus in misericordia Senatui quam in causa spei esset, suppliciter egerunt veteribus benefactis noua pensantes, maleficia. Cæterum & præsentes interrogationibus, vndiq; Senatorum confessionem magis noxę quam responsa exprimētium fugati sunt, & excedere curia iussi, magnum certamen præbuere. Interea cum Acilius Naupactum acriter oppugnaret ac Amphissam in ditionem accepisset, atque XLIII. Principes Aetolorum captos Romam misisset, AEtoli ad vltimum desperationis redacti, Corauum montem ac saltum occupauere, vt se inde tuerentur, ab eo tempore cum intercessionē Athen. & Scipionum, qui aduersus Antiochum in Asiam copias ductabant, pax esset Aetolis data, pristina fraude belli consilia clam cum Antiocho miscere cœperunt, & cum Athamanes, ac Dolopes bello adgressi fuissent. M. Fuluius Cos. cum legionibus Rom. à Senatu. P. Q. R. in AEtoliam mittitur, cui gens subdola supplex facta, rursus pacem petere cœpit, & cum minus impetraret, Acarnaniam armis infestat Ambracia occupata, aduersus quam Romani auxilio Persei Macedonis, & Aminandri Athamanum Principis recepta Ambracia, & Cephallenia Insula occupata Argos Amphilochicum obsidione cinxerunt. Qua necessitate imposita, cum viribus impares essent, pacem à Romanis haud æquis conditionibus impetrauêre.

Quas T. Liuius VIII. Dec. IIII. his verbis complectitur. Imperium Maiestatemq; P. R. gens Ætolorum conseruato sine dolo malo, ne quem exercitum, qui aduersus socios, amicosq; eorum ducetur per fines suos transire sinito, neue vlla ope iuuato, hostes eosdem habeto, quos P. R. armaq; in eos ferto, bellumq; pariter gerito, perfugas, fugitiuos reddito Romanis sociisq; Obsides XL. arbitratu Cos. Rom. dato, ne minores XII. annorum, ne maiores XL. Obses ne esto prætor, præfectus equitum, scriba publicus, neu quis qui ante Obses fuerit apud Rom. Cephalenia extra pacis leges esto. Et hic finis fuit Ætolorum potentiæ, quorum prætores & Duces Liuius celebrat in quarta Decade Physiam & contra Philippum Maced. Regem Archidamum, aduersus eundem qui Thaumacos obsiderat Thoantem in bello Antiochi, & Alexamenem qui Nabin occidit occupata Sparta. *Aetoli debellati & Rõ. subiecti.*

Celebratur deniq; Aetolia Calydonia metropoli & Apro illo vastatore, quem Diana immiserat, quod primitiis frugum esset defraudata. Quem Meleager Oenæi regis Calidoniæ filius indicta venatione publica, adhibitis sociis Theseo, Perithoo, Castore & Polluce, Iasone, Telemone & Peleo, Aeaci filiis: Lincæo Apharæi filio, Leucippo Phœnice Amyntoris filio, Hippothoo, Ida, Iolao, Echyone, Eurytione, Phylea, Pheretia, Panopeo, Hyleo Hippaso, Hippocoöte, Lelege Dryade, Oeclyde Penelopes socero Nestore & aliis plerisq;, quos in VIII. Naso eleganti carmine recēset, confecit magna totius Gręcię exultatione. Qua in venatione cum Atalantam Schœnii filiam quæ & ipsa venerat eo habitu, quo Ouidius supradicto loco describit, vidisset, captus amore illius Meleager, & illam sibi coniunxit. & apri caput veluti victoriæ premium inuitis patruis Thesthii filiis Protho & Comete, quos & occiderat, donauit. Qua re mater indignata, & ob fratres cæsos, vltionis auida fatalem torrem igni submisit, & filio stamina rapuit. Quam siue historiam siue fabulam lege apud Nasonem VIII. Metam. *Aper Calydonius & Venatio illius.*

Sparserat Argolicas nomen vaga fama per vrbes
Theseos & populi quos diues Achaia cœpit.
Huius opem magnis implorauere periclis,
Huius opem Calydon quamuis Meleagron haberet,
Sollicita supplex petiit prece causa petendi.
Sus erat infesta famulis, vindexq; Dianæ
Oenea namq; ferunt plenis successibus anni
Primitias frugum Cereri sua vina Lyæo
Palladios flauæ latices libasse Mineruæ.
Cœptus ab agricolis superos peruenit ad omnes
Ambitiosus honor; solas sine thure relictas
Præteritas cessasse ferunt Latoidos aras
Tangit & ira Deos. At non impune feremus
Quæq; inhonorata, non & dicamur inulta

Inquit & Oeneos vltorem spreta per agros
Misit aprum quanto maiores herbida tauros,
Non habet Epirus. Sed habent Sicula arua minores.
Sanguinei & igne micant oculi, riget horrida ceruix
Et setæ densis similes hastilibus horrent:
Stantq; velut vallum, velut alta hastilia sola.
Feruida cum rauco latos stridore per armos
Spuma fluit. Dentes æquantur dentibus Indis
Fulmen ab ore venit frondes afflatibus ardent.

At eiusmodi aprum alludit & Statius 1. Theb. cum Tydei Oenei filii vestitum deliniat.

Terribiles contra setis ac dente recuruo
Tydea per late humeros ambire laborant
Exuuiæ Calydonis honos.

Calydonis Vrbis descriptio. Calydonem porro prouinciæ metropolim describit Strabo in decimo: Post Eneum mons Chalcis est, quem Artemidorus Chalciam appellat, deinde Pleuron, deinde Lycirna pagus, cui Calydon incumbit stadia XXX. in mediterranea, prope Calydonem verò Lathræi Apoll. templum est, post mons Taphiasus. *Et subdit.* Quidam etiam penes Calydonem Lacus est magnus sane atq; profundus admodum, quem Patrarum Incolæ Romani possident. *Et rursus.* Cum vero sublimem inquit Calydonem & petrosam à loci natura capiendum est. fertur enim in bifariam ora diuisa, montanam quidem & Epictetum siue postea adeptam Calydoni attribuerũt. Tractum vero campestrẽ Pleuroni. Meminit Calydonis & Cæsar tertius ciuilis historię: ex his Caluisius primo aduentu summa omnium Ætolorum receptus voluntate, præsidiis aduersariorum Calydone & Naupacto relictis, omni Aetolia potitus est. Pausanias in VIII. refert Augustum Octa. Imperatorem deuicto ad Actium Marco Antonio & Cleopatra, dentes Calydonis apri Romam transtulisse. Extabat vero Calydon Homeri ætate; cuius quippe mentionem facit libro Iliados IX. & XIIII. & eam à situ, quod in petroso loco posita fuerit, altam cognominat. Reliquas Aetoliæ vrbes Calydoni propinquas IIII. Theban. Papinius paucis versibus compræhendit.

Huic quoq; præstantes AEtolis vrbibus adfert
Bellifama viros sensit scopulosa Pylene,
Fletaq; cognatis ciuibus Meleagria Pleuron,
Et præceps Calydon, & quæ Ioue prouocat Idam
Olenos sociis & fluctibus hospita portu
Chalcis & Herculei turpatus Gymnade vultus,

Aetolorum coloniæ. Et de AEtoliæ cum antiquitate tum principibus atque etiam ciuitatibus hactenus. quas vero hi populi colonias diduxerint in orbe, non satis compertum habeo, nisi quod Metapontum Italiæ siue potius magnæ Græciæ ab Aeolis, vnde AEtoli oriundi dicuntur, deriuare videtur Diodorus in quinto Priscis temporibus, cum ex filiis AEoli qui fuit Hellenis ex Deucalionis, natus, cæteri quæ dicta sunt loca habitarent, solus Mymas in Aeolide regnauit. Eius filius Hippotes ex Menalippe Aeolum genuit. Huius Arnem filiam Neptunus cognouit. *Metapontũ vnde.* Qua de re indignatus pater Metapontio aduenæ, qui tum casu aduenerat, eo pacto Arnen dedit, vt illam in Metapontum deduceret, vbi duos peperit filios Aeolum ac Bæotum. Quos Metapontius liberis carens quodam motus oraculo adoptauit in filios. Hi iam viri facti orta viuente Metapontio seditione, AEgæum obtinuerunt, postmodum in dissensione Arnem & Antolippem peremere. Eam rem grauiter ferente Metapontio, illi præparatis nauibus, cum matre multisque amicorum mare ingressi. Aeolus quidem ad insulas Tyrrheni maris appulit, quæ ab eo Aeolides sunt appellatę, ciuitatemq; condidit quam Lyparam vocauit.

Insignia Metapont.

Porro Titus Liuius libro quinto Decade tertia: Metapontinos ex Achaia deriuat forte intelligens Achaiam illam antiquam quæ Ætoliam, Boeotiam, Phocidẽ, Locros, Trachiniosque complectebatur. Verba subiiciã, Hoc idem eadem ora maris & Thurini fecerunt, monuit eos non Tarentinorum magis defectio Metapontinorumque, quibus itidem ex Achaia oriundi etiam cognatione iuncti erant. Strabo libro quinto Geogr. agri fertilitate Metapontinos Italia celebrat & aurea æstate.

Ob

Ob quam causam crediderim illos & Cereris imagine, & arista siue spica moneta vsos. Verba Strabonis subiiciam: Inter Lunam & Pisas tractus est, quo Thusciæ ac Liguriæ termino plerique Scriptores vsi sunt. Pisæ ab his conditæ sunt. Pisanis qui è Peloponneso cum Nestore aduersus Ilium militarunt. Renauigantes autem errore disiecti, hi quidam Metapontum, alii vere pisanum tenuerunt agrum, cuncti Pelii vocati. Duos autem inter amnes siti sunt in ipsorum congressione Arni scilicet & Æsacis. *Et subiungit*: Traditum est in fabulis cum primum hi amnes è montibus ferri cœperunt, atque ab indigenis vetitos, ne in vnum confluentes, agros demergerent, pollicitos esse, regionem minime demersuros, fidemque seruasse. Ciuitas autem ipsa fœlix (loquitur de Metaponto) quondam fuisse creditur, neque sane hoc tempore ignobilis aut obscura est propter frugum copiam. Aliam Metapontinorum originem in VI. Geogr. Volaterranus recenset, Antiochus vero Metapontum post Locros à filio Sisiphi eiusdem nominis, quem barbari Metabum cognominabant appellatam, quandoque Siritin, & à Piliis esse ædificatum, & in agricultura fœlices Metapontinos, auream ætatem Apolloni dedicasse. Valentinus Maximilianus libro VIII. capite VI. Pythagora Philosopho hanc celebrat. Lege Liuium libro VII. Decade III. App. vltimo libro: belli ciuilis, Taranto proximum Metapontum describit. Porro veritati conformem esse illam quam prius ex Diodoro adduximus, Metaponti in magna Græciæ originem, & illam Ætolorum siue Æolorum coloniam esse, confirmant quæ supra ex Nasone recensuimus de Calydonio regno in Peucetio sinu à Diomede excitato, & Agrippa vrbe condita. confirmant præterea & Æolides Insulæ proximæ Italiæ, & quæ de Minois stēmate in Sicilia Diod. eodē quinto tradit. Alterius ab Æolis deductæ in Cretam coloniæ meminit Diodorus in v. Tectanus Dori (ait) filii Heleni ex Deucalione orti, cum AEolis ac Pelasgis in Cretam nauigans insula imperauit, sumpta Creta in vxorem filium Asteriū creauit. Quo in Creta regnāte, Iupiter vt aiunt Europam ex Phœnicia raptam super taurum detulit in Cretam, ex eo tres genuit liberos, Minoem, Rhodamantū & Sarpedonē. Patet igitur Aeolos præter colonias in Italia Agrippam & Metapōtum & in Cretam insulam deduxisse. Quorum originem Diodorus primam, antequam scilicet in Calydoniam venissent ex Thessalia repetit. Antea Bœotus (inquit) Arnes Neptuni filius migrans in AEolidem, quæ nunc Thessalia dicitur. Huc nimirum alludēs cecinit Maro. III. Aeneid. cum Helenum vatem de periculis maris Aeneam præmonentem inducit. *Coloniæ Aetolorum.*

Effuge cuncta malis habitantur mœnia Grajs
His & Naritii posuerunt mœnia Locri.
Et Salentinos obsedit milite campos
Lyctius Idomeneus, Hic illa dulcis Melibai
Parua Philoctete subnixa Petilia muro.

Velleius in fragmento historiæ suæ refert Smyrnam Mytelenem ac Myrinam Lesbi Insulæ, nec non Larissam ac Cymen Aeolorum colonias esse, vnde AEtoli exorti sunt. Verba subiiciam. Et mox Aeoli eadem profecti Græcia longissimisque acti erroribus, non minus illustres obtinuerunt locos, clarasque vrbes condiderunt Smyrnam, Cymen, Larissam, Myrinam, Mytilenemq;, & alias vrbes quæ sunt in Lesbo insula. Meminit etiam Pausanias in VII. Smyrnam porro vnam ex duodecim AEolensium vrbibus, & eam regionis ciuitatem quæ mea etiam ætate Archæam, id est antiquam appellant, Iones facta ex Colophone irruptione AEolensibus ademerunt.

Sed recipio me post longam digressionem ad insignia AEtoliæ, quorum inuenio duplicia, vnum & peculiare regni, Herculem Acheloum prosternentem, & cornu alterum adimentē. Id illi ab Oenæo rege propositum certamen fuerat, cum filiam coniugem peteret, cuius similiter Achelous ambiuerat, & se in varias animalium formas, tauri præcipuè, Draconis ac bouis transformauerat. Strabo in x. allegoriam esse & ex historia fabulam hanc Græcis fictam fuisse, asseuerat, Quippe ob sonitus & alueorum circumflexiones quas cornua vocant, tauro comparatum, Draconi vero propter aliquantam ipsius longitudinem, cumq; Hercules mortales ac Reges præcipue orbis, qui se aliquo honore affecissent beneficio remunerare consueuisset, Oenæo Ætoliæ regi ob filiam affinitate insuper coniunctum aggeribus & aquarum ductibus fluuium perperam & damnose labentem coercuisse. *Insignia Aetoliæ.*

Cumq; is abũdantia ferretur ingenti cursu aquarum, propinquis Acheloo vastatis agris, in gratiam Oenæi siccasse amnem, & in agros proximos effudisse, atque sic fœcundasse prouinciam. Natam inde fabulam de cornu è fronte Acheloi dempto, quod Nymphę repertum variis fructib. ac floribus repleuerint. Suffragatur Straboni Diodorus v. Bibliothecæ: Hercules in Chalydoniorũ gratiam fluuiũ Acheloum in aliũ cursum diuertens, plurimos agros ex aquę irrigatione fertiles præstitit. Cuius rei & Poetę quidam meminere scribentes cum Acheloo Herculem sub tauri specie certasse, qui cum in congressu tauri alterum cornu fregisset, Ætolis illud quod Amaltheæ cornu vocant dono dedisse, fructuum omnium, vuarum, malorum, aliorumq; eiusmodi pomorũ copia repletum. Fingunt poetæ Acheloi cornu fossam à fluuio ductam, pomis vero ac malis punicis ac racemis monstrari regionis fertilitatem quam fluuii humor præstet & agros reddat feraciores. Hanc verò historiam rei ab Hercule gestæ circa Acheloum confirmant Echinades ad ostium Acheloi sitæ, haud procul, Dulichia Insula Laertis ac Vlyssis regnum, & in vicinia Ambracii sinus. Quas tam poetæ quam historici referunt ex limo & arena impetu fluminis Acheloi deuictis in mare excitatas canentibus Poetis. Statio II. Thebaidos.

Turbidus obiectat Achelous Echinadas exit.

Ouidio VIII. Metamor. Acheloum amnem loquentem inducens:

Amnis ad hæc non est inquit quod cernimus vnum
Quinq; iacent terræ spacium discrimina fallit
Quoq; minus sprętæ factum mirere Dianæ
Naiades hæ fuerant, quæ cum bis quinq; Iuuencos
Mactassent, rurisq; deos ad sacra vocassent
Immemores nostri festas duxere choraas
Intumui quantusq; feror cum plurimus vnquam
Tantus eram, pariterq; animis immanis & vndis
A syluis syluas & ab armis arma reuulsi.
Cumq; loco Nymphas memores tum deniq; nostri
In freta prouolui fluctus nosterq; marisq;
Continuam diduxit humum, pariterq; refellit
In totidem mediis qui cernis Echinadas vndis.

Insignia Ægypti.

Eadem ratione arbitror eo quod Nilus ex annua inundatione, Limo eiecto agrum fœcundet, Ægyptios reges cornu copiarum insigni in moneta vsos, & Romanos passim Imperatores cum Canone Ægyptio Italiam à penuria conseruassent, mulieris cornu copias manibus gestantis Symbolum vsurpasse, vt passim in antiquo numismate occurrit. Historiam vero illam seu fabulã de lucta Herculis cum Acheloo, eleganter describit Naso IX. Metamorphoseon in persona Acheloi loquentis.

Quæ gemitus truncaq; Deo Neptunius heros
Causa rogat frontis cum sic Chalydonius amnis
Cœpit inornatos redimitus arundine crines.
Triste petit munus. Quis enim sua prælia victus
Commemorare velit, referam tamen ordine, nec tam
Magnaq; dat nobis tantus solatia victor.
Nomine si qua suo tandem peruenit in aures
Deianyra tuas, quondam pulcherrima virgo
Multorumque fuit spes inuidiosa procorum,
Turpe fuit vinci quàm contendisse decorum,
Cum quibus vt soceri domus est intrata petiti
Accipe me generum dixi Parthaone nate.
Dixit & Alcides, alii cessere duobus.
Ille Iouem socerum dare se famamque laborum
Et superata suæ referebat iussa nouercæ.
Contra ego turpe Deum mortali cedere dixi
(Nondum erat ille Deus) dominum me cernis aquarum
Cursibus obliquis inter tua regna fluentem,
Nec gener externis hospes tibi missus ab oris,
Sed popularis ero.

Et cum Luctas duas descripsisset, quarum vna se Achelous in anguem transformauerat, subiungit in querelis Acheloi.

Iniicit,

Iniicit, angebar ceu guttura forcipe pressus
Pollicibusq; meas pugnabam euellere fauces.
Sic quoq; deuicto restabat tertia tauri
Forma trucis tauro mutatus membra rebello
Induit ille loros à leua parte lacertas
Cornua figit humo, meq; alta sternit harena,
Admissumq; trahens sequitur, depressaq; duro
Nec satis hoc fuerat rigidum fera dextera cornu
Dum tenet, infregit, truncaq; à fronte reuellit
Naiades hoc pomis & odore flore repletum
Sacrarunt, diuesq; meo bona copia cornu est
Dixerat & Nymphæ ritu succincta Dianæ
Vna ministrarum fusis vtrinq; capillis
Incessit, totumq; tulit præ diuite cornu
Autumnum & mensas fœlicia poma secundas.

Reperitur & alterũ numisma triremis symbolo sculptũ cum inscriptione ΛΕΥΚΑΔΟΣ, hoc est Insulæ Leucadiorum quam primis temporibus in continente Ætoliæ extitisse Ouidius xv. Metamor. & Maro difficilem ad hanc insulam nauigationem esse autores sunt, vt ratio sit idcirco Triremis seu nauis symbolo in moneta Leucadios vsos, quos ponte iunctos cum Actio & Apoll. phano, supra ostendimus, versus Poetarũ sic habent:

Virgilii:

Mox & Leucadæ nimbosa cacumina montis
Et formidatus nautis aperitur Apollo.

Ouid.

Et Phenissa Tyros, quarum nunc insula nulla est.
Leucada continuam veteres habuere Coloni
Nunc freta circumeunt.

FINIS LIBRI PRIMI.

LIBER SECVNDVS DE ATTICA ET PELOPONNESO.

AD INCLYTVM ET MAGNANImum Dei gratia Bohemorum Regem D. MAXIMILIANVM, *Archiducem Austriæ, Ducemq; Burgundiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ ac Silesiæ, &c. Marchionem Lusatiæ, Slauorum, Burgouiæ & Istriæ, Landgrauium Alsatiæ, Comitem Habspurgi, Tyrolis & Gortiæ, &c. Dominum suum Clementissimum.*

PRÆFATIO WOLFGANGI LAZII IN PELOPONNESVM GRÆCIÆ.

IN parte operis libet præfari, mihi MAXIME REX ÆMILIANE, non quod tanto opere fessus, quietem mihi aliam quæram, quàm Musarum amœnissima prata, in illa nobis literarum palestra præbent, sed quod te Principem eum videant omnes non .... magis, omnisque generis virtutibus, quam pietate & in parentem, & DEVM OPT. MAX. reliquos sui loci excellere, & quod affectiss. hoc seculo turbatis etiam Prouinciarum tuarum rebus asylum apud T.R.D. vnicum, miseris cum literis bonis, tum earum alumnis constitutum esse constet, ipse emenso tanto itinere cum totam Helladis oram maritimam & mediterraneum agrum peruagatus sim; & ad Atticam modo terram anchoram iecerim, Peloponnesum ingressurus. ad te Rex Max. orationem conuertere tandem, decreuerim, recordatus illius, quem Athen. ingeniis impenderunt recti cultus, simul quod Philosophorum cœtus hi aluerunt, quorum vestigiis tuam modo Maiestatem insistere cernimus, magna cum laude & admiratione bonorum omnium, qui non solum de bonis literis meritos optimos quosq; & iuuas & euehis, verumetiam instructiss. bibliothecam omnis generis linguarum lib: non sine sumptu appares, continere sane me non potui, sed nec debui, quin medio itinere, ceu meriando ad tuam REX MAXIME Munificentiam, diuerterem, fœlicique omine Atticam, tibi terram & illi cohærentem Peloponnesum Peninsulã, quam Moream hodie vocant, vel Modonæ ac Coronæ vrbium expugnatione patrui Diui Caroli Quinti auspiciis vulgo notam, multis quondam ac præstantibus regnis cultam, & in qua omnis Græciæ vis consistebat, videndam proponerem: non quod ea satis digna tanto principi existant, sed quod Sereniss. T. R. D. Fabii Maximi Æmiliani Romani Herois illius (cuius tibi fato nomen est expressum) dicti recordari debeat, qui dicere solebat, absurdum videri, si cum equos & canes familiaritate ciboque cicuremus passim, potius quàm catenis & verberibus, homines feroces animo non similiter humanitate & beneficiis nobis conciliemus, sed asperiores in illos simus, quã agricolæ in caprificos ac malos syluestres ac oleastros, qui has non protinus excidunt, sed insitione docent mitescere.

Tamet-

Tametsi autem adulationis sit turpiss. crimen ac Agesilaum illum heroa Græcum secutus, statuas ac laudes non admodum moreris, tamen ex insita pietate & in literas, religionemque amore facile videmus te, qui literas colimus huiusmodi genere cumprimis delectari, & beneficiis, quæ in harum alumnos confers, vel cum Munificentiss. nostræ tempestatis principibus certare. Ferunt Demetrium Macedoniæ regem Antigoni filium cum Megaram cepisset, Stylponis philosophi domum diligēter seruari iussisse. Id quod de Marcello Rom. cum Syracusas expugnasset, similiter proditum est, qui Archimedem Mathematicum maximè seruatum cupiebat. Sed vt maneamus in primo exemplo, in prædam vocata domo admonitus Stylpo, vt libellum daret omnium rerum quas amisisset; Ego inquit bonorum meorum; nihil amisi, nam eruditio & eloquentia mihi sunt incolumes. Hæc præclara, quę cum principes illustriores reddunt, cùm mecum ipse volutarem, fessus iam itinere tanto, in eo potissimum loco ad R.T.D. exscensionem facere volui, vbi omnis generis artes docebantur, ac amplissimi fuerant Philosophorum cœtus, hoc est Attica, idq; feci, non quod plurimum R.T.D. ex his meis lucubrationib. accedere sperem, quod & re subito confectæ sunt, & Colophonem hic consequi non potuerunt, sed quod cum Diogene illo Cynico in tanta doctorum contentione, meum etiam dolium mouere voluerim. Qua in re si scopum vbique non attigerim, eo magis veniam R.T.D concedet, quod popularis sim Viennę in patria Maiestatis tuę natus, sacratissimi etiam Domini & parentis tui Diui Ferdinandi Cæsaris, & seruitio & stipendio obnoxius, hæc omnino decere arbitrabar, ac eis pręcipue ex Principum ordine fructum laborum meorum consecrare visum erat, quibus & seruiam, & de quibus spem amplissimam concepi fore, vt aliquando splendidissimam Græciam è tyranni sæuissimi iugo vindicent, ac Austriæ gloriæ adiiciant. Et cum duplex Græcia vetustis Geographis sit constituta, eam partem S.T.R.D. Patrocinio subiecimus, quę & nobiliss. fuit, & ingeniis armisque plurimum valuit, vt de Athen. sileam, qui reliquos facile omnes Græcos, de quibus diximus, vicerunt. Ea est autem Peloponnesus famigeratiss. peninsula illa Græcorum cum adiacētibus Insulis in regna quondā XIII. subdiuisa Ægiali, siue Sicyoniæ, Corinthi, Nemeæ, Argolidis, Tirynthi, Mycenarū, Troezenæ, Epidauri, Laconicæ, Messenię, Pyli, Elidis & Arcadię. Quā Pausanias præstātiss. ille Geographus his verbis delineat. Incolunt autem Peloponnesum, Mediterranea cum hi, tum Arcades alii, primi enim ad Isthmum Corinthi habitant. Corinthiis vicini sunt in locis maritimis Epidaurii. Ad Epidauron, Troezenen & Hermionem extenditur sinus Argolicus, & si qua sunt alia terræ Argiuæ loca maritima. Regno huic contigui sunt Lacedæmon. accolæ. His finitima Messenia. Extenditur enim ad mare Mothonam vsque & Pylum & Cyparissias. Qui autem Lecheum Sicyoni habitant iuxta Corinthios, in ea Argolidis parte sunt postremi post Sicyonem Ægialum, siue littus Achæi incolunt. Alteram vero Peloponnesi extremitatem, ex aduerso Echiniadum Elei tenēt. Eleorum terra terminatur cùm Messenia iuxta Olympiam & Alphæi ostia. Ad Achaiam Dymæorum sunt limites, vt sunt modò enumerati ad mare cum pertingant; in medio Arcades habitāt, mari vndiq; conclusi, vnde eos & Homerus non propriis, sed acceptis ab Agamemnone nauibus ad Troiam esse profectos. Hæc ille de prouinciis Peloponnesi. Quarum hoc com-

mentario postremis tribus demptis, situm, ciuitates, pagos, promontoria, mõtes, fluuios, riuos, paludes, nemora, templaq; & Sarcophagos. Initia præterea ac migrationes pop Heroũ ac Regum stẽmata, consuetudines, ritusq;, colonias deniq; alio deductas, ac insignia ex antiqua moneta desumpta, autorum classicorũ testimoniis adductis ita, eoq; ordine explicaui, vt me operæ precium fecisse, & historiarum, Poetarum, Geographorumque studiosis rem & vtilem & gratam non dubitem, cum tot nodos, &, multa obscura in Poetis interpretatus sim, in cuius rei scopum prolixe loca autorum inseruimus, neq; in hoc sumptui pepercimus, vt candidi lectoris animum demereremur. Adiecimus & Chorographiam propriam mea manu cælatam, & insigniorum symbola sculpi fecimus, vt nihil deesset ad eius Græciæ lectionis splendorem. Quę tamen Basileæ omnia in secũda editione ornatiora & auctiora propediem Deo auspice prodibunt. Nam quod ad Colophonem Peloponnesum non deduxerimus Chalchographorum, tarditas in causa fuit, & quod tempore exclusi recte cum Nasone conqueri possumus.

Non tamen illa legi poterant patienter ab vllo
Nesciat hic summam si quis abesse manum.
Ablatum mediis opus est incudibus illud,
Defuit & scriptis vltima lima meis.
Et veniam pro laude peto, laudatur abunde,
Non fastiditus si tibi lector ero

Hoc truncatũ igitur opus, quod paucis mẽsibus in mẽbra sua omnia, & quidẽ nitidius cõpositũ efformabitur, Serenis. Rex sub nomine D. parentis tui, tuisq; auspiciis in publicũ prodire passus sum, qui reliqua genera disciplinarũ vbiq; iuuare soletis, & liberalitate eã optimo cuiq; declaratis, de qua Dionysium ferunt, Regẽ Siciliæ seniorem, cum ad filium ingressus vasorum aureorum ac argentinorum ingẽtem vim cõspexisset, dixisse, non est, inquit, in te regius animus, quæ his poculis. quæ à me tu multa accepisti, neminem tibi amicum feceris. His me studiaq; commendo Serenis. R. T. Dignitati.

CARMEN

Ad Maximilianum Regem inclytum, Authoris.

M agnus ab Emathiis, qui regnum extendit ad Indos
A Macedûm populo, & victor peruenit ad Istrum,
X erxis habens numerum, Aonidum non spreuit alumnos,
I n cælumq; vehens doctos, hos iuuit vbiq;
M agnus erat generis, qui vestri Carolus olim
I n multas victor Christi cum dogmate gentes
L ate abiit pugnans, templis reparauit honores
I n Fabiis Martis quoq; vidit Roma labores,
A nte alios meruit titulo hac gens maxima laudem.
N os tua dona simul te mirum cernimus vno,
V nus enim tribuis quis Æmiliane fauorem
S ustollis diuas, ad sydera Maxime Musas
R arus & exerces animum pietatis amantem,
E t Christi simul & Martis bona castra secutus
X istice cum superes nomen tibi Maxime iustum est.
X enion huic dedimus Pelopis quam scripsimus oram.

CATHA-

Cathalogus insignium Ciuitatum ac Rerum publicarum ATTICÆ & PELOPONNESI, quæ in hoc Secundo libro continentur.

I.

Primum, *noctuæ symbolo insignitum Athen. est, qui hanc auem vtpote Pallads vrbis patronæ dedicatam numismati imprimebant, & quia in laureo Atticæ loco hoc genus auium abundarit, Lege Ouid. 2. Metam.* f. 94

Secundum, *eiusdem Resp.* Palladium *ostendit, quæ pro Attica pugnans cum Neptuno victoriam reportauit, vnde & celeberrimum eius Deæ in arce templum, & sacra* Panathenea, *Palladium quoq; ibi fuisse & lichnum olei inextinctum Strabo refert.* Ibidem

Tertium, M*arathonis vrbis Atticæ est auis rostro ramulum & pedibus serpentem comprimens, forte diluuium Deucalionis repræsentans, quem in agro* Atticæ *sepulcrum autores referunt. Clara fuit hæc vrbs & tauro ab Hercule occiso, & victoria de Medis.* f. 96

Quartum, *eiusdem est litteram initialem M. ostendens, cui spica Cereris est inserta, ob campum loci fertilissimum, & Cereris legiferæ templum.* Ibidem

Quintum & Sextum, A*mphictionum sunt, quorum erant duo conuentus vnus Delphi, alter in Caluaria insula, qui de rebus grauissimis indicabant, & ex prudentissimis viris, quos singulæ Resp. mittebant constati,* Symbola *sunt* Amphictionis *primi autoris facies, qui Deucalionis erat filius, rex* Atticæ, *post Cranaum (Nisi Sibillæ esse quis velit, ob inscriptionē* κύμμαιον*) cum equo cui vrna supposita est in quarum vnam calculi condemnatorii mittebantur, in alteram absolutorii.* f. 102

II.

Primum & Secundum, *Lamiæ vrbis* T*rachiniæ, omissa sunt in superioribus & pertinent ad primum librum.* f. 34. & 36

Tertium & Quartum, *Chalcidis Eubææ insulæ metropolis sunt, faciem crederem Eubææ esse* A*sterionis filiæ, quæ insulæ nomen dedit, alterum est symbolum ferrei instrumenti, siue pedica id sit, siue frenorum ferrum. Celebres enim ferri Chalybisq; officinæ in finibus erant,* Philippus *rex* Macedoniæ *Chalcida pedicam Græciæ cognominare solebat.* f. 101

Quintum, *est Eretriæ ciuitatis Eubææ, vbi clarum erat Iunonis templum, cuius etiam imago in insigni visitur.* f. 101

Sextum, *est Isthiæorum populi Eubææ Neptunus Cæto insidens ob famigeratum possidium eius tractus, & Euripi reciprocationem.* f. 102

III.

Primum, *est Ætholia, quæ regio ad Heliconem Phocidi coheret, in quo Achelous maximum flumen, cum quo fabulæ ferunt in forma tauri & draconis Herculem ob Deianiram sponsam pugnasse, & alterum cornu detraxisse, quod repertum* Nymphæ *variis generis floribus ac fructibus repleuerunt, vnde Cornucopia. Ex his intelligitur symboli Icon.* f. 71

Secundum, *est Leucados insulæ proxima* Ætoliæ *ad* A*ctium ad quam* Augustus M. Antonium *vicit, & hæc symboli interpretatio.* f. 71

Tertium, *est Corcyra insulæ versus orā Epyri iacentis, quam hodie Corphun appellant. Nauis symbolo visos crediderim, quod Neptunus* Poetis *fingitur Corcyram* A*sopi filiam sororem Æginæ ac Salamis raptam in hanc insulam transuexisse, vel quia rei nauticæ studiis insula illa claruerit, vt ex Decade* IIII. *Liuii apparet.* f. 68

Quartum, *est* Metapontinorum Italiæ, *quæ Ætolorum colonia fuit, aurea æstate ac semente celebrata auctoribus, vnde & spicę in moneta faciem crediderim* Arnes *esse Æ*toli *filiæ, quam cōpressam à Neptuno Metapontio aduenæ collocarat abductam in oram Italiæ.* f. 68

Quintum, *est Chyos insulæ, est autem Harpyiæ imago & phiala vinaria, quod & generosum in ea insula vinum prouenerit, & priore tempore Harpyiæ ex Asia à Zete & Calai Boreæ filiis fuerint profligatæ, cum* Phineam *mensam reliquissent.* f. 103

Sextum, *est insulæ Naxi: Satyrus bibens ob vini generositatem, quod ea in insula* Vergilius *tertio Æneidos & Naso* III. *Metamorph. concelebrant, & quod* Ariadnen *à* Theseo *relictam hac in insula Bacchum sibi coniunxisse Diodorus in* 5. *scribit.* Ibidem

IV.

Primum, *cum imagine Bacchi barbati est eiusdem insulæ Naxi. Nam* Diodorus *scribit duos fuisse* Bacchos, *vnum* Iuuenem *speciosum imberbem, alterum senem barbatum ob hoc, quod ebrietas & hilares faciat & iracundos.* Ibidem

Secundum, *est Æginæ insulę, vel buffo, vel formica, ob* Myrmidones, *quos* Iuppiter Æaco *primo insulæ principi exhibuerat laboriosum genus hominum, quod subterranea suffodiendo ac scopulos deiiciendo habitabilem reddiderant.* Ibidem.

Tertium Ægiali, *hoc est, Peloponnesi littoralis* Prouincię, Ætolię *&* Megaridi *obiectę, ab Ægialo rege Sicyonię quæ postea* Achaia *dici cœpit, ab Achęis, qui* Iones *inde pepulerant, imaginem crederem Thetidis nauigio insistentis.* f. 112

Quarta est *Ægii Athaiæ ciuitatis, concilio eius gentis notiß. ad littus maris posita. Rom. quondam Proconß. sedes, cuius facies sit ignoro.* f.112

Quintum, *Leonis iconem habet, & Asiæ inscriptionem. Ionum in Asia forte erit, qui tamen vt ex Chorographia apparet singulę ciuitates sua peculiaria insignia habuerunt, vt Pergamus Æsculapium ob templum eius Dei, Smyrna scorpionem Glazomenus gruem,* Mæonia *nauim & Ephesus victoriam.* f.110

Sextum, *Tenedos insulę est, cum duarum faciierum coniunctarum & securis icone. Quippe Cygnus rex filium suum* Tennam, *ob suspicionē concubitus cum sorore arca inclusum in mare misit, qui ad insulam Leucophrim, quæ postea Tenedos dicta est è regione Troię appulerunt salui, & expositi ibi liberaliter educati sunt à loci domino, quos insequens naue pater cum resciuisset, dum funem trunco littoris alligat exscensurus, Tennas recognita prę iracundia funē securi pręcidit. Hinc prouerbium ortum est* Tennedia *securis.* Ibid.

V.

Primum & Secundum, *Achęorū est cum facie Iouis, vel quod ad Ægium Achaię capram nutriisse Iouem* Gręci *crediderunt, vt postea dicetur, vel quod* Iouem *seruatorem* Achęi *coluerint, qui eos à sterilitate liberasset. In altero sint duę literę initiales vocis* Achęorum *complicatę, A & X.* f.111

Tertium, *Dymarum vrbis* Achaię *cum imagine viri, quem vel esse* Dymantem *Ægemiti filiū, vel Demenem Tisameni filium regis* Argiuorum *ac Achaorum ex* Agamemnonis *stirpe existimo.* f.129

Quartum, *est Ægii littoralis ciuitatis Achaia quę Procoß. Romani sedes fuerat, Imaginē habet capręe, ranam conterentis, quia vetustas crediderit isthic a capra Iouem nutritum, vnde Poeta:*

Diuaq; capra Ioui fama est hic præbuit
vber,
Oleniamque Iouis vates dixere capellam. Ibid.

Quintum & Sextū, *Corinthiorum sunt, primum quidem Neptuni Iconem habet, alterū vero Neptunum Pegasum portę introducentem, siquidem fabulis fertur Neptunum pro Isthmo & adiacente regione cum Sole decertasse, ac iudice Briareo victoriam obtinuisse. Pręterea Bellerophon filius Glauci Corinthiorū Regis pugnaturus contra Chymeram* Pegasum *equum alatum Neptuni fetū Isthmo eduxerat, vbi & fontem Corynthiacum* Pyrenem *vngulis el. cuisse dicitur non minus quam Helicona.* f.123

VI.

Primum, *Chymera est Lyciorum a Bellephoronte regis Corinthi filio superata. mons autem erat, in cuius summo caprę, medio leones, & ad radicem dracones infestabant. Hinc monstrum finxerunt* Poetæ *triforme canentes:*

Prima leo, postrema draco, media ipsa
Chymera. f.125

Secundum & Tertium, *Argiuorum sunt, primum quidem literas initiales Gręcas nominis continens* A & P. *cum fasciculo vnitatis conuentum illum* Achęorum *celebrem significans, qui apud* Argiuos *erat. Icon ex altera facie nummi alicuius regis sit oportet.* f.125

Quartum & Quintum *eorundem est* A, *litera initialis, cum subiacente Delphino & Claua Herculis, quippe posteriores reges à* Temeno *Heraclida originem ducebant.* Ibid.

In quinto lupi pars anterior apparet, quod Danaus ex Ægypto profectus oraculo accepto, quod vbi lupus prosterneret taurum ibi regnum acciperet. pugnans igitur contra Gelanorem Sthheneli filium, Argiuorum Regem, oraculi exitu habitò vicit, Argolidemq; occupauit. f.140

Sextum, *Coos insulæ est cum imagine Sepię, aut Polypi, aut Aranei marini, ob celebre isthic Æsculapii templum.* f.109.104

HISTO-

HISTORICÆ COMMEMORATIONES RERVM GRÆCARVM DESCRIPTARVM.

Per Wolffgangum Lazium *Medicum & Historicum Cæsareum.*

Liber Secundus.

DE ATTICA EVBOEA INSVLISQVE CYCLADIBVS ET PELOPONNESO.

DE ATTICA ET ATHENIENSIVM VRBE.

TTICA, in qua ante Iones ab Ione Xuthi filio Hellenis nepote & Achæi fratre eò traductos, Thraces coluisse Strabo in VII. autor est; Delineatur à Ptolemæo & Strabone, ab ortu quidem mari quod ex Euripo defluit, ac Eubœam angusto freto distinguit, quodque septies in die reciprocare Plin. lib. VII. ca. XCVII. autor est, (vbi portus olim erant celebres Rhamnus, Boster, Thoricum & Sunium illud famigeratissimum promontorium, quod à Pyræo Athen. aberat stadia CCCXXX. & vnde Cyclades in Ægæo mari Insulæ dispersæ iacent, quarum celebriores Delos, Naxos, Andros, Corissa, Seriphus & aliæ quamplures.) Ab occasu vero Cephiso flu. Corydalo Lycabetto ac Brylesso montibus, ipsaq; Megaridis Prouincia (quam tamen aliqui Atticæ includunt) à Septentrione Asopo fluuio & à meridie maris Aegæi parte, vbi sunt Cyclades & ex his nobiliores, Ceos, Scythus, Helena, Atalanta, Salamine & Ægina. Quo deniq; limite portus quondam orbi frequentati fuerunt. Hiphormus Panormus, & prope Athenas Munichius ac Pyreus, cum Scyronis petra, Marathon (inquit Mela) magnarum, multarumq; virtutum testis iam inde à Theseo Persarum maxima clade pernotus Rhamnus paruu, illustris tamen, quod in ea fanum est Amphirai & Pydiaca Nemesis, Thoricon & Brauron, olim vrbes, iam tantum nomina Sunium promontorium est, fuitq; ad littus Hellados, quod spectat ad orientem. Inde ad meridiem terra conuertitur, vsq; ad Megaram. Atticæ vt modo latere, ita nunc fronte Pelago adiacens, Vbi est Pyræus Athen. portus, Scyronina saxa, sęuo quondam Scyronis hospitio, etiam nūc infamia. Megarensium tractus Isthmon attingit. Hunc tam late patentem agrum (vt interim de Athen. vrbe Metropoli dicamus) Thraces primum omnium incoluisse Strabo in VII. author est, cū ait: Danai verò ab Ægypto profecti, Dryopes, & Caucones & Pelasgi & Leleges, & alii id genus terras intra Isthmum & extra partiuerunt. Agrum Atticum venientes cum Eumolpo Thraces tenuere. Aulidem porro Phocidis Tereus. Ex aliquorū quoq; vocabulis Barbaricum ipsum manifestatur, vt sunt Cecrops, Codrus, Aeclus, Cothos, Drymas, Crynanus. Thraces verò & Illyrii & Epirotæ ad hos vsq; in lateribus insident, quanquam longe magis antea quam nunc, vbi contradicebat nullus, & in præsentia magnam Græciæ partem Barbarorum natio habitat. Thraces quidem Macedoniam & plerasq; Thessaliæ partes. Hæc ille.

Limites Atticę.

Thraces Incolæ Atticę.

Hinc factum arbitror, quod perpetuum semper commercium fuerit cum Thracibus Athen. Namq; & Thereus rex Thracum Prognen Pandionis regis Athen. filiam duxisse fertur vxorem qui sororem illius Philomelam nauigio accersitam compresserat, Deorum miseratione, cum se in mare coniecisset in auem sui nominis conuersam vt est apud Ouid. VII. Metam. & posteriorib. temporib. Athen. Iphicrate duce Seuten Thra-

ciæ Regem regno restituisse historiæ tradunt, qui Coryis regis Thracum filiam Tharsam in matrimonio habuerat, & ex ea Menesthæum genuerat. Similiter Thymothæus Cononis filius Corym Thraciæ regem legitur Athen. subiecisse, M. C℄. tal. tributo, vt de cæteris sileam.

Iones in Attica.

Atque de primis Atticæ incolis hæc, quibus vel expulsis, vel adiunctis verisimile est Xuthum Hellinis filium, eiusque rursus natum Ionem, Græcos eo in agro constituisse, vnde Iones in Attica colere cœperunt qui postea expulsi ab Achæis Peloponesiacis, Tisameno duce, in Asiam littoralem commigrauere, vndecim ibi constructis ciuitatibus, quod videlicet in solo natali habuerant. Quarum nomina postea famigerata fuerunt, Colophonia, Pergamus, Elæa, Piyene, Myus, Phocæa, Ephesus, Clazomenus, Erethria, Cnydus, Miletus, Halicarnassus. Quam transmigrationem aliqui contigisse ductu Iolae. Thebani Herculis ex sorore nepotis, alii sub Codri filiis Nileo & Androclo.

Iones ex Attica in Asiam.

Scitum est quod Pausanias in VII. scriptum reliquit, mortuo Hellene reliquos eius liberos Xuthum Thessalia expulisse, crimine hoc intentato, quasi pecuniæ nonnihil paternis bonis subtractum in rem suam conuertisset. Eumq; Athenas cum profugisset Erechthæi filiam in matrimonium accepisse, & ex ea Acheum, & Ionem filios tulisse. Et cum arbiter constitutus à sororiis, Cecropi natu maximo regnum adiudicasset à cæteris pulsum in Ægialo exulasse. Vnde postea Achęus filiorum alter Thessaliam, alter vero Ion Atticam occasione oblata occupauere. Verba Pausaniæ subiiciam.

Iones ex Attica in Peloponnesum.

Contra Ægialenses porro & Selinuntem eorum regem cum exercitum conscriberet Ion missis legatis Selynas vnicæ quam habebat filię Helicæ ei nuptias offerebat, regnique hæredē ipsum Ionem designabat. Hæc quia Ioni nō displicebāt Imperiū Ægialensium post Selynuntis mortē suscepit.

Helicen item oppidum ab vxoris nomine in Ægialo condidit, & Ionas à suo nomine incolas appellauit. Sub Ionis Imperio cum bellum aduersus Athen. gererent Eleusinii, & Ionem Athen. belli ducem accersierant, obiit is in Attica, eiusq; monumentum in Potamiorum municipio extat. Posteri vero Ionis, Ionum imperium obtinuerunt, donec ipsi cum populo ab Achæis sunt expulsi. Huc pertinent quę Cicero scribit in oratione pro Lucio Flacco.

Achai incolę Atticę.

Quanquam quis ignorat qui modo vnquā mediocriter res istas scire curauit, quin tria Græcorum genera sint verè, quorum vni sunt Athen. quæ gens Ionum habetur, Æoles alteri, Dores tertii nominabantur. Iones bello adflictos & passim in Asiam pulsos sequebantur in Attica Achæi ex Peloponneso hucpulsi, quorum initia repetuntur ab Achæo Ionis fratre. De qua transmigratione Pausan. in VII. hæc nominatim adnotauit. Archander Achæi filius, & Architeles ex Phthyotide Argos sunt profecti, & Danai ibi generi facti Auromaen quidem Architeles duxit: Scæam verò Archander. Cæterum Argis eos permansisse, non minimum hoc est argumentum. Metanasten enim, id est exulem filium suum Archander appellauit. Cum itaq; multum & Argis & Lacedęmone, Achæi liberi possent, factum est, vt eius loci homines Achæi appellarentur Tunc itaq; Lacedęmone & Argis eiecti à Doriensibus, misso caduceatore ab Ionibus petierunt, vt communicato incolendi iure, ipsos cum rege Tisameno Orestis filio absq; bello in terram reciperent. Ionum autem Regem timor inuasit, nisi consociarentur cum suis Achæi, Tisamenum ob fortitudinem & generis gloriam communibus suffragiis regem crearent. Sic igitur Iones repudiata Achęorum petitione, cum arma cœpissent, Thisamenus quidem cecidit in prælio, Achæi vero victos Iones ac Helicen cōpulsos, obsidione cinxerūt, & impetratis postea conditionibus discedere permiserunt.

Dii tutelares Atticę

Ionas posthæc in Atticam profectos, Athenienses & Rex eorum Melanthus Andropompi filius imparē iuris, libertatisque conditionem receperūt, propter Ionem & facinora eius, quæ ediderat cum Atheniensibus bello præesset. Aiunt præterea Athen. cum suspectos haberent Dorienses, ne quid intentatum relinquerent, non tam beneuolentia adductos, quàm amplificandæ domesticæ potentiæ causa, recepisse in hanc æqualitatem Ionas. Et hactenus de genere incolarum Atticæ terræ, & eorum origine, pro cuius tutela Poetæ Neptunum cum Palladē pugnasse finxerunt, quod tam maritimis rebus, ac omnium rerum emporio, quam scientiarum, Philosophorumq; asylo floruisse semper.

Vetustas Atticæ.

De cuius terræ antiquitate multa forent dicenda, sed nos Gigantum monumenta dumtaxat considerabimus. Quorum Ægeon Titanis ac terræ filius mari allabenti nome

men reliquit, qui vno ictu centum scopulos in Iouem contorsisse dicitur centum catenis idcirco à Ioue ac Neptuno scopulis maris alligatus, quod ab eo nomenclaturam sortitum esse diximus. Paus. 1. Atticæ, ossa se quędam insolitæ magnitudinis, partim conspexisse, partim audiuisse à fide dignis, in finibus Atticæ, ac Insula Salamina testatur. Ænactis videlicet terræ filii cadauer X. cubitorum. Item, Hylli terrę filii ingentia ossa, vnde fluuio nomen inditũ, & à fluuio Herculis filio. Præterea, Aiacis, cuius ossa gemino disco adolescẽtis Penthatli paria fuerãt, deniq; Protophanis cuiusdã, cuius costæ nullo interstitio diuisæ fuerãt. Ægionis sane gigantis prostrati à Ioue in mari Attico, meminit Papinius v. Thebanor.

Gigantes Atticæ.

Dis Pelagi ventisq; & Cycladas Egeoni
Amplexo, commendo patrem, nunc fletibus vnquam
Fit modus alternis ni iam dimittat Eoo
Lucifer astra polo, tum demum littore rauco
Multa metu reputans, & vix confisa Lyæo.

Et vt in Attica prouincia maneamus, non solum ex antiquitatis prærogatiuą laudem hæc quondam præ cæteris Græciæ regnis merebatur, Verumetiam ob tot commoda, quæ vix alias vna sola in prouincia reperias. Nam & Hymmettum montem hæç habet melliferum, Argentiq; fodinas Lauri nomine Lapidicinas Pentelicas, & emporium toto orbe terrarum famigeratissimum apud Pyræum & Munichium. Transeó celebratissima templa Mineruæ Athenis, Cereris Eleusinæ in via sacra, Veneris in Coliæo prope Athenas, & non procul Cereris Almusiæ, Themidis, Mineruæ Suniadis, & Dianæ Brauroniæ. Tumuli quoq; heroum hęc vna in prouintia plures quam in tota Græcia extabant, vt de Gigantibus de quibus præfati sumus, sileam, Xuthi sane Ereschthonis, Cranai, Cecropis, Codri, Cephisidori, Anthemocriti, aliorumque in Attica quondam cernebãtur. Imo ea tota via qua supplicatio Eleusina instituebatur, heroum tumulis repleta fuerat, sacra idcirco vocata.

In ipsa deniq; Atheniensium vrbe sepulchra visebantur Lyci, eiusque filii Thrasibuli, Periclis, Chabriæ, Phormonis, Leagri, Sophonis, Melampi & Macortati, qui in bello contra Lacedæmonios ac Bœotios occubuerant, Clæonei, Clysthenis, Melesandri, ac equitum illorum Thessalorum, qui Atticæ auxilio venerunt aduersus Peloponnesios & Archidamum. Excellebat ea tellus, & in re militari longe præstantissimis viris ac Oratoribus, Philosophisque & Poetis non solum qui ibidem quasi ex professo docebant, verùm adeo qui istic in lucem editi fuere. Quales fuere ex ducibus Thrasybulus, eiusq; pater Lycus, Conon, Iphicrates, Chabyras, Tymotheus Cononis filius, Phocyon, Milciades, Themistocles, Aristides, Cymon Milciadis filius, & Alcybiades Clynię filius. Reliqui Poetæ extitere Menãder, Euripides, Anacreon & Æschylus. Cicer. in Bruto Periclem & Thucydidem Athen eloquentia extollit, scribens ad Atticum, lucent Athenæ tuæ, qua in vrbe primum se Orator extulit, priusquam etiam monumentis & libris oratio est cœpta mandari, tamen ante Periclem cuius scripta quædam feruntur, & Thucididem, qui non nascentibus Athenis sed iam adultis fuerunt. Ibidem & Lysiam extollit. Catonis autem orationes non minus multæ fere sunt quam Attici Lysiæ, cuius arbitror plurimos esse. est enim Atticus quoniam certe Athenis est & natus & mortuus, functus omnium ciuium munere. Fulgebant & ciuitates Atticæ pręter Athenas; Marathon & à Marathone patrę Corinthi regis, Tauri reliquiis ab Hercule occisi, Milciadisq; victoria, & Macarii fonte celebris, cui nomen indidit Macaria Herculis ex Deianyra filia, quæ se in victimam pro fratribus suis obtulit. Cum Euristheus rex eos persequeretur, & oraculum respondisset, oportere vnum ex liberis Herculis mortem oppetere. In Myrhinusa Diana Colœnia venerebatur à Colæno Rege, qui istic ante Cecropem rerum potiebatur. In Acarna Apollo Agyæus & Hercules apud Alemusios, Ceres legifera, & Proserpina ad Ægospotamos vbi Athen. à Spartanis cæsi fuere,

Ingenia clara Attica.

Insigniores ciuitates Atticæ.

Sed has omnes vrbes longo post se interuallo relinquebant Athenæ non solum amplitudine vrbis (vt in qua præter conuenticula celeberrima, maxima ædificia constructa fuerant, Prytaneum in quo quingenti cum Archonte conueniebant Prætorium, Lycæum, Musæum & Academia, vbi doctorum cœtus conuenire solebat & Theatrum.) verum adeo Politia & Reipub. longe maxime ac optime constitutæ administratione, vt nihil addam de emporio mercatorum qui ibi frequentes conuenire solebant. Huius vrbis situm & qui illi propinqui sunt portus affabre describit Philostratus, cuius versionem adferre placuit. Iuxta Phaleri portum templum est Cereris & Scyrados Palladis delubrum, pauloque posterius Iouis Aræ, deinde Deorum qui Agnoti appellantur, & Heroum & filiorum Thesei & Phaleri quem Athen. aiunt cum

Ædificia clara Athenarum.

Situs Athenarum.

Iasone in Colchos nauigasse. Est & Androgei Minois filia ara Herois appellata. Colias promontorium xx. stadiis ab vrbe distat, quo Medorum dissipatā classem maris quondam æstus detulit. In ea est Veneris Coliadis delubrum & Genethyllides nominatæ Deæ (& cum Pyræum delineasset.) Pyræus priscis temporib. non nauale, sed Portus erat, priusquam Themistocles Rempublicam administraret. Nam Phalero, qua parte ab vrbe quam minimum distat pro nauali vtebantur. Hinc Menesthæum fama est in Troianos soluisse, multoq; ante Theseum ob Androgæi Minois filii necem pœnas daturum. Cæterum Themistocles cum animaduertisset Pyræum nauigantibus fore commodiorem, tres in eo portus pro vno Phalero construxit, in quorum maximo ipsius Themistoclis extat tumultus. Nam Athen. eorum pœnitentia ducti, quæ in Themistoclem commiserant, eius ossa ex Magnesia translata tumulo conciderunt. Palladis præterea & Iouis lucus in Pyræo conspicitur.

Portus Athen.

Idem de Munichio portu ac Chersoneso: Pyreus vt in prouerbiis legimus, Insula prius erat, vnde & nomen, quod in eam transiretur, cuius in extremo Munichius definiens Munichiæ Dianæ sacellum erexit, in quo genitam vrsam cum Athen. interfecissent, fames eos inuasit, qua tum demum eos liberatum ire prædixit Deus, cum filiam quispiam Deo sacrificasset. Quod Euribarus ea lege pollicitus, si per totam vitam sacerdotium in familia sua permansisset, filiam exornatam immolauit.

Et de Ceramico concludens: Ceramicus locus est in Attica editus, vbi Athen singulis annis lampades chori certamen celebrabant. Duo autem erant Ceramici, vnus intra, alter extra vrbem, quorum in altero meretrices versabantur. Ad Ceramici dexteram porticus extra cognomento regia, vbi Rex sedet, qui annuum regit magistratum regnum appellatum. In hac porticu statuæ sunt fictiles, Theseus Scyronem in mare abiiciens, & aurora Cephalum ferens quem pulcherrimum ab aurora & dilectum & raptum tradunt, natumque ex vtroque Phætonta. Et de Athenis hactenus, quæ siue ab Athide Cranai filia siue Minerua vrbis patrona (vt quam pro Attica cum Neptuno certasse ferunt, vnde & templum insigne eius Deæ in arce fuerat, & cuius imagine in moneta via vrbs reperitur) cognominatæ fuerint, satis constat in Attica rerum potitos, vel ante diluuium etiam Actæum primum omnium, à quo Actæa dicta est, vnde canit Naso.

Nomen Atticæ vnde.

Reges Atticæ.

Actæus Rex.

Separat Actæis Aonios Phocis ab oris.

Cecrops Rex.

Is cum filia regnum Cecropi tradidit, qui Lycaonis Arcadiæ principis tempestate floruit, & primus Athenarum vrbis fundamenta iecit, à quo & Cecropia cognominata fuit. Vnde scribit Pausanias in Arcad. Meo autem iudicio Cecrops rex Athenarum, & Lycaon eadem tempestate vixerunt. In rebus autem sacris diuersa consilia sunt secuti. Ille enim & Iouem Hypatum supremum nominauit, & res animatas nullas censuit immolandas, sed bellaria quædam patria ad aram sacrificauit, quæ etiam nunc Athen. Pelanus vocant, id est, molam ex farina tenuissima confectam. Lycaon autem infantulum aræ Iouis Lycæi impositum immolauit, & ad aram sanguinem libauit. Genuit autem Cecrops ex Actæi filia Aglaure filias Hersen Aglauren & Ponderosam (quibus infantem colligatum obtulisse Pallada Ouidius secundo Metamorph. canit.) & vnam masculam prolem Erisichtona, qui ante patrem obiit, cum à bello peracto sacrificio domum nauigaret, submersus. Filiarum autem Agraule ex Marte tulit Alcippem, quæ compressa ab Alirothoo Neptuni filio Aglauron, & ex Mercurio Cericen peperit, Eumolpi Eleusinorum regis coniugem. Vnde est illud Nasonis. xi. Meta. Orgia tradiderat cum Cecropio Eumolpo, Herse deniq; ex Mercurio Cephalum tulit ab aurora adamatum & raptum. Ad quod respiciens cecinit Naso de Æaco & Insula Ægina loquutus, quo pacem petiturus adnauigauerat VII. Metamorph.

Filia Cecropis.

Attica puppis adest & portus intrat amicos
Quæ Cephalum, patriæq; simul mandata ferebat,
Postquam compreßi primi sua verba tulerunt
Cæcropidæ, Cephalus peragit mandata, rogatq;
Auxilium, fœdusq; refert & iura parentum
Imperiumq; peti totius Achaidos addit.

Idem Epistola Phędere ad Theseum.

Clarus erat Cephalus syluis, multæq; per herbas
Conciderant illo percutiente feræ.
Nec tamen auroræ malè se præbebat amandum,
Ibat ad hunc sapiens à sene diua viro.

Cephalus

Cephalus Tirichtonum reliquit, & is Phaethonta qui Astynoum Cypri regem Cyniræ illius patrem reliquit, qui cum Mirrha propria filia per nutricem supposita concubuisse fabulis fertur, nata post incœstum cum patre commissum per Arabiam errabunda, & in arborem sui nominis versa traditur, Quam Ouidius x. Metamorphoseôn post multas Lachrymas, quæ in succi forma emerserant Lucinæ ope Adonin genuisse refert venatorem illum ab apro interfectum. Sed redeo ad Atticæ Reges, quorum Cranaus, qui etiam Autochton, iam tum Cecropi sine mascula prole extincto successerat, ipso tempore diluuii Deucalionis. Et cum vnicam filiam genuisset Attidem (vnde & Attica nominata est quæ antea Actea, Cecropiaque dicebatur.) Amphictionem generum successorem habuit, qui Bacchum fertur côuiuio excepisse & socerum interfecisse. In cuius vltionem Erichtonius Vulcani & terræ filius (vtpote ex semine Vulcani, cum Mineruam amaret in terram proiecto natus pedibus serpentinis.) Amphictionem occidit, qui ad tegendam corporis turpitudinem, cum non auderet incedere, curru primus dicitur inuectus, testantibus Poetis.

Cephali familia. *Cranaus Rex.* *Amphiction Rex.*

Virgil. IIII. Georg.

Primus Erichtonius currus, & quatuor ausus
Iungere equos, rapidisq; rotis insistere victor

Erichthonius Rex.

Ouidius IX. Metamorphoseôn.

Iasion se Ceres repetitum mulciber æuum
Ponit Erichtonio.

Is Erichthonius in regno Atticę filium reliquit Pandiona qui ex Xeusippa matris suæ sorore genuerat Erechtheum, Procrin Cephali coniugem & Creusam Xutho nuptam, quæ ex Apolline pariter fertur Ionem tulisse. Floruit vero Erechteus Troiani belli tempore, Homero teste, ad quem alludit Naso VII. Metam. cum canit.

Procris erat si forte magis peruenit ad auras
Orithyia tuas magna soror Orithyia
Si faciem moresq; velis conferre duorum
Dignior ipsa rapi pater hanc mihi iunxit Erechteus.

Cæterum Erechteus ex Xythea genuit Cecropem secundum Orneum, Metionem, Pandorā Orithyiā & Aglauron. Quarū Orithyiā, Boreas fertur rapuisse, & ex ea tulisse Zethen Calaym, Cleopatram Phynei coniugem Plexippi matrem, & Chyonem quam ex Neptuno imprægnatam fabulæ ferunt Eumolpum tulisse. Aglauros autem Orithyiæ soror, authore Ouid. II. Metam. ab Mercurio in saxum transformatur. Ab Ornæo præterea Pyleus descēdit Menesthei parens, qui cum Agamemone ad Ilium profectus est, vt est apud Homerum in cathalogo nauium ex versione Heisi cum de Erechtheo regē loquitur, de quo Papinii in VII. illud accipiendum est.

Prosapia Erechtei.

Hunc primum regem claris præfecit Athenis
Templum, vbi nunc illi Ciues statuere ferentes
Annua sacra, aras adolentes bobus, & agnis.
Hos tunc ducebat patria virtute Menestheus
Maximus, huic nemo poterat certare regendis
Aut etiam ornandis vel equis, vel in arcta locandis
Agmina militibus tantum quod maior & annis
Atq; vsu rerum Nestor foret, vnus in illa
Laude fuit certare ausus, tunc nauibus ille
Quinquaginta aderat patriasq; reliquit Athenas.

Papinius

Gnosiacas arcus habet & vaga tela Menestheus. Et rursus.
Cedere vix vinis Phlegias arceq; Menestheus.

Metionem porro rerum fuisse Athenis potitum familia Metionidarum, quę multis postea annis inter reliquas ea in vrbe claruit, ostendit. Sicyonem is reliquit, qui Sicyoniæ nomen proximæ ac primæ in Peloponneso prouinciæ indidit ac filiam reliquit Chronophylam matrem Polybi, sed ex Mercurio Sicyoniorum Rege qui filiam Talao Biantis filio nuptui dederat Argiuorum Regi, apud quem & Adrastus exulauerat, & cui etiam in regno Sicyoniorum successerat. Sic igitur fratribus in aliis prouinciis rerum potitis, Cecrops secundus Atticæ regnum retinuit, Idque accidisse auxilio Xuthi Hellenis filii Achæi & Ionis parentis qui sororem habebat in matrimonio. Pausanias VII. scribit: Reliquit Pandionem secundum Regem Atticæ, qui auxilio Regis Thracum Therei, Ponti Regem Athenas obsidentē profligauit, & Prognem huic filiam

Metio Rex *Sycion Rex.* *Cecrops secundus.* *Pandion secundus Rex.*

in præmium laboris vxorem coniunxit. Barbarus vero cum Philomelam sororem ex Attica adduceret, cum ea in stabulis ex itinere concubuit haud procul Thracia,& ne scelus indicare posset lingua præcisa miseram reliquit, mentitus quod à patre abducere nequisset. Verum cum Philomela sorori in linteo notis quibusdam significasset, Progne re insolita territa, sororem mutam ex stabulis abduxit,ac consilio communicato,filium communem Ithim in Bacchanalibus marito epulādum proposuit, fugientibus ambabus ad littus maris,& in naues sui nominis conuersis. Quam siue historiam siue fabulam lector prolixe apud Ouidium VII. Metamorphoseôn leges. Vbi nominatim hi versus leguntur.

Barbara Cecropios terrebant agmina muros
Threicius Thireus hæc auxiliaribus armis
Fuderat, ac clarum vincendo nomen habebat
Quem sibi Pandion opibusq; viribusq; potentem
Et genus à magno ducentem forte Gradiuo
Connubio Prognes iunxit.

Et sequitur in versu.

Quoq; erat ortus Ithiis, festum iussere vocari
Vsq; adeo latet vtilitas. Iam tempora Tytan.
Quinq; per autumnos repetitis duxerat amnis
Cum blandita viro Progne si gratia dixit
Vlla mea est, vel me visendum mitte sorori,
Vel soror huc veniat, reditura in tempore paruo
Promittes socero, magni mihi muneris instar
Germanam vidisse dabit. Iubet ille carinas
In freta deduci, veloq; & remige portus
Cecropios intrat, Pyræaq; littora tangit. Et quæ sequuntur.

Is Pandion filios genuit Lycum, qui Antiopam Nerei sibi coniunxerat à Ioue in specie Satyri compressam,& Ægeum Thesei patrem, qui & Pandioni patri in regno Attico successit, cū diu antè exulasset. Quippe Pandion Rex à liberis Metionis patrui eiectus apud Pylum Megarensem Regem exulauerat, vtpote cuius filiam Peliam secundis nuptiis copulauerat,& ex ea Nysum Megarensem Regem genuerat, quem aureos fabulę ferunt capillos habuisse, in quibus omnis vigor animi corporisque consistebat, cuius rei gnata filia Scylla, à Minoe rege Cretensi tum Megaras obsidente corrumpitur, vt quæ eius fuerat capta amore, demptisque patri capillis se patrem patriamque hosti prodidit. Niso ipso Rege in auem sui nominis conuerso,& Scylla filia cum amasium naue sequeretur, circa Scyllæum Promontorium submersa vel vt alii ferunt è naui à Minoe præcipitata. Canente Nasone VIII. Metam.

Ægeus rex Athen.

Nox interuenit, tenebrisq; audacia creuit.
Prima quies aderat, qua turis fessa diurnis
Pectora somnus habet thalamos taciturna paternos
Intrat (& heu facinus) fatali nata parentem
Crine suo spoliat, prædaq; potita nefanda
Fert secum spolium sceleris, progressaq; porta
Per medios hostes (meriti fiducia tanta est.)
Peruenit ad Regem quem sic affata pauentem est.
Suasit amor facinus, proles ego Regia Nisi
Scylla tibi trado patriamq; meosq; penates.
Præmia nulla peto, nisi te, cape pignus amoris
Purpureum crinem, nec me nunc tradere crinem
Sed patrium tibi crede caput, sceleratāq; dextra
Munera porrexit.

Porro habuit & alteram Nisus filiam Iphnoen, quæ ex Megareo tulit, Euippum ab apro Cytheronio occisum, Thymalcum à Theseo interfectum & Alchalcoum, qui aprum illum postremo confecerat, patrem Callipolis Etheopolis,& Periboiæ. Dum hæc transmigratio fit a Niso, matrimonium etiam ab eodem contrahitur cum filia Pyli Regis Megarensis, interea frater nisi Ægæus filiis Metionis iam interfectis paternum Athen. regnum cum fratre Lyco recepit, Quorum Lycus ab Amphione & Zetho, quos Iupiter ex Antiopa Lyci vxore genuerat, occiditur: quod matre pulsa (quæ videlicet in Cytherone illos monte pepererat) Dyrcen superinduxisset, & ex eadem

Lycus rex.

eadem Callirhoen filiam tulerat, quę Diomedem transeuntem à bello Troiano in amorem sui pellexerat, & cum ea relicta in Italiam abiuisset, laqueo se suspenderat. Sunt qui pulsum a fratre Ægæo ad Apharæum Messeniæ Regem, fugisse, & origia magnorum Deorum eo tulisse scribant, & ab eo Quercetum Lyci in Messenia denominatum esse. *Ægeus rex.* Itaq; rerum in Attica solus Ægeus potitus, cum Æthram filiam Pythoi principis Troezenorum duxisset, ex ea Theseum genuit, & mortuo socero Troezenam Atticæ adiecit. Idcirco Neptuni filius creditus, quod maris dominus effectus esset, quod ab ipso Ægeum nuncupatur. Ferunt hunc Æthra mortua alteram duxisse coniugem Medæam Colchidem à Iasone repudiatam, vnde Medeum filium generauit, canente Nasone VII. Metamorphoseôn.

Excipit hanc Ægeus facto damnandus ab vno
Nec satis hospitium est, thalami quoq; fœdere iungi
Iamq; aderat Theseus proles ignara parenti.
Qui virtute sua bimarem pacauerat Isthmum
Huius in exitium misit Medæa quod olim.
Attulerat secum Scythicis Aconiton ab oris

Plura lege apud Diodorum libro V. qui pulsam ab Ægeo Medeam refert veneficii accusatam a Theseo, ex rege quodam Asiæ Medum suscepisse, qui Medıæ regioni nomen dedit, ad quod alludens cecinit Ouid. VII. Metamorph.

Agrestes Aconita vocant ea coniugis astu
Ipse parens Ægæus nato porrexit vt hosti
Sumpserat ignara Theseus data pocula dextra,
Cum pater in capulo gladii cognouit Eburno
Signa sui generis, facinusq; excussit ab ore,
Effugit illa necem nebulis per carmina motis.

Huic Ægeo Minos Cretensis rex bellum intulit ob cædem filii Androgei, victoque tam duras imposuit conditiones, vt quotannis septem Iuuenes sorte lectos Athenienses in Cretam Minotauro monstro deuorandos mittere coacti fuerint. Id tribus annis cum perfecissent, quarta sors obtigit Theseo filio Regis. Quem non sine dolore abeuntem pater monuerat, vt si Minotaurum occidisset, mutato velo reuerteretur. At Theseus admonitionis paternæ oblitus ductis secum regalibus filiabus cum atro velo in patriam rediret; Pater procul è turri contemplatus, filium obiisse existimans, in mare se præcipitem dedit, *Theseus Rex.* quod ab eodem altera & repetita occasione, AEgeum denominatum fuit canente Ouid. VII. Metam.

Nec tamen (vsq; adeo nulla est sincera voluptas,
Sollicitumq; aliquid letis interuenit) Ægeus
Gaudia percepit nato secura recepto
Bella parat Minos qui quanquam milite quondam
Classe valet, patria tamen est firmissimus ira
Androgeiq; necem iustis vlciscitur armis.

Patri itaque submerso non ita multo post filius Theseus in regno Atticæ succedit. Cuius labores ac pericula non minus quam Herculis extollebant Græci. Quorum *Labor Thesei.* primo perfunctus est aduersus Amazonas, ex quarum numero debellatarū Antiopen, vel secundum quosdam Hippolitam matrimonio sibi coniunxit, & ex ea Hippolitum genuit, ad quem Phœdra nouerca apud Ouidium scribit.

Prima se curigeras inter virtute puellas
Te peperit nati digna fauore parens
Si quæras vbi sit Theseus latus ense peregit
Nec mater tanto pignore tuta fuit.

Secundum in nuptiis Perithoni fidelissimi socii contra centauros subiit canente Nasone XII. Metamor. *Secundus labor Thesei.*

Eurytus Hippodomen, alii, quam quisq; probabat,
Aut poterat, rapiunt. Captæq; erat vrbis imago,
Fœmineo clamore sonat domus, ocyus omnes
Surgimus & primus quæ te vecordia Theseus
Euryte pulsat ait, qui me viuente lacessas
Perithoum; violasse duos ignarus in vno?
Neue ea magnanimus frustra memorauerit heros
Submouet instantes, raptamq; furentibus aufert.

Tertius labor. Tertius labor in tauro Marathonio absolutus est, ad quem scilicet alludens canit in VII. Metamor. Ouidius.

--Nec non & carmina viuo
Ingenium faciente canunt te maxime Theseu
Mirata est Marathon Cretei sanguine Tauri.

Statius v. Theb.

Hic & ab adserto nuper Marathone superbum
Thesea, & Ismarios aquilonia pignora fratres
Vtraq; quis rutila stridebant tempora penna.

Quartus labor. Quartum laborem suscepit cum Iasone, & Argonautis in Colchidem, fuitque illi socius cum & Draconem occideret & aureum vellus auferret, vnde est illud v. Metamorphoseon. Ouid.

Dum labor ille viris, fretaq; indignantur & Austri,
Desuper inualidis fluitantia tela lacertis,
Quid non ausa manus, Telamon & Pelea contra
Spargimus & nostro petitur Tyrinthius arcu.
Illi quippe simul bello pelagoq; laborant.
Pars Clypeis munire ratem, pars aequora fundo
Egerere.

Quintus labor. Quinto labore ac periculo exemptus est, cum Meleagrum Calydonium Oenei filium, & fratrem Thydei in venatione apri Calydonii iuuaret, quemadmodum VIII. Metamorphoseon Ouidius canit.

Sparserat Argolicas nomen vaga fama per vrbes
Theseos & populi, quos Diues Achaia cepit:
Huius opem magnis implorauere periclis,
Huius opem Calydon quanquam Meleagron haberet
Sollicita supplex petiit prece causa petendi
Sus erat infestae famulus, vindexq; Dianae.

Et enumerans omnes qui venationi interfuere, iterum cecinit.

Lecta manus Iuuenum caluere cupidine laudis
Tyndaridae gemini praestantes caestibus alter,
Alter equo, primaeq; ratis molitor Iason
Et cum Perithoo foelix concordia Theseus.

Hunc laborem sequitur victoria celeberrima illa & Atticę longè vtilissima quam de Minotauro monstro illo Siculo reportauit. Cui quotannis septem Iuuenes forte electos deuorandos exhibere Athen. cogebantur, ad quem alludens canit Ouid. in VIII. Metamorphoseon.

--Iam lamentabile Athenae
Pendere desierant Thesea laude tributum,
Templa coronantur, bellatricemq; Mineruam
Cum Ioue diisq; vocant aliis, quos sanguine voto
Muneribusq; datis & aceruis thuris honorant.

Epistola Arcadnes ad Theseum.

Viueret Androgeos, vtinam nec facta luisses
Impia funeribus Cecrope terra tuis
Nec tua mactasses nodoso stipite Theseu
Ardua parte virum, dextera parte bouem
Nec tibi quae reditus monstrarent fila dedissem,
Fila per adductas saepe recepta manus.

In eo discrimine secundã Theseus comparauit vxorem Ariadnen filiam Minois vtpote quae illum è labyrintho liberauerat. Qua tamen relicta in Chyo Phędram sororem sponsae abduxit Athenas, ex eaque genuit Demophonta & Acamanta, qui Pausania (teste x. Boeoticae) Troiano interfuit bello. Vnde in Epistola apud Ouidium. Ariadne conqueritur de fide Thesei, cuius etiam VIII. Metamorph. meminit.

Ouid. VII. Metamorphoseon.

Protinus Aegides rapta Minoida Diam
Vela de lit, comitemq; suam crudelis in illo
Littore destituit, desertae & multa querenti
Amplexusq; & opem liber tulit, vtq; perenni

Sydere

Sydere clara foret sumptam de fronte coronam.
Immisit cælo.

Ouid. in Epistola Ariadnis.

Mitius inueni quam te genus omne ferarum.
Credita non vlli quam tibi prius eram
Quæ leges ex illo Theseu tibi littore mitto
Vnde tuam sine me vela tulere ratem.

Et rursus:

Thesides Theseusq; duas rapuere sorores
Ponite de nostro bina trophæa domo.

Adiit præterea periculum non minimum cum Latrones Polipemonem procustem Schęnim, & Scyronem in finibus Isthmi conficeret Theseus, vnde Schænuntis sinus & Scyronides petræ nomina accepere. Historiam siue fabulam narrat Diodorus in v. Et primum eum qui dicebatur Corynetas externorum interfectorem sustulit, hoc vsum nomine à Coryna quod genus armorum est ad vlciscendum accommodatum. Secundum qui in Isthmo erat Schynim, qui duas flexas pinus vtriq; alligato hominis brachio sursum dimittens, corpus discerptum maximo cruciatu afficiebat. Deleuit insuper Scyronem habitantem ea loco Megaræ, quæ ab eo Saxa Scyronia vocantur. Hic viatores cogebat, vt se ipsos præcipiti iactarent loco, deductos super scopulum abruptum homines, calce in mare iuxta Chelonem proiiciebat. Sustulit etiam iuxta Eleusinam Cercyonem certantem cum prætereuntibus atq; ab se victos perimentem, Deinceps Procustem occidit in loco terræ Atticæ, qui dicitur Cordyalus habitantem. Hic viatores cogebat super lectum ascendere, quo si longiores forent parte supereminente amputabantur; qui vero breuiores, pedibus distendebantur. Ad quam victoriam multiplicem alludens Naso. VII. Metamorph. cecinit. *Schenuntis sinus. Scyronida petra.*

Ingenium faciente canunt te maxime Theseu
Mirata est Marathon, cæteri sanguine tauri
Quodq; suam securus arat Cremyona colonus
Munus opusq; tuum est, Tellus Epidauria per te.
Clauigeram vidit Vulcani occumbere prolem
Vidit & immitem Caphisias ora Procustem.
Cercyonis lœtum vidit cerealis Eleusis
Occidit ille Sceanus magnis male viribus vsus.

Et rursus:

Iamq; aderat Theseus proles ignara parenti
Qui virtute sua bimarem pacauerat Isthmum
Tutus ad Alcothoen Lelegeia mania Limes
Composito scyrone patet, sparsiq; Latronis
Terra negat sedem, negat ossibus vnda
Quæ iactata diu fertur durasse vetustas
In scopulos, scopulis nomen Scyronis inhæret.

Octauo labore Creontem Thebarum Regem mortuos in bello sepelire vetantem occidit. His iunguntur alii labores. Namq; interfecerat post Cytheronium Leonem ab Alchathoo occisum, Tymalcũ Magarei regis filium, qui Nisi gener fuerat, cum Castris & Pollucis auxilio Aphydnę bellum inferret, qui Euippi erat frater, à Leone Cytheronio occisi. Idem Helenam Menelai vxorem, ante Paridem rapuit, & intactam dimisit. Qua de re Helena in Epistola ad Paridem apud Ouid. conqueritur.

An quia vim nobis Neptunius intulit heros
Rapta semel videor, bis quoq; digna rapi
Crimen erat nostrum, si delinita fuissem
Cum sim rapta, meum, quod nisi nolle fuit
Nec tamen è facto fructum tulit ille petitum
Excepto redii passa timore nihil.

Postremum deniq; ac proximum omnium illud discrimen subierat Theseus quando eum Perithoo amicissimo ad rapiendam Proserpinam ad inferos descendit. Quippe iuramento se astrinxerant, non nisi Ioue natas ducturos, cumq; Theseus Helenam ante Paridẽ Iouis ex Leda filiam rapuisset & interea nulla superesset ex Iouis stirpe, vt Proserpinam socius Perithous compararet, auxilio fuit. In quo discrimine etiam Perithoo Cerbero occiso Theseus à Plutone capitur, ad quem liberandũ postea Hercules *Theseus ad inferos.*

H

descendit. Ad quod alludēs canit sub persona Phædræ vxoris in absentia mariti, Hippolito priuigno amorem persuadentis Ouid. in Heroidum Epistolis.

Tempore abest, aberitq; diu Neptunius heros
Illum Perithoi detinet ora sui
Præposuit Theseus (nisi nos manifesta negemus)
Perithoum Phædræ, Perithoumq; tibi.

Theseus igitur cum diu rerum in Attica potiretur, eiq; Troezene regnum adiecisset & Panathænea in honorem Mineruæ instituisset, & in Isthmo funebres ludos, tot perfunctus laboribus ac periculis postremo senex in exiliū agitur, vbi quod regis Thesprotiæ vxorem rapere voluisset, in vincula conijcitur, quibus liberatus in Insulam Syrum nauigauit, & ibi à Lycomede interficitur, prognatis filiis ex Amazone quidē Hippolyto, qui se viuo fraude nouercæ ab equis discerptus est: & ex Phædra Cretensi Demophoonte & Acamante, quos à patre occisos mater ad Hippolytum priuignum in Epistolis Heroidum apud Ouid. conqueritur hoc carmine.

Addidit & fratres ex me tibi. quos tamen omnes
Non ego tollendi causa sed ille fuit.

Ossa quidem Thesei multis post annis Cymon Milciadis retulit euersa Scyro. Porro historia Hippolyti sic se habet; Cum studio conseruandæ castitatis hominū consortia deuitans assidue in syluis venationibus sese exerceret, à Phædra nouerca, quam pater mortua Amazone Ariadnæ sorori superinduxerat, adamatur, tam vehementer, vt illum de stupro etiam compellare non vereretur. Quæ passa repulsam apud patrem falsi criminis detulit, eumque ita in filium concitauit, vt patrem Ægæum iam Deum marinum factum inuocaret, quo Hippolyto currum agitanti iuxta mare Phocas immitteret. Quibus emissis equi territi currum rapuerunt, ipsumq; Hippolytum discerpserunt, quo facto impatiens amoris Phædra laqueo vitam finiuit. Qua de re lege Epistolam Phædræ ad Hippolytum apud Ouidium. Ipse tamen Hippolytus quamuis discerptus, precibus Dianæ quam venatione coluerat, restituitur vitæ ab Æsculapio Apollinis filio, quem postea Dea in Arteium nemus deduxit & Ægeriæ Nymphæ curandum tradidit, cumque Virbium appellauit quasi bis virum. Virgilius tamen VII. Æneid. Virbium filium Hippolyti facit ex Aritia nobili fœmina, cum canit.

Virbium insignem quem mater Aritia mansit.

Sed redeo ad fratres Hippolyti. Quorum secundum quosdam (qui iram patris declinauerant) superstes Demophoon ex Æthra genuit Apydam principem Athen. & ille rursus Oxinthum, qui Thymeten, & ille Melanthum, primum reliquit Athen. Regē, qui Pecilymenen, cuius filius Penthylus nepos, Boreas pronepos Andropompus extitit. Vnde scribit in Corinthiacis Pausanias, Almeonem Scyllæ filium, Transimedis nepotem & Pisistratum Pisistrati filium, Pæonis item liberos Antilochi nepotes. Cum his quoque Melampum filium Andropompi qui Boræ filius, hic Penthyli, hic Periclymenis filius fuit. Thisameni igitur & filii eius cum exercitu in terram eam, quæ nunc Achaia dicitur, peruenerūt. Nelidę reliqui excepto Pisistrato (hic enim ad quos se contulerit ignoro) Athenas sunt profecti. ab his Pęonidarum genus & Alcmeonidarum nomen accepit.

Sed Melanthus regum Thymetæ Oxynthi filio ereptum occupauit vltimus ex *Melanthus rex.* Thesidis Thymetes, hic Athenis regnauit. Huius Melanthi secundi filius Codrus ille fuit, qui pro patria occubuit in bello Peloponnesiaco oraculi gnarus, quod hostibus Apollo dederat, tunc demum se Athen. superaturos, si eorum regem non occidissent. Itaque pauperis habitu, iurgiis & cędibus mortem in sese cōuertit. Reliquit autem Codrus *Codrus Rex.* Androclum filium, qui mutato solo in Asiam abiit, cum non minima manu Atticorum, ac se Ionibus illis coniunxit, quos ex patria quōdam Ion Xuthi filius Colonos in Asia littorali ante secula deduxerat, de quibus seorsim cum Athen. colonias attingemus, dicturi sumus. Et quanquam Androcli fratres Medon & Nelius Athenis māsissent, deposito tamen imperio, & priuatam vitam agentes duas familias excitarunt Medontidum & Nelidum.

Vnde scribit IIII. Messen. Pausanias: Athenis autem nondum eo tempore erant, qui sorte electi annuum imperium administrabant. His enim à Melātho qui Metondidæ principio sunt appellati, populus magnā prouinciæ partem eripuit, & pro regno alium in imperium substituit, qui reddendis rationibus fuit obnoxius, postea autem decennium eis in imperio pręscripserunt. Tunc autem occupata Amphia quintum annum Athen. Æsionides Æschili filius imperabat. Hæc ille.

Ethæ

Archontes Athen.

Et hæc sunt initia Archontum qui decennio primum administrabant,& ratione reddere plebi de gestis cogebantur. Ex quorum numero fuere (vt è multis paucos recenseamus.) Hippomenes Olympiade XIIII. quo tempore Messenii à Spartanis victi fuere, & Olympiade XXIII. Tlesias,& rursus Olympiade XXVIII. Antosthenes,ac in Leuctrica pugna Astæus, vt de cæteris innumeris sileam, Dionysius Halicarn. Anco Martio Romæ regnante Damasium celebrat, Liuius Lernem Decade IIII. Diodorus libro XVI. Lycisti Olymp. CIX. & sequenti Euboli. Et rursus libro XIX. Olymp. CXVI. Demagenis & Democlydis meminisse videtur.

Familia Athen.

Eligebantur autem Archontes illi adscito qui in Pritanęo. D. consilio iura dicere solebant ex tribub. Tempus autem magistratus non idem semper fuit, vt Vellei verbis vtar. Tum Athenis perpetui Archontes esse desierunt, cum fuisset vltimus Alcmæon, ceperuntque in denos annos creari. quæ consuetudo in annos LXX. mansit,ac deinde annuis commissa est magistratibus Resp. ex his qui denis annis pręfuerunt, primus fuit Charops, vltimus Eryx. ex annuis primus Creon sexta Olympiade post duos & viginti annos q̃ prima constituta fuerat. Porro Archontes illi eligebantur ex familiabus, quarum insigniores erāt præter Medontidum, Nelidum & Alcmeonidum & Metionidarum, Epanimiorum, Æacidarumq́;, cuius fuerat Alcibiades, Iacidum in qua Milciades floruit, Acamantidum in qua ad famam Pericles venit, Leontidum, vnde Themistocles oriundus fuerat, Antiochidum cuius gentis Aristides fuerat,& cuius, nomen Cæsarium numisma cum imagine noctuæ in scriptionem gerit, vt in symbolis præmissis lector cernes. His prosapiis adiectæ sunt à Ptolomeo, Attalo, Miso & Hadriano Imperatore nouæ gentes.

Hinc est quod scribit I. Dec. IIII. Liuius. Honores regi primum Attalo immodici, deinde Rhodiis habiti, tum primum mentio illata de tribu quam Attalida appellarunt ad decem veteres addenda. Tulerat enim is Rex Athen. aduersus Macedones auxilium; ab Hadriano vero quod tribum denominarent Athen. puta ex Romanis conflatam merita eius Cæsaris in causa fuere. Nam & vias in Isthmum refecit & templum Iouis Olympici à Deucalione Athænis inceptum & extructum ab Augusto, Hadrianus mirum in modum exornauit.

Thrasibulus dux Athen.

In his igitur omnibus prosapiis siue tribubus, qui rebus præclare gestis patriæ operam præstiterunt, ac sibi æterni nominis gloriam reliquerunt, opere precium est, vt quædam subiungam: THRASIBVLVS Lycæ filius quod patriæ à Spartanis, eorumq́; tyrannis præesse libertatem pepererit, celebratur historiis, occupato siquidem Pyræo portu & philacastro, ac Critie Duce XXX. tyrannorum occiso, Rempublicam nobilem in integrum restituit, donatus idcirco ab illa, Oleaginea corona & centum iugeris.

Alcibiades dux.

Is præterea bello Pelloponnesiaco communibus cum Alcibiade consiliis, multa præclara pro patria gessit, & tandem plenus annorum in Sicilia obiit. Sic Alcibiades Clyniæ filius, priuignus Periclis, gener Hipponici, eloquentiss. Socratis discipulus, eodem bello Peloponnesiaco aduersus Syracusanos egregie decertauit, nihilominus tamen absens immerito damnatur, insimulatus, quod sacra violasset & domi suæ mysteria sacrorum haberet præter patriæ morem. Quæ indignitas optimo viro causa fuit, vt Thurios in Italiam, & inde Elidem, postremo Thebas profugeret, & ad postremum Spartam, cuius incolas cum aduersus patriam ingratam solicitaret, quo maiori id bellum neruo susciperent, autor erat fœderis illius, quod Lacedæmones cum Persis percusserunt. Is quoq; Delium in finibus Atticæ docuit præsidio firmare, vt quasi in perpetua Athen. obsidione forent. Verum cum à Spartanis insidias metueret, ad Tisaphernem præfectum Darii se contulit. Interea intercedentibus Thrasibulo Lyci filio & Theramene, patriæ restituitur, à quo tempore Spartanos ita afflixit, vt tum primum Athen. vincere dedicerint. Siquidem terrestribus & III. naualibus præliis Spartanos Athen. fuderunt. Nec contentus hac victoria profectus in Asiam Ioniæ ciuitates patriæ subiecit, Bizantio pariter fracto. Sed cum ad Cymen Asiæ minus prospere rem gessisse videretur, denuo in odium suorum incidit, tanquam corruptus à Persis Cymam capere noluisset. Rursus igitur relicta patria se ad Achæos contulit,& tribus communibus castellis prope Patras, copias aduersus Seucem Regem Thraciæ duxit, neque tam inimicos spiritus contra patriam gessit, quin Philoclem prætorem Athen. aduersus Lysandrum ducem Spartanorum & armis & consilio iuuerit, eumq́; ad Ægeos flumen castris exuerit, nihilominus vtrisq; inuisus ad Thraces & ab his ad Pharnabazem in Asiam fugit, vbi per insidias occiditur.

Iphicrates Athen. dux. Eisdem ferme temporibus Iphicrates Athen. Dux Seucem Regem Thraciæ socium populi Athen. regno restituit, & aduersus Ægyptios auxilio vocatus ab Artaxerxe, egregie pugnauit. Subsidioque Lacedæmoniis profectus, Epamynondæ & Thebanorũ consilia fregit. Donatusq; matrimonio Cotys Regis Thracum filię Philippo Amynthę Macedonię Rege mortuo, Euridicen cum filiis defendit, & ex Thrace vxore Tharsa nomine genuit, Menesthæum.

Conon dux. In eadem præterea Repub. Conon bello Peloponnesiaco claruit prætor, Pheras coloniam Lacedemon. cœpit, quo tempore ad Ægos flumen Athen. a Spartanis victi erant. Quapropter patria a Spartanis subiecta, se ad Pharnabazum contulit, Artaxerxis in Ionia præfectum, & generum, cui aduersus Tysafernem, qui a Persis defecerat, & Agesilaum Spartanorum Ducem Thysaferni auxilio venientem & manu & consilio opem tulit, instructaque classe ex Phænicibus & Ionibus Lysandrum Spartanorum Ducem apud Cnydum nauali prælio superauit, & exinde victor in patriam reuersus, mœnia a Lysandro diruta, ac Pyræum refecit. Postremo cùm Athen. Ionibus Colonis suis libertatem recuperare conarentur, à Tyrabazo Sardorum præfecto Persa, per insidias exploratus interficitur.

Thymotheus Dux. Huius filius Tymotheus socer Menesthei, qui Iphicratis filius fuerat, Samum, Corcyram, Bizantios ac Olynthios Athen. subegit, & aduersus Cotym Thraciæ Regem bellum gerens mille ac ducenta talenta ad prædam in ærarium tulit. Cizicum præterea obsidione liberauit, & ab Ariobarzane, Erichtonem & Sæston recepit. Chaones denique & Athamanes socios populi Romani effecit, & breuiter imperium maris à Spartanis occupatum patriæ restituit, pulsus nihilominus in exilium, insimulatur quod Chereti prætori in capienda Samo assistere noluisset. Obiit in Chalcide Eubææ.

Milciades Athen. Hos sequitur Milciades Cymonis filius, Chersonesum Thraciæ & Lemnum Caribus eiectis Athen. subegit, & quod fidem excedit Darium & Persas ad Marathonem exercitu exultantes ducentorum millium peditum, XII. millibus equitum & classe quingẽtorum nauium, ipse vix. X millibus instructus, vicit & ad naues turpi fuga redire coegit, Eubœam insulam à Barbaris vindicauit. Subiecit patriæ & Parum Insulam. Hic cum dedentibus pepercisset, accusatus corruptionis condemnatur, & cum soluẽdo non esset, in vincula coniicitur, in quibus & mortem obiit.

Cymon Dux Cuius filius Cymon cum ob patris mulctam in publica custodia esset, neq; soluendo foret, Elpenicis vxoris auxilio liberatur, quę Callię diuiti Iuueni in hoc nupserat relicto Cymone, vt illum qui & maritus & frater erat suis opibus liberaret. Claruit autem Cymõ is studiis belli, nã & Thraces ad flumen Strymonẽ fugauit, & vrbẽ in finibus Amphipolin constituit, & eo decem millia Athen: coloniam deduxit, apud Micalem Cypriorum & Phœnicum classem vicit, & ex Cypro Dolopes eiecit. Thasos præterea opibus fretos suo aduentu fregit, & arcem deniq; Athenis ad meridiem ex manubiis construxit. Ob hæc tanta merita cum & summus pauperum patronus esset, decem tamen annorum exilio mulctatur, sed gratis mox animis reuocatur, cum Athen. à Spartanis bellum immineret, obiit in expeditione maritima cùm CC. nauibus in Cyprum missus fuisset.

Themistocles. Excelluit bellica laude in Republica Athen. & Themistocles Neoclis filius qui cum Pyratas centum nauium classe vicisset, Corcyram insulam patriæ subiecit. Et cum Xerxes Persarum Rex cum iis copiis quæ fidem humanam excedunt Græciam ingressus fuisset, Themistocles intellecto Apollinis oraculo, cum ducentis nauibus adiectis centum sociorum hosti obuiam progressus, ad Myrhinusium inter Eubœam & Atticam conflixit, cuius deniq; ad Salminem penitus classem dissipauit. Et quo patria tantas procellas substinere posset, triplicem Pyræi portum primus constituit, nouis naualibus in ruinis antiquæ ciuitatis erectis, adhæc mœnibus Athenas nouis circumdedit. Ob quæ tamen beneficia Argos in exilium agitur. Vnde eiectus Corcyram, & ex ea ad Admetum Molossorum regem venit, à quo cum ad supplicium peteretur, nauigio clam in Asiam transfretauit. exceptusque Ephesi ad Artaxerxem regem, Xerxis filium se contulit, à quo donatus Magnesia & Myonesia vrbibus diem suum extra patriam obiit. Cicero in Bruto refert ex Thucididis autoritate clam in Attica humatum & suspicionem fuisse veneno sibi mortem consciuisse.

Aristides Athen. Aristides quoque Lysimachi filius, cui Iusti cognomen erat inditum Themistoclis Synchronus Prætor victoriæ apud Plateas de Mardonio relatæ interfuit, fuitque autor Athen. vt in Delo Insula ęrarium constitueretur ad classem sustinendam, in quam quotannis CCCCLX. talenta penderentur, nihilominus X. annorum exilium sustinere coactus in tanta paupertate obiit, vt filiæ publico alerentur.

Aristidi

Ariſtidi Chabyras Dux ſuccedit, auxilio miſſus Bœotiis ac Thebanis, Ageſilaum Spartanum caſtris exuit. Neptanabum inde Ægypti regem in regnum reſtituit. Cyprum quoque deuicit, ab Athen. Euagoræ adiutor datus, & poſtremo cùm patriæ ducem gerit, in bello aduerſus Chyum inſulam, obiit.

Chabyras dux.

Pauſanias in x. Cydiam quendam in bello contra Galatas celebrat. Ex Athen. inquit Cydias omniū fortiſſime pugnauit, & ętate adhuc iuuenis, & qui eo in cōflictu primum belli rudimentum poſuerat, Scutum eius vt à Gallis eſt interfectus Ioui liberatori cognati dedicarunt, addita inſcriptione.

Cydias dux

Idem Tolmiden in primo celebrat hiſce verbis.

Tolmides dux claſſis ab Athen. electus tum alios afflixit, tum maritimam oram Peloponneſi & Lacedæmoniorum, item naualia ad Gythæum incendit, & ex finitimis Eubœam & Cytheroniam inſulam cœpit, poſtea cum in Scyroniam mouiſſet, & agrum vndiq; popularetur, cum hoſtibus qui occurrerunt, ſigna contulit, eosq; in fugam verſos ad vrbem vſq; eſt perſecutus. Poſthæc Athenas reuerſus in Eubœam & Naxum Athen. colonias deduxit. Ipſe cum exercitu in Bœotiam impetum fecit, magnaq; terræ parte vaſtata & Cherronæa ex obſidione capta in Haliartum agrum eſt progreſſus, vbi & ipſe in prælio cecidit, totuſq; exercitus ſuccubuit.

Tolmides dux.

Coloniæ Athen.

Idem lib. I. Olympiodorum laudibus in cœlum tollit, ſcribens: Eſt ibidem Olympiodorus cum ab aliarum rerum quas geſſit magnitudine gloriam adeptus, tum quod maxime in tempore ciuium animos corroborauit, qui ob continuas clades conſternati, nihil boni in poſterum ſperabant. Aduerſum enim prælium ad Cherroneam omnibus Græcis malorum origo fuit, & inprimis eos ad ſeruitutem redegit, qui vel ſecure domi deſederant, vel Macedonibus ſe adiunxerant.

Olympiodorus dux.

Et ſubdit. Statimque qua poterant celeritate, Olympiodorum ducem deſignarūt. Is vero exercitum ex ſenibus pariter & iuuenibus collectum aduerſus Macedones duxit, & animorum promptitudine magis quam multitudinum robore, bellum proſpere ſe confecturum ſperauit. In pugnam vbi ventum eſt Macedones proſtrauit, & in Muſæum fugere compulit, caſtellum cępit, et ſic Macedonum imperio liberati ſunt Athen.

Adde quæ de Solone legiſlatore Athen. refert Val. Max. lib. v. Iam Solon qui tam pręclaras, tamque vtiles Athen. leges tulit, vt ſi his perpetuo vti voluiſſent, ſempiternum habituri fuerint imperium, qui Salaminia veluti hoſtilem arcem ſaluti eorum imminētem recuperauit, qui Piſiſtrati tyrannidem primum vidit orientem, ſolus armis opprimi debere palam dictitare auſus eſt. Senectutem Cypri profugus exegit, neque ei in patria de qua optime meruerat, humari contigit.

Solon Athen. legulator

His adnumerandus eſt Phocyon, qui tametſi virtute præſtaret, patriam tamen Macedonibus prodidiſſe fertur, vna cum Demetreo, Phalereo ac Demade, cum Nicanori Caſſandri præfecto, Pyræum portum tradidiſſe. Ac licet Demoſthenes patriæ auxilium quoad poſſet præſtaret, veluti ex orationibus eius liquet. Illo tamen vrbe exacto, Phocyon ſub Macedonico regno ſummas tenuit, donec Polipercontis ope Nicanor Caſſandri Attica pulſus eſſet, tum & Phocyon damnatus, vndecimviris ad ſupplicium traditur. Huius defectionis Athen. à Macedonico imperio & Alexand. Magno meminit. Q. Curtius in x. Et Græci haud auſi imperium aſpernari, quanquam ſoluendarum legum id principium eſſe cenſebant, bona quoque quæ extarent, reſtituere damnatis ſoli Athen. non ſui modo, ſed Reipublicę vindices colluuionē hominum quia ægrè ferebāt non regis imperio, ſed legibus, moribuſq; patriis Regi aſſueti prohibuere. Igitur exules finibus eiiciunt, omnia potius toleraturi, quam purgamenta quondam vrbis ſuæ, tunc etiam exilii admitterent.

Phocyon Athen.

Quomodo autem in ditionem Macedonum conceſſerint, paulo ante refert Pauſanias in VII. Athenienſes enim poſt cladem in Bœotia acceptam non fuerunt à Philippo ſubacti, licet bis mille, vt in conflictu ſuccubuerint, ſint capti. mille occiſi, ſed ad Lamiam cum fortaſſis ducenti, nec eo plures cecidiſſent, in ſeruitutem à Macedonibus ſunt coniecti. Atque hæc prima fuit imperii Athen. debilitatio. Secunda fuit, cuius meminit Titus Liuius libro VIII. Decade III. Athenæ prudentiſſima ciuitas bello domi relicto, autore æquè impigro ac nobili iuuene magna claſſe in Siciliam tranſmiſſa, vna pugna nauali florentem Rempublicam ſuam in perpetuum afflixerunt. Tertia recenſetur à Liuio Decade IIII. libro I. Cum poſtulata Athen. legatorum qui à Romanis & Aetolis auxilium aduerſus Philippum Perſei petierant refert, Circa ea omnia templa Philippum infeſtos circumtuliſſe ignes, ſemiuſta & truncata ſimulachra Deum, inter proſtratas iacere poſtes templorum. Qualem terram Atticam fecerit, exornatam quon-

Athen. ſub imperio Macedonum.

Imperium Athen. quomodo conciderit.

dam opulentamque, talem enim si liceat Ætoliam Græciamque omnem facturum, vrbi quoque suæ similem deformitatem futuram fuisse, nisi Romani subuenissent. Eodem scelere vrbem colentem hos Deos, pra fidemque arcis Mineruam petitam, eodem Eleusiæ Cereris templum, eodem Pyrei Iouem Mineruamque, sed ab eorum non templis modo sed etiam mœnibus, vi itaque armis repulsum, in ea delubra, quæ sola religione tuta fuerint sæuisse. Itaque se orare atque obsecrare Ætolos vt miserti Athen. ducibus Diis immortalibus, deinde Romani qui secundum Deos plurimum possent, bellum susciperent. Hæc ille. Præterea Pausanias in I I. refert hunc Philippum Persei patrem Euroclidem & Myconem Oratores Athen. veneno sustulisse, vt per insidias Athen. imperio potiretur. *Athen. ad Rom.* His auspiciis atque initiis Athenienses Romanis societatis iure subiiciuntur. Qui mox misso Cæsari Claudio Centone cum viginti nauibus longis auxiliantibus Rhodiis & Attalo rege, obsidione Athen. liberarunt. Hinc est quod scribit Pausanias in VII. Sed tunc quoque Athen. & exercitum mittunt, & Ducem Acilium, id enim ei inter alia nomina erat notissimum. Acilio iniunctum erat à Romanis, vt Philippi bellum ab Athenis & Ætolis propulsaret. *Athen. hostes facti Rom.* Quomodo vero in odium Romanorum Athen. deuenerint, non satis constat. Nisi quod Pausanias in VI. scribit. Athen. autem populus necessario potius quam spõte diripit Oropum, quæ eorum erat imperio subiecta.

Ad extremam enim paupertatem Athen. tunc erant redacti, vtpote qui præ reliquis potissimum Grecis Macedonum bello pressi fuerant. Cõfugiunt itaque ad Romanorum Senatum Oropii, cumque iniusta passi viderentur, iniunctum est Sicyoniis à Senatu, vt propter Oropios mulctam Athen. pro magnitudine damni dati irrogarent. Sicyonii itaque cum in iudicium die statuto non venissent; Athen. quingentorum talentorum mulctam eis irrogarunt. Romanorum vero senatus obtestantibus Athen. prçter centum talenta reliquam mulctam remisit, quæ ne ipsa quidem Athen. pendebant. Ab eo tempore manserintne in societate Populi Romani incertum est. A Sylla sane Athenas obsidione pressas ac expugnatas, magna ex parte dirutas, Idem Pausanias scribit suffragante Plutarcho. Verba Paus. in X. sic habent. Hoc inscriptum erat, priusquam Syllæ milites, tum alia Athenis, tum scuta etiã destruerẽt, in porta Iouis liberatoris suspensa.

Athen à L. Sylla expugnantur. Quam historiam Plutarchus in Sylla prolixius enarrat, Athenis autem quæ Aristionis dominationẽ pati cogebantur collecto robore incubuit, eisque capto Pyreo obsidionem circumposuit, omnibus instans modis, & varia committens prælia. *Et subdit.* Vt vero deficere materia cœpit, sacros adgressus est lucos. Ipsum etiam secuit Lycęum & Academiam, cuius super omnia suburbana densissimum erat arbustum.

Destructio vrbis Athen. *Et concludens de expugnatione.* Ad capiendas enim Athenas grauis quædam & inexorabilis cupiditas hominem habebat, seu vetusta vrbis gloria incensus illud vmbratile bellum suscepisset, seu furiosus conuitia ferret, quibus eum atque Metellum passim de muris irridens & insultans tyrannus Aristion irritabat. Ipse Sylla in commentariis suis refert Marcum Teium qui prior in murum euaserat cum occurenti hosti violentius galeę ictum inflixisset, gladium fregisse, haud tamen cessisse loco. Ea igitur ex parte Athen. natu grandiores vrbem captam fuisse commemorabant. Ipse vero Sylla inter Pyræum & sacram portam muro effosso & æquato solo nocte irrupit media, terrore maximo, cum tubæ cornuaque streperent, & copiæ quas ad cædem & rapinam immittebat per angiportus militari clamore strictis gladiis ferrẽtur, innumerabiles obtruncati, cruoris vnda atque magnitudo ipsis etiam nunc locis definitur. nam præter vrbis reliqua cadauera occisorum circa forum numerus vniuerso intra Diphilum Ceramico continebatur. Lege reliqua in Plutarcho vt appareat, Syllam debilitatis sensim Athenis, extremam ruinam superiniecisse. Cum paulo ante Archelaus filiorum Mithridatis natu maximus Athen. vna cum proxima Bœotia mirum in modum afflixisset, quem Sentius prætor Macedoniæ, eiusque legatus Brutus Surra vix cohibuerant, ne tota Græcia potiretur. Sic igitur præclarissima ciuitas ac Respub. Græciæ vel literarum cultu toto orbe decantatissima, non solum in Romanorum potestatem venit, verumetiam pene in ruinas concessit.

Mores Athen. De cuius vrbis moribus elegans est, quod Liuius primo quartæ Decad. memorat. Tum vero Athen. ciuitas quæ odio in Philippum per metum iam diu moderata erat, id omne in auxilii præsentis spem effudit. Nec vnquam ibi desunt linguæ promptæ ad plebem concitandam, quod genus cum omnibus in liberis ciuitatibus, tum præcipuè Athenis, vbi oratio multum pollet fauore multitudinis alitur. Alteram consuetudinem vitio contractam eadem in Reipublica. Valerius Maximus libro V. recenset. Summo consensu maximas virtutes puniri, beneficiaque iniuriis rependi. Quod enim vbique

que tum pręcipue Athenis intolerabile videri debet, in qua vrbe aduersus ingratos actio constituta est, & recte quia dandi & accipiendi beneficii commercium, sine quo vox vita hominum extat, perdit & tollit, quisquis benemerito parem referre gratiam negligit. Quantam ergo reprehensionem merentur, qui cum æquissima iura sed iniquissima haberent ingenia, moribus suis quam legibus vti maluerunt. Et postea recensens in quot optimos suos ciues fuerint ingrati, qui de Repub. optime meriti fuerant, damnatos iniuste & exilio mulctatos ab Athen. ostendit, Theseum, Solonem, Aristidem, Miltiadem, Alcibiadem, Themistoclem, Timotheum & Phocyonem. *Ingratitudo Athen.* *Luxus Athen.*

Reprehendit præterea immodicum luxum in Athen. Athenæus lib. XII. Dipn. Maxima fuit Athen. ciuitas cum delitiis oblectaretur, virosq; magnificentiss. educauit. nam & purpureis induebantur vestibus & sagulis variegatis, corimbosq; demittebant capillorum, & aureas cicadas circa frontem accōmodabant, comamque ferebant & pueri sellas, ne in quouis loco consideret, illis afferebant. Isti tamen illi erant qui pugnam in Marathone vicerant, soliq; totius Asiæ copias profligarunt, captiuosq; duxerunt. Illi præterea qui prudentissimi sunt existimati, quiq; plurimum nominis in Philosophia sunt consecuti, maximum bonum voluptatem sunt arbitrati.

His tam prauis moribus opposuit nobilis hæc Resp. longe cumulatiores virtutes, studium sacrorum, cultum literarum ac Philosophię, consilia & iudicia Areopagi, & naualis industriæ excellentiam. De sacris Athen. non temerariis scribit nominatim. Val. libro I. Athen. Diagoram Philosophum pepulerunt, quia scribere ausus fuerat, primum ignorasse, an Dii essent, deinde si sint quales sint. Iidem Socratē damnauerūt, quod nouam religionem introducere videbatur. Hinc Liuius lib. Decad. IIII. Sacerdotibus Athen. excōmunicandi ius fuisse scribit, cum de Philippo Macedonū rege tractat Athen. hoste, Sacerdotes publicos quotiescunq; pro populo Athen. sociisque & exercitibus & classibus præcarentur, toties detestari, atq; execrari Philippum, liberos eius, regnumq;, terrestres, naualesq; copias. Curabant autē Athen. præter cætera sacra Eleusinia, Panothenæa, Pentaploon, Pythiades, supplicationes & Iouis Olympici templum. Quorum prima in honorem Cereris ab Triptolemo Atticæ rege cœpta fuerant, ad ostium Cephisi, non ita procul ab vrbe, quod Ceres vt fingunt Poetæ rapta Proserpina exulans ad Eleusium Atticæ Regem peruenisset, eiusq; filium Triptolemum recens natum pro nutrice incognita aluisset, quem adultum postea quo pacto fruges essent serendæ docuerat, & curru iungere boues. Hæc sacra Plutarch. Adonia, Plin. lib. XXIIII. Thesmophoria, à Cerere legislatrice, & Romani Cerealia appellabant, ad quæ sacra nemo Eleusinæ ingredi audebat, nisi prius fuisset initiatus. Hinc cum duo Iuuenes Acarnanes non initiati, fuissent templum ingressi, ab Athen. sunt occisi, vt est apud Liu. in Decad IIII. Ob quod maximum bellum exortum erat, cum Philippus, sub quorum ditione Acarnania fuerat, vltionem ab Athen. exigerat, vrbe obsessa. Ad eadem sacra non nisi casti admittebantur. Vnde initiati Amerinæ herbæ semen bibebant, & foliis eiusdem, (vt Plin. est author, præcingebantur.) Scribit Lampridius in Eleusiniis proclamari solitum, vt nemo ingrederetur, nisi qui se innocentem nosset. Ingressum præterea vsq; in sacrarium ob vitę continentiam. M. Anto. Cæsarem Capitol. refert. Contra Sueto. de Nerone scribit: Peregrinatione quidem Grȩcię Eleusiniis sacris, quorum initiatione impii & scelerati voce prȩconis submouerentur interesse, non est ausus. Hinc illud Poetæ conclamat. *Quibus rebus Athen. clarebant.* *Cura sacrorum Athen.* *Quot sacra Athen.* *Eleusinia sacra.*

Procul o procul este prophani.

De quibus sacris Strabo in IX adnotauit. Deinde Eleusii, vbi Eleusinæ Cereris templum extat, & phanum mysticum, q̄ Ictinus apparauit, turbæ theatralis capacissimum. Is etiam virginibus Mineruæ domicilium in arce condidit, Pericle operis præfecto. De eisdem sacris Pausi. in X. Nos ait ex istorū numero hos esse iudicabamus qui Eleusinia sacra in nullo haberent precio. Veteres enim Græci mysterium Eleusinium omnibus quę pietatis causa Diis immortalibus offeruntur, tanto esse augustius duxerunt, quāto Deos ipsos heroibus prætulerunt. Ad horum sacrorum originem subinde alludunt Poetæ, ac præcipue Ouid. qui & sacrificādi ritū ostendit, & quibus vestimentis initiati vsi fuerant: Ouidius IIII. Fastorum de origine.

Adriacumq; patens late bimaremq; Corinthon
Sic venit ad portus Attica terra tuos.
Hic primum gelido sedit mœstissima saxo,
Illud Cecropidæ nunc quoq; triste vocant.
Sub Ioue durauit multis immota diebus,
Et Lunæ patiens & pluuialis aquæ

Fors sua cuiq; loco est, qui nunc Cerealis Eleusis
Dicitur hic Celei rura fuere senis. Et quæ sequuntur.

Ouid. IV. Fastorum de modo sacrificii.

Pace Ceres læta est & vos orate coloni
Perpetuam, paciferumq; ducem
Farra Deæ micæq; licet salientis honorem
Detis & in veteres thurea grana focos
Et si thura aberunt vnctas accendite tedas,
Parua bona Cereri sint, modo casta placent.

Et de vestibus.

Alba decent Cererem vestes Cerealibus albas
Sumite nunc pulli velleris vsus abest.

Et libro V.

Cur tamen vt dentur Vestes Cerealibus albæ
Sic est hæc cultu versicolore decens.

Panothenæa. Secundi ordinis sacra fuere, Panothenæa in honorem Mineruæ vrbis ac prouinciæ patronæ instituta, ac à virginibus dumtaxat celebrata. Quorum originem referunt ad Theseum, vnde quod filiæ Erechtei; Aglauron, Pandorosa & Herse & præsertim prima hæc sacra contaminasset, cum Mercurio congressa in saxum mutata est. Meminit illorum Pausanias in VIII. Sed nondum apud Athen. priora Panothenæa instituta fuisse censeo. Huic enim certamini nomen erat Athenæa. Panothenæis autem nomen aiunt Theseum indidisse, quod ab Athen. omnibus in vnam Ciuitatem collectis essent celebrata. Qualia autem sacra fuerint, ex his verbis Pausaniæ liquet : Insuper ea quæ ad Mineruæ pompam requirūtur parauit, & victorias aureas pro centum virginibus ornatum. Est igitur verisimile virgines ornatas supplicationis ritu in arcem & templum Mineruæ ascendisse. Est autem notandum Mineruæ in arce peculiaria sacrificia fuisse oblata.

Quæ memorabilia Athenis. De quibus Liuii est locus accipiendus lib. V. Decad. V. de Paulo Æmylio loquentis, capto Perseo, Athenas inde plenas quidem & ipsas vetustate famæ, multa tamen visenda habentes, arcem, portus, muros, Pyræum vrbi iungentes, naualia magnorum Imperatorum, simulachra Deorum, hominumque omni genere & materia & artium insignia. Sacrificio Mineruæ præsidi arcis in vrbe facto profectus Corinthum altero die peruenit. Porro ad Panothenæa pertinent versus Homeri & Ouidii secundo Metam. Homerus in catalogo nauium ex versione Eobani.

Hinc qui Cecropiam munitam fortibus vrbem
Manibus, incoluere viri, præclarus Erechteo
Ortus auo populus, quem quondam rure creatum
Filia magna Iouis, clarus præfecit Athenis
Templa vbi nunc illi Ciues statuere, frequentes
Annua sacra, aras adolentes bobus & agnis
Despiciebat humum, cultiq; arbusta Lycæi
Illa forte Die castæ de more puellæ
Vertice supposito festas in Palladis arces
Pura coronatis portabant sacra canistris
Viderat Aglauros flauæ secreta Mineruæ,
Proq; ministerio magni sibi ponderis aurum
Postulat, interea tectis excedere cogit.
Vertit ad hunc torui Dea bellica luminis orbes.

Pentaploa solennia. Pentaploa delineat Athenæus lib. XI. Dipnos. Aristodemus lib. III. de Pyndaro certamen fieri scribit Iuuenum impuberum cursus Athen. in Scyrris, qui ramum habent vitis fructiferum Stolonem vocatum, atq; à Sacello Dionysii currunt ad Mineruæ Scyrradis vsq; sacellum. qui vero vicerit, calicem capit Pantaploam vocatum, vnaq; cum saltationibus genio indulget. Appellatur Pantaploa quatenus habet vinum, mel, caseum, farinam & parum olei.

Supplicatio Pythiades. Supplicationis Pythiadis mentio extat apud Strabonem in IX. Quo quidem in tempore Apollinem in terras aduentantem mansuefecisse homines è syluestribus fructibus, & minuti viuendi ritu Athenas egressum, adiisse Delphos eam per viam qua nunc Athen. populus Pythiadem supplicationem cum pompa præmittit ad Panopœam, deinde consistentem vrbem.

Olympicum templum Athenis. ¶ Superest, vt etiam de Olympii Iouis templo, quod Athenis post Mineruam cæteris celebre fuerat ac antiquissimum dicamus, de cuius vetustate Pausan. lib. I. hæc adnotauit. Iouis Olympii fanum antiquum à Deuca-

à Deucalione ædificatum esse aiunt, & Athenis habitasse Deucalionem, signum præferunt tumulum, non procul ab æde quæ hodie visitur, dissitum Hadrianus apud Athen. & alia quædam excitauit & Iunonis fanum & Iouis Hellenii, id est Græcanici. Hoc templum multo ante reges Asiæ Augusto, Cæsari ac Romæ consecrarunt, ad vltimam manum perducentes, vt est apud Tranquillum. Reges amici atq; socii & singuli in suo quisque regno Cæsareas vrbes condiderunt, & cuncti simul ædem Iouis Olympici Athenis antiquitus inchoatum perficere communi sumptu destinauere, genioq; eius dedicare. Et hæc de sacris prolixè dicere voluimus. Venio ad Areopagum ac seuerum illud Atheniense iudicium toti Græciæ commune à Marte denominatum qui primus ibi causam dixisse memoratur, cum Alirhotoum occidisset. Ferunt & parricidii causam Oresthem Agamemnonis dixisse ob interfectam matrem Clytemnestram, accusatum à Perilao Icarii filio, Iudicum consessus erat in templo Martis duobus lapidibus argenteis extructus, quo rei & accusatores insistere iubebantur, quorũ vnus contumeliæ, alter impudentiæ appellationem habebat. Facit ad institutum quod de duobus lapillis atro damnationis & albo absolutionis Ouidius scribit xv Metamor. *Areopagus Athen.*

Mos erat antiquis niueis atrisq; lapillis,
His damnare, reos illis absoluere culpa
Tunc quoq; sic data est sententia tristis & omnis
Calculus immitem dimittitur ater in vrnam,
Quæ simul effudit numerandos versa lapillos
Omnibus è nigro color est mutatus in album.

In eodem templo aram Mineruæ & iuxta Sacellum Furiarum Pausanias describit in. I. & in IIII. cum de Polichari loquitur, qui Euphenum Spartanum occiderat, voluisse tamen, vt apud Argiuos qui vtrorũq; erant cognati in Amphictionea statueretur de pœna, aut Athenis Areopagitarum vt vocant iudicio negocium committeretur, q; de causis capitalibus iudicare multis iam temporibus est visum. Plinius libro primo capite LVI. Seruitium inuenere Lacedæmonii, iudicium capitis in Areopago primum actum est. Laudat hoc titulo Athenienses & Valerius Maximus, libro XI. capite I. egregios virtutis bellicæ spiritus Lacedæmoniorum prudentissimæ pacis moribus Athen. subsequuntur, apud quos inertia latebris suis languore mœroris in forum perinde ac delictum aliquod protrahitur, fitq; vti facinorosæ ita erubescendæ rea culpa eiusdem vrbis, & sanctiss. consiliũ Areopagus, quid quisque Athen. ageret, aut quonam quæstu sustentaretur, diligentissime inquirere solebat. Pausanias plura iudicia Athenis celebrat (vt quantum huic ciuitati studium fuerit, appareat.) Trigonium, Purpureum, Batrachium, Paralystum in loco obscuro, vbi leuiores causæ agebantur, Hiliæum, Palladium, vbi homicidarum causę tractabantur. & Delphinium, vbi hi audiuntur, qui iustam habuisse causam cædis prætendebant, ibiq; Theseum absolutum, quod seditionis autores occidisset cum labore, Hęc omnia iudicia in Prytanæo (quod in arce fuerat & concilio additum ædificium splendidũ) fiebant. In quo & alebantur publice qui de Republica bene meriti fuerant.

His omnibus rei naualis industria ac post hominum memoriam maxime insigne Armamentarium accedit à Themistocle primum omnium in eam formam redactum, vt reliqua facile omnia ac ipsum etiam Gytheum Spartanorum superaret. De quo Strabo in. IX. Quondam muro vallata Munichia erat, & iunctis domiciliis referta, vt Rhodiorum ciuitas circuitum complectens & Pyræum & alios portus naualibus plenos; in quibus & Armamentarium Philonis opus, Statio ibi nauium dignitate insignis CCCC. capax nauium, cum non pauciores ab Athen. emitterentur. hoc autem muro duo ex oppido protracta crura vrbem Pyræo coniungunt, hi fuere longi muri stadia quadraginta longitudine. *Armamentarium Athen.*

Huc pertinet quod Valerius scribit: Athen. aliquando subiectæ Æginetarum Iuuentuti pollices præscidisse, ne rei nauticæ assuefierẽt & sese superare vel ęquare possent. Postremum ornamentum Athen. accessit ex cætu doctorum omnium artium, qui in pulcherrimis nemoribus extra vrbem Lyceo, Academia & Musæo profitebantur. Vnde Strabo in IX. Permulta etiam de Lycorio facta commemorat & Thesei fano, & quæ Lyceum habet & Olympica quam semifactam Rex morte præreptus dimisit, antequam donum offerret, similiter & Academia & Philosophorum horti, & cantorum receptaculum & porticus, varia & templa per vrbem quæ omnia artificum habebant opera. Et iterum porticus ipsa templi admirabiles habet tabulas clarissimorum opera artificum. *Cœtus doctorum & Gymnasium Athen.*

Impluuium autem ſpectabiles habet ſtatuas. Paus. Academiam plebei hominis villam fuiſſe.& in ea monumenta Platonis,aliorumq; Philoſophorum extitiſſe, & in via qua ex vrbe in Academiã ibatur,ſepulchra & monumenta erectaThraſibuli Lyci filii qui de triginta tyrannis Rempub. liberauerat, Periclis,Chabriæ,Cononis Thimothei & aliorum. Præterea eorum qui Athen. auxilia tulerunt,& interfecti fuere Equitum Theſſalorum, Sagittariorum,Cretentium,& Cleoneorum. Idem Lyceum à Lyco Pandeonis regis filio nominatum refert.

Sunt qui in Athenæo prælegiſſe doctos Athenis tradant. Sed placet locum Ciceronis ſiue potius querelam inſerere quæ ſua ætate de defectu ſtudiorum Athen.in III. de Oratore conqueritur; Athęnis iam diu doctrina ipſorum Athen.interiit,domicilium tantum in illa vrbe remanet ſtudiorum quibus vacant Ciues, peregrini fruuntur capti quodãmodo nomine vrbis & autoritate,tamen eruentiſſimos homines Aſiaticos quiuis Athen. indoctos non verbis ſed ſono vocis nec tum bene quam ſuauiter loquendo facile ſuperabit.

Pertinet & illud ad laudem Athen. quod in bello Thebano Septennali, quo Adraſtus Argiuus Pollinicem generum reducebat, cadauera Argiuorum, quæ victores Thebani ſepultura indigna iudicabant,pietatis ergo ſoli Athen.terra condiderint.

Inſignia Atticę.

Pallas Attica.

De quibus ſatis ſuperque dictum eſt,Recipio me ad inſignia eius Reipublicæ quæ triplicia inuenio, Mineruæ faciem, Noctuam ſitulæ inſiſtentem ac oleæ ramulo circumdatam, & Bouem. De Minerua comperta res eſt,cum hæc & vrbi nomen dederit,&cum Neptuno certarit,victoriamque reportarit. Vnde non ſolum arcem Athen. Mineruæ conſecrauerunt vbi Mineruæ templo & Palladium ignem perpetuum in honorem virginitatis aſſeruabant, verumetiam vbiq; & eius Deæ ſimulachra & aras ſacellaque venerabantur. Sic Plinius lib. triceſimo quarto capite octauo. Phydias præter Iouem Olympium quem nemo ęmulatur,fecit & ex ebore equæ Mineruam,Athenis quę eſt in Parthenone aſtans. Et iterum: Cephiſidorus Mineruam mirabilem in Portu Athen & aram ad templum Iouis Seruatoris in eodem portu,cui pauca comparantur. Et libro xxxv.capite v.Quidam & naues pinxiſſe,vſque ad annum L. argumentum eſſe, ꝙ cum Athenis celeberrimo loco Mineruæ delubro Propyleon pingeret. Strabo libro IX. cum ſitum Athen.deſcriberet: Vrbs ipſa ſaxum eſt in plano quaq; verſum habitata, quo in ſaxo vetuſtum Mineruæ templũ Poliadis ſurgit,in quo lucis inextinctæ Lychnus eſt, & virginum domus,quam Icthinius condidit, vbi Palladium eſt ex ebore perfectum opus Phydiæ.Meminit & Plutarchus in Sylla, cum obſidionem & ex pugnationem ab eo factam deſcribit. Cum ſacram Deæ lucernam per inopiam olei extinctam audiſſet, nihili fecit, Sacerdotique qui dimidium frumenti ſextarium petierat, piper miſit.Loquitur verò de Ariſtione Athen. pręfecto in obſidione. Huc alludẽtes nimirum cecinerunt Poetæ:

Homerus in cathalogo ex verſione Eobani.

Hinc qui Cecropiam munitam fortibus vrbem
Mœnibus incoluere viri præclarus Ericthæo
Ortus auo populus:quem quondam rure creatum
Filia magna Iouis ſuſceptum nutriit atq;
Hunc primum regem,claris præfecit Athenis.

Virgilius in Aetna:

Nunc hic Cecropiæ variis ſpectantur Athenæ
Carminibus gaudentq; ſui victrice Minerua.

Ouid.VI.Metam.

Cecropia Pallas ſcopulum Mauortis in arce
Pingit & antiquam de terræ nomine litem.

Et libro VII.

Palladiasq; meo non cognoſcendus Athenis
Ingrediorq; domum;culpa domus ipſa carebat.

Ouid.VIII. Metam.

Dædalon & ſumptis pro publice Cocalus armis
Mitis habebatur iam lamentabile Athenæ.

Caſtaq;

Castaq; ligna dabat, dominoq; erat anxia rapto
Vix aditus per mille dolos ad Erechthida factos.
Perdere desierat Thesea cum laude tributum
Templa coronantur, bellatricemq; Mineruam
Cum Ioue, diisq; vocant aliis.

Idem primo Fastorum:

Mulciber in Troiam, pro Troia stabat Apollo
AEqua Venus Teucris, Pallas iniqua fuit
Oderat AEnæam propior Saturnia Turno,
Ille tamen Veneris Numine tutus erat
Spe ferox cautum petiit Neptunus Vlyssem,
Eripuit patrio sæpe Minerua suo.

Quare vero Noctuæ symbolo vsi sint Athen. triplex reddi ratio potest Prima quod oculos cæsios ac glaucos habeat hæc auis similiter vt Minerua pingebatur Athen. patrona, hinc est quod scribit in primo Atticorum Pausanias. Huic Mineruæ statuam fuisse appositã, minime mirabar, cum illum de Erichtonio sermonem cognitum haberē. Sed quod in eadem oculos glaucos vidi, Lybicam esse fabulam inuenio, his enim dictum est, Neptuni & Tritonidis lacus filiam esse Mineruam, & propterea glaucos oculos sicut Neptunum quoq; habere. Secundam arbitror rationem quod Athen. ea existimati sint fuisse prouidentia, vt hostium consilia procul quasi per tenebras obseruarint, quemadmodum & auis ista in tenebris ea cernit, quæ vulgus aliarum in luce nequit. Tertia quod hanc auem antiquitas inauspicatam consiliis crediderit, vnde prouerbiũ ortum est, Noctua volat. Et licet cõsilia eius vrbis, inauspicata fuisse censeãtur, (vt verbis Liuii vtar lib. 1. Dec. IIII. Athen. quidem literis, verbisq; quibus solis valent, bellum aduersus Philippum gerebant,) tamen constat Mineruam vrbis patronam consulta etiam mala in bonum exitum vertisse. Quarta ratio sumitur ex Laureo Atticæ loco, fodinis metallorum celebri & noctuis frequentato. Quintam & præcipuam causam Ouid. II. Metamorph. commemorat cum Erichtonii regis Atticę natiuitatem describit & corui albi alitis in nigrum conuersionem ostendit. *Noctuę Athen. interpretatio.*

Pallas Erichtonium prolem sine matre creatam
Clauserat, Actæo texta de vimine cista.
Virginibusq; tribus gemino de Cecrope natis
Seruandum dederat, sed inconfessa quid esset,
Et legem dederat sua ne secreta viderent
Abdita fronde leui densa speculabar ab vlmo.
Quid fecerant commissa duæ sine fraude tuentur
Pandrosos atq; Herse timidas vocat vna sorores
Aglauros, nodosq; manu diducit & intus
Infantemq; viderat, adporrectumq; Draconem
Acta Deæ refero, pro quo mihi gratia talis
Redditur, vt dicar tutela pulsa Mineruæ,
Et ponar post noctis auem (mea pœna) volucres.

Alludit porro ad noctuam Athen. & illam de coruis fabulam Pausanias in X. Clytodemus autem omnium quotquot Athen. res patrias descripserunt, antiquissimus in Attica historia inquit, cum Athen. classem iam Siciliam versus instruxisset infinitam coruorum multitudinem prouolasse Delphos, & mutilasse has simulachri partes, aurumque ab eo rostris detraxisse. Addit idem hastam fregisse coruos & noctuas. Scitum est quod scribit Plutarchus in vita Lysandri de eo qui domini sui furtum œnigmaticos indicans dicebat multas sub tegulis cubare noctuas, innuens nimirum abditas pecunias noctua insignitas. Huc pertinet prouerbium illud tritum, Noctuas & vlulas Athenas videlicet portas, hoc est aquam in fluuium quod tam vlulæ quam noctuę Athen. frequentes essent, Et sic intelligitur carmen Ouid. II. Fastorum:

Et sine lite loquar, cum Palladis alite cornix
Sedit & accipitri iuncta columba fuit.

Quod vero Athenis vlula ac vasa fictilia quibus insidere noctua apparet in symbolo frequentes fuerint, vt ærea corinthi Atheneus I. Dipno. ex antiquo carmine probat, quod latinè redditum sic habet.

Thebani primi iunxerunt fortia currus
Membra Acatos cares œconomon Pelagi

Atq; rotam terra & calida fornace creatam
Oeconomum clarum fictile vas reperit
Qui populi Marathone in agro ſtatuere trophæum.

Et merito profectò fictile Atticum laudat, in quit Eubulus fictilia Cnidia ferulæ patella, Megarenſia dolia.

De olea Attica, cuius ramo in numiſmate Athen. noctua circumdatur, refert Val. Max. libro XI. cap. I. cum de Areopago Athen. loquitur. Eadem bonos ciues corona decorandi primo conſuetudinem introduxit, duobus oleæ connexis ramulis clarum Periclis cingendo caput. Huic alludentes cecinere Poetæ. Virgil. VII. Æneidos.

Olea Athen.

Tum ſaltus Anchiſa delectos ordine ab omni
Centum Oratores auguſta ad mœnia regis
Ire iubet ramis velatos Palladis omnes

Lucanus III. Pharſaliæ.

Pacifico ſermone parant, hoſtemq; propinquum
Orant Cecropia prælata fronde Mineruæ.

Ouid. XIII. Metam.

Dat galeam capiti, defenditur ægide pectus,
Percuſſamq; ſua ſimulat de cuſpide terram
Hedere cum baccis fœtum canentis oliuæ

Idem VII. Metamor.

Cecropidis hæc eſt tellus eâ fœdera nobis
Triſtis abit, ſtabuntq; tibi tua fœdera magno.

Et ſubdit:

Duxerat inq; domum patris Spectabilis Heros
Et veteris retinens etiam nunc pignora formæ.
Ingreditur ramumq; tenens popularis oliuæ.

Horatius libro I. Ode VII.

Laudabant alii clarum Rhodon aut Mitylenen
Aut Epheſum bimariſq; Corinthi
Mœnia, vel Baccho Thebas vel Apolline Delphos
Sunt quibus vnum opus eſt intactæ Palladis vrbē
Carmine perpetuo celebrare &c.
Vndiq; decerptam fronti præponere oliuam.

Numiſmatū inſcriptio.

Cęterum in numiſmate vbi noctuę & Oliuæ ramuli cernuntur Icones, Elephantus eſt ſculptus, & Antiochi inſcriptio, quę oſtendunt ab Archontibus duobus hoc ſignatum argētum fuiſſe, qui de familiabus duabus inſignib. Antiochi & Ptolemęi oriundi fuere, De bouis ſymbolo quia cæteris non adieci explicare ſuperſedeo, arbitror autem à Triptolemo Eleuſii regis Atticæ filio originem duxiſſe, quem Ceres curribus iungere boues ac ſementem facere docuit. Lege Plin. libro VII. cap. LVI. Sed iam tempus eſt, vt caput coloniis concludamus, quas in Aſiam Iones Atticæ terræ populus XII. deduxit, quot videlicet in Attica vrbes habuere. De quibus Velleius Pater: ſubſequenti tempore magna vis Græcæ Iuuentutis, abundantia virium ſedes quæritans in Aſiam ſe effudit. Nam & Iones duce Ione profecti Athenis nobiliſſimam partem regionis maritimæ occupauere, quæ hodieque appellatur Iona, vrbesque conſtituere Epheſum Myletum, Colophona, Pryenem, Lebetrum, Myuntem, Erythram, Cazomenas, Phocæam, multaſque in AEgæo atque Icario occupauere Inſulas, Samum, Chyum, Andron, Tenon, Paron, Delon, aliaſque ignobiles. Has colonias bis in Aſiam deductas inuenio, primum ab Ione Xuthi filio Achæi fratre, vt dictum eſt. Secundo ab Iolao Thebano Herculis ex ſorore Nepote & ſociis Thera Auteſionis, ac filiis Euctimenis Philagone & Damone. Cuius meminit in ſeptimo Pauſanias: Vetuſtiſſimorū autem memoria Iolaus Thebanus Herculis ex ſorore Nepos, Athenienſium in Sardoam, & Theſpienſium Dux fuit. Vna item ætate priuſquam Athenis enauigarunt Iones & Lacedęmonios & Mynias Lemno expulſos à Pelaſgo Theras Auteſionis filius Thebanus in inſulam perduxit, quæ nunc à Thera hoc nomen accepit. *Et ſubdit.* Cæterum ex Græcis Ionum claſſi hi interfuere, Thebani vna cum Philota, qui vnus fuit è poſteris Penelai Orchomenii, dehinc cum Minyis propter Codri liberorum cognationem alludit Strabo in VI. Leleges vero ſunt nonnulli, qui eoſdem illos & Cares arbitrabantur, alii finitimos ſolum, conciueſque, atque commilitones. Quocirca in Mileſiorum agro habitationes quædam Lelegum nominantur, frequentibusque in locis Cariæ & ſepulchra

Colonia Athen.

pulchra Lelegum & monumenta deserta Lelegia appellata monstrantur. Quæque nunc Ionia dicitur, totam eam Cares & Leleges incolebant. Quos cum Iones expulissent, ipsi regionem occuparunt, etiam veteres illi qui Troiam expugnarunt. Leleges è locis Sidæ & Pedaso fluuio vicinis eiecerunt.

Secunda transmigratio Athen. in Asiam facta est à filiis Codri regis Neleo & Androclo qui & Phocenses, Delphosque, aliosque eò traduxerunt. De cuius occasione trāsmigrationis refert Pausanias in septimo; Medon & Nileus natus inter Codri liberos maximi contentionem de regno mouerunt. Et negauit Nileus se commissurum, vt à Medonte regatur, quia claudus erat altero pede Medon. Denique cum visum eis esset oraculo Delphico rem committere. Medontem Apollo regem Athen. declarauit. Sic Nileus & reliqui Codri liberi in coloniam sunt missi, secum vna abductis quicunque ex Athen. volebant proficisci, maxima exercitus pars Iones erant. *Et subdit.* Interfuerunt præter Delphos & alii Phocenses, & ex Eubœa Abantes, Philegon dehinc & Damon Euctemonis filii, Athen. naues ad profectionem suppeditarunt Phocensibus & ipsi in coloniam duces fuerunt. Vt vero nauibus in Asiam appulerunt, ad alias alii maritimas ciuitates se receperunt. Nileus cum sua parte Miletum, Androclus dehinc Codri filius (Hic enim rex declaratus est Ionum, qui in Ephesum nauigarunt) qui partem vrbis superiorē tenebant, Lelegas & Lydos è regione eiecit. *Et concludit.* Iones posthac ducta Myuntem & Pryenem colonia, Ceribus quoque hi oppida ademerunt, Myuntis conditor Cyarethus fuit Codri filius. Pryenenses vero Ionibus permixti Thebani Philotum vnum ex posteris Penebi, & Ægyptum Nelei filium conditores habuerunt.

Ad huiusmodi Ionum, id est, Atheniensium transmigrationes ac colonias alludit Strabo libro octauo. Ion vero superatis Eumolpi commilitonibus Thracibus, tantum famæ laudisque consecutus est, vt Athen. illi Reipublicę gubernacula committerent. Qui primum quidem omnium multitudinē quaternas diuisit in tribus, deinde in quatuor degendæ vias. Quosdam enim agricultores designauit alios opifices aliquos sacrorum faciendorum curæ præfecit, nonnullos ciuitatis custodes. Talibus ab eo ordinatis amplius regionem sui nominis vocabulo appellatam reliquit. Qua indies magis mortalibus referta Athenienses intra Peloponesum ex Ionibus coloniam miserunt, & plagam quam occuparant pro AEgiale Ioniam nominarunt, eodemque modo pro AEgialensibus Iones appellati, in ciuitates duodecimo dispartiti. At enim post Heraclydarum reuersionem ab Achæis expulsi, denuo Athenas repetiere. Illinc vero cum Codri prognatis in Asiam Ionicàm transmisere coloniam. Hi in Lidiæ & Cariæ littore ciuitates duodecim condidere, totidem in partes seipsos diuidentes, quot intra Peloponnesum habentur. Denique reperio Atheniensium colonias & in Sardinam deductas, ductoribus Iolao & quinquaginta aliis filiis Herculis, qui Thespiades cognominabantur.

Quam historiam Diodorus in v. sic enarrat. Thespius vir fuit nobilis Atheniensium Erechtei filius, qui imperans ei quæ à se denominata est regioni, ex pluribus fœminis filias genuit. Hercules puer adhuc, sed robore præstans corporis, cupiens ex eis prolem suscipere, vocato ad sacrificium patre, cum opipare illi epulas parasset, accersitis filiabus singulatim cognouit omnes, ex quibus geniti quinquaginta mares, omnes eiusdem ferme ætatis communi nomine Thesphiadę dicti sunt. Hos decreuit in coloniam mittere iuxta oraculi responsum. Præfecto classis Iolao exercitu tradito, cui & Thespiadum & coloniæ deducendę curam Hercules permisit, ex quinquaginta liberis, duo Thebis manserūt, quorū progenies etiā nunc dicitur in honore esse, septē Thespii quos Demuchos appellant, posteri eorum ad hæc vsque tempora ciuitatis habētur principes. Reliquis pueris, multisq; præterea voluntariis ad ædificandam coloniam assumptis Iolaus in Sardiniam nauigās priorem insulæ partem, scilicet campestrem tenuit. *Et subdit.* Rediens deinceps in Græciam Iolaus, neq; in Siciliam nauigans aliquandiu permansit in insula. Quo tempore plures qui cum eo accesserant, capti locorum amœnitate, Sicanisq; permixti in insula remansere.

DE EVBOEA INSVLISQVE PROX. CYCLADIBVS.

Descriptio Eubœa.

VBOEA Insula (quam siue ab Eubœa Asterionis filia, siue à boue, hoc est Io, quæ in hac insula Epaphum genuisse fertur, vnde & locus aula bouis dictus superest, deriuare quis volet) à Sunio Atticæ prouinciæ in longum exporrecta iacet, secus oram Atticæ ac Bæotiæ ac Locrorum, non ita procul à littore, in confinibus denique Atticę ac Bœotiæ augustissimo freto, quod Euripum vocāt, disiuncta à continente viginti stadia excurrit, cum latitudinem inæqualem habeat, ad summum vero stadiorum centum. Quam curuam à Chalcide ad Aulim Bœotiæ, cauam inter Aulida & Gerestum promontorium, maxime, vero prope Chalcidem insulæ Metropolin, incuruatam & terræ motibus obnoxiam vetusti Geographi descripserunt, & diuiserunt in Isthæam, Oretaniam, Hallopiam, & Styrienses Sunio Atticæ proximos, hodie Nigropontem appellant, forte à nigra Euripi aqua, Istiæa quidem versus Locrenses Lycho Cenæo & Dio Pro. circumscripta fuit, quam à tribu Athen. nomenclaturam accedisse autumant, quæ in hanc insulam demigrauit, condita ciuitate Istiæa, quæ postea à Philippo Oretanorum Rege, siue à monte, in quo sita, est Oreus appellata fuit. Oretania vero primis tempotibus ab Istiæa separatą cum fuisset, bello tamen superatis eius incolis ab Hellopiensibus nomine amisso Istiæa accessit. Quæ & ipsa postea desiit incolis à Pericle Athen. in Thessaliam profligatis, mansit tamen multis postea seculis vrbs Oreus. Vnde Liuius VIII. Dec. III. Inde classem in Eubœam ad vrbem Oreum transmittunt, quæ à Demetriaco sinu Chalcidem & Euripum petentibus ad læuam prima vrbium Eubœę posita est. At vero quæ sequitur versus Bœotiam Hellopia, ab Ionis filio Hellopę qui ibi colonias deduxit Ionum, Styram habet conterminam ad Gerestum promontorium & Capharæum montem, cui appellationem additam autumant à ciuitate illius metropoli Styra, quam Athen. duce Phedro bello Maliaco euerterunt. Porro insulæ primos cultores Thraces fuisse, sunt qui prodiderint, quibus Arabes primum, qui Cadmum ex Phœnicia sequebantur, deinde Æolenses ex Penthili exercitu, & postremo ex Aba Phocidis Abantes paulatim coaluere. Quorum quidem in Eubœa Homerus in catalogo meminit.

Diuisio Euboeç.

Populi Eubœa vnde.

Qui vero Eubœam spirantes robur Abantes,
Chalcidaq; Eretriamq; & vini feracem Istiaeam,
Cerinthumq; mari iunctam celsam Iouis vrbem,
Quiq; Cariston habent, & qui Styracumq; frequentant
Quos duxit princeps Elephenor Martius Heros
Chalcedontades animosus rector Abantum
Ipsi etiam claræ bello virtutis Abantes
Præcipue iaculatores hastamq; periti
Vibrare, & longis contingere pectora telis
Hi quoq; quadraginta graues duxere carinas.

His omnibus si Diodoro credimus lib. v. Thebani ab Argiuis & Alcmeone expulsi, accessere bello Troiano, Ex Thebanis (inquit) qui in Tilphosium confugerant, Tyresias defunctus est, quem sui ciues magna cum pompa sepelierunt transacto paululum tempore quidam eis in Ionibus sedibus mansere, quidam Athænas profecti Creonte Mænæcii regnante, patria pulsi, paulo post in Dorida remearunt in Grinæo Limeoque & Eubœa habitantes. Eodem libro Dryopes ex finibus Trachiniæ pulsos ab Hercule, rege illorum Philanto occiso, transmigrasse in Eubœam ac Caristum condidisse refert. Deinde cum Philantus Dryopum rex templum Apoll. Delphicum diceretur violasse, vna cum Miliensibus armis aduersus eum sumptis & regem peremit Dryopum, & incolis patriæ expulsis, eorum agros Miliensibus dedit, filiam regis captiuam ducens compressit, ex eaque filiam suscepit Antilochum, expulsique Dryopes quidam diuertentes ad Eubœam ciuitatem, condidere Cariston.

Ex his omnibus vna gens conflata creuit sub regibus primo, quorum antiquissimus memoratur Nauplius filius Neptuni, Amymones Danai Argiuorum filiæ, qui ob interfectum Palamedem ad Troiam, Græcis reuertentibus ab excidio, succenso igne in Capharæo altissimo monte naufragii occasionem fecit.

Tradunt & aliam vltionis rationem Autores, per vniuersam videlicet Græciam vagatum

vagatum, regiasque ingressum, & absentium vxoribus se commiscuisse, & cum Diomedem & Vlyssem naufragium accepisset aufugisse, è scopulo se in mare præcipitẽ dedisse, Cuius filius Palamedes (quem ferunt Astrologiæ calculorum, mensurarum, ponderum, ordinum in acie ac vigiliarum, tesserarumque in castris, ac quatuor literarum Grçcarum Θ Ξ Ζ Φ inuentorum) in illo memorabili Grçcorum aduersus Troianos expeditione, Vlyssis insaniam cùm coarguisset, hominis in se perniciosam vltionem concitauit. Quippe Vlysses, vt domi maneret, insaniam simulauerat, & quo melius rei fidem faceret, iunctis aduersæ naturæ animalibus salem serebat. Palamedes autem vt viri astutiam detegeret, serenti Telemachum filium obiecit, quo viso ne filium lederet, Vlysses aratrum subito suspendit. ita deprehensis technis Vlysses ad procinctum adigitur, qui iam inde vltionis cupidus, adulterinam Priami nomine epistolam scripsit, proditionis consilia comprehendentem & pondus auri, præmium in loco secreto indicantem, quod ipse Vlysses terræ infoderat. Quapropter cum literis lectis aurum præterea inuentum esset, in Concilio Græcorum damnatur, & lapidibus obruitur. In cuius necis vltionem, vt diximus pater Nauplius & vxoribus principum stupra & ipsis reuertentibus ac tempestate laborantibus, ex Caphareo monte ignem ostendit, bonamque classis partem ad ignem, tanquam ad vicinum portum adnauigantem, in asperrimos scopulos pellexit, miserosq; naufragio perdidit. Et sic intelliguntur versus Ouid. in lib. Metamorph.

Metamorph. lib. XIII.

Ingenio tamen ille. At non Aiacis, Vlysses
Neue in me stolida conuitia fundere lingua.
Admiremur eum vobis quoq; digna pudore
Obiicit, an falso Palamedem crimine turpe est
Accusasse mihi, vobis damnasse decorum
Sed neq; Naupliades facinus defendere tantum,
Tamq; patens valuit, nec vos audistis in illo
Crimina, vidistis precio quæ obiecta patebant.

Metamorph. lib. XIIII.

Fulmina noctem Imbres, Iram cœliq; marisq;
Perpetimur Danai, cumulumq; Capharea cladis
Neue morer referens tristis ex ordine casus,

Et rursus.

Vt mihi fœlices sint illi sæpe vocati
Quos communis hyems, importunusq; Caphareus
Mersit aquis, vellemq; horum pars vna fuisse.
Vltima qui cœpit detractauit furore
Militiam ficto, donec solertior isto
Et sibi inutilem timidi commenta detexit
Naupliades animi, vitiataq; traxit ad arma.

Hos secuti sunt post secula Cothius rex, qui ex Athenis eo profectus apud Chalcidem regiam tenuerat. Æclus itidem ex Athenis in hanc insulam venit & ex Eretria gubernauit. Post quos Pericles classe in hanc appulit & Atheniensibus subiecit. In qua nimirum insula montes historiis memorati fuere Telethrius Caphareus, vnde naufragii occasionem Græcis dedisse Nauplium præfati sumus, & Caristus vitifer, & vnde marmor Caristium magnæ existimationis adferebatur, in quo denique monte lapis celebratur quem pectebant, texebant, & inde mantilia faciebant. *Montes & promontoria Eubœç.*

Memoratur & mons Eubœæ Cysseus nomine cuius etiam Liuius mentionem facit libro VIII. Decade III. Inde vt omnes hostium motibus posset occurrere etiam in Phocidem, & Eubœam & Peparethum mittit, qui loca alta eligerent. vnde editi ignes apparerent. Ipse in Cysseo (mons est in altitudinem ingentẽ cacuminis editi) speculam posuit, vt ignibus procul sublatis signum, vbi quid molirentur hostes, momento temporis acciperet. Promontoria potiora eadem habuit Insula versus Locros & Trachinios, Lychum à Lycho quem isthic ante mortem Herculis occiderat, & è regione Atticæ Delphinum ac Leonta. Ex aduerso autem littore contra Cyclades Promontoria describuntur Ceneum, Dium, Cleoneum, & Gerestus. Geresti sane Homerus mentionem facit libro Odysseæ. III & T. Liuius libro primo Dec. IIII. Ad Prasias (continentis Atticæ is locus est.) Isthiæorum XX, Lembi classi Rom. adiuncti sunt. ii missi ad populandos Caristiorum agros, cætera classis Gerestum nobilem Eubœæ portum. Dum à Caristo Isthiæi redirent, tenuit. Et rursus de Caristo monte libro secundo. Hæc circa *Caristus mons.*

Andrum insulam classes coniuncta Eubæam inde exiguo distante freto traiecerunt Caristiorum primum agros vastarunt, deinde vbi Caristus pręsidio à Chalcide raptim misso firma visa est. Ad hęc omnia celebratur Liuio & Egeleon Eubœę promõtorium contra Sunium Atticæ, Attalus quoq; Ægeleon nihil minus quàm tale quidquam in alterius oppugnatione vrbis, timentibus oppressit. Et iam cum opera in effectu erant circa Oreum. Ad Ceneum porro Lythum & Caristum alludunt Poetæ.

Lythus promon. & sup.

Ouid. Metamorph. lib. IX. de Hercule.

Ecce Lythum trepidum & latitantem rupe cauata
Aspicit, vsq; dolor rabiem collegerat omnem
Tu ne? Lythe dixit ferialia dona dedisti?
Tunc meæ necis autor eris, tremit ille pauetq;
Pallidus & timide, verba excusantia dicit
Dicentem genibusq; manus adhibere parantem,
Corripit Alcides, & terq; quaterq; rotatum
Mittit in Euboicas tormento fortius vndas,
Ille per aerias pendens induruit auras,
Exanguemq; metu, nec quicquam humoris habentem
In nudos versum silices prior credidit ætas
Nunc quoq; in Euboico scopulus breuis eminet alte.

Idem Metam. lib. IX. de eodem Hercule.

Excipit hunc Nessus, neq; enim moriemur inulti.
Secum ait, & calido velamina tincta cruore
Dat munus raptæ, velut irritamen amoris
Longa fuit medii mora temporis, actaq; magni
Herculis implerant terras odiumq; nouercæ
Victor ab Oechalia Cenæo sacra parabat
Vota Ioui, cum fama loquax peruenit ad auras
Deianira tuas, quæ veris addere falsa
Gaudet & è minima sua per mendacia crescit

Lucanus V.

Littoris Euboici memorando condite busto
Qua maris angustat fauces saxosa Caristhos.

Historia de Herculis morte.

Versus hi de Lycto interpretantur à Diodoro V. Biblio. de Herculis laboribus disserentis, Cumque Arcades ei opitularentur, vrbe capta Eurythi filios occidit Troxeum, Melionem & Pytium, Iolem captiuam secum ducens ex Eubea in montem profectus est, nomine Cenæum, ibique sacra facturus Lyctum domesticum quendam ad vxorem Deianiram in Trachiniam misit, vt ei vestem qua in sacris vti consueuerat, afferret. Hæc cum à Lycto de amore Ioles cognouisset, cupiens se omnibus in amore præferri, tunicam iuxta centauri consilium tinxit. Hanc à Lycto rei inscio delatam Herculis indutus, medicamenti vt paulatim inualescente, torqueri maximo dolore cœpit. Virus enim sagittæ veneno vipereo infusæ corpus conficiens, dolores ciebat immensos. Itaq; Lyctum vestis latorem primum occidit, tum demisso exercitu in Trachiniam venit, morboque magis in dies ingrauescente in Delphos Licinium ad Iolaum misit, Apollinem morbi remedia sciscitatum. Deianira calamitate Herculis stupefacta, cum causam tanti mali sciret à se profectam, laqueo excessit è vita. Responsum Apollinis iubebat ferri cum apparatu bellico Herculem in Oetam, ibique prope eum ingentem strui Pyram, de reliquis inquit Ioui curam fore. Qui cum Iolao erant, iussa Apollinis exequentes, quod futurum erat suspicabantur. Hercules desperata salute in Pyram cum ascendisset, rogabat accedentes, vt ignem subiicerent. Quod cum nullus auderet solus Philoctetes in gratiam sagittarum, quas ei Hercules reliquit. Pyram succendit, subitoque fulminibus circumdantibus Pyra exusta est, accedente Iolao vt ossa colligeret cum nullum penitus repertum esset, credentes Herculem secundum oraculi responsa ad Deos translatum, sibi vt Heroi sacra quædam fecerunt. Inde ad Trachiniam reuersi Menætius postmodum Actoris filius Herculis amicus, tauro, capro, arieteque veluti heroi immolatis instituit, vt singulis annis Herculi in Optune sacra facerent. Hæc eo prolixius adducere voluimus, quod in capite de Trachinia omissa, hîc insigne eius prouinciæ fusius explicant. Montes & promontoria sequuntur fluuii, quorum tres à Geographis ac historicis celebrantur. Budorus, Nileus & Cereus. Habent vero postremi memorabile, quod in alterius aqua pecora immissa nigrescant, & in alterius nigra pecora albescant.

Trachiniorum insigne leg. supr. f. 36

Fluuii Euboeę.

albeſcāt. Ciuitates deniq; inſulæ duæ Metropoles deſcribuntur Chalcis & Eretria, reliquę in deformitatem reciderant à Perſis deſtructæ, nimirum Amarinthus & Cerinthus, Oechalia ab Hercule ſolo æquata eſt. Chalcidem aiunt ab Athen. ante Troianum bellum conditam Gymnaſio & conuerſatione Ariſtotelis & Peripateticæ ſectæ loco inſignem, cuius ſubinde T. Liuius Dec. IIII. meminit. Quam videlicet ab Antiocho Aſiæ rege occupatam, multo vix labore Quinctius recuperauerat. Quare lib. eiuſdem Decad. quinto ſcribit. Bœoti nihil reſponderūt, cum Antiochus in Bœotiam veniſſet, tum quid faciundum eſſet, ſe liberaturos eſſe. Antiochus cum Chalcidis præſidium & Achæos & Eumenem regem miſiſſe cognouiſſet, maturandum ratus. *Et ſubdit.* Achæi quingenti ab Eumene rege modicum auxilium miſſum Duce Xenoclide Chalcidenſi, nondum obſeſſis itineribus, tranſgreſſi Euripum Chalcidem peruenerūt. Romani milites quingenti ferme & ipſi, cum iam Menippus caſtra ante Salganea ad Hermæum qua tranſitus ex Bœotia in Eubœam inſulam eſt, haberet, venerunt: Mictio erat cum iis legatis à Chalcide ad Quinctium ad idipſum præſidium petendum miſſus. Et libro eiuſdem ſexto. Non in Eubœa Chalcidem captam, & caſtellum Euripi expugnatum Romani, Sed Hetruriam Liguriamque & Galliæ Ciſalpinæ omnia bello ardere. Hæc eſt illa Chalcis, quam Græciæ pedicam Philippus Amyntæ vocare conſueuerat. Strabo libro nono. Et cum aduerſus exteriores interni certamen de dignitatis faſtigio & principatu, gerebant ſicuti Philippus Chalcidem, Corinthiumq; Græciæ pedicas vocabat, ad Macedoniæ opportunitates reſpectans, quæ poſterius & ea quæ ſunt ad Demetriadē vincula denominabantur. Hinc arbitror ſymboli monetæ ſculpturā poſſe deriuari vt ſecundo ordine huius ſecundi libri Lector contemplabere. Siquidem pedicæ ſimile quiddam prę ſe fert, qui Chalcidis habet inſcriptionem nummus, niſi forte adferri illam quis formam retorquere velit, quo equorum ora coercerentur, ſiquidem æris ac ferri minoris vrbs illa cumprimis ſat habebat, vt vel nomen ipſum Græcū teſtatur, ac Strabo prolixe meminiſſe videtur. Præterea ad hanc alludens Lucanus in V. cecinit:

Metropolis Eubœæ.

Chalcis vrbs.

Chalcidis inſigne

Chalcidos Eubœicæ vana ſpe rapta parabas.
Et iterum:
Arctatus rapido feruet qua gurgite Pontus
Euripusq; trahit curſum mutantibus vndis
Chalcidicas puppes ad magnam claſſibus aulam.

Sequitur Chalcidem Eretria colonia, vel ab Eretria Attica vel altera Triphiliaca Peloponneſi deducta, tam potens olim, vt non ſolum autore Strabone armare potuerit tria millia peditum, equitumq; ſexcentos, & LX. currus, verùm etiam inſulas clariſſimas Tenedon, Andron, ac Chyon ſubiectas habuerit, primis temporibus, Arotria ac Melancides nuncupata, Gymnaſio Philoſophorum & ipſa famigerata, maxime facta Menedemi, in cuius campo, eiuſq; ditionis duo inſignes vici erant, Amarynthus quondam vrbs à Perſis deſtructa, Oechalia deleta ab Hercule. Erant in ea inſula & Cerynthus exile oppidum & templa nobilia Dianæ Eubœæ, Dianæ Amarynthidis, Apollonis Selinuntis, Orobiæ oraculum & Poſidium verſus Sunium. Hinc arbitror factum, vt Eretrienſes Dianæ imagine in numiſmate vſi fuerunt. Scribit præterea Strabo in XIIII. Heræum, id eſt Ionium in Eubœa templum, vbi aqua dicitur manare quæ libera cognominata eſt. Ad quod facit quod Pauſan. primo Achaicæ refert, Aſterionem fluuiū filias habuiſſe Eubœam, Proſynnam & Aſcræam, eaſque Iunonis nutrices extitiſſe. Denique ob tot Neptunia templa credendum eſt, & præſertim Iſthiæos Neptuni ſymbolo vſos, piſci marino inſidentis. Cauſa vero tot Poſidiorum fuit, non ſolum Euripi reciprocatio fuit & difficilima in eo freto nauigatio, quod inſulam à Bœotia & Attica diſtinguit, verumetiam tot ſcopuli & quaſi charybdes ex ſaxis in mare procumbentibus, ex altera inſulę parte, quę, nō ſemel naufragiorum cauſa fuere, vt de naufragio Gręcorum ſileam, quod Græcis reuertentibus à Troiano excidio contigerat, ſatis conſtat nauem periiſſe

Erethria vrbs Eubœę

Templa Eubœę

Inſignia Eretria.

Inſignia Iſtiææ

illam ad Eubœam, qua os Pelopis vehebatur Pisa allatũ, cum arca Herculis, quod Damarmenus piscator multis post annis cũ reperisset oraculo reddere illud Elæis coactus est Liuius lib.I.Dec.IIII. Larissæ, cognomento Cremastis in Eubœa meminisse videtur, scribens nominatim, cum de Oreo vrbe Eubœæ oppugnata à Rom. & Attalo rege tractat, Larissamq; non illam in Thessalia nobilẽ vrbem sed alteram quam Cremasten vocant, subito aduentu præter arcem cœpit Attalus. Ferunt Euboicis peculiare ac proprium fuisse, vt literam R. durius & sæpius in nominibus proferrent. Vtebantur præterea hastis oblongis in bello. Et Plinius libro XVIII. capite IX. Triticum Eubœense laudat, econtra Abietes vituperat Idem libro XVII. cap. XXVII. Olympio vento hanc insulam obnoxiam scribit. Ad hęc colonias hęc Insulas plures quam vllum Græcię vel amplissimum regnum, & quidem in latissime diffitas prouincias misit, testantur hoc Itiæ Thessaliæ, Edessæ Macedonię, Eretria vna ad Phrasalum, altera haud procul Atho mõte Macedonię, Chalcis Ætoliæ, & Hippochalcis, Eubœa Corciræ, Eubœa Lemni, & tertia Siciliæ, cuius incolas Gelon rex expulit. Quin & Olynthum a Chalcide deductã coloniam autores sunt, quam vrbem Philippus Amyntę destruxit. Cumanos deniq; Italiæ oriundos ex Eubœa testatur Velleius Pater. Rom. historicus, Athenienses in Eubœa Chalcida Eretriã colonis occupauere, nec multo post Chalcidenses orti vt prædiximus Atticis, Hippocle & Megesthene Ducibus Cumas in Italia condiderunt, huius Classis cursum esse directum, alii columbæ antecedentis volatu ferunt, alii nocturno æris sono, qualis Cerealibus sacris fieri solet, pars horum ciuium magno post interuallo Neapolim cõdidit.

Consuetudo Eubœæ.

Coloniæ Eubœæ.

Meminit & Lucanus & confirmat numisma vetus, quod habet inscriptionem duplicem CVMMÆORVM & AMPHICTIONVM. Versus Lucani libro quinto sic habent, cum Appium deserto oraculo Delphico Sybillam consuluisse, de incerto euentu belli, quod inter Cæsarem & Pompeium gestum erat, introducit.

Talis in Euboico vates Cumana recessu
Indignata suum multis seruare furorem.
Gentibus ex tanta fatorum strage superba
Excerpsit Romana manu.

Huc pertinet quod scribit Strabo in X. Nam Eretriam vrbem circum Pallenem & montem Athon ædificauit, Chalcis autem attributas Olyntho condidit quas Philippus diruit. Italia quoq; atq; Sicilia pleraq; à Chalcidensibus posita loca tenet. Sequuntur reliquæ insulæ, & quidem quæ ex Cycladum numero insigniores sunt à nobis explicabuntur. DELOS prius Ortigia & Latonia, Asteria & à Cyntho monte Cynthia, præterea ab igne isthic primum reperto Pyrpoles. Item Lagia Mydia, Centia & Cynethus appellabatur. Ortigia quidem à Coturnicibus, qui in hac insula primum apparuisse traduntur. Latonia à Poetis dicitur, quod ab illa Diana & Apollo isthic in lucẽ editi fuerint. Quapropter & Delos Græco origine quod ostendisset hos Deos cognominatur, vel q; mersa in aqua subito apparuisset. Siquidem & Thucydides terrę motibus crebris hanc concussam scribit, & Naso VI. Metamorph. canit:

Delos insula.

Orbem interdixit qua vix Eretrica Delos
Errantem accepit, cum leuis insula nabat
Illic incumbens cum Palladis arbore palmæ
Edidit in vita geminos Latona nouerca

Et iterum in XV.

Concipiunt, tempusq; fuit quo nauit in vndis
Nec sedet Ortygiæ.

De cuius insulæ cultu hæc Strabo in X. Delos igitur vrbem habet in plano positam, & Apollinis templum atque Latonæ. Cynthus autem mons sublimis & asper incumbit vrbi, amnisque per insulam non sane magnus labitur Inopus nomine. Insula enim parua est, ipsa sane antiquitus magno in honore fuit Deorum gratia ab Heroicis inchoans temporibus. Fabulæ namque tradiderunt Latonam hoc in loco pariendi soluisse dolores, cum Apollinem simul ac Dianam in lucem edidit. Ad quam fabulam simulq; oraculum Apollinis isthic olim clarum alludentes cecinere Poetæ.

Virgil. in Aetna.

Carmen erit dexter, veniat mihi carminis autor,

Seu

Seu te Cynthos habet, seu delos gratior illa,
Seu tibi Dodona potior.

Idem III. Aeneid.

Rursus ad oraculum Ortygiæ Phœbusq; remenso
Hortatur pater ire. Statius. VIII. Theb.
Ille mihi Delo Cyrhaq; potentior omni

Ouid. VI. Metamorph.

Quoq; magis audetis gentiam Titanida Delo
Latonam præferre mihi: cui maxima quondam
Exiguam sedem paritura terra negauit.

Et subdit:

Instabilemq; locum Delos dedit, illa duorum
Facta parens.

Et libro IX.

Vimq; Dei passam Delphos Delonq; tenentis.

Hanc insulam expulsis antiquis colonis sibi Athen. subiiecisse Pausanias IIII. Messen. author est. Porro Delo canes non alebantur, & prohibitum mortuos sepelire, qui in proxima Rhenea tumulabantur. à Delo, Diana, & Luna Deila, eiusq; monte Cyntho, Cynthia, Poetis appellatur, Sic Statius I. Theb. Et rursus: *Consuetudines in Delo.*

Furta nec occultum Phœbo sociasset amorem
Intemerata thoris fœlix si Delia nunquam
Bis qui nos plana cum fronte resumeret orbes
Cynthiam.

Delo & Cycladibus proxima est Andros itidem in Athen. potestate ex qua Macedones exemere, & his Romani, qui eam Attalo regi Asiæ vna cum Ægina donarunt. Hinc scribit Liuius I. Dec. IIII. Romaniq; cum Pyręum primo ab Hermione petiissent, paucos ibi morati dies, oneratiq; æque immodicis ad honores sociorum, ac quæ in iram aduersus hostem fuerat, Athen. decretis, nauigant a Pyræo Andrū, & cum in portu quē Gaureleon vocant, constitissent, misso qui tentarent oppidanorum animos, si voluntariè tradere vrbem, quam vim experiri mallent, postquā præsidio regio arcem teneri, nec potestatis suę esse respondebant, expositis copiis omniq; apparatu vrbium expugnandarum diuersis partibus rex & legatus Romanorum ad vrbem subeunt, vbi Præsidium regium Philippi Macedonis intelligit. Per regem vero Attalum, cui post expugnationem insula cessit (vnde subdit) Attalus ne desertam haberet insulam & Macedonum fere omnibus, & quibusdam Androrum, vt maneret, persuasit. Ad hanc alludit Naso decimotertio Metamorphoseôn in Anii vatis ad Anæam: *Andros insula.*

Pene vides orbum, quod enim mihi filius absens
Auxilium, quem dicta suo de nomine tellus
Andros habet.

Ab Andro iter propinquum est in Naxon insulam Cycladarum maximam. Cui Plin. lib. IIII. cap. XII. varia tribuit cognomina. ait enim hanc minorem Siciliam, Strongilem Calliopolin & Dionysiam siue à Baccho nominatam Naxos (inquit) à Delo XVIII. cum oppido quam Strongilen, deinde Diam, mox Dionysiada à vinearum fertilitate, alii Siciliam minorem, aut Calliopolim appellarunt, patet circuitu LXX. M. Pass. dimidioque maior est quàm Paros. Hinc est quod in moneta eius insulę, vt lector, vltimo primi ordinis & primo secūdi cernes cū Bacchi barbari, tum Satyri bibētis symbolo hæc insula vsa fuit. Huc pertinet quod Diodorus in V. scribit, cum de Thesei reditu occiso Minotauro loquitur. Deinde cum Ariadne noctu clam recederet insulā appulit, aliquādo Diā, nunc vero Naxon vocatā. Eo tēpore Dionysiū ferunt pulchritudine Ariadnes captū, cum à Theseo virginē abstulisset vxorē illā ab se præter modū dilectā duxisse, post eius obitū ꝓpter singularē amorē honore inmortaliū *Naxos insula.* *insignia Naxos*

dignatus coronam ex astris Ariadnes in cœlo constituit. Athenęus lib. primo cap. xxvii. Ex authoritate Archilochi viuum Naxium nectari comparat. Hæc confirmant Poetæ.

Virgil. lib. iii. Aeneid.

Bacchatamq́ iugis Naxon viridem Dionysam.
Olearon niueamq́ Paron Sparsasq́ per æquor
Cycladas. Statius lib. vii. Theb.
Occidis Aonii puer altera cura Lyæi
Macida te fractis planxerunt Ismara thyrsis.
Te Tmolos te Nyle ferax Thesæaq́ Naxos
Et Thebana metu iuratus in Orgia Ganges.

Ouid. iii. Metam. de Baccho locutus.

Naxon ait liber, cursus aduertite vestros
Illa mihi domus est, vobis erit hospita tellus
Per mare fallaces, perq́ omnia numina iurant
Sic fore, meq́ iubent picta dare vela carinæ
Dextera naxus erat.

Et viii. Metam.

Parte Samos fuerat, Deiosq́ Parosq́ relictæ,
Dextra Lebynthes erat, fœcundaq́ melle Calydna

Quod vero facies Bacchi barbata in moneta Naxiorum exprimitur contra vsitatam Bacchi effigiē, causam reddit Diod. in v. Duplici esse videtur forma, quoniam duo Dionysii extitere, primus barba promissa antiquo more barbam nutrientium fuit, Speciosior posterior Iuuenis, & vt fertur delitiosus, Quidam duplicem formam illi tributam volunt, quoniam ebrietas & iucundos facit & hilares. Satyros etiam quorum opera insultatione & tragediis oblectabatur secum, tradunt duxisse. Et musarum quidem optimis institutis, Satyrorum verò risu ac loco Dionysius vitam omnem fœlicē dicebat. Ex quibus non solum barba Bacchi in insignibus, verùm etiam bibentis Satyri ratio redditur. Ex Paro insula proxima Naxo optimum ac candidissimum marmor in Græciam & Italiam ferebatur, vnde Archilochus Poeta ortus erat. Strabo refert Parios Thasum ædificasse, & in Propontide aliud oppidum Parium nomine construxisse. Cui quæ proximæ extiterint insulæ Cyclades, Strabo in x. enumerat. Secundum hanc Scytrum & Seriphum & Melum & Syphnum, & Cymolum, & Prepesinthum & Olearon. Post has Parum, Naxum, Syrum, Myconeum, Tenum, Andrum, Gyarum, Syphni & Scyri prope Andron etiam Liuius meminit libro i. Decade iiii. Cætera classis Gerestum nobilem Eubœæ portum, dum à Caristo Islæi redirent, tenuit. Inde omnes velis in altum datis, maris medio præter Scyrim insulam, Icum peruenere ibi paucos dies sæuiente Boræa retenti, vbi prima tranquillitas data est, Scyatum traiecere vastam vrbem, direptamque imperio Philippi. Ibidem & Cythni merito est, ab Andro Cythnum traiecerūt, ibi dies aliquot oppugnanda vrbe nequicquam absumpti Athen. lib. i. Dipn. vinum ex Scyatho laudat adducens versus ex Poeta, quorum hæc est versio.

Paros insula.

Cyclades insulæ.

Vinum viatori susurrat, ebibe
Scyathum nigrum pari par additum.

Myconos & Seriphos.

Adde quæ de Mycone insula & Seripho refert. x. in Strabo Extat & Myconesfub qua Gigantum nouissimos ab Hercule mactatos iacere fabulantur, è qua deriuatum est prouerbium; Omnia sub vnam Myconum; quandoquidem quę natura distinguuntur, sub vnum titulum descriptionemque ducuntur. Myconos etiam quidam caluos appellant. cum illud vitium ea passim exuberet in insula, Seriphus autē est in qua facta vulgabantur quæ dicuntur in fabulis. Dictum piscatorem arcam adduxisse retibus, in qua Perseus cum matre Danae positus tenebatur, cum pater Danaes Acrisius vtrumque abiecisset in mare. Ista in insula educatum esse Perseum proditur, qui cum caput Gorgonis allatum Seriphiis ostendisset, vniuersos mutasse fertur in lapides, idque in matris vltionem factitasse, quia illis adiutoribus Seriphi rex Polydectes nuptiis inuitam adegisset, adeo autem lapidosum esse Seriphum, vt qui contueantur, in inspecta obuenisse Gorgono causentur. Tenos quoque vrbem non sane magnam habet, verùm Neptuni fanum ingens extra muros spectatu dignū. Chyos insula hodie sub imperio Genuensium, (quibus ante seculum Imperator Constantinus Andronicus Paleologus, donauerat) ad Asiam versus deflectens, optimo quondam vino & marmore celebris, si Plin. credimus lib. v. cap. vltimo. Cuius sitū inter Cycladas Strabo delinians lib. x i. Cęterum in ipso Asię situ circūscribendo contiguas illi adscribemus insulas, præcipuè quæ dignæ,

Tenos insula.

Chyos insula.

dignæ, vt referantur, videbuntur, Cyprum, Rhodum, Choon & quę iacēt ordinatim in littore, Samum, Chyum, Lesbum, Tenedum. Idem ab initio libro XIV. Ionię Chyum adscribit, & inter Ionicas Asiæ ciuitates colonias ab Athen. deductas Chyum insulam enumerat, his nominatim verbis. In Ionica colonia Nauclus Codri filius nothus post eum Pægnas & Damathius Athen. Eretras, Canopus, atque hic etiam Codri filius notus Phocęam, Athen. cum Philagone, Clazemenos, Parolus, Chyum, Egertius mixtam multitudinem ducens Samum, Tymbrion, ac deinde Patrocles. Nam hæ sunt XII. Ioniæ ciuitates postea ad Ioniam Smyrna adsumpta est Ephesiorum opera.

Vnde dicta Chyus.

, Nomen insulæ Plin. libro V. capite vltimo ex authoritate Metrodori & Cleobuli à Chyone nympha accessisse refert, quum alii à niue deducat & Macrin ac Pitiusam appellatam velint. Hæc omnia VII. Achaicorum Pausanias confirmat, in Dedali historia. Constat inquit, per vniuersam Siciliam. & maximam Italię partem notum fuisse Dedali nomen. Similis autem præter Samos & Elidem ad nullos alios est peregrinatus Ion.

Porro Tragicus Poeta in historia talia quæpiam indicauit. Neptunum in Insulam Chyum desertam tum peruenisse, ibiq; cum Nympha concubuisse, & partus tempore niuem in terram è cœlo esse delapsam, & hac de causa Neptunū Chyū equū puerū nominasse, temporis item progressu Oenipionē in Chyum ex Creta nauigasse & cum eo filios Tutum & Euanthem. Idem tradit Oenepionem cum filiis Talo Euanthe, Melanthi, Athamante & Salago ex Creta in hanc primum omnium habitatum exiisse. Quibus successores Curetes ex Asia, & his ex Eubœa Abantes, quos isthuc Amphicleus ex oraculo duxerat, quos omnes posterius Hector Troianorum ditioni subiecit. Illo destructo Smyrnenses proximi obtinuere, sub quorum vero postea Chyus insula ditione extiterit incertum, hodie Genuenses obtinent, quibus à Turcarum illa tyranno conceditur.

Adde quod in V. scribit Diodorus, Aristeum aiunt post Acteonis obitum cum ad oraculum adiisset patris, Apollinē respondisse, futurum esse, vt Chyum insulam adiret, in qua ei honores impenderentur, cum in eam nauigasset, orta per vniuersam Græciam peste pro Græciis Syrii astri tempore fecisse dicunt, hisque actis Etesiis flantibus ventis morbum cessasse, miranda profecto res huic homini priuatim contigit. Nam is qui filium à canibus interemptum conspexit, & astrum cœleste quod ex nomine perniciem inferre mortalibus putant, ad salutē vertit, & cęteris extitit causa salutis. Postea nepotibus in Chyo relictis in Lybiam ad matrem Nimpham rediit, ac deinde in insulam Sardorum profectus in ea consistit. Quam autem Chyus Asiæ Ionicæ propinqua extiterit, vel ex his Liuii verbis colligitur, quæ sub finem lib. VI Dec. IIII. leguntur. Rhodiæ naues cum Pausistro præfecto classis, is adiunctus Ephesum hostem persecuti, antē ostium portus in acie instructa steterunt, posteaquam confessionem victis satis expresserunt Rhodii & Eumenes domum dimissi, Romam Chyum petentes, phænicuntem primum portum Erythreæ terræ præteruecti, noctu anchoris iactis, postero die ad insulam ipsam traiecerunt, vbi paucos dies remige maxime reficiendo morati, Phocęam transmittunt. Ad insulæ Chyi nobilitatem pertinet, quod ferat generosissima vina Aruisia à monte Aruisio aspero & importuoso, dicta, quæ hodie adiectione vnius literæ Maruisia nominantur, quorum meminit Maro hoc carmine.

Aristęus Actæonis pater in Chyo

Chyus Asiæ propinqua.

Vinum Chyum.

Vina nouum fundam, Calathis, Aruisia nectar.

Ad quæ alludens scribit in XIIII. Strabo cum cæteræ circum vicinæ vino optimo abundent, & tota ferme continens qua propinqua est vina optima ferat, vt Chyus, Lesbos & Coos antiqui & Ephesium Megalopolitanum optima sunt. Celebratur eadem insula & in Homeri morte, Veneris templo & Harpyiis monstris, quæ huc ex Asia Zetes & Calais, Boreæ & Orythiæ filii cum Argonautis profecti fugarunt, & quæ ex hac insula Æneam ab excidio Troiano Italiam petentem adflixerunt. Vnde in insignibus, vt moneta vetus ostendit, Harpyia Chyi vsi fuere. Historia de Homero sic habet, vt Philostratus adnotauit, cum ex Smyrna Homerus in qua natus fertur, forte in Chyum nauigasset, incidens in piscatores eos interogauit, ecquid cæpissent. Responderunt illi ænigmate. Quæcunque cœpimus non habemus, quæ vero non cœpimus ea habemus, pedunculos, quibus vestes purgauerant, intelligentes. Hoc ænigma cum soluere Hom. inquireret, mœrore animi cōtabuit, ac obiit in Chyo ciuitate, insulæ cognomine,

Chyorum insignia

Homeri obitus.

LXXX.nauium capace. Cæterum in Chyo insula præter cætera Veneris templum maximo precio fuerat. Hinc Titus Liuius Decade IIII. lib. secundo: Attali regis legatus naues captiuosque, quæ ad Chyum nauali prælio capta essent, & Nicephorium Venerisq; templum quæ spoliasset, vastassetque pro incorruptis restituit. Ædificationem eius templi ac initia describit Diodorus in V. cum Aristæum Actæonis patrem qui à propriis canibus est discerptus, in Chyum insulam commigrasse ostendit. Post Aristæum inquit, Daphnis atq; Ceyx adiicientur. Ceycem tradunt Veneris ac Butæ regis cuiusdam indigenæ insignis gloria filium extitisse. hic propter nobilitatem matris præclarus apud homines fuit, & imperitauit insulæ parti. Condidit quoque super locum excelsum ex suo nomine ciuitatem præclaram, in cuius arce matri dicato templo & vasis illud variis ornauit & donis, Eam Venus vrbem, tum incolentium religione, tum filii pietate allecta, plurimũ dilexit, à qua Venus Erycina dicta est. Ad vinũ Chyũ & Harpyias alludũt Poetę.

Ad vinum Chyum alla. Maro.

Vina fundam Calathis Arusia nectar.

Tibullus Elegia secunda,

Nec mihi fumosos veteres praeferte palernos
Consulis & Chyo soluere vincla cado.

Crytias Gręcus Poeta quem Atheneus citat I. Dipnos. cuius versus Latio sic donati sunt.

Meletus Chyusq; ferax, vrbsq; Oenopionis
Aurea Thyrrenos concelebrat Phiala.

Hermippus ab eodem Athæneo citatus, cuius Car. versa.

Fœlicis Chyi post iucundissima vina
Et vinum proprium Saprium quod nomine dicunt
A quo reclusis vasis & tegmine capto
Surgit odor violam redolens, suauesq; Hyacinthos
Tota volat diuinis odor post tecta reclusis
Tale meis opto conuiuis adsit amicus

Aristophanes eodem citatus & versus

Bibisse vina non suaui Pramnya
Chyum, Thasium, dictumq; Peparethum.

Lucanus III. Pharsalia.

Quas Asina cautes, & quas Chyo asperat vndas.

Ouid. Metam. III.

Forte petens Delon Chyæ telluris ad oras
Applicor & dextris adducor littora remis

Ad Harpyias Virgilius III. Æneid. Et rursus.

Seruatum ex vndis strophadum me littora primum
Accipiunt Cyclades Graio stant nomine dictæ
Insulæ, Ionio in magno quos dira celæno
Harpyiæq; colunt aliæ, Phineia postquam
Clausa domus mensasq; metu liquere priores.
Tristius haud illis monstrum, nec sæuior vlla
Pestis & ira Deum Stygiis sese extulit vndis,
Virginei volucrum vultus fœdissima ventris
Proluuies vncæq; manus & pallida semper
Ora famæ. Ouid. Fastorum VI.

Sunt auidæ volucres non quæ Phineia mensis
Guttura fraudabant, sed genus inde trahunt
Grande caput stantes oculi rostra apta rapinæ,
Canities pennis vnguibus hamus inest
Nocte volant, puerosq; petunt, nutricis egentes,
Et vitiant cunis corpora rapta suis
Carpere dicuntur lactentia viscera rostris,
Et plenum poto sanguine guttur habent.

Silius Ital. lib. XIII.

Hic diræ volucres, pastusq; cadauera vultur
Et multis Bubo & sparsis strix sanguine pennis,
Harpyiæq; fouent nidos, atq; omnibus hærent
Condensæ foliis, nutat stridoribus arbor.

Ex quibus verſibus, non ſolum Harpyiæ Icon numiſmate primi ordinis penultimo explicatur ſed etiam phialæ ſiue vaſis vinarii puta oblongi abſculpti imaguncula. Quod autem præter inſulæ nomen Chyus, vocula adiecta eſt APTIMI. Cauſam reor templum inſigne Dianæ quæ Artoniis olim cognominabatur quod ærem tunderet currendo. Huius in Chyo phani meminit Plinius libro XXXVI. quinto capite Oſtendunt & laſii Dianam manibus eorum factam, & in ipſo Chyo narrata eſt operis eorum Dianæ facies in ſublimi poſita, cuius vultum intrãtes triſtem abeuntes exhileratam putant Dianam vero ac Apollinem Artemidas cognominatos, quod aerem ſalubrem faciant teſtatur Strabo libro decimoquarto. Apollo enim ſalutifer eſt, & Artemus ex eo dicitur, quod integros faciat. Sol quoque & Luna his ſimiles ſunt, quod cauſa ſint temperiei aeris & peſtis, ac ſpontaneæ mortes his applicentur. Et libro III. Vocatur autem Artemiſium tanquam Dianium, ferrarias habens effoſſiones feraces ex propinquo. Et libro quinto. Eſt & Dianæ lucus id eſt Artemiſium, ſic enim vocant ex ſiniſtra viæ regione. Itaque vt ſermonem de Chyo inſula tandem concludamus, Plinius libro trigeſimoſexto præter vinum, quod rubrum præcipue in ea generoſiſſimum prouenit, hanc commendat laudatiſſimo marmore, & Athæneus libro ſeptimo Dipno. ludo pilæ hanc celebrat. Cicero ſecundo de Oratore, Symonidem Chyum iſtic genitum, & Prodicam omnium artium peritum cum Hippia Elæo confert. LESBOS inſula magis arctum verſus in Aſiã iacet, generoſiſſimo & ipſa vino inſignita, quapropter & Bacchi imagine in moneta vſa reperitur. eſt autem Æolicarum inſularum metropolis, mille ſtadiorum circuitu, clara præſertim vulgata capitis Orphæi fabula, quod extinctum huc vndis aduectum ac locutum tradunt. Ob hanc forte cauſam, quod poſt Orpheum in ea inſula celeberrima ingenia eloquio claruerint, quorum de numero Arion, Phytacus, Sapho, Alceus, Terpander, Theophraſtus Ariſtotelis diſcipulus & ſucceſſor, quem præceptor moriturus vini Lesbii commendatione cæteris prætulit ob oris ſuauitatem ac eloquentiam. Ciuitates hæc quondam inſula plures habuit, Lesbon inſulæ cognominem, Mitylenem, vbi generoſiſſimum vinum proueniebat, Ereſſam vnde Theophraſtus fuit, Metymnam vini feraciſſimam, Pyrrham, Antiſſam & Sigrium Promontorium, hodie Metellinum vocant, quod Calo-Iohannes Imperator Conſtantinopolitanus quod eius auxilio claſſis imperio Grçco reſtitutus fuiſſet, Franciſco Catalufio Genuenſi donauerat, cui Turca ſuperiori ſeculo ademit, & ad quam alludentes cecinere Poetæ.

Harpyia Chyorum.

Artemidis vocis explicatio.

Lesbos.

Ouidius II. Metam.

An quia per totam res eſt notiſſima Lesbon.
Non audita tibi eſt patrium temeraſſe cubile
Nyctimenen? auis illa quidem ſed conſcia culpæ
Conſpectum, lucemque fugit, tenebriſq; pudorem
Celat & cunctis expellitur æthere toto.

Idem in epiſtola Sapho

Lebides infamem quæ me feciſtis amare,
Deſinite ad Cytharas turba venire meas.

Et in Epiſtola Briſeidis

Quodq; ſuperuacuum eſt forma præſtante puellæ
Lesbides euerſa corpora capta domo

Lucanus lib. VII. cum vxorem Pompei in Lesbo relictam oſtendit.

Ante dedi fugiens ſæui cum Cæſaris iram
Scirem materiam ſeruata coniuge Lesbon
Heu nimium fœlix æterno nomine Lesbos
Siue doces populos, Regeſq; admittere magnum
Seu præſtas mihi ſola fidem.

Et iterum:

Sicca & Theſſalia confundit lumina Lesbos
Tunc Mitylenæum pleno iam littore vulgus.

Horatius:

Lesbon, refugii tendere barbiton.

Cæterum vt caput hoc, de inſulis Ægæi maris concludamus, regreſſi ad Atticæ oram meridionalem, haud procul Athenis inſulas perluſtrabimus, prope Sunium, Patrocli, Helenam & Salaminem. In Patrocli inſula Phrenitis Menelai gubernator obiit, quam poſterius Antigonus Demetrii filius deſtruxit. Helenæ inſulæ ab Helena Paridis cognominatæ, quod hic poſt excidium illa Troianum adducta exceenderit, meminit Strabo in X. In confinibus enim Atticæ & Bœotiæ ſita eſt, ante hoc littus autem ad

Inſulę maris Attici.

Thurium & Sunium iacet Helena insula aspera quidem & solitaria, prolixa stad. LX. longitudine. Eius mentionem à Poeta factam aiunt, cum Helenam Paris alloquitur.

Insula Salamis. SALAMIS contra Eleusinem sita ad fines Megaricos pertingit, à filio Asopi denominata, testante Diodoro in v. cum Asopi familiam explicat. Salamis quoque Neptuno rapta est, aduectaq; in insulam ab ea Salaminam appellatam. Ex eo Neptunoque genitus Cenchræus imperauit huic insulæ, Clarusque inter omnes serpentem miræ magnitudinis, qui incolas vexabat, occidit. Eius insulæ gubernacula primis temporibus penes Telamonem fuere Æaci regis Æginetarum filium. Quocirca Pausa. scribit. Æiacis ossa ibi reperta insignis magnitudinis, fori itidẽ illius ac templi rudera superesse, & flôrem Hyacynthum in quem Aiax dicitur conuersus, ibi plurimum prouenire. Saxum quoque ibi adhuc ostendi, cui insedisse Telamonem ferunt, cum naues conspiceret, filiorum nauigantium Aulidem, ad coniurationem Græcorum aduersus Troianos. Huc facit q̃ Diodorus in v. refert, Telamon ex Ægina abiẽs adiit Salaminã, vbi sumpta vxore Glauca Cychyrei Salaminorum regis filia imperauit insulę, Glaucaque defuncta Eurybiam Alchati Athen: despondit, ex qua ortus Eantus, postmodum Troiano interfuit bello. Vnde apparet, qua occasione Salaminem Athen: in suam redegerint potestatem. Pausanias autem scribit Phyleum filium Eurisaci Aiacis nepotem, Athen. à quibus ciuitate donatus fuerat, insulam tradidisse, & idcirco Aiacis ac Eurisacis honores apud Athenienses perdurare. Porro veteres colonos Athenienses posterius insula pepulerunt obiecto eo crimine quod in bello contra Cassandrum de industria fuissent segniores, ciuitatemque Macedonibus voluntate magis quam vi coacti dedissent. Patet igitur tres populos hanc insulã coluisse Æginetas, Macedones, ac Athenienses. Quam Strabo stadiis LXX. longam asserit & vetustam eodem nomine positam ciuitatem versus Æginam. Quare & Homerus in cathalogo, eius mentionem facit, versus latinitate donatus sic habet.

Bis senas Salamina rates agit inclytus Aiax.

Colonia Salamina. Sunt qui coloniam deduxisse Theucrum Telamonis filium in Cyprum tradant cum à patre expulsus esset. Quamobrem & in Cypro Geographi Salminam describunt. Nobilitata præterea Salamis insula ac toti vrbi cognita fuit, ex illa memorabili victoria maritima quam Themistocles de Persis ac rege Xerxe reportauit, qua Gręciam à summo periculo liberauit, & quam Dianæ templum condidit, & in eo trophæum erexit. Fuit celebre in hac insula & Cychrei fanum: qui primus insulæ rex fuerat puta Salamis filius ex Neptuno qui serpente vastatore incolas liberauerat. Pausanias quo tempore Athen. cum Medis nauale prælium commiserant, Draconem in nauibus suis apparuisse scribit. Ad hanc Insulam deniq; alludunt Poetæ.

Virgil. lib. VIII.

Nam memini Hesiones visentem regna sororis
Laometontiadem Priamum Salmina petentem.

Ouid lib. XIIII. Metam

Seruat adhuc Salamis Veneris quoq; nomine templum
Prospicientis habet.

Cæa insula. Celebratur inter Cycladas & Ceôs siue Cæa insula infra Sunium Atticæ promontoriũ sita à ciuitate Carthęia dicta, de qua Strabo in Geographicis scribit. Ceos autem quaternas continens vrbes, inde Tetrapolis vocitata. Duæ vero restant Carthæia scilicet & quam Iulidem appellant, ad quas reliquarum habitatores concurrerunt. Carthæiam quidem à Poæssa, Iulidem verò à Corissa, ex Iulide Symonides condendorũ author carminum duxit originem, nec non illius ex fratre nepos Bacchilides & postea Erasistratus Medicus insignis, & ex Peripateticorum secta Philosophorum Aristo Binnis Boristhen. æmulus. Ad Carthæiam alludit Naso VI. Metamorphoseôn.

Transit & antiquæ Carthaiæ mœnia Cea
Qua pater Alcidemas placide de corpore natæ
Miraturus erat nasci potuisse columbam.

Idem author Insula prædicta ad Corissiam distantem Helxium amnem celebrat & in vrbe Smynthæi Apoll. fanum, ad Poessam deniq; Nedusiæ Mineruæ templum commemorat à Nestore secundum eius à Troia reditum ædificatum.

Supra Cæon & modo descriptas Atticæ proximas, cum uersus Asiæ littus tum ad Lesbon insulæ celebrantur Chos & Icaria, Leria, & Diui Iohannis exilio clara ac Epheso Ionicæ vrbi propinqua Patmos. De quibus Strabo in x. Icaria verò Samo, Icaria quidem deserta manet, at egregia continet pascua quæ vsurpantur à Samiis huius generis

generis cum sit, tamen celeberrima est, & ab ea Icarium pelagus adiacens vocabulum adipiscitur, in quo & ipsa continetur & Samos & Cos, & modo dictæ Corassiæ, & Patmos & Letus. Athænæus 1. Dipnos. Icariam optimo vino quod Pramnion olim dicebatur, celebrat sic scribens. Samus in Icaria insula esse Petram Pramnium vocatam dicit, apud quam magnus est mons à quo vinum pramnium quod Pharmaticen aliqui nominant, exportatur. Icaria primum Ichthyoessa dicebatur ob pisciũ multitudinem, qui nascebantur vt Echinades à viperis & Sepiades separium in iis copia, sic & Lagusæ à suis leporibus, vinea autem quæ vinum Icarium producit. nuncupatur vt voluit Epargides, sacra ab aduenis, ab Oenoensibus Dionysias. Est autem Oenoa ciuitas in ipsa insula. Et Didymus vinum Pramnium à Pramnia vinea ita dicta nominari contendit. Est autem verisimile hanc insulam fuisse nominatam ab Icario filio Dędali quod isthic male regens alas facticias cum patrem sequeretur volando, in mare deciderat. Icaria insula.

Cos vero insula Icariæ opposita, à Plinio libro XIIII. capite VIII. CCCCL. stadiorum ambitu delineatur, generoso & ipsa vino ac Æsculapii fano celebris & multis magnis viris qui ex ea oriundi fuerant Hipocrate Medico, Phileta Poeta, Apelle pictore egregio & Nicia Coorum tyranno. De Æsculapio Coorum Tacitus in IIII. meminit. Nec dispar apud Coos antiquitas, & accedebat meritum ex loco. Nam ciues Romanos templo AEsculapii induxerant, cùm iussu regis Mithridatis apud cunctas Asiæ insulas & vrbes trucidarentur. Et libro duodecimo in historia Claudii Cæsaris, Retulit deinde de immunitate Chois restituenda, multaque super antiquitate eorum memorauit, Argiuos vel cum Latonæ parente, vetustissimæ insulæ cultores, mox aduentu AEsculapii artem medendi illatam, maximeque inter posteros eius celebrem fuisse. Plinius libro XXXV. capite X. Venerem Coorum celebrat ab Apelle summo artificio depictam. Denique Strabo mirabilem in hac insula consuetudinem fuisse refert ex antiquo Menandri carmine, lege siquidem cautum fuisse, vt qui annos LX. excessissent, veneno vitam finire cogerentur, quo reliquis cibus superesset. Idem Coon insulam à Nysio altera, Neptuni tridente rescissam, cùm Polibotem Isthic gigantem occidisset, præterea Nysiron alterum gigantem proiectum in mare induruisse & insulam factum refert. Superest adhuc noua insula, tamen extra Cycladas è regione Troiæ sita ad ostium Scamandri haud procul Sigæo promontorio quo Græci concesserant discessum simulantes, cum equum fatalem construxissent, canente Poeta. Cos insula.

Est in conspectu Tenedos notißima famà.
Insula, diues opum, Priami dum regna manebant:
Nunc tantùm sinus, & statio mala fida Carinis
Huc se profecti deserto in littore condunt.
Nos abiisse rati & vento petiisse Mycenas

Tenedos insula.

Ouidius 1. Metam.

Et Claros & Thenedos Patareaq; regio seruit.

De hac insula & proxima Calydna Strabo libro XIII. hæc adnotauit. Post Sigæum promontorium est Achillæum & Achæium, vlterior Tenediorum regio, & ipsa Tenedos distans à continenti ad stadia XL. Ea ambitum habet ad stadia LXXX. & vrbem Æolicam, & portus duos, & Apoll. Smynthæi delubrum vt Homerus libro primo Iliadis testatur. Circumstant eam duæ paruæ insulæ, quas Calydnas vocant, sitas in nauigatione Lectum versus. Tenedon alii Calydnam dixerunt, alii Leucophrym, circa eum sunt aliæ quędam insulę. In hac de Tenna conficta fabula narratur, à quo insula nominata est, & de Cygno qui genere Theatũ fuit, & Tena pater & colonarum rex. Porro fabulam illam siue historiam de Tenna narrat Paus. x. Phocaicę. Antiqua fama est Cygnum Neptuni filium colonis regnasse. Incolebantur autem colonę in Troiadæ sitæ, contra insulam Leucophrym filiã Cygnus habuit Æmithæam & filium item Tennam ex Proclya Clytiæa filia Caletoris sorore, quem ab Aiace Homerus in Iliade scripsit, eo quod ignem naui Protesilai subiecisset Proclya itaque defuncta, aliam in matrimonium accepit Philonomen Craucasi filiam, quæ correpta amore Tennæ priuigni incesti concubitus vt tulit repulsam, apud virum comminiscitur, stuprum illum iniuitę inferre voluisse. Huius imposturæ fidem cum habuisset Cygnus in arcem Tennam vnà cum sorore inclusam mittit in mare, salui tamen ambo perueniunt ad insulam Leucophrym, quæ nomen hodie à Tenna est sortita. Interea Cygnus rei veritate cognita ad filium nauigauit, vt inscitiã fateretur, & culpam deprecaretur; Proinde cum ad insulam iam applicuisset, funesque nauticos siue ad saxum siue ad arborem relegasset Tennas pro iracundia eas securi abrupit. Hinc de obstinate negantibus quidpiam vulgo dici ce-

ptum eſt tanquam ille ſit qui hæc Tenedia ſecuri incidetet. Tennam ab Achille interfectum tradunt Græci, cum familiæ patrocinaretur. Hæc ex Pauſania.

Talem ſane ſecurim nummus quiſpiam vetuſtiſſimus Cæſareæ Maieſtatis exhibet cuius Iconem vltimo ſecundi ordinis dedimus cum inſcriptione Τενεδ, qui in auerſa parte duas facies repręſentat, Senis videlicet & Iuuenis, puta Cygni patris, ac Tennæ. Eraſmus Roterod in prouerbiis aliam ratione͂ reddit prouerbii ac Securis illius Tenedicæ, Regem videlicet inſulæ prædictæ olim bipennem geſtaſſe in iudicio, cauſaque iudicata protinus eum qui feciſſet iniuriam, ſecuri percuſſiſſe. Item Tenedium quendam principem legem tuliſſe in adulteros, vt vtriuſque corpus ſecuri cõcideretur, eiusque exemplum in filium cecidiſſe, & idcirco in numiſmate iuſſiſſe inſculpi, altera ex parte ſecurim, altera duos vultus ex eadem ceruice prominentes, qui in præſenti nummo affabrè ſculpti cernũtur. Sed placet caput de inſulis Cycladibus finire, quas vno ceu faſce Naſo VII. Metam. comprehendit his verſibus.

Hinc Anaphen ſibi iungit, & Aſtyphaleia regna,
Promiſſis Anaphen regna Aſtyphaleia bello
Hinc humilem Miconem Cretoſaq; rura Cymoli
Florentemq; Cythnon, Syron, Planumq; Seriphon.
Marmoreãq; Paron quamq; impia prodidit Arne
Sythonis accepto quod auara popoſcerat auro
Mutata eſt in nauem quæ nunc quoq; diligit aurum
Nigra pedes nigris velata monedula pennis
At non Oliaros Didymeq; & Tenos & Andros
Et Gyaros, nitidæq; ferax Peparethos oliuæ.

DE SICYONIORVM REGNO ÆGIALIO, ACHAIA NOVA ET CORINTHO.

Variæ Achaeorum ſedes.

ON ſum neſcius aliam fuiſſe his ipſis prouinciis adminiſtrationem primis temporibus, aliam denique cum tot factæ eſſent populorum migrationes & cum multos reges filios relinquerent, in plures quoque regiones vnum & idem propagarentur nomen. Proinde Achaiam aliam quidem in Hellade & Theſſalia vſque ad Iſtmum reperias, cui Ptolomæus & Mela Bœotios, Phocenſes, ac ipſos etiam Athen. ſubiiciunt. Aliam rurſus in Ægialo ex Sicyniorum antiquiſſimo regno hoc eſt Septentrionali Peloponneſi littore à Rhyo Promontorio vſq; ad Corinthum delineari animaduertes apud Titum Liuium Decade quarta, cum bellum Ætolicum deſcribit, vbi videlicet famigeratiſſimum illud conſilium Achæorum fuerat, in quo plerique Græcorum populi tranſcripti erant: Cuique Spartani adeo ipſi parebant, id quod vel in Corintho, vel Sicyone vel Ænario conueniebat. In qua denique terra poſtremo à Romanis Proconſulatus Achaiæ excitatus fuerat, Procos: è prætorio apud Ægiũ conſtituto. Celebrat & Achiuos in Laconico agro Strabo in VIII. Achæi genere quidem Phthyotæ fuerunt, domicilia verò in Lacedęmonia habuerunt. Quare non rectè meo quidem iudicio faciunt, quia Achaiam Argiuorum terra, Arcadia, Elide, ac vtroque ad Iſthmum mari ſiue ſinu Corinthiaco & altero Schœnuntis includũt. Quam terræ portionem, qui Achaiam nominant vtpote Proconſularem, & antequam Corintho expugnata in Romanorum veniſſet poteſtatem, celebri Achiuorum nomine, ac conuentu celebratam vt non abſurde faciunt, ita qui Achiuorum nomine priuant, Theſſaliam Bœoticam Atticam & Phocida, toto cœlo aberrare videntur. Latè namque & quidem extra Peloponneſum paruiſſe Achiuorum nomen ac ditionem, vel Titus Liuius oſtendit in Decade IV. qui libro ſecundo ita nominatim ſcribit. Simul quin redderent Achæis Orchomenon & Hæream & Triphyliam, Elæis Alipheram contendentibus. Conſtat vero Orchomenon Phocidis tractu, & Triphyliã inter Meſſeniam ac Elidem extitiſſe Et rurſus libro tertio eiuſdem; Titus Quinctius Imperatore Philippo rege, Macedonibusque deuictis, liberos immunes ſuis legibus eſſe iubet Corinthios, Phocenſes, Locrenſeſq; omnes & inſulam Eubœam, & Magnetas, Theſſalos, Perrhæbios, Achæos, Phthyotas. Et rurſus: Theſſalorum genti præter libertatem conceſſam Achæi Phthyotæ dati, Corinthus & Triphylia & Heræa (in Peloponneſo & ipſa vrbs eſt) reddita Achæis.

Achiuorum nomen omnibus Græcis commune.

Hinc

Hinc factum arbitror, quod Poeta vocem Achiui, omnibus passim Græciæ incolis tribuant, veluti etiam Archiui ac Danai.

Homerus ex versione Hessi. lib. I. Iliad.

Dic mihi magnanimi Pelida mea musa furorem,
Qui multas miseris clades inuexit Achiuis.

Idem Iliad. III.

Virgil. libro II. Æneid. cum Lycaonem vatem Troianum loquentem introducit.

Et procul o miseri quæ tanta vesania ciues
Creditis auectos hostes? aut vlla putatis
Dona carere dolis Danaum, sic notus Vlysses
Aut hoc inclusi signo occultantur Achiui.

Ouid. libro XIII. Metamorph.

Ante retro Simoisq; fluet sine frondibus Ida
Stabit & auxilium promittit Achaia Troiæ.

Et in tertio.

Cognita res vati meritam per Achaidas vrbes
Attulerat famam:

Statius libro I. Theb.

Congeminati signum terris vnde omnis Achai
Ora maris late Pelopeiaq; regna resultant.

Cęterum qui res gestas in literas retulerunt, ac Geographi plerique Achaiam primam in Peloponneso prouinciam distinguūt, non tam late patentem, vt Pausanias libro VII. Et deinceps quæ in medio Elidis & Sicyoniæ ad mare vsque porrigitur, Achaia nostra tempestate ab incolis nominatur. Plinius libro quarto capite quinto, Achaia prouincia ab Isthmo incipit, Antea AEgialos vocabatur propter vicos in littore per ordinem dispositos.

Primæ ibi quas diximus Lecheus Corinthiorum portus, mox oluros Pelleneorum castellum, oppida Helice, Bura, in quæ refugere haustis prioribus, Sicyon, Ægina, Ægion, Erineos, Intus Cleone, Hisiæ, Panhormus portus, demonstratumque iam Rhyum, à quo Promontorio, quinque millia passuum absunt Patræ, quas supra memorauimus. Locus Pheræ in Achaia nouem montium Scioessa, notissimus fons Cymothoe, vltra Patras oppidum Olenum, colonia Cymæ, loca Buprassium, Hirmine, Promontorium Araxum, Cylenesinus, Promontorium Chelonates. Inde Cyllenem duo millia passuum castellum Phlyus, quæ regio ab Homero AErethyrea dicta postea Asophis, Inde Eleorum ager qui antea Epea vocabatur. Ex quibus verbis facile apparet Achaiā in Peloponneso fuisse, & minime Hellade neque in illa tota, sed littore dumtaxat Helladi opposito & vbi Isthmo Peloponnesum Helladi cohæret ad duos sinus Corinthiacum, & Schœnuntis, ob quod & Ægialus antiquitus vocabatur. *Bura.*

Hæc cum ita sint, re paulo altius repetita, docebimus ex diuersis populorum migrationibus, primam longe omnium & antiquissimam Achaiam in finibus Thessaliæ extitisse, vsque ad Phocidem & Atticam ab Achæo nominatam Xuthi filio nepote Hellenis, & Deucalionis pronepote, à quibus in Atticam migrauere Xutho duce, eiusque filio Ione Achæi fratre, vbi dū Achæus Xuthum patrē interfecisset, cum aliquot suis popularibus in Laconicum agrum abiit, atque ibi nouam Achaiam constituit. Vnde rursus filii Achæi, Archander & Architeles Danai generi facti, Argos non minimam suorum manum traduxerunt. Vnde & Homerus libro VIII. Iliados Argos Achęum cognominare videtur, & in Cathalogo nominatim canit Cecropias manus, tum qui Iunonis Archiuæ tecta colunt Argos. *Achæorum transmigrationes.*

Postremo cum Heraclydas in Peloponnesum Dorienses reduxissent, Tisamenus Orestis filius rerum in Achaia illa Laconica, & Argiua potitus, cum à Doriensibus vrgeretur ad Iones in AEgialo habitantes, suos traduxit, vt populares & ab Ione Achæi fratre descēdentes, qui cum cohabitationem negassent, bello peritos Achæi duce Tisameno ex Peloponneso in Atticam profligarunt, & ipsi pro Ionibus Aegialum habitandum accipere, XII. conditis vrbibus, quæ supra ex Plinio sunt commemoratæ.

Sic itaque liquet eandem prouinciam ob tot colonorum mutationem (quæ scilicet prima Helladi opponitur, eidemque Isthmo coheret) quatuor ordine nominibus fuisse appellatam, primo quidem Sicyoniam. Quod vt antiquisimum in Græcia re-

Nomina varia Achaiæ.

gnum etiam Sanctus Augustinus de ciuitate Dei commemorat, & cuius Homerus in catalogo mentionem facit. Secundo Ægialon siue a littoralibus vrbibus, siue ab Ægialo rege Sicyoniæ vt Pausanias existimat. Tertio Ioniam ab Ione Xuthi filio, & Achæi fratre qui Selinuntis regis Aegiali filiam vnicam Helicen vxorem duxerat & socero successerat, ditione ex Attica, vbi Xutho patri successerat, hucusque propagata, & quarto Achaia ab Achiuis quos Tisamenus Orestis filius ex Laconica & Argolide a Doriensib. pulsus eò traduxerat Ionibus expulsis, vt de vetustioribus nominib. Asopia Phlyunte, & cuius Homerus libro secundo mentionem facit, Aerethyræa sileam, omittam deniq; omnium recentissimum Corinthi regnum in ipsa Achaia excitatum.

Hinc est quod Plinius scribit Græciam subinde nomen mutasse, & Thucidides ante Hellenem Deucalionis & Pyrrhæ filium non vno nomine Græcos vocatos refert, sed singulos populos singula sibi nomina imposuisse. Quæ ita esse vt proponimus classicorum authorum testimoniis ordine confirmauimus. Quorum Strabo in VIII. Fama est (inquit) Deucalionis filium Hellenem fuisse. Hunc autem circa Phyam Penei & Asopi mediam, regnum tenuisse, & maximo natu filio imperium tradidisse, reliquosque foras dimisisse, vt sedem sibi quisque conquireret.

Doriensium origo.

E quibus Dorus Dorienses Parnoso affines habitatores constituit, sibique superstites a se vocatos reliquit. Xuthus autem assumpta in matrimonium Erechthæi filia, colonos ad quadripolim Atticæ terræ induxit Oeneam, Marathonam, Probalinthum, & Tricorythum. Ex huius filiis vnus Achæus nomine, cædem inuitus patrans, in oram Lacedæmoniorum profugus se recepit, & eius locis accolas Achæos vocari constituit. Ion vero superatis Eumolpi commilitonibus Thracibus tantum famæ laudisque consecutus est, vt Athenienses illi Reipublicæ gubernacula committerent.

Ionum in Attica origo.

Qui primum omnium multitudinem quaternas diuisit in tribus, deinde in quatuor degendæ vitæ vias. Quosdam enim agricultores designauit, alios opifices, aliquos sacrorum faciendorum curæ præfecit, nonnullos ciuitatis custodes. Talibus quidem ab eo ordinatis amplius regionem sui nominis vocabulo appellatam reliquit.

Iones in Pelopon.

Qua indies magis mortalibus referta Athenienses intra Peloponnesum ex Ionibus coloniam miserunt, & plagam quam occupauerant pro AEgiolea Ioniam nominarunt, eodemque modo pro AEgialensibus Iones appellati in ciuitates XII. dispertiti. At enim post Heraclydarum reuersionem ab Achæis expulsi denuo Athenas repetiere.

Iones in Asiam.

Illinc vero cum Codri prognatis in Asiam Ionicam transmisere coloniam. Non diuersum scribit in VII. Pausanias. Achaia vero nostra tempestate ab incolis denominatur, olim & ipsa AEgialos ac qui terram incolunt AEgialenses vocabantur ab AEgialo, vt Sicyonii perhibent, Rege Sicyoniæ quæ ita nunc appellatur. Sunt qui à regionis situ nomen deductum existiment.

Ægialenses in Sicyone. Xuthus ex Thessalia in Athenas.

Xuthus in Ægialum. Achæus ex Thessalia.

Magnam enim eius partem AEgialum, id est littus esse. Aliquanto autem post mortuo Hellene, Xuthum reliqui Hellenis liberi Thessalia expulerunt, crimine hoc intentato quasi pecuniæ nonnihil paternis bonis subtractum in suam potestatem conuertisset.

Iones ex Sicyonia.

Hic Athenas cum profugisset, accepta in matrimonium Erechthæi filia, Achæum & Ionem filios ex ea suscepit, mortuo deinde Erechthæo, de regni successione arbiter a filiis eius Xuthus est electus, Cumque Cecropi natu maximo regni successionem adiudicasset, reliqui Erechthæi filii e regione eum eiecerunt. Profectus itaq; in AEgialum cum aliquandiu ibi habitasset, diem obiit extremum. Ex liberis autem Achæus collectis ex AEgialo & Athenis Thessaliam inuasit, & regnum paternum recuperauit. Contra AEgialenses porro & Selinuntem eorum Regem, cum exercitum conscriberet Ion, missis legatis Selinus vnicæ quam habebat filiæ Helicę nuptias ei offerebat, regnique hæredem ipsum Ionem designauit. Hæc quia Ioni non displicebant, Imperium AEgialensium suscepit post Selinuntis mortem. Helicem item oppidum ab vxoris nomine in AEgialo condidit, & Ionas à suo nomine incolas appellauit. Id non mutati nominis, sed additio fuit, AEgialenses enim Iones appellabantur, magis tamen antiquum in regione nomen permansit. Homero itaque in catalogo eorum qui cum Agamemnone sunt profecti, satis fuit veterem terrę appellationem indicare.

Perq; omnem Ægialon, & circa Helicen spatiosam.

Sub

Sub Iouis imperio cum bellũ aduersus Athenienses gererent Eleusinii, Atheniorum Ionem belli ducem accerserunt: obiitque is in Attica, eiusque monumentum in Potamiorum muncipio extat. Posteri vero Ionis Ionum imperium obtinuerunt, donec ipsi cum populo ab Achæis sunt expulsi. Sed euenit tum, vt Lacædemone, Argisque, ipsi etiam Achæi a Doriensibus expellerentur. *Et subdit:* quibus auspiciis Achæi in Argolidem venerint, & inde in Ægialum (vbi postea Achaia constituta fuit Proconsularis apud Romanos prouincia.) Archander Achæi filius & Architeles ex Phthyotide Argos sunt profecti, & Danai ibi generi facti, Automaten quidem Architeles duxit, Sceam verò Archander. Cæterum Argis eos permansisse non minimum hoc est argumentum, Metanasten enim, id est exulem filium suum Archander appellauit. Cum itaque multum & Argis & Lacedæmone Achæi liberi possent, factum est vt eius loci homines Achæi appellarentur.

Iones in Attica.
Iones ex Sicyonia pulsi.
Achæi ex Laconica pulsi

Et iterum qua occasione Argoliden ac Laconicam reliquerint. Tunc itaque Lacedæmone & Argis eiecti a Doriensibus, misso caduceatore ab Ionibus petierunt, vt communicato incolendi iure ipsos cum Rege Tisameno Orestis filio absque bello in terram reciperent. Ionum autem Regem timor inuasit, ne si consociarentur cum suis Achæi, Thisamenum ob fortitudinem & generis gloriam communibus suffragiis Regem crearent. Sic itaque Iones repudiata Achæorum petitione, cum arma cœpissent, Tisamenus quidem cecidit in prælio, Achæi vero victos Ionas & Helicem compulsos obsidione cinxerunt, & impetratis postea conditionibus discedere permiserunt. Tisameni ita cadauere Helicæ ab Achæis sepulto, Hæc Pausf.

Achæi in Argolidem.

Quæ luculenter ostendunt, quando & quibus cum initiis tum auspiciis, Achæi post multas transmigrationes ex Attica in Thessaliã, ex Thessalia rursus in Laconicam, & inde quoq; in Argolidẽ proximã, & ex vtrisq; in Sicyoniã siue AEgialum transmigrarint, vbi illa postrema constituta est Achaia quã hocce capite describimus. Itaq; vt a primo terrę nomine auspicemur, nempe SICYONIA. Hanc non solum, vt ex B. Augustino de ciuitate Dei constat, vetustissimũ omnium Græciæ extitisse regnum multis seculis ante Troianum bellum, verum ex ipso etiam Homero liquet, qui in cathalogo lib. II. Iliados eius nominis expresse meminit, vt habet versio Eobani,

Achæi in Sicyoniam siue Ægialum.
Achaia postrema Sicyonia vetustissimum regnum

Quiq; Ærethyream cinctam florentibus armis,
Qui Sicyona colunt vrbem, quis maximus olim
Rex *fuit Adrastus, qui in monte sitam Gonoesam;*
Quiq; Hyperesia Pellenem Hegion inde,
Omnia quæ curui sita sunt in littoris ora,
Quiq; habitant Helicem arcem regionibus amplam;
Nauibus hos centum ducebat Rex Agamemnon
Atrides, quem tot populiq; ducesq; secuti
Regem præfecere heroibus omnibus vnum.

Itaque cum vetustissimum hoc regnum & regni nomen extiterit, qui factum sit, vt amisso Sicyoniæ nomine Ægialos sit postea illa nominata terra, inquirendum nobis est. Id verò à rege quopiam AEgialo contigit, qui rerum in Sicyoniæ regno potiebatur quemadmodũ similiter apud nos Germanos accidit, qui à Tuiscone rege Teutones siue Tuiscones; deinde verò, à succedẽtibus Regibus Turingię, Sicãbri, Frãconiæq; peculiares appellationes sortiti sumus, manet nihilominus tamen primarium nomen. Sic mansit & Sicyoniæ, sed ciuitati dumtaxat metropoli, agro, ad oram maris & ad vtrumque sinum Schœnuntis & Corinthiacum exporrecto aliam dominationem accipiente, primum quidem ab Ægialo Rege Ægialos, inde vero ab occupatoribus populis Ionibus atque Achæis, Ioniæ & Achaiæ. Pausanias tamen in secundo à Sicyonibus Antiopæ liberis & fratribus Amphionis & Zethi, puta Regis Thebarum filiis deriuare nomenclaturam videtur.

Sed placet Sicyoniorum Reges ordine recensere, Ægialus primus ad Isthmum venit, & Ægialon Peloponnesi regionem denominauit relicto filio Europo, qui Telchinem suscepit, Et is Apim, qui, antequam Pelops in Olympiam venisset, totam regionem intra Isthmum à se Apiam denominauit. Cuius filius Telxion Ægirum tulit, vnde Ægira eorum finium ciuitas nomen est sortita. Ægirus Thurchimachum genuit, qui Leucippum, Leucippus Chalchiniam vnicam filiam reliquit, quæ ex Neptuno Peratum genuit. Is Plemmæum cuius liberis omnibus extinctis illico post partum, Ceres anili habitu amissa Proserpina vagabunda Orthopolim filium conseruauit

Reges Sicyoniæ.

Orthopolis filiam Chrisciten tulit, quæ ex Apolline genuit Coronum. Is Coracem suscepit, quem Epopeus ex Thessalia veniens Antiopes Nictæi filiæ coniūx regno priuauit. Epopeius de Thessalis victor, ex Antiope Nictei vel Atopi filia Laomedontem reliquit, & bello Thebano ex vulnere obiit. Laomedon siue filius Epopei siue frater extiterit, Antiopen reliquit, quæ ex Zetho Amphionem genuit. Suscepit & alteram ex Phœnone Clytiæ Atheniensis filia. Vnde vnicam natam habuit, quæ Sicyoni cuidam nupta fuit, filio Meiani Antaisi nati & Gonoessæ. Is Sicyon non solum nomen prouinciç mutauit vt pro Ægialo Sicyonia diceretur, verumetiam filiam reliquit Chtonophylam, quæ ex Mercurio Polyoum, & ex altera Phlva Andromedonē suscepit, vltimos sui stemmatis Sicyoniorum reges, quibus Adrastus Argiuorum rex exul successit, sub quo pessum eunte paulatim regno siue Ægiali siue Sicyoniorum, Iones in ea prouincia ad se rerum summam traxerunt.

Locus Pausaniæ de postremis regibus Sicyoniæ. Vnde est quod scribit secundo Corynthiacæ Pausanias. Lamedon regno potitus Athen, mulierem Phœnonem Clytiæ filiam duxit vxorem, aliquanto post orto inter ipsum bello & Archandrum atq; Archytelē Achæos, Sicyonē ex Attica ad belli societatem euocauit, Xeuxippa filia in matrimoniū illi tradita. Ab hoc Rege ager Sicyonius, & vrbs quæ prius Ægiale fuerat, Sicyon appellatur. Sicyonem porro non ex Marathone Epopei filio, sed Metione Erechthæi prognatum fuisse perhibent. Eadem est Asii quoque sententia. Hesiodus præterea Erechthæū ei, Ibicus autem Pelopem patrem tribuit. Sicyon Chreonophylam genuit ex Chrenophyla & Mercurio Polybum natum esse ferunt. *Polybus rex Sicyoniæ.* Phlvas postea Bacchi filius eam duxit, & filium Androdœmantem ex ea suscepit. Polybus autem Talao Biantis filio Archiuorum Regi Lysianassam filiā dedit. Quare Adrastus cum Argis exularet, Sicyonem ad Polybum venit, defunctoque Polybo Sicyonis imperium occupauit. Adrasto autem Argos reuerso Ianiscus vnus ex familia Glytiæ, quem socerum fuisse Laomedontis diximus, relicta Attica regnauit mortuo Ianisco Phœstus, qui ipse etiam Herculis filius ferebatur. Oraculo autem admonitus in Cretam cum se contulisset Phœstus, regnasse dicitur Zeuxippus Apollinis filius & Nymphæ Syllidis. *Sicyonis regni ruina.* Post Zeuxippi obitum Agamemnon exercitum contra Sicyonem eduxit, regemque Hippolitum Nopali filium & Phœsti Nepotem, sed Hippolitus metu aduentantis exercitus Agamemnonis se & Mycenarum potestati subiecit. Hæc ille.

Postremi Reges Sicyoniç. *Phæstus rex Sicyoniæ.* Quo luce clarius ostenditur, ante tempora Troiani belli Sicyoniorum amplissimum & nomen & imperium extitisse. In quo deniq; postremi gubernarunt, ex Heraclydis Lacestides Hippoliti filius, Phæsti nepos, Herculis abnepos, & filius Regnidas qui Phlyasiorum principem Hippatum in Samum profligarunt, vbi filius Euphroa, abnepos Pythagoras gubernarunt. Mortuo Regnida Temeni regis Argolidis filius Pamphaes Sicyonem destruxit, & regionem Argolidi subiecit. ita antiquissimum regnum in ruinas concessit. Accessere terræ motus continui & Demetrius Antigoni filius, qui Ægialeon ciuitatem veterem diruit.

Tyranni & duces Sicyoniorum. Leguntur tamen antequam Macedones rerum in Græcia potiti fuissent, Tyranni in Sicyone saltem ciuitate Rempublicam administrasse Myron qui Olymp. XXXIII. curuli certamine in Olympia vicerat, & ibi thesaurū duos Æneos thalamos cōsecrarat, Aristonymus & filius Chlysthenes qui portam Chlysteniam nominauit cum Amphictionum auxilio Scyronem vicisset, Cleon, Euthidemus, & Thymoclydes a populo eiecti, Clynias Arati pater, Abantidas qui Aratum in exilium misit, Pasæas pater Abantidæ, Niocles Pasæa interfecto.

Arati Sicyonis res gestæ. Sed hos omnes & belli studiis & integritate superauit Aratus, Clyniæ filius, qui collectis exulibus & auxiliaribus Argiuis, Sicyonem occupauit, Niocle pulso, & patriæ libertatem recuperauit, & vt eam tueri aduersus hostes Ætolos, Locros ac Spartanos posset, Achæorum consilio inscribi curauit, vna cum Argiuis, quare factum est, vt Ætolos primum ac Locrenses debellaret, deinde aduersus Antigonum Philippi illius, qui Demetrii filius fuerat in Achæorum concilio Imperatoris creatus. Corinthum e seruitute Macedonica exemit Perseo præfecto præsidii profligato, & Atheniens. e Pyrræo, Munichia & Sunio Promont. præsidio Macedonico eiecto, Diogene præsidii præfecto corrupto. Eandem operam Argiuis præstitit, Aristomacho Tyranno qui Macedonum nomine tenebat expulso. Extraxit & Matineam à Macedonica potestate. Postrema illius aduersus Spartanos bella fuere, quorū primo Agidem Eudaumidæ filium, qui Pellenam occupauerat, inglorium domum redire coegit, altero licet à Cleomone Leonidis filio Spartanorum rege ad Dymen victus fuisset, recollecto tamē exercitu, & adsci-

to in bello societatem Antigono Demetrii, eundem circa Selasiam ad internecionem cecidit, à finibus progressus Spartam expugnauit, Epiclide filio Leonidis in acie occiso, & tutore illius Cleomene ad Ptolomæum Ægypti fugato. Sed cum nimis fidei et Macedonibus, a Philippo Antigoni filio Persei patre veneno è medio aufertur, cui Sicyonii grati Sacellum in vrbe construxerunt. Quæ vrbs, pessum iam eunte regno illo peruetusto Sicyoniorum, quod totam Ægialiam comprehenderat, quàm famigerata ac potens multis seculis manserit, non solum declarant grauissima bella, quæ cum Orneatis, Phocensibus & Eleis Thebanisq; gesserunt, quorum illud in x, alterum in x1. Cætera in v1. prolixe Pausanias describit. Verumetiam testantur tot thesauri, quos partim Delphico, partim Olympico templo dedicarunt, quorum in v. & x. idem author mentionem facit. Ad hæc vrbis amplitudo ac magnificentia veteris potentiæ vel imaginem exhibet. In qua videlicet Hadriani adhuc tempestate, cum cetera Greca pene omnia regna ac ciuitates florentissimæ quondam concidissent, eodem Pausania authore, adhuc arx in Sicyone, Theatrum, Gymnasium, ac templa infinita supererant, quorum is enumerat fortunæ Acreæ id est montanę in arce; post theatrum Bacchi, in quo mira consuetudine sacra Deo fiebant ad portam, sacram Mineruæ; Dianę & Apollinis ab Epopeo rege; Iunonis ab Adrasto Rege. Suadelæ a Præto (vbi v11. pueri & totidem puellę sacra peragebant) constructa; preterea Dianæ Lymnatidis; Dianæ Pharææ; Iouis Milichii; Apollinis Lycæi; Apollinis Carnei a Phalte Temeni F. conditum; Neptuni Isthmii; Mercurii Forensis; Æsculapii Veneris; Lutrophoræ; Herculisque cui agno sacrificabant partim comeso, & sacra onomata vocabant.

Sicyonii Grębus potentia.

Bella Sicyoniorum.

Confirmat denique veterem vrbis gloriam, quod primi concilii Achæorum illi memoratissimi participes facti fuerint, Pausania in v11. autore; & quod Achęorum ipse conuentus amplissimus, in quem omnes pene totius Gręcię populi adscripti fuerāt, tum Corinthi, Ægio, Rhyoque ac Argis, tum præcipue in Sicyone peragebatur. Hinc Liuius secundo Decade 1111 Corynthum iis contributuros in antiquum gentis concilium, autore consule legati a fratre eius Liuio Quinctio & Attalo & Rhodiis & Athen. ad Achæos missi, Sicyone datum est iis concilium. Et libro v. Achæi non ante ausi rapessere bellum, quàm a Roma reuertissent legati, vt quid Senatui placeret, scirent. Post reditum legatorum ad Sicyonem concilium edixerunt & legatos ad Titum Quinctium miserunt. Pausanias in v11. scribit, in Sicyone iudicium constitutum esse, quod omnem Græciam, & ipsos etiam Atheniens. iudicarit. Confugiunt itaque inquit ad Romanorum Senatum Oropii; cumque iniusta passi viderentur, iniunctum est Sicyonis à Senatu vt propter Oropios mulctam Atheniorum pro magnitudine damni irrogarent. Ex quibus omnibus inclinante paulatim Sicyoniorum potentia & Achæorum crescente, liquet Sicionem in Achæorum potestatem concessisse, post Corinthum tamen existimationem retinuisse. In qua vrbe Cicero in Oratore ac Bruto calceos muliebres extollit, citans versum Lucilii

Concilium Achæorum in Sicyone.

Et pedibus leuia Sicyonia demit honesta.

Mores Sicyonum & ritus

Plinius libro xxxv. Metallorum, ac officinarum omnium patriam vocat, & capite x. Pingendi arte Sicyones excelluisse testatur his nominatim verbis. Eius huius autoritate effectum est in Sicyone primum, deinde in Græcia, vt pueri ingenui ante omnia Graphicen, hoc est picturam in buxo docerentur, reciperetur que ars illa in primum gradum liberalium. Sed tempus est vt concludamus de Sicyoniis sermonem, si morem in sepultura obseruatum antiquum adiecero ex Pausania. Ipsi vero Sicyonii simili fere modo sepeliunt. Cadauer terra obruunt, exructaque lapidea crepidine columnas imponunt, fastigio addito templorum, aquilis simillimo, inscriptionem aliam nullam adiiciunt, sed sine patris mentione nomen sepulti solum exprimunt, & valere eum iubent.

Corynthi reges.

Et de Sicyone hactenus, sequitur Corinthus, quondam amplissimum regnum cum Sicyoniorum desolatum fuisset, & antequam adhuc illa Achæorum ex Laconica & Argolide in Ægialum transmigratio contigisset, qui eam posterius subiugurant, cum reges creare desiissent Corinthii. Et in Corynthiacis, recentissimos in Peloponneso Corynthios Pausanias appellat. Constat tamen antiquissimos eo in loco rerum fuisse potitos. Et vt de Asopo sileā Oceani ex Thetide nato, qui in finibus regnū tenebat apud Phlyuntem & fluuio transeunti nomen reliquit, atque ex Euadne Martis & Thebas filia vel secundum alios Methope Adonis præter Pelasgum & Ismenum, qui in Hellade regnarant, multas filias susceperat. Æginam Æaci regis Oenones coniugē, raptam à Ioue, Synopem raptam ab Apolline, delatamq; Synopem.

Vnde Syrus genitus qui in Asia regnauit Corcyram raptam à Neptuno, & in cognominem insulam delatam, vnde Phæacus, & ex Phæaco Alcinous qui Vlyssem in Itacam deduxit, procreati. Salamen itidem à Neptuno raptam & in sui nominis insulam portatam, matrem Cenchrei, qui serpentem occidit & naualibus Corynthiorum nomen reliquit, & Euadnem vxorem Capanei, qui Adrasti Argiuorum Regis dux in obsidione Thebarum, fulmine ictus perierat.

Vt de Asopo igitur, & genere illius sileam, vtpote quod in Helladem & proximas insulas, e finibus Corinthi, vel vt tum vocabatur Phyluntis abierat. Est tamen animaduersum ab antiquis autoribus, Reges horum finium proprios, atque adeo primis etiam temporibus extitisse, è multis paucos recensebo. Sol primus traditur ad Isthmum gubernasse, & cum Neptuno pro illa terra certasse, & ex Ephyra Oceani filia tulisse Aloæum. Hic Ephyram ciuitatem construxit, ex cuius ruinis postea Corynthus à Corintho Marathonis filio fuit cõdita. Aloeus vero cum abiisset in Colchidem cum Argonautis, Buro Mercurii & Alcidamiæ filio Epyræ regnum administrandum reliquit. Qui postea reuerso filio Aloæi Epopæ illud restituit. Epopæus Marathonem suscepit, qui relictis his finibus, cum in Atticam se contulisset, Marathone vrbe ad Asopum condita, Corintho filio regnum reliquit, qui contempta Ephyra aliam prope vrbem maiorem in littore maris infra Isthmum construxit, eamque à suo nomine Corinthum appellauit. Emporium insigne posteribus seculis totius orbis, & quam Philippus Amyntæ intra tres compedes Græciæ recensuit.

Quibus auspiciis Iason & Medea Corinthum petiere.

Ad hunc Corynthum, Medæam fugisse, cum à Iasone esset repudiata, aliqui tradunt plerique cum eo Iasonem etiam atq; Iasonem adeo ipsum in regno Corynthi, Corynthio Regi successisse, atque à Iasone Sysiphum Æoli filium Athamantis regis Bœotiæ fratrem adoptatum: Diuersum tamen a Diodoro quinto Bibliothecæ traditur, qui Creontem Regem Corynthio successisse, scribit, ad quem licet Iason cum Medea venerit, sed ob aliam tamen causam, quod videlicet ob senectutem ac veneficium, odio Medeæ cum laboraret Creontis Regis Corynthi filiam Glaucam superinducere conabatur, idque vxoris voluntate. At Medæa cum virum à proposito auertere nequiret, occisis filiis ex Iasone, Thessalo excepto, qui necem effugerat, regiam Corynthi vbi tum fuerant, vna cum Creonte ac filia Glauca inflammasset Iasone solo mortem fuga euitante. Placet verba quædam authoris illius referre. His actis cum Argonautis ad Isthmum Peloponnesi nauigans sacra fecit Neptuno, cui nauem Argo dedicauit. Cum ingens ei fama esset apud Corinthiorum Regem Creontem ad eum diuertens, secum vitæ reliquum tempus egit Corinthi, cogitantibus Argonautis in patriam abire. *Et subdit.* Hunc Corinthii tradunt, cum annis decem cum Medea vixisset, genuisse ex ea filios priores duos, Dydimum Thessalum, Alcemenum his posteriorem, tertium Tisandrum. quo tempore aiunt Medeam magno in honore, non solum propter speciem qua eminebat, sed propter prudentiam, cæterasque quibus ornata erat virtutes à viro habitam, paulatim deinde ætate decorem formæ auferente, Iason Glaucæ Creontis filiæ amore captus virginem nuptui à patre petiit annuente Creonte, certumque nuptiarum diem statuente, Iason Medeæ nititur spontaneum diuortium suadere. Ait enim cupere se illam vxorem ducere non in eius contemptum, sed vt filios suos in domum regiam ea cognatione introduceret. Ægre verba hæc ferente Medea, Deosque testes iuramenti præstiti appellante, Iason suscepti beneficii oblitus Creontis filia vxore sumpta, Medeam vrbe pellit. Illa cum à recessu diem vnum à Creonte petiisset, noctu regiam ingressa certis Medicamentis immutata facie domum incendit, radice quadã à Circe inuenta, ea virtute, vt incensus ignis nequiret extingui; repente à conflagrante regia Iasonem exiliuisse tradunt, Glaucam, Creontemque igne absumptos. His haud quaquam acquiescens Medea, inque Iasonis vltionem intenta postquam euasisse flammas cognouit, animum morti filiorum in patris calamitatem iacit. Omnes, vno qui aufugit excepto, natos iugulauit, eorumque corpora sepeliuit in templo Iunonis, deinde fidissimis sociis fugę assumptis Medea noctu ex Corynthio fugiens Thebas ad Herculem venit. Hæc ille.

Sisyphus Rex Corinthi.

His igitur auspiciis Iason Corinthi Dominus effectus Sisyphum Ætoli filium, fratrẽ Athamantis Bœotiæ Regis adoptauit, & in regno successorem reliquit. Hunc ferunt in memoriam fratruelis Melicertæ, Athamantis filii, Isthmia ludicra instituisse vbi cursu, iaculis & Poetis certabatur eo loco quo scilicet Ino cum filio Melicerta furorem

furorem mariti fugiens, se è saxo in mare præcipitem dederat, excepti à Delphino ac in Deos marinos Deorum commiseratione versi, nempe Leuchoream & Palemonem, quem Latini Portumnum vocant, ad quæ alludentes cecinere Poetæ.

Simonides ex versione Alciati.

Isthmia Philonis Diophon & Pythia vicit
Et cursu & iaculo saltibus ore pale.

Pyndarus in eiusdem versione.

Dum disci iactu saltus pediti impetus hastæ
Atq; pale & cursus stadium fuit omnibus vnum.

Papinius VI. Theb.

Prosilit excipiunt plausu Pisea iuuentus,
Eleq; manus sequitur Sicyonius Alcon
Et bis in Isthmia victor clamatus harena
Phedimus, Alipedumq; fugam progressus equorum
Ante Dymas, sed tunc æuo tardante secutus.

Is Sisyphus quod tyrannidem in Isthmo exercuisset, ex hospitibus alios saxi onere prægrauando, alios calce, dum & pedes lauarentur in aquas deturbando, à Theseo bello petitus & occisus, fingitur apud inferos hac pœna à Poetis affici, vt grande saxum supra montem portare, aliud voluere coactus. cum ad apicem deduxerit, continuo ad ima relabatur, canentibus Poetis, & præcipue Ouid. in 4. & 13. Metamorphoseôn.

Viscera præbebat Tityus lanianda, nouemq;
Iugeribus distractus erat Tibi Tantili nulla
Deprenduntur aquæ, quæq; imminet effugit arbor
Aut petis aut vrges ruituram Sisyphe saxum.
Æacus huic pater est, qui iura silentibus illic
Reddit vbi Æolidem, saxum graue Sisyphus vrget.

Porro Sisyphus ille plures cum genuisset liberos, Ornitio quidem Phoci pater in Phocidem, siue vt tum vocabatur Orchomenon abiit, Thersander & Almus ab Athamante patruo in regnum Bæotiæ adoptabantur. Quorum Glaucus tantum, & Thoas in regno Corinthi mansere, qui cum ex ætate imperio nondum apti essent, Phrixum fratris Athamantis filium post obitum patris (cuius furorem, in Asiam cum Helle sorore fugerat) reuersum filio tutorem ac successorem designauit. Cui, adultus postea Glaucus maior natu in regno Corinthiorum successit. Is qui bello Troiano interfuit, & arma cum Diomede permutauerat. quæ vtrique permutatio exitiosa fuit. Diomedes enim memor veteris hospitii sua arma Ænea precio nouem boum cum illius aureis precio centum boum æstimatione permutauit, vt Homerus VII. Iliados refert, de cuius morte alius alia scribit. Probus Grammaticus & Seruius referunt, Glaucum equos aluisse humana corpora pascentes, quos cum à coitu arceret, quò essent velociores, furore à Venere immisso, dum ad currum iungit dilaceratur. Ad quod alludens cecinit Virg. tertio Georgicorum. *Fabula de Glauco.*

Et mentem Venus ipsa dedit, quo tempore Glauci
Potniades malis membra absumpsere quadrigæ.

Alii tradunt relicto Corynthiorum regno Thoanti fratri, in Asiam abiisse, atque in Lycia regnasse, ac postea bello Troiano interfuisse, ac arma in ipsa pugna veteris hospitii ergò permutasse, ne alter alterum occideret, occisum tamen ab Aiace cum pro corpore interfecti Achillis pugnaretur, & Deorum miseratione in flumine eiusdem nominis mutatum. Quem tamen alii non Sisyphi, sed Bellerophontis filium faciunt, alii non filium, sed nepotem ex Bellerophonte, filium Hippologi. Sunt & nonnulli qui Bellerophontem Glauci huius Corinthiorum siue Ephiræ Regis filium putent. Quorum verisimilior est sententia, vt vel ex insignibus eius Reipublicæ potest confirmari, puta Neptuno Pegasum equum in portam trahente. Quippe cum prius Hipponus vocaretur, postea ab interfecto Corinthiorum primate Bellero, Bellerophontes dicebatur. Eodum adhuc pater rerum in Corintho potiebatur, interpellatus de stupro à Sthenobæa Præti Argiuorum Regis coniuge, veritus hospitalis Iouis iram, lasciuam fæminam repulit, accusatus idcirco innocens hospes apud Prætum interficiendus acceptis codicillis ad socerum Præti Iobatem Lyciorum Regem missus est, qui lectis codicillis, vt clam vlcisceretur crimen, ad Domandos Solymos in Cretam. & cum hos vicisset ad Chymeram monstrum triforme perimendum transmittit, quod monstrum accepto à Neptuno, equo alato Pegaso, tandem confecit, ideo *Historia de Bellerophonte.*

donatus matrimonio filię Archidnes, ex qua genuit Isandrum Hippolochum & Laodamiam, & cum ascenso Pegaso in cœlum volare conaretur, immisso æstro a Ioue equus Bellerophontē excusit, ac interfecit, relatus ea propter inter astra, Et hęc sunt initia insignium cum Corinthiorum qui Pegaso sunt vsi in moneta, tum Lyciorū qui Chymera, vt posterius dicemus. Hic monendus est mihi lector, fuisse & Glaucum piscatorem conuersum in Deum marinū, de cuius amore Ouid. lib. 13. Metam. Extitisse, & aliū hoc nomine ferunt, qui primam æris ferruminationem inuenit. Vnde prouerbium est ortum, Ars Glauci.

Thoas rex Corinthi
Demophon rex Corinthi.
Postremi reges Corinthi.

Cæterum Thoas quem diximus Glauco fratri successisse in regno Corinthiorum & Demophoonta filium reliquit Is Prodam, Prodas rursum Doridam & Hiacynthidē postremos Sisyphi familiæ. Hi quippe victi a Doriensibus, qui Heraclydas in Peloponnesum reduxerant, Alethæ filio Hippotis Corinthiorum regnum tradiderunt, cuius posteri per ætates quinque rerum in Corintho potiti sunt, vsque ad Bacchum Prominidis filium, qui abrogato regni nomine, Aristocraticam gubernationem induxit, quæ & ipsa postremo cessauit in Teleste Aristodemi filio, Cipselo quodam Actionis filio tyrannidem occupante, eiectis Bacchi hæredibus (vt verbis Strabonis vtamur.) Ipsi quoque Bacchaidæ annis ferme cc. vrbem dominatione tenuerunt, & tyranni locupletissimi & numero plurimi, & genere clari euadentes, & Emporium ipsum adempto metu fructuosum possidentes.

Cypselus tyrannus.

Cypselus autem hisce distractis tyrannidem occupauit, eius que domus diuitias; oblatum Olympico templo Cypseli donum testatur, eximiæ magnitudinis simulachrū solido ex auro fabricatum, & in tertiam vsque generationem domus eius perdurauit.

Periander tyrannus Corinthiorum.

Fuit & Periander Corinthiorum tyrannus Olympiade XXXVIII. apud quem Arion Cytharedus Poeta Lyricus insignis, magno in precio fuit, Tragici carminis primus inuentor, qui in Italiam profectus grandem pecuniam arte sua promeruit, cumque Lesbon insulam peteret, videretque sibi insidias à sociis parari, propter opes, quas secum ferebat, nautas orasse dicitur, vt ante mortem carmen aliquot sinerent concinere, quod cum impetrasset rapta Cythara modulans è naui in mare se coniecit, sed à Delphino illecto eius cantu dorso exceptus, Tænarum, quod oppidum est Laconicæ à Tenaro Promontorium appellatum, vectus est, antequam nautæ illuc applicuissent, relictoque Delphino Corinthum abiit, omnemque rem gestam Periandro enarrauit.

Demarathus rex

Tyrannis adnumerandus est Demarathus, vnde Tarquinii reges Romanorum processere, & Tymaleon insignis ille dux Corinthiorum, de quorum primo Dionysius Halicar. libro III. antiquitatum hæc annotauit. Demarathus Corinthius ex Bacchidiarum genere negociationis gratia nauigauit in Italiā priuato sumptu, instructa naue ac onerata mercibus, quas cū distraxisset in Hetruscis vrbibus totius tunc Italiæ florentissimis, noluit posthac alios portus petere, sed per eadem semper maria vltro citroq; commeans Græcanicas merces mutabat Thuscanicis. Vnde magnis opibus auctus est, orta deinde seditione inter Corinthos oppressis Cypseli tyrannide Bacchidiadib. homo prędiues, & alioqui principe familia natus, parum tutum se ratus in patria, sublatis quantum potuit rebus, & in naues impositis Corintho abiit, cumque ob commercia continua multos bonos amicos haberet in Hetruria, præsertim Tarquinios, vrbe olim florentissima, domicilium in ea sibi elegit, ducta vxore nobili, ex qua duobus susceptis filiis, Hetrusca nomina indidit, alteri Aruntis, alteri Lucomonis. Hæc Dionysius. Ex Lucomone porro Romam migrante Tarquinius primus hoc nomine Roman. rex processit.

Timaleon dux.

Facit ad Corinthiacæ vrbis laudes, & Timaleon qui prima suæ bellicæ experientiæ fundamenta posuit in liberanda Siracusanorum Repub. deinde fortunæ ac industrię insistens, patriam quoque Tyrannide liberauit tanto ardore, ac vera in patriam pietate, vt aduersus proprium fratrem Thymophoontē, qui tyrannidem arripere conabatur, arma sumpserit, eumque occidi curarit in summum matris ac cognatorum odium diuertens. Accersitus deinde à Siculis Dionysio pulso Dionem restituit. Dionysium verò cum posset interficere saluum nauigare Corinthum permisit, vbi & ludum rex ille postea aperuerat. Debellauit & Carthaginenses apud Grimissum fluuium qui Siciliam occupare conabantur. Præterea Syracusas auxit, ædificiis, muris, & nouis ex Corintho colonis adductis, arce & propugnaculis tyrannorum disiectis, & cum regnare Syracusis posset, maluit priuatam ducere vitam, in qua Syracusanis interim nihilominus manu & consiliis adfuit, & ita libertatem eorum est

tutatus

tiratus, vt se accusare etiam insontem resistentibus Syracusanis pateretur. Solebat enim dicere, tunc demum se voti compotem factum, & quod à Diis Immortalibus efflagitauerat, talem libertatem Syracusanis reddidisset, in qua cuiuis liceat, de quo vellet, impune dicere. Sepelitur multo senio in Gymnasio publico sumptu. Et hæc cum de regibus ac tyrannis, tum claris quoq; Corinthiacis heroibus.

Cuius vrbis situm Strabo in VIII. depingit. Ipsius vrbis situm talem esse contingit, mons est excelsus stadiis III. ac dimidiati altitudinem habens. ad perpendiculum *Corinthi situs.* ascensus ad stadia XXX. in acutum terminatur acumen. Acrocorinthum autem eam nominant. Cuius quidem pars in Aquilonem versa maxime in arduum recta consurgit. Sub quo ad Acrocorinthi radicem in plano loco instar mensæ iacet oppidum ipsum. Vrbis ambitus stadiorũ XL. erat, vbi à monte nuda fuerat vrbs, mœnibus vallata fuit. In hoc autem circuitu & mons Acrocorinthus continebatur, vbi murale tutamen admittere potuit. Nobis inter ascendendum manifesta ipsius tractus erant rudera, & vniuersus circuitus stadiis LXXXV. conficiebatur. Aliis ex partibus mons ipse minus in rectum arduus est. Hinc vero non parum dilatatur in longe lateque prospectũ patens. Vertex ipse Veneris sacram habet ædiculam, Infra verticem Pyrenem fontem adesse contingit, haud affluentes aquas habentem, cæterum perspicuas ad Imum, potuque suauissimas. *Pyrene fons* Vulgo autem memorant, tum ex hoc, tum ex subterraneis quibusdam locis venulis expressum fonticulum montis radici proximum in vrbem defluere, vnde aquantur vbertim. Intra oppidum quoque puteorum copia est.

Et subdit. Sub ipsum deinde Pyrenem Sisiphium iacet siue sacellum quoddam siue regiale domicilium niueo constructum lapide, in quo non modica seruantur adhuc rudera. *Sisiphium arx.* E summo autem cacumine in aquilone Parnasus conspicitur, & Helicon montes excelsi, atq; niuales Crysseusq; sinus vtriq; suppositus, quem Phocis & Bæotia Megarensis & Sicyonia & Corinthia complectitur.

Non dissimilis Corinthi descriptio extat apud Liuium libro V. Decade V. Sacrificio Mineruæ præsidi arcis in vrbe facto profectus Corinthum altero die peruenit. Vrbs erat tunc præclara ante excidium, arx quoque & Isthmus præbuere spectaculum, arx inter omnia in immanem altitudinem edita, scatens fontibus. Isthmus duo maria ab occasu & ortu Solis finitima arctis faucibus dirimens. Sicyonem inde & Argos nobiles vrbes adiit. Loquitur de Paulo Æmylio qui Persen debellauerat.

Porro de fontis origine, (cui Pyrene filia Acheloi & Neptuni, mater Lechæi & Cenchrææ nomen indidit) aliam habet Strabo coniecturam, aliam Pausanias. Ille enim à Pegaso Bellerophontis, qui Glauci regis Corinthi fuerat filius, vngula excitatum esse refert. hic autem, cum Asopus Sisyphum in cacumen montis constituisset, vt è specula raptum Iouis, cum Æginam filiam auferret, exploraret, fonticulum fuisse simul datum, quo sitim toleraret, scribit. *Templa & sacella.* Qui præterea sacella ac templa omnia vtrinque ad viam ex ciuitate in Acrocorinthum declinans Parcarum enumerat, Matris Deum, Proserpinæ, Cereris, Veneris, Iunonis Buneæ, & in summo cacumine duo Isidis, & totidem Serapidis. Intra ciuitatem quoque commemorat, Dianæ Ephesiæ, fortunæ, Mineruæ Calanitidis, Iouis Capitolini versus theatrum, & Octauiæ sororis Augusti Imperatoris. Extra vero mœnia recenset versus Cenchreas, hoc est naualia Corinthiorum, Veneris & Dianæ: versus portum Isidis, & Æsculapii, ad portam Teneaticam, Lucinæ: versus lucum Bellerophontis, Veneris Menalidis. In via Sicyonem Palladis vbi ruinæ apparebant arcis Ægialei Sicyoniç regis & alterius fani rudera extabant, à Pyrrho Achillis inflammati.

Sarcophagi denique præter alios cernebantur in Corintho, filiorum Medeæ, quos *Sarcophagi.* illa interfecerat, siue odio Iasonis cum Glaucam Creontis Corinthii superinduxisset, siue vt immortalitatem hoc illis modo compararet, quanquam Mermerum maiorem natu in Corcyra à Leæna occisum, alii tradant. Thessalum autem cedem fugientem Pelasgos abiisse. Extra mœnia vero tumuli celebriores fuerant Penthei Echionis terrigenæ ex filia Cadmi nati, à bacchantibus mulieribus lacerati, cùm contumelias in Bacchum dixisset. Laydis meretricis insignis ac prædiuitis & Diogenis Cynici.

De nomine præterea & conditore Corinthi contrauertunt autores. Pausanias à Corintho Marathonis filio & nepote Epopæi regis Ephiræ, vrbem appellatam contendit. Diuersum Velleius Romanus historicus tradit. Paulo ante Alethes sextus ab *Conditor & nomen Corinthi.* Hercule Hippotis filius Corinthum, quæ antea fuerat Ephyra, claustra Peloponnesi continentem in Isthmo condidit. Neque est quod miremur ab Homero nominari Corinthum. nam expresse Poeta & hanc vrbem & quasdam Ionum colonias iis

nominibus appellat, quibus vocabantur ætate eius, multo post captum Ilium conditæ.

Denique vrbem Corinthiorum Homerus diuitem ob mercatorum concursum appellat, Thucydides emporium totius Græciæ, Philippus denique Amintæ Corinthũ ob loci munitionem Græciæ totius pedicam vocauit, vnam ex tribus compedibus, hoc est addens Demetriadi Thessaliæ & Chalcidi Eubœæ. Athenæus lib. 1. vino generoso hanc vrbem, Plin. lib. 34. ære ac signis ex ære ibi factis, Strabo luxu ac meretricio quæstu extollit. ut de Christianismo ibi per D. Paulum propagato id quod merito cuncta antecellit, sileam. Sed placet loca recensere.

Vinum Corinthiacum

De vino Corinthiaco scribit Athenæus lib. 1. Dipnos. De vino Corinthio meminit Alexis velut aspero, vinum peregrinum aderat. nam Corinthium torquet. De Corintho ære ac signis inde confectis Plinius libro XXXIIII. cap. XII. cum de æris generibus tractat. Ex illa autẽ inquit antiqua gloria Corinthiũ maxime laudatur hoc, casus miscuit Corintho cum caperetur incensa, miraq; circa id multorũ affectatio fuit, quippe cum tradatur non alia causa Verrem, quem Cicero damnauerat, proscriptum esse ab Antonio, quam quod Corinthiis se ei cessurum negauisset. *Et subdit.* Sunt ergo vasa tantum Corinthia quæ isti elegantiores nunc æs sculpendo transferunt, modo in lucernas, modo in trullas, nullo munditiarũ respectu, Eius tria genera. Candidum argenti nitore quàm proxime accedens, in quo illa mixtura præualuit, alterum in quo auri fulua natura, tertium in quo æqualis omnium temperies fuit. Meminit & Florus cum Corinthi à L. Mummio factam expugnationem describit. Quantas opes & abstulerit & cremauerit hinc scias, Quod quicquid Corinthii æris toto orbe laudatur, incendio superfuisse comperimus. Nam & æris notã preciosiorem ipsa opulentissimæ vrbis fecit iniuria, quia incendio perustis plurimis statuis, atque simulachris, æris auri argentique venæ in commune cõfluxere Idem de æris Corinthii origine Eutropius in IIII. adnotauit. Sane cum propter multitudinem & varietatem statuarum simulachrorumque in illo ciuitatis incendio permixta in vnum auri argenti atque æris, omniaque simul metalla fluxissent, nouum genus metalli factum est. Vnde vsque in hodiernum diem siue ex ipso, siue ex imitatione eius æs Corinthium, & Corinthia vasa dicuntur.

Aes Corinthium

Emporium Corinthiatum.

Porro de emporio & mercatura Corinthiorum Strabo hæc refert libro VIII. Geograph. Distant autem Cleone quidem ab Argo stadiorum CXX. à Corintho stadiis LXXX. Corinthum sane locupletissimum aiunt cum Isthmo immineat Emporium, locus negociatoribus frequentatus. & duorum dominus portuum existat, quorum alter quidem Asiæ, alter vero Italiæ est propinquus. vtroque ex loco faciles inuicem mercium commutationes faciens, tantundem remotis vtrinque gentibus. Fuit autem cum fretum esset, non tuta profecto nauigatio, quod quidem antiquioribus annis freto contigit Siculo. Itidem & maria ipsa præsertim ad Malæam propter aduersos ventorum flatus. Inde est natum vulgo prouerbium, cum Malęam deflexeris, domesticos obliuiscere. Asiaticis igitur Italicisque mercatoribus grauissimum erat omisso ad Malæam cursu Corinthum diuertere aduectis eo mercibus vbi & importatarum & exportatarum è Peloponneso rerum vectigalia vendi contingebat. Illuc etiam in Isthmicorum celebratione ludorum multitudo incolarum conueniebat. Hæc ille. Ad quod pertinet prouerbium. Non cuiuis est adire Corinthum.

Idem de meretricum quæstu & luxu Corinthiorum hæc subnectit. Veneris etiam templum adeo locupletatum Corinthi extitit, vt supra mille Deæ prostitutas puellas caperet, quas Veneri viri mulieresque addixerant. Propter has igitur frequens in vrbem multitudo, turbaque conueniebat, vnde ciuitas mirum in modum ditabatur, nautę etiam leuiter sumptus facientes assumebantur. Hinc vulgatur veteri sermone prouerbium. Non omnium est virorum Corinthum nauigare. Cuiusdam quoque meretricis facetum illud posteris vulgatum est responsum, nam cum altera illi exprobaret inertiam, quod nulla operis teneretur industria, nec lanas attingeret. Ego inquit talis in hoc breui tempore ternas disposui telas. Nomina insignium meretricum quæ prostabant Corinthi, & fama celebres fuerant, traduntur, Laidis, Leænæ, Sinopes, Pyrrhines, Syrenes & Sicyones. Huc referenda sunt sacra Priapi, Ornea dicta, quę Corinthi celebrabantur. Et quia memorabilia hoc loco recenseo, venit mihi in mentem sacrificii quod Odæum nomine ob mortem filiorum Medeæ celebrabatur, de quo Pausanias hæc scribit. Supra montem hunc Odæum vt vocant est extructum iuxta Medeæ filiorum monimentum, quorum nomina apud illos referuntur Mermetus & Pheres, qui

Corinthiaeæ.

propter

propter ea quę Glaucæ obtulerãt munera à Corinthiis obruti esse lapidib. dicũtur. Quia aũt violẽtus hic interitus & iniustus fuerat, Corinthiorũ infantuli ab eis necabantur, donec annua ab eis sacrificia ex oraculo sunt cõstituta, & metus itẽ adiũctus. Hic ad nostrã vsq; ætatẽ perdurauit. exsculpta mulieris imagine formidabili. Corintho aũt a Rom. exciso, & è medio sublatis veteribus Corinthiis non amplius ab his, qui in Coloniam venerunt, sacrificia hæc sunt persoluta, neque pueris in ipsorum honorem detondunt capillos, neque atras vestes gerunt. Nobilitarunt Corinthum & Isthmia ludiera a Sisipho instituta vt antedictum est, quæ qualia fuerint delineat Liuius libro III. Decade IIII. Isthmiorum statum ludicrum aderat semper quidem & alias frequens cum propter spectaculi studium genti insitum, vbi certamina omnis generis artium, viriumq; ac pernicitatis visuntur, tum quia propter opportunitatẽ loci per duo diuersa maria omnium Græcorum vndiq; conuentus erat.

Corinthus sub Achæis.

Porrò Corinthus vna cum ditione proxima postquam reges creare desiissent, siue post Cypselum, siue Periandrum, in Achæorum potestatem venit, vnde licet Timaleon liberasset aliquando, tamen viribus fractis cum proximas ditiones Sicyoniæ, Nemææ ac Argolidis, imo etiam Laconicam sui iuris Achæi fecissent, Achæis Corinthus subiicitur. Quibus Philippus Macedoniæ rex Amintæ pater Alexandri magni ademit, vna cum aliis vtriusque Græciæ prouinciis, sub quorum potestate vsque ad Philippum Persei patrem mansit, quo debellato à Romanis, Quinctius & post eum Flaminius Romanus Duces Corinthum vna cum Argolide Sicyoneque liberarunt, ac socios Romani nominis appellarunt, à quo Critolai consiliis cum defecissent, bello petiti primo à Metello Macedonico, deinde à Lucio Mummio & Aristonis cuiusdam proditione obsidentur, ciuitate solo æquata, & pretiosis quibusque Romam transuectis. Quo tamen post seculum Augustus Octauianus Imperator coloniam deduxit, quam libertate Nero donauit, Vespasianus multis prærogatiuis locupletauit. Hinc est quod scribit Pausanias in VII. Tunc itaque in castra vt venit Flaminius, & Eretriam, pugna superato Macedonum præsidio, diripuit, & ad Corinthum confestim admoto exercitu, quæ à Philippi præsidio erat occupata, vrbem tum ipse obsidione cinxit, tum Achæis nunciauit, vt missis copiis aduersus Corinthios suppetias ei ferrent, idque partim eo facerent, quod digni essent habiti, qui socii Romanorum appellarentur, partim beneuolentia adducti, erga Grecos. Cum itaque in consilio diuersa essent inuicem dicta, vicerunt denique qui Romanis fauebant, missoque exercitu Achęi in Corintho obsidione Flaminium iuuerant. Cæterum Corinthii à Macedonibus liberati continuo se in Achæorum concilium contulerunt. Huc faciunt loca Titi Liuii Decade IIII. libro II. Rhodii Peræam (regio est continentis versus insulam vetustæ eorum ditionis) repetebant, postulabantque præsidia deduci ab Iasso & Bargyllis & Eurotesium vrbe, vt in Helesponto, Sesto atq; Abydo, & Panopliæ Byzãtiis, in antiqui formulã iuris restitui & liberari omnia Asiæ emporia portusque. Achæi Corinthum & Argos repetebant. *Et rursus* Mouerunt eo maxime senatum, demonstrando maris terrarumque regionis situm, vt omnibus appareret, si Demetriadem in Thessalia, Chalcidem in Eubæa, Corinthum in Achaia rex teneret, non posse liberam Græciam esse, & ipsum Philippum non contumeliosius quam verius compedes eas Græciæ appellari. *Et libro tertio.* Nihil contra ea de libertate vrbium alii dicebant. Cæterum ipsis tutius esse, manere paulisper sub tutela præsidii Romani, quàm pro Philippo Antiochum dominum accipi, postremo ita decretum est, Corinthus redderetur Achæis, vt in Acrocorintho tamen præsidium esset. *Et subdit.* Corinthus & Triphilia ac Heræa (Peloponnesi & ipsa vrbs est) reddita Achæis. Idem libro secundo eiusdem Decadis obsessam Corinthum à Tullio & Lucio Quinctiis commemorat, vt è seruitute Macedonica vindicaretur. Cæteri populi Achæorum cum sententiæ prorogarentur, societatem cum Attalo & Rhodiis præsenti decreto confirmarunt, cum Romanis quia iniussu populi non poterat rata esse, in id tempus quo Romani legati mitti possint, dilata est, in præsentia, tres legatos ad Lucium Quinctium mitti placuit, & exercitum omnem Achæorum ad Corinthum admoueri, captis Cenchræis iam vrbem ipsam Quinctio oppugnante. Et ii quidem è regione portæ, quæ fert Sicyonem, posuerunt castra, Romani ad Cenchræas versus portam vrbis. Attalus traducto per Isthmum exercitu Lechæo alterius maris portu, oppugnabant, primo segnius, sperantes seditionem intus fore inter oppidanos ac regium præsidium.

Corinthus Achæorum.

Posteaquam vno animo omnes & Macedones tanquam communem patriam tuebantur, & Corinthii ducem præsidii Androsthenem haud secus quam ciuem & suffragio creatum suo imperio iusto patiebantur. Omnis inde spes, pugnantibus in vi &

L

armis & operibus erat, vndique aggeres haud faciles aditu ad mœnia admouebantur. Hæc ille. Qui tamen soluta obsidione & Romanos & Achæos recessisse scribit, vt eius vtar verbis, Autor erat Attalus incensis operibus omittendæ extemplo oppugnationis, pertinacius Quinctius in incœpto perstabat. Is quoque vt pro omnibus portis dispositа vidit præsidia regia, nec facile erumpentium impetus sustineri posse, in Attali sententiam concessit, ita irrito incœpto dimissis Achæis reditum ad naues est.

Corinthii Rom socii.

Sic liberata Corinthiorum Respublica ex Achæorum & Macedonum seruitute, Romanæ societati accessit, ac libertatis munia liberalissimè fouit, donec Critolao quodam duce à Romanis sine causa defecisset, in ruinam concessit. Quam historiam breuiter Lucius Florus complectitur libro II. Quasi seculum illud euersionibus vrbium curreret, ita Carthaginis ruinam statim Corinthus excepit Achaiæ caput, Græciæ decus, inter duo maria Ionium & Ægeum, quasi spectaculo exposita. Hæc (facinus indignum) ante oppressa est, quam in numero certorum hostium referretur.

Corinthii a Rom. deficiunt.

Critolaus causa belli, qui libertate a Romanis data, aduersos ipsos vsus est, legatos Romanorum, dubium an & manu, certe oratione violauit. Igitur Metello ordinante, cui tum maxime Macedoniæ mandata est vltio, & hoc Achaicum bellum, ac primam Critolai manum Metellus consul per patentes Elidis campos, toto cecidit Alphæo & vno prælio peractum erat bellum. Iam & vrbem ipsa terrebat obsidio. Sed (ô fata Reipublicæ) cum Metellus dimicasset ad victoriam, Mummius venit. Hi alterius ducis dignitate exercitum sub ipsis Isthmi faucibus fudit, geminosque portus sanguine infecit.

Corinthus à Romanis deleta.

Tum ab incolis deserta ciuitas, direpta primum, deinde tuba præcinente deleta est. Pausanias in VII. eundem quidem belli autorem Critolaum, alium tamen locum facti prælii ostẽdere videtur, cum scribit. Metellus simul ac audiuit Mummium cum exercitu aduersus Achæos aduentare, diligentiam adhibuit, vt ipse ante Mummii in Græciam aduentũ bello finẽ imposuisse videretur. Missis itaq; ad Achæos nunciis e concilio iussit dimittere Lacedæmonios, & quas olim Romani indicauerant ciuitates. & sic ob priorem contumaciam, nihil graue Romanos ex iracundia facturos promisit. Hæc per præconem vt sunt annunciata, in Macedoniam exercitum traduxit, & per Thessaliam, ac iuxta Lamiacum sinum iter fecit. Ac Critolaus & Achæi, sermonem qui concordię inseruiebat, nullum admiserunt, sed Heraclæam obsidione cinxerunt, eo quod concilii Achæorum participes esse detrectarunt. Tunc itaque per exploratores certior factus Critolaus, Metellum cum Romanis Sperchium transiisse, Scarphiam Locrorum aufugit, & licet angustias inter Heraclæam & Thermopylas cum Achæorum exercitu occupauerat, Metellum tamen expectare non est ausus, sed tanto terrore perculsus, vt non ex ipso loco quidem melius quid speraret, in quo pro Græcorum salute Lacedæmonii præclara illa facinora ediderant aduersus Medos & Athenienses, his non inferiora aduersus Galatas, fugientem Critolaum, & cum eo Achæos, paulo ante Scarphiam comprehendunt Metelli milites, vbi multis numero interfectis, circiter mille viuos cœperunt. Critolaus vero post pugnam neque viuus à quoquam est visus, neque inter mortuos repertus.

Locus pugnæ.

Et subdit de expugnatione. Qui ex Achæis post pugnam Corinthum euaserant statim sub noctem effugerunt, effugerunt vna ex ipsis Corinthiis quam plures. Mummius, licet portæ essent apertæ, primo tamen impetu Corinthum irrumpere noluit, veritus ne quid insidiarum intra mœnia lateret. Sed die post pugnam tertia vi & cepit Carthaginem & igne deuastauit. Eutropius duas pugnas factas tradit, in quarto Romanorum Historiæ. vnam ad Thermophylas Critolao duce in qua XL. millia Achæorum cæsa sunt alteram Dieuco duce in Phocide, qui nouum ex Arcadia exercitum eduxerat, in quo VII millia Græcorum desiderata dicuntur. Factum autem hoc erat à Quinctio Metello Macedoni qui Procos: aduersus Pseudophilippum missus fuerat, qui paulo ante P. Iuuentium Romanus prætorem ad internecionem ceciderat. *Et subiiciens de euersione Corinthi.* Igitur post extincta totius Achaiæ præsidia, destitutarũ euersionem vrbium Metello prætore meditante Cos. Mummius repentinus cum paucis venit in castra, qui dimisso statim Metello, Corinthum nobilissimam ciuitatem Græciæ, propter iniuriam legatorum Romanorum sine mora expugnauit toto tum orbe longè clarissimo omnium. Artificum enim & artificiorum officina & emporium commune Asiæ atque Europæ per multa retro sæcula fuit. Permissa igitur crudeliter est in captiuos prædandi licentia, sicque omnia cædibus ignibusque consumpta sunt, vt de murorum ambitu quasi è camino in vnum apicem coarctat, exundaret incendium. Itaque plurima parte populi ferro, flammisque consumpta, reliqua sub corona vendita est, vrbe incensa, muri funditus diruti sunt, muralis lapis in puluerem redactus, præda vero ingens erepta est Pausa-

nias

Corinthus Rom. colonia. *Proconsules Achaiæ*

nias in VI. refert partem spoliorum à Mummio esse concessam Philopæmoni Attali duci, eaq; Pergamum translata vectigal non solum Achaiæ, sed vniuersæ Græciæ impositum, unde magistratus sustentabantur, contigisseq; illam euersionem altero anno post Carthaginis destructionē, vt Plin. in XXXIIII. animaduertit, Olympiadis CLVI. anno tertio. vrbis vero conditæ DCVIII. Pauſ. in II. ab Octauiano Augusto restitutam vnà cum Carthagine Corinthum refert. & Romanam coloniā eo deductam Patras. Vnde apparet plus quam seculum in ruinis iacuisse. Vnde Plinius libro IIII. capite IIII. Corinthum Romanam coloniam appellat. Hanc deniq; Nero & locupletauit pluribus beneficiis, & libertate donauit, ac vt opinor, primus proconsulatu ornauit. Hinc est quod Diuus Paulus sub Nerone ad Corinthios scripsit, & in vita Diui Andreæ legitur apud Abdiam, apud Lesbium proconsulem in Corintho accusatum Beatum Apostolum, cuius vxorem Trophimam Christo vindicauerat. In eadem historia mentio fit Apostolum ab Ægeate Procos. condemnatum, qui tum apud Ægium & Patras habitauerat. Hunc proconsulatum Græci postremi imperatores in dominium verterunt, quam Despotiam vocabant. Cuius ditio totam Peloponnesum comprehendebat patentem ab ortu & occasu, vt autor est Plinius stadiis MDCCC. & ab Isthmo (quem paulo supra Corinthum Demetrius rex Macedoniæ, & post eum Dictator Cæsar, Caius Cæsar & Nero Imperator perfodere nequicq̄ conati sunt, & quē Imperatores Græci postremi Hexamylo cōplexi sunt) vsque ad Tenarum Promontorium totius Peloponnesi locum maxime meridionalem. Hinc Æneas Syluius autor est. Constantinum Paleologum Despotam fuisse Moreæ, antequam ad imperii apicem peruenisset Amurathi Turcarum tyranno tributarium, è cuius iugo se vendicare conabatur cum Iulano Cardinale ac Capistrano autoribus, Thurcę in Seruia victi fuissent. Post hunc Constantinum, qui paulo post Imperator Constantinopolis expugnatione occisus fuerat, fratres eius Demetrius ac Thomas Despotæ Moreæ celebrantur Mahometi tyranno vectigales, cui annuos XV. mille. coronato pendere cogebātur, donec Calixto Papa ingentem in Turcas expeditionem meditāte, cùm se in libertatem asserere voluissent, Despotia illa cessauit. Græcis magna ex parte profligatis, partim vero cum Albanis ac Turcis, Sclauisq; mixtis.

Corinthiacę ditionis vestigia. *Insignia Corinth.* *Neptunus Corinth.*

Et de Corintho hactenus, ad insignia eiusdem me recipio, quæ inuenio vel Pegasum alatam solum, vel Neptunum solum sedentem, vel Bellerophontem Pegasum introducentem in vrbem. De Neptuno res sic habet, vt autor est Pausanias lib. 2. Neptunus dicitur cum Solo de Isthmo & agro vicino litigasse, Briareum electum arbitrum, Neptuno Isthmum quæque huic adiacent adiudicasse, Soli verò Promontorium quod Corintho imminet. Hinc est quod idem autor Solis templum in AcroCorintho describit, summo scilicet montis acumine. Et addit, cum templa in Corintho enumerat prope omnium Deorum templum colitur, loco vicino fons extructus, & super eum Neptunus æneus, Delphinus item sub pedibus Neptuni, aquam emittens. *Et iterum:* Lauacra multis in locis Corinthii habēt, quorum quædam ex publico, quædam Hadriani Imperatoris sumptibus sunt constructa, sed inter alia celeberrimum est, quod iuxta Neptuni ædem continetur, Euricles vir Spartanus patefecit, & lapidibus tum aliis exornauit, tum iis quos Crocis ditionis Laconicæ effodiunt, in aditu ad læuam Neptunus est, & post ipsum venantis cultu Diana. Fontes autem quam plures per vniuersam ciuitatem sunt extructæ. Abundant enim magna aquarum copia, quibus ea insuper accedit, quam Hadrianus Imperator ex Stymphalo deriuauit. Sed quæ spectatu maxime digna sunt iuxta Dianæ simulachrum, Bellerophontis est, & aqua per Pegasi equi vngulam profluens: Addit Strabo in 8. Pegasi vsurpati à Corinthiis rationem reddens, cum de Pyrene fonticulo, qui irrigat Corinthum, loquitur.

Pegasus Corinthiacus:

Fama est equum Pegasum cum potaret hoc in loco, à Bellerophonte deprehensum esse, allatum inquam caballum, è Medusæ ceruice, & de Gorgonis exsecto gutture prosilientē. His adde q̄, à quibusdā Pegasus Neptuni filius ex Medea traditur, vt Arion alter equus alatus ex Cerere. Hinc Neptunus Hippius, id est equestris subinde ab antiquis & præcipue Poetis nominatur. Neque mirum est Corinthios huius equi symbolo vsos, cum constet Bellerophōtem eum, qui equo Pegaso in domanda Cymera vsus fuerat, Glauci regis Corinthiorum filium extitisse (licet alii falso patrem faciant) qui cum apud Prætum regem Argolidis esset falso accusatus adulterii, codicillis seu Vriæ literis

acceptis, missus ad Iobatem Liciæ regem socerum Chymærã monstrum illud triforme post subiugatos Solymos, vt mortem redimeret conficere coactus est, quo in periculo à Neptuno Pegasum equum illum alatum adiutorem habuit. Sunt qui rem ad historias & veritatem referant, & Chymæram fuisse montē, in cuius summo leones, in medio capreæ, & ad radicem dracones ac serpentes colebant, his pestibus sublatis habitabilē fecisse Bellerophontem, donatum ideirco à Iobate rege Lyciorum matrimonio Archidnes filiæ, & socero in regno Lyciorum successisse. Hinc factum reor, vt Lycii in Asia Chymeræ Icone in numismate, Corinthii vero Pegasi, sunt vsi. Ad quæ vtraque symbola alludunt Poetæ.

Ad Pegasum Corinthum Ouid. 4. Meta. de Medusa à Perseo occisa locutus.

Se tamen horrendæ Clypei quem læua gerebat,
Aere repercusso formam aspexisse Medusæ.
Dumq; grauis somnos colubros, ipsamq; tenebat
Eripuisse caput collo pennisq; fugacem
Pegason & fratrem matris de sanguine natos.

Et lib. 5. cum de Helicone fonte loquitur.

Fama noui fontis nostras peruenit ad aures
Dura Medusæi quem præpetis vngula rupit.
Id mihi causa viæ volui mirabile factum
Cernere, vidi ipsum materno sanguine nasci
Excipit Vraniæ, quæcunq; est causa videndi,
Has tibi diua domos animo gratissima nostro.
Vera tamen fama est, & Pegasus huius origo
Fontis, & ad latices deduxit Pallada sacros
Quæ mirata diu factas pedis ictibus vndas.

Et de Pyrene fonte idem Ouidius.

Fusco repurgato fugiebant nubila cælo,
Impetus ire fuit, claudit sua tecta Pyreneus.
Vimq; parat quam nos sumptis effugimus alis,
Ipse secutus similiter stetit arduus arce.

Ad Chymeram alludit Lucretius.

Prima leo, postrema draco, media ipsa Chymera.

Ouid 6. Metamorphoseôn:

Iamq; Chymeriferæ cum Sol grauis vreret arua,
Finibus in Lyciæ longo defessa labore,
Sydereo siccata sitim collegit ab æstu.

Et libro 9.

Cares & armiferos Lelegas Lyciamq; pererrat,
Iamq; Cragon & Lymyren, Xantiq; reliquerat vndas
Quoq; Chymera iugum medius in partibus ignem,
Pectus & ora Leæ, caudam serpentis habebat.

Idem 2. Tristium.

Nam quid de tetrico referam domitore Chymeræ
Quem læto fallax hospita prima dedit.

Idem lib. 4. Tristium.

Esse canes vtero sub virginis esse Chymeram
A truce quæ flammis separet angue leam.

Idem 3. Fastorum

Iamq; vbi cæruleum variabant sydera cælum,
Suspice Gorgonei colla videbis equi.
Creditur hic cæsæ grauidæ ceruice Medusæ
Sanguine respersis prosiluisse viris.

Achæi domini Corinthi. Ac tametsi posterioribus temporibus eadem Achæorum quæ Corinthi fuerat Respublica, quia tamen Achæi, quia diuersi à Corinthiis fuerant, primis seculis neque reges, sed prætores crearant, quos Damurchos vocabant, summam paulatim ad se rerum traxerunt, Sicyone ac Corintho subiugatis, atque in libera Republica & consilium habuerint, in quo de rebus communibus consultabant, & præter veterem Ægialii vrbem, Lecheum portum, Rhyum Promontorium Ægium, Eretriam, Patras, Helicen, Pellenam, Buram, Dymen, & Ænarium possederunt, proximasq; gentes partim subiecerunt,

cerunt, vt Argiuos & Spartanos, partim vt suos consilio adsciuerunt, vt Ætolos, Trachinios: ipsi vero à nemine præter Rom. debellati fuerunt. Itaq; de hoc populo seorsim dicendum erit nobis. Cuius liberæ Reipub. statum non solum ex conuentu illo famigeratissimo, verumetiam à magistratu annuo, quem Damarchum dicebant, deprehendere licet. De quo Pausanias lib. 7. E bellis insuper & peste non tantum cladium Achæi cœperunt quantũ Græci reliqui. Concilium item habebant Achæi quod Achaicum est dictum, communicatisque publice rationibus & consilia inibant, & quod erat faciẽdum, faciebãt. Ægium eis conuenire est visum, hæc enim post Helicen aquis submersam aliis in Achaia ciuitatibus gloria semper præstitit, tum vero & potentia excellebat ex reliquis Græcis primi Sicyonii Achæorum cõsilii sunt facti participes, post Sicyonios, & alii Pelopõnesii, quidam e vestigio quidam aliquandiu morati. Cęterum vt in Achęorum se consilium conferrent, monebantur, & qui extra Isthmum incolebant cum Achæos viderent maiorem subinde potentiam nancisci. *Conuentus Achæorum.*

Et iterum. Cæterum Metello, tum & reliquis legatis nequaquam visum est res Lacedæmoiorum negligere, & ab eis qui Achæorum magistratum gerebant, petierunt in cõcilium Achæos conuocari, vt publice edoceant mitius aliquando Lacedæm. esse tractandos. Hi vero responderunt, nec ipsos conuocandi Achæorum concilii potestatem habere, nec alium quempiam, nisi vno cum negocio propter quod cõcilium conuocet, decretum à Senatu Romanorum habebant. Liuius libro IIII. Decade IIII. testata quoque ipso Nemæorum die voce præconis libertas est Argiuorum, Achæi quantum restitui, Argiui commune Achaiæ concilium lætitiæ afferebant. Et libro V. in Achaia legatis Antiochi Ætolorumque coram T. Quinctio Ægii datum est concilium, Antiochi legatus prior quàm Ætoli est auditus.

Florus capite LI. Epitomæ belli Achaici semina referuntur hæc qui legati populi Romani, ab Achaicis pulsati sunt, Corinthum missi erant, vt eas ciuitates quę sub ditione Philippi fuerant, ab Achaico concilio secernerent. Hoc nobile concilium à Lucio Memmio Consule, qui Corinthum euertit, & Achæos debellauit, dissolutum fuit, vt Pausanias in VII. testatur, concilia in singulis Achęorum gentibus, illud etiam apud Phocen. & Bæotios, aut si quod alibi in Græcia dissoluit omnia. Porro hoc concilium etsi communem locum designatum habuerit, quem Ænarium appellabant prope Patras (vt Strabo scribit in VIII. Ægiorum iuris est & Helice & dicatus Ioui lucus Ænarius nomine, in eo Achæi de Republica consultaturi conuentum agitare consueuerãt) tamen vt ex lectione cum Pausanię tum Titi Liuii liquet illum ipsum conuentum cum Corinthi, tum in Ægeo etiã Sicyone Rhyo, & Argis celebrauere, de quibus suo loco dicemus. Aliud item Achæorum concilium expectare iussit (inquit Pausanias) quod futurum erat mense sexto. Ipse autem negauit se quicquam cum illis sine publico Achæorum consensu collocaturum, idcirco hi cum illæsos se cognouissent, Romam discesserũt. Critolaus autem Corinthi conuocatos Achæos hortatus est, arma Spartanis vt inferant.

Huc spectant quæ de eodem concilio scribit Strabo in VIII. Quippe Achæi per annos assiduos viginti scribam publicum & prætores duos annuos habuere, commune quoque consilium vna in curia cogebant, quod AEnarion vocabant. In quo de Republica Senatus consulta edebantur, & per istos & per Ionas antea, postea decretum est vnum tantum prætorem creari. Hæc super illo nobili Achęorum concilio, cuius gratia arbitror illos in numismate præter literas A & P coniunctas & fasciculo vnionis vios fuisse vt in ordine lector sexto, videbis. Porro Magistratus qui publico nomine præerant, & mutabantur, Damiurgi siue prætores nominati fuerant, quales in quarta Decade Liuius multo recẽset Aristhenem, Nicostratum, Philoppemenem. Menalcidam, Dixum, Damocritum, & vbi concidit Respublica Achæorum, Critolaum Pausanias commemorat. Tito Liuio Decade 4. libro 2. plurium prætorum meminit. Tum inter magistratus gentis (Damiurgos vocant) decem numero creantur, certamen nihilo segnius quam inter multitudinem, & quinque relaturos se de societate Romanorum aiebant, suffragiumque daturos, quinque lege cautum testabantur, ne quidquam aduersus Philippi societatem esset, aut referre magistratibus aut decernere consilio ius esse, hic quoque dies iurgiis est consumptus. Supererat vnus iusti consilii dies, tertio enim lex iubebat decretum fieri, filium Damiurgi nomine Memnonem, habebat partis *Magistratus Achæorum.*

cius, quæ decretum recitari, prorogarique sententias prohibebat. Is diu obtestatus filium vt consulere Achæos communi saluti pateretur. Et lib. 4. Hac vaniloquentia primum Aristhenum Prætorem Achæorum excitauit, ne isthuc inquit Iupiter Opt. Max. Iunoque regina, cuius in tutela Argi sunt, vt illa ciuitas inter tyrannum Lacedæmonium & latrones Ætolos præmium sit.

Heluetiorũ Rēpub.

Ex his omnibus apparet Achæorum Remp. non fuisse diuersam ab Heluetiorum nostri seculi politia, qui & ipsi conuentum habent, vbi de rebus communibus consultant, cumque Badenæ siue apud Thermas suas constituunt, cuius præterea vicinæ ciuitates participes sunt, Roteuilla, Mulhusium, Tigurum, Basilea, Solodurum, Lucerna, Berna & Episcopatus Basiliensis, Curiensis, ac Sedunensis, cum plærisque proximis comitibus ac dominis. Sunt etiam in hunc conuentum relati Rhæti, Grisones, Engedini.

Quanta porro Achæorum libera ista Respublica, ac quam potens extiterit, declarant opulentissimi populi ab his subiugati Argiui & Spartani, vt de Sicyoniis & Corinthiis sileam, de quibus inter initia capitis dictum est; vnde scribit Tit. Liuius libro 4. Dec. 3. Achæis quantum restitui Argi in Commune Achaiæ concilium lætitiæ adferebant, tantum serua Lacedæmon relicta, & lateri adherens Tyrannus non sincerum gaudium præbebant. Ætoli vero eam rem omnibus conciliis lacerare, Pausanias libro VII. AEquum videri Rom. Senatui vt neque Lacedæmonii participes sint Achæorum concilii, neque ipsi Corinthii dimittantur. item ex concilio Argos Heraclæa ad Oetam sita, & Orchomenii Arcades. nulla enim generis propinquitate hos esse coniunctos cum Achæis, & aliquanto post vrbes has ad Achæorum concilium se contulisse.

Et rursus habebant autem in quo priuatis de rebus iam olim Lacedæmones accusabant, Nabide autem sublato tyranno crudelissimo, quicquid de Lacedæmoniis molestiæ conceperãt, in medium protulerunt. At temporis progressu Achæi in conuentum eos Achaicũ protrahunt, & iudicium de eis accuratissime dixerunt. Mœnia item Spartæ solo æquant, temere prius, ac negligenter extructa.

Et iterum Cæterum Metelló, tum & reliquis legatis nequaquam visum est res Lacedęmoniorum negligere, & ab eis qui Achæorum Magistratum gerebant, petierunt in concilium Achæos conuocari vt publice doceant mitius aliquanto Lacedęmonios esse tractandos.

Et subdit. cum de exulibus duobus Lacedæmoniis Alcibiade & Aræo loquitur. A Nabide enim in exilium actos susceperant Achæi, & mortuo Nabide eosdem præter sententiam populi Lacedæmonii Spartam reduxerant, ergo hi quoque Romam profecti ad Senatum acerrime Achæos accusarunt, hos vt discesserunt rei capitalis in concilio damnarant. Hęc ille.

Occasio belli Achæorum cum Spartanis.

Sed placet bella quoque Achæorum commemorare, quæ multis seculis cum Spartanis gessere victores, vt ea causa censenda sit. Quamobrem Spartani deinceps Achęis subiecti fuerint, quos e seruitute Romani demum liberarunt. Qui licet ab omnibus semper bellis immunes, nec victoriæ Leonidis ad Thermopylas participes, nec prælio aduersus Philippum Amyntæ ad Cheroneam facto interfuerint, sed nec Lamiaco, nec contra Galatas reliquis Gręcis vllum auxilium tulerint, tamen eo potentię excreuerunt, vt cæteris, ac pręcipue Spartanis suspecti fuerint, maxime verò quod tot populi eorum se concilio submitterent. Quocirca, Agidæ Euthamidę filio Spartanorum Rege bello petiti Pellenum amiserant, quam tamen Aratus Sicyonius Achæorum dux mox recuperauit, & occurrentem cum copiis Cleomenem principem Spartanum ad Dymen fudit, atq; vt vires sibi à Macedonibus compararent, cum Antigono Rege tutore Philippi Demetrii fratre fœdus percussere, qui & ipse inimicos spiritus in Spartanos gerebat, cuius suppetiis rursus Cleomenem ad Sellasiam Achæi vicerunt, & quo rebus suis melius cõsulerent, Romanam etiam societatem ambiuere, atque idcirco Marco Acilio bellum gerenti aduersus Antiochum & Aetolos auxilio fuerunt, in quorum denique fauorem, societati Macedonicæ renũciarunt: vtque Corinthus è seruitute eximeretur, opem tulerunt. Hinc factum est, vt communibus armis consiliisque aduersus Nabim tyrannum Lacedęmoniorum Romani cum Achiuis decertarint, quo interfecto & Sparta occupata, tanquam rerum omnium securi, altiores spiritus concepere, tyrannidẽque in Spartanos exercere non cessarunt, quam exules duo Alcibiades & Areus ad Metellum primo Prętorem, deinde ad Senatum etiam Romanum retulere, qui tametsi intercederent, ac conciliare Achæos Spartanis niterentur, Appio legato misso, nihil est tamen effectum.

Deinde

Deinde cum Romani à capitali damnatione Achęorum Lacędemonios suo decreto exuissent. Diæi tamē Prætoris incētiuis in sua obstinata contumacia Achæi perstiterunt, quæ ne genti obesset, Agesisthenis alicuius consilio, XXIIII. qui aduersissimi Spartanis videbatur, in exilium mittuntur, qui Romam profecti Achæos acriter accusabant. Quorum accusationes cum Diæus & Callicrates Romæ refellerent, & legatos mittendos qui causam cognoscerent, Romani censuissent, nondum profectis legatis Democrito duce Achæi aduersus Spartanos mouerunt, mille interfectis. Quem licet proditionis damnassent, vt fucum causæ suæ circumdarent, tamen mox Diæo Prætore præsidia in Limtanea oppida aduersus Spartanos disposuere, quorum vnum Iasium, Manalcida duce Spartani expugnarunt, quem tamen ne excitasse bellum viderentur, mutata sententia damnarunt, & ad veneni haustum compulere.

Occasio belli Achęorum cum Romanis.

Dum hæc vtrinque fiunt, Oresthis cuiusdam fidi Græci arbitrio Romanorum causam permittunt, quo nihil efficiente, legatos miserunt, quos cum ad concilium admittere Critolaus eorum prætor negasset, ac insuper Callįcratis Achiui iudicio Romani didicissent, Perseo Macedoni suppetias missas ab Achæis, hostes iudicati à Metello Macedoniæ Prætore, & bello petiti ad Scarphiam & Thermopylas vincuntur, quibus auxilio quidem aderat Diæus cum Arcadibus, & Pythias Thebanus cum Bœotiis, quos in belli societatem adsciuerant Achiui, sed omnibus fusis & deletis copiis, nemine resistente Lucius Mummius consul Romanus, qui Metelli victorię superuenerat, Corinthum obsessum expugnauit, atque funditus euertit, sublatoque concilio, ac subactis vndique non solum Achiuis, sed proximis omnibus Græcis Præturam Romanam auspicatus est, quam in Proconsulatum Augustus Cæsar mutauit restituto Corintho

Mores Achæorum.

Et hactenus de bellis Achæorum, ac euerso illius gentis imperio, quam priuatam insuper ludo Olympico Pausanias refert in 7. In regione porro Dyma est & Euphoris Oebotæ victoria. Is in Olympia Achæorum primus cum accepisset præmium, nullo exiguo honore ab eis est affectus, propterea Oebotas execrationes composuit, ne quis Achæorum victoria Olympica in posterum potiretur. Et fuit sane Deus aliquis, qui Oebotæ imprecationes curauit perficere, propterea Achæi missis qui Oraculum Delphicum consulerent, certiores fiunt, quanam de causa coronis hactenus Olympicis sint defraudati. Postquam igitur tum alia in honorem Oebotæ instituerunt, tum statuam in Olympia posuerunt. Sostratus Pellinensis stadii victoriam inter pueros est adeptus. Vsitatum & hodie apud Achæos est, vt qui certaturi sint in Olympiis rem sacram Oebotæ faciant, & Olympia si vincant Oebotæ, statuam coronent. Homerus Achæos καρηκομόωντας vocat, quasi bene comatos, cum in pueritia ac luctu deponere capillos tantum consueuissent. Spartani vero perpetuo tonsi incedebant. Hinc cum prę̄lium inter Achęos & Spartanos Pausanias in VII. recēset. Hi verò auditis Romanis decretis (inquit) impetum in Lacedæmonios statim fecerunt, qui Corinthium tempore degebant, & quemuis corripuerūt, tum quem Lacedæmonum esse manifeste sciebant, tum qui capillorum consura, aut calceamentis, aut veste, aut etiam nomine suspicionem præbebant.

Capilli Achæi.

Fluuii Achaię.

Sed venio ad reliqua in Achaia conspicua, atque vt omittamus tot fluuios, qui eam irrigant ac fertilem faciunt (quorum Nemea è finibus Argolidis fluens ac Corinthum præterfluens ad naualia illius Cenchræam in mare Ægeum exit, Asopus ex Tythone monte per Phlyasiam currens infra Lechæum portum in Ionium mare exoneratur, quē sequentes reliqui minores amnes Sythus, Elissos, Crathis & qui Sicyonem ac Pellenam fœcundat Cephisus, Selinus qui Helicen ac AEyram, Phœnix qui AEgæum, Cyathus, Ægas, Cercinna, Bolineus, Melas, Glaucus, Larissus, Milichius, Cariander, omnes Ionio mari cōfluunt, & qui contra Zacynthum ingrediuntur ad Olenū Parus, ad Dimas Larissus, & ad Myrtenum Achaious.)

Rhyum.

Sequitur Rhyum promontorium. Sed Patris cum in Ægium nauigaueris, primum promontoriū cernes Rhyum nomine. Distat Patris L. stadiis. Portus pręterea Panormus stadiis XV. à promontorio abest, totidem distat à portu murus Mineruę. Strabo libro VIII. Est autem Rhyum in Achiuorum solo protensum longius promontorium in falcis figuram interius curuatum vnde & Drepanum idem falcem appellant, iacet autem inter Patras & Ægium Neptuni templum habens.

Et rursus. In medio autem est Rhyon à Patris XL. distans stadiis, in ea nuper Rom.

pop. post Actiacam victoriam nobiliorum militum partem locauit, hodieq; præclaris viget ciuibus, cùm Romana sit colonia. habet & mediocrẽ nauium stationem. Lege Liuium libro VII. Decade III. & libro VIII. In huius promontorii ciuitate conuentum suæ gentis celebrare Achæi solebant. Heræis peractis (scribit Liuius) ab ipso ludicro ex templo Rhyum profectus est ad indictum multo ante sociorum concilium. Et libro VIII. Cum ab Oreo profectum Attalum Romanosque audiissent, veriti ne in se iretur & intra Rhyum (fauces hę sunt Corinthii sinus) opprimerentur. *Et subdit de concilio.* In concilio tamen dissimulans ęgritudinem elato animo disseruit, testatus Deos hominesq;, se nulli loco nec tempore defuisse.

Patræ Colonia Romana

Rhyum Promontorium ac ciuitatem sequitur Patrarum colonia Romana, de qua Strabo in VIII. Ex Rhypibus sane oriundus fuit Miscelus habitandę Crotonis autor, ab eisdem fuit & Leuctrum pagus. Inde & Patræ sunt vrbs insignis. Cuius quidem vrbis ab Augusto Cęsare euectę ad colonię Romanorum pręrogatiuam, primi autores à Pausania memorantur, Eumelus indigena & Triptolemus Atticus Eulesii Regis filius à Cerere educatus, à quibus Aroa est constructa ciuitas, cuius nomen filius Eumeli Antius mutauit in Anthiam. Quod nomen denique, cum Achæi Iones ex Ægialo expulissent, Patreus Preugenis filius nepos Agenoris suo permutauit, Erat enim nepos Patreus Arei primi conditoris, Arei vero pater Ampyx fuerat auus Pelius, proauus Agineta, abauus Doritus, Attauus Herpalus filius Amysdæ Lacedæmonii nepos, Cuius quidem ciuitatis præter innumera templa duo sacra commemorat Pausanias Patensibus celebrata, Panychida in honorem Dianę quibus virgo sacerdos ceruorum bigis inuehebatur cum magna põpa mulierũ accedentiũ aram magni incensi, cui viuos volucres, capreas, ceruos, lupos ac vrsos imponebant, ac quotannis viuum puerum ac puellam immolebant. Alia sacra Baccho solennia Asymmeta vocat à IX. viris dignitate præcellentibus forte electis ac totidem mulieribus celebrata, qui Asymmatę vocabantur, quos in pompa pręcedebat sacerdos arcam illam Eurypilo Troia allatam præferens, sequentibus à tergo pueris spiceis coronatis. Meminit denique & Odæi publici loci inquo Musici certabãt quod constructum à quodam Herode Athen. in memoriam vxoris fuerat. Quanta autem existimatione Patræ fuerint, non solum Proconsulis Prætorium ibi constitutum â Romanis ostendit, verumetiam quod Paus. in IX. scribit, quod Achæi antequam adillum apicem peruenissent, societatem ac amicitiam Patrensium ambiuerint.

Patras siquidem Aegium quod duo amnes præterfluunt Phœnix & Meganites, & vbi suum etiam Achæi conuentum celebrabant. De quo in VIII. Strabo. Post Helicen Ægion est & Rhypes & Patrenses & Pharenses, dein Olenus, præter hunc Melas magnus amnis labitur; postmodum Dymæ & Tritaenses. Iones igitur domicilia per pagos habebant, at vero Achæi vrbes ædificarunt, in quibus partim habitarunt. Et iterum eodem libro, inter Ægas & Ægium distinguit, Ægas desertas ostendit. Ægium vero satis incolarum habere, vbi Iouem à capra lactis alimenta suscepisse Aratus ex vetustate scribit. Fuit prærerea celebre AEgium (præter templa quæ enumerantur a Pausanias Lucinæ Æsculapii cum nemore Iouis Seruatoris, cum nemore Mineruæ, Bacchi ad theatrum, Apollinis & Dianæ, in foro Proserpinæ: & in littore maris, Veneris & Neptuni, Cereris Panichiæ & Iouis Homogirii) consultatione Agamemnonis cum Græciæ principibus, cum bellum in Troianos meditaretur, antequam in Aulide iuramento se astrinxissent, deinde & conuentu illo Achæorum celebri, qui cum Corinthi ac Sicyoniæ Rhyoque fiebat, tum præcipue in Ægio celebrabatur.

Aegium.

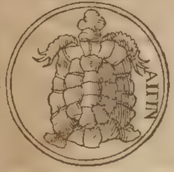
Inde scribit Pausanias in VII. In Ægium nostra ætate concilium Achæorum conuocatur, quemadmodum & in Thermopylas, & Delphos, Ampyhctiones conueniebant. *Et rursus.* Concilium item habebant Achæi, quod Achaicum est dictum, communicatisque publice rationibus & concilia inibant, & quod erat faciundum, faciebant, Ægium eis conuenire est visum, hæc enim post Helicen aquis submersam aliis in Achaia ciuitatibus gloria semper præstitit, tum verò & potentia excellebat. Liuius libro 6. Dec. 4. soluta obsidio est, & exercitus in Phocidem remissus est. Consul cum T. Quinctio ad Achaicum consilium Ægium traiecit Et lib. 8 Dec. 3. Cum expedito agmine profectus per Bœotiã, Megaram atq; inde Corinthũ descendit: Vnde commeatibus sumptis Phlyunta, Phæneamq; petit, & iam cum Eræam venisset, auditur Machanidam fama aduentus sui territum refugisse Lacedęmonem. Ægium se ad concilium Achæorum recepit. Ægium sequũtur Pellena, Helice, Ægyra, Buræ, & Olenus, antiqua municipia & desolata, quemadmodum Strabo scribit libro VIII. è quarum numero fuere Patræ atq; Dymæ cum altera nihil contribueret, alterã fluctus deleuissent.

Nam

Nam cum terrę motus in sublime pelagus extulissent, [illegible] simul & Neptuni templum Heliconii, quod ætate nostra Iones præcipuis honoribus adornant, ibique sacrificium operantur, quod ab vniuersis Ionibus factum Panonia vocant. *Et rursus:* Secundum Sicyonem Pellena iacet, deinde Ægyra secunda, tertia Ægæ Neptuni templũ habentes, quartã Bura post eam Helice, ad eam Iones ab Achæis bello fracti confugerunt, tandem ex his oris fugati. *Et rursus:* Oppidum Helice olim erat habitatũ, & Ionibus fuit templum sanctissimum Neptuni Heliconii. Sed tum quoque cum ab Achæis eiecti Athenas fugissent, & postea Athenis ad loca Asiæ maritima rediissent, coluisse se aiunt Neptunum Heliconium. Milesii item. *Helice & Bura.*

Adde quæ Strabo in VIII. de Dyma scribit (cuius numismate vt lector quinto ordine cernes, capra est sculpta ranam cõterens, forte à vicino vel Aegio vel Ægis, aut denique Aegyris, aut ipsa denique regione tota Aegialo nominata, quæ omnes à capra deriuantur appellationes) deinceps vero Dyma ciuitas est absque portu inter omnes in occasum magis exposita, vnde & nomen adepta est, annis superioribus Stratos appellabatur. Eam vero præterlabitur Larissus fluuius ab Elæa per Buprasium descendens è monte defluens, quem alii Scolin vocant. Homerus autem Oleniam petram. Cum vero Antimachus Dymam Cauconidem appellet, nonnulli sic approbant à cauconibus adiectum nomen. *Et subdit:* Dyma suscipit accolas conuenas homines atque promiscuos, quos è numerosa Pyratarum colluuie perinde ac reliquas Pompeius habuit, delata prædonum manu. Quorum partem in Ciliciæ Solis, partem aliis in oris, & hoc in loco habitatores imposuit. Phara Dymeo agro contermina est, à qua Pharienses dicuntur. Meminit Dymæorum Titus Liuius libro II. Decade IIII. Cum terra Nabis & Lacedæmonii mari Romana classis vrgebant, vnde regiam societatem & præsidia Macedonum implorem? an ipsi nostris armis ab hoste Romano tutabimur vrbes, quæ oppugnabuntur? egregie enim Dymas priori bello sumus tutati. *Et subdit:* Dymæi ac Megalipolitani ac quidam Argiuorum priusquam decretum fieret, consurrexerunt, ac reliquerunt concilium neque mirante vllo, neq; improbante. Nam Megalopolitanos auorum memoria pulsos ab Lacedæmoniis restituit in patriam Antigonus, & Dymæis captis nuper, direptisq; ab exercitu Romano cum redimi eos vbicunq; seruirent, Philippus iussisset, non libertatem modo, sed etiam patriam redimerat. Et tantum dicere voluimus de ciuitatibus. *Dymæ & eius insignia.*

Venio tandem ad Colonias ab Achæis ac Corinthiis deductas, quarum quatuor in Italiæ ea ora reperio, quæ Græciæ ac Siciliæ obtenditur Metapontum, Crotonem, Sybarim, ac Syracusas in Sicilia. De Metaponto meminit Titus Liuius libro V. Decade III. Hoc idem eadem ora maris & Thurini fecerunt, mouit eos non Tarentinorum magis, Metapontinorumque quibus itidem ex Achaia oriundi, etiam cognatione coniuncti sunt. Huic opinioni suffragatur etiã Diodorus, ac ex Diodoro Volaterranus. Antiochus verò Metapontum post Locros à filio Sisyphi eiusdẽ nominis quem barbari Metabum cognominabant, appellatam, quandoq; Syrim & à Pylis esse ædificatum, ac in agricultura fœlices Metapontinos auream æstatem Apollini dedicasse. De Crotone scribit Straboni descriptione Patrarum Achaiæ, lib. VIII. Ex Rhypibus sane oriundus fuit Miscelus habitandæ Crotonis autor. *Coloniæ Achæorum.* *Metapontum* *Croto*

Adde quæ in secundo Antiquit. Dionysius refert. Quin & validius argumentum habeo, non conuenire cum supputatione temporum, quæ de huius disciplina tradunt autores, quia nondum erat Crotoniensium vrbs, quando Numa Romam ad regnum accitus est. Integro enim quadriennio post assumptum à Numa principatum Myscelus

eam condidit x v i i. Olympiadis anno tertio, vnde satis apparet eum non potuisse adsectari Pythagoram, qui quatuor pòst ætatibus exactis floruit, nec Crotone degere cum ad regnum vocaretur, quæ nondum condita fuerat.

Et libro i. Ab vna enim habitantium gentium Achaica tota ea pene insula, in qua sunt Arcades, Iones cum aliquot gentibus aliis nominatur Achaia. Tempus autem quo res Pelasgorum cœperunt deficere, incidit in alteram ætatem ante bellum Troianum. Durauerunt tamen pene vltra eius belli tempora, donec contractæ sint in gentem minimam. Nam præter Crotonem Vmbriæ ciuitatem memorabilem, & si quid aliud tenuerunt, Aborigenes perierunt, reliqua Pelasgorum oppida. Croton vero cum diu retinuisset formam veterem, non multo ante nostram ætatem, & ciues mutauit cum nomine Gertona vocata, & facta Romanorum colonia. Eadem de Crotonis initiis Strabo in vi. adnotauit. Prima Croton est, à Lacinio C L. distans stadiis. Est & Æsarus fluuius & portus, & fluuius alter Neæthus nomine. Nam in Achiuorum errore quosdam ab Iliaca classe applicuisse ad locorum explorationem egressos. *Et subdit.* Vt verò autor est Antiochus cum Achiui à Deo oraculum cœpissent, vt Crotonem conderēt, Myscelus ad considerandū locū accessit. Qui iam ædificatā cerneret Sybarim.

Insignia Crotonis.

Hinc factum arbitror, vt in numismate Tripode Delphico Crotoniatæ fuerint vsi, vt in Cæsareo numismatum thesauro videre est. Diodorus in v. à Crotone ab Hercule interfecto si non conditam, ac saltem nominatum locum deducere videtur, cum ait: Hinc Hercules cum bobus in Italiam profectus, cùm iuxta littus progrederetur, Latinum furem boues furantem peremit. Crotonē vero cum inuitus cecidisset, sepulchro ei constructo sepeliuit egregie, incolis prædicens; futurum tempus, quo ibi ciuitas insignis ex mortui nomine cōderetur, ipse per Adriaticum sinum circumuectus in Epirum primo transiit, deinde in Peloponnesum. Huc alludens cecinit Ouid. xv. Metam.

Nam fuit Argolico generatus Alcmeone quidam
Myscilus, illius Dísq; acceptissimus æui.

Scitum est quod T. Liuius Decad. 3. lib. 4. refert, de Crotoniatarum constantia, & quàm Græci nominis studiosi fuerint, vt ab Hannibale persuaderi non potuerint, quo cum Brutiis miscerentur. His conditionib. ad deditionem compellere Crotoniatas conatus, vt coloniam Brutiorum eo deduci, antiquamq; frequentiam eorum recipere, vastam ac desertam vrbem bellis pateretur, omnium neminem præter Aristomachum mouit, morituros se affirmabant citius q̃ misti Brutiis in alienos ritus, legesq; ac mox linguam etiam verterentur. De Crotonis desolatione eodē ex bello adde ex eodem autore. Iam hoc vt sibi liceret, impetrauerat, & ab Hannibale missis ad ipsum legatis, ita Crotone excessum est, deductiq; Crotoniatæ ad mare naues conscēdūt, Locros omnis multitudo abeunt. Strabo lib. 6. Crotoniatas terræ salubritate ac Athletico exercitio. Athenæus lib. 12. Dipno. delitiis celebrant. Loca autorum subiiciam. Antea sane Iapiges Crotonem Ephoro teste incolebāt. Fuit autem ciuitas rei bellicæ peritissima, nec paruam exercendis Atletis operam dedit. In vno igitur Olympico certamine septem viri qui cæteros studio superarunt, Crotoniatæ fuere. Iure igitur dici visum est, qui Crotoniatarum postremus est, is reliquorum Græcorum primus est. Vetus quoq; prouerbium alterum, quid Crotone salubrius. Quod inde ortum esse aiunt, quia locus ipse ad salubritatem & bonas habitudines propter Athletarum multitudinem plurimum conferat. plurimos enim ad Olympia victores.

Luxus Crotoniatarum. De luxu Crotoniatarū adde ex Athenęo: Crotoniatę postq̃ Sybaritas deleuerūt, ٭ tautor est Tymęus ad delitias se contulerunt, ita vt eorū principes purpurea veste induti per ciuitatē incederēt, aureaq; corona & crepidis albis. Sunt qui hoc non ob delitias factum asserant, sed ob Medicum Damocidem, qui erat Crotoniates. qui Policratis, Samiorum tyranni fuerat familiaris, atq; post illius mortē captiuus à Persis factus ad regē adductus fuit, cū Polycrates ab Oreta fuisset interfectus. Cū igitur Damocedes Arossam Darii regis vxorē sanauisset, Cyriq; filiā, quę ex mamma laborabat, ab hac in munus poposcit, vt mitteretur in Græciā, qui in Crotonē forte delatus est. Strabo deniq; ac Paus. Crotonē celebrāt, duobus præcipue alūnis Pythagora ac Milone illo fortissimo qui & sextā in Olympia victoriā cōsecutus fuerat, & taurū humeris gestauit, & quia Pythagorę fuerat auditor, labētē in auditorio columnā tātisper sustinuit, donec reliqui oēs salui egrederētur

Milo Crotoniates.

Gra na-

Granatum præterea malum ita manibus continuit, vt nec vi extorqueri, ab aliis posset, nec premendo ipse corrumperet. Inuncto item disco institit, & ludribrio eos habuit, qui facto impetu disco deturbare eum conabantur. Cordam denique cum fronti alligasset compresso intra labra anhelitu, ita sanguine venas repleuit, vt præ viribus corda rumperetur. Postremo cum per syluam iter faceret, incidens in lignum, quod cuneis impactis fuerat diuisum, discerpere & illud conatus nimium viribus fidens cuneis elapsis ipse in scissura detentus à feris deuoratur. Sed concludam Crotonem Achiuam coloniam carmine Nasonis libro xv. Metamorphoseôn.

Diues ab Oceano bobus Ioue natus Iberis,
Littora fœlici tenuisse Lauinia cursu
Fertur & armento teneras errante per herbas,
Ipse domum magni nec in hospita tecta Crotonis,
Intrasse & requie longum releuasse laborem.
Vix pererratis quæ spectant littora terris,
Inuenit Aescrei fatalia fluminis ora.
Nec procul hinc tumulum sub quo sacrata Crotonis,
Ossa tegebat humus, iussaq; ibi mœnia terra.
Condidit & nomen tumulati traxit in vrbem.

Sequitur Sybaris in Italia siue Iapigum ora, eiusdem gentis Achæorum colonia, vt Strabo in VI. refert, deinceps ab Achiuis conditum oppidum Sybaris est ducentis distans stadiis inter duos situm fluuios Creathidem & Sybaritidem. Eius autem condendæ autor est Isseliceius. Eo autem excellentiarum & fœlicitatis ea ciuitas excreuit, vt quaternas proximas rexerit gentes, & quinque ac viginti vrbes suo subdiderit imperio, & contra Crotoniatas trecentorum hominum millium exercitum duxerit. Super Crothide verò domicilia habētes. L. in circuitu stadia. Totam autem hanc fœlicitatem intra dies LXX. Crotoniatæ illis interceperunt, adeo delitiis & luxuria intemperantes diffluebant. Vrbe enim potiti, inducto fluuio cuncta demerserunt, pauci ex ea clade superstites adunati cohabitabant, quos temporis interuallo Athen. aliique Græci prorsus extinxerunt. Nam in societatem ciuitatis peruenientes, eos per contemptum habitos trucidarunt, & vrbem alium in locum prope transpositum ædificarunt. Scitum est quod de luxuria Sybaritarum refert Athæneus XII. Dipnos. Sed de Sybaritis quid opus est vt pluribus dicam? apud quos balneatores introducti fuerint, effusoresque edocti, ne citius dimitterent, & ne nimium festinantes, eos qui lauarentur, comburerent. Primum etiam Sybaritæ artes quæ strepitum facerent, extra ciuitatem eiecerunt, veluti fabrorum, ærariorum & lignariorum, horumque similium. ita vt vndique imperturbati somni efficerentur, neque sanè Gallum in ciuitate nutrire licebat. *Et addit.* Est etiam apud eos consuetudo vt pueri ad impuberem vsque ætatem purpuram, capillorumq; nodos auro reuinctos gestent, apud hos homunculi quidam parui ac Scopæi vt inquit Tymon ob delitias reperiuntur, qui Stilpones ac Melitæi catuli dicuntur, qui illos sequuntur in Gymnasia, alludente Poeta. *Sybaris colonia.*

Nauigas Ionium, Lacedæmoniumq; Tarentum
Præterit & Sybarim Salentinumq; Neæthum,
Thurinosq; sinus Emesenq; & Iapygis arua.

Quarta colonia Achæorum in Sicilia traduntur Syracusæ, vbi regnasse potentissimos reges, constat, Gelonem, Agathoclem, Dionysium, Hieronem & Hieronymum, & quam vrbem in moneta vsurpasse vidimus quadrigas Olympicas, itemque currentium hominum & luctantium symbolum. Quod vero ex Achaia oriundi Syracusani fuerint, meminit Strabo in VI. Syracusas quidam Archyas è Corintho nauigans condidit, quibus temporibus & Naxus & Megara habitari cœperunt, simulque Myscellum & Archyam Delphos, vt Deum consulerent, petiisse, illum interrogasse, vtrum opes an salubritatem eligerent. Archiam itaque opes, Miscellum vero salubritatem elegisse, concessumque alteri vt Syracusas, alteri vt Crotonem conderent. Euenit igitur Crotoniatas vrbem tam salubrem coluisse vt diximus. Syracusas vero ad tantum diuitiarum cumulum euasisse, vt iam in prouerbio disseminetur, cum ad locupletes ac sumptuosos loquimur, vobis ne decima quidam Syracusanorum. Idem Cicero in Verrem, Syracusas vrbem maximam Græcorum esse scribit, ac pulcherrimam ex quatuor vrbibus compositam, quarum vna insula nominatur, altera Acradina, tertia Tychiæ, quarta Neapolis. Lege Titum Liuium lib. IIII. Dec. 3. qui eam ad vnguem describit captā à M. Marcel. Rom. ac diu defensam mechanicis Archimedis *Syracusæ Achæorum colonia.*

præstantissimi Mathematici, qui laudem patriæ non minimam comparauit. Cuiuslibet summã audire ex 14. Silii Italici libet, qui similiter eius initia ex Achaia & Isthmo deriuat.

Tum si Isthmiacis æquassent oppida tectis,
Tot delubra Deum, totq; intra mœnia portus.
Adde fora & celsis suggesta theatra columnis,
Certantesq; mari moles adde ordine longo
Innumeras spacioq; domos æquare superbas,
Rura quid inclusos porrecto limite longis
Porticibus sacros Iuuenum certamine lucos,
Quid tot captiuis fulgentia culmina rostris,
Armaq; fixa Deis, aut quæ Marathonius hostis
Perdidit aut Lybia quæ sunt aduecta sub arcto.

Et de luxu ac ornatu Syracusanorum.

Artificum manibus non usq; clarior ullo
Gloria picturæ seclo non arua uocabant,
Quæ scirent Ephyren fuluo certaret ut auro
Vestis spirantes referens sub tegmine uultus,
Quæ radio celat Babylon uel murice picto,
Læta Tyrios quæq; Attalicis variata per artem
Aulæis scribuntur acu, aut Mimphitide tela.

Quibus versibus & ad ludos Syracusanos alludit, quorum diximus symbolum numismate vsurpasse, vel quod Syracusani & Neapolitani, apud quos sacer Agon ille (sic enim ludi vocabantur) celebrabatur, à Græcis, oriundi fuerint, ludorum autoribus primis, vel quod Hercules cum ad Gyrionem proficisceretur, isthac transierit, quem Olympicorum ludorum in Græcia autorem Pausanias refert v. Eliacorum. Aureo seculo Saturni nato Ioue Rhæam, Idæis Dactilis siue Curetibus infantis custodiam commendasse. Ex Ida autem Cretica tum esse profectos, Herculem Pœoneum, Epimedem, Iasium & Idam. Herculem porro ludentem cursus certamine commisisse fratres, victoremque ramo oleastri coronasse, & ideo, quinto quoq; anno celebrari, quod tot annis Saturnus cum Ioue filio luctatus sit. Potest & tertia ludorum istorum ratio reddi, quod Arethusa fons prope Syracusas erumpat, quem subtus terra & mari ex Alpheo Elidis flumine prouenire antiquitas credidit. In Elide autem apud Alpheum amnem ludicra ista Olympica celebrabantur ab Hercule inuenta, luctatorum tam puerorum quam virorum, idque cæstibus vel manibus armisq; & cursu, item & Poetarum artificumq;. Hinc de Arethusia illa Syracusano ex Alpheo Elidis orto, ac Archia Corinthio autore Syracusanorum, recte cecinere Poetæ:

Ouid. v. Metam.

Et quia Bacchaidæ bimari gens orta Corintho
Inter inæquales posuerunt mœnia portus:
Est medium Cranes & Pysææ Arethusæ,
Quod coit angustis inclusum cornibus æquor.

Silius 14. Pumicorum

Sed decus Enneis haud illum pulchrius oris
Quam quæ Sisyphio fundauit nomen ab Isthmo,
Et multum ante alios Ephireis fulget alumnis
Hic Arethusa suum piscoso fonte receptat,
Alphæon sacræ portantem signa coronæ

Et sic causa patet, quamobrem piscium icones symbolis eorundem Numismatum Syracusanorum iuncti cernuntur ob piscosam videlicet Arethusam præterfluentem. Et hactenus quidem de coloniis Achęolum ac Corinthiorum, sequuntur insignia, quę duo Achæi vsurparunt, fasciculum vnionis & literis initiabilibus vocis Achæorum complicatis A & P, cuius explicationem supra ex conuentu illo Achæorum celebratissimo adduximus, & faciem Iouis, modo Iouis est, & nõ magistratus quem præfati sumus Damiurgon vocari, aut deniq; Achæi Xuthi filii Ionis fratris, quod libentius crederem, nulla .n. inscriptio adiecta est, & in eodem numismate ex auersa cernitur. De Achęo supra

ſupra multa diximus, ſi Iouis facies erit, cauſa petenda eſt à Ioue Gręcanico, cui Æaci intermiſſione Græci ſiccitate, peſte ac ſterilitate laborantes, ſacra inſtituerunt, vt ſupra dictum. Ad hęc Iouis Olympici templa cum in Corintho, tum Patri, Ægioq; Achæi ſingulari veneratione colebant, quemadmodum paulo ante diximus.

DE ARGOLIDE.

Rgos ante bellum quidem Troianum maiori fama quàm potentia fuit ciuitas, puta vna non ſatis opulenti, latique agri, quam Homerus reliquique antiquiores Poetæ nunc Achęam, nunc Iaſiam & Doricam, nunc verò Pelaſgiam, itemque Hippiam, hoc eſt, equeſtrem, Hippobotam, & Dipſium, ac aquarum copia, epithetis cognominant, antequam reges Ægypti à Belo oriundi ac præcipuè Danaus eam extuliſſet, à Mecœnarum regno ac Proſymiæ agro ſeparatam ditionem habebat. Sed nec Epidaurus Troezenaq; Argolici iuris extitiſſe vel carmen Homeri in cathalogo oſtendit, ex verſione Heſſi.

-Tum qui Iunonus Achiua
Tecta colunt Argos Tirynthaq; mœnibus altam,
Hermionemq; Aſinemq; ſinus maris alta tenentem,
Littora Troezena, Eionasq; ſacramq; Epidaurum,
Vinetis celebrem. Qui Æginam cumq; opulentam
Et Maſeta colunt. Has voce valens Diomedes
Duxerat & Sthenelus Capanei filius alti.

Et de Mycænis ſeorſim.

Qui claras coluere inſignia tecta Mycenas,
Et qui mœnia habent opulentá celſa Corinthi.

Hinc Mycænarum regno Agamemnon apud eundem extollitur, & ſeorſim Prætus ſeptem Cyclopum auxilio qui γαστρομάχοι, id eſt, Ventrimani appellabantur, Tirynthen ſtruxiſſe, & inde excurſionem feciſſe legitur: Seorſim quoque Danaus ex Ægypto aduectus Beli regis filius, condita arce in loco petroſo & aquis indigo, Gelanorem Scheneli filium eiecit, & cum multis filiabus abundaret, multosque generosque acquireret, agrum primus ampliauit. Ad quem alludens Homerus cecinit, ex verſione Heſſi.

Argos aquis vacuum Danaæ ſtruxere redundans,
Dii poſuere Argos, Lympharum protinus expers.

Is adeo, vt inquit Strabo, præcedentes loci illius Reges excelluit, vt qui antea Pelaſgi nominabantur, impoſita per Græciam lege Danai vocarentur, Et quia Iunonis Argiuæ templum prope Mycœnas ambobus fuerat regnis commune, videlicet Mycæneo vel Laconico, at Argolidi, euenit poſterioribus ſeculis, Danai iam ſtirpe deficiente, vt promotis limitibus Laconici Reges ſenſim Argolidem ſubiicere inciperent, quemadmodum antea qui de Danao deſcenderant, eo quod ex Laconicorum Regum ſanguine defluxerant, etiam Mycænarum agros ſubiectos habebant, manente tamen vel Argolidis appellatione, vel Mycœnarum nomine. Tanta erat affinitas & commixtio eorũ Regum, non ſolum quod vicini, ſed quod ſanguine ac matrimoniis quàm coniunctiſſimi eſſent.

Scitum eſt quod ſcribit in VIII. Strabo. Mihi ſane videtur vt Pelaſgi & Danai, ſicut & Argiui nuncupantur, quod huius ciuitatis gloria & cæteros Græcos a ſe denominandos compararit. Sic & Iaſium Argos Iaſidas appellari facit. Sic & ex Apia Apidones recentiores dixere. At Homerus non quidem Apidones appellat. Apiam autem magis longinquam quàm prope Peloponneſum dicat Argos, animaduerti vel hinc licet, quod Argiuam dicit Helenam. Et inde vrbs Ephyræ exiſtit ipſius in Argos ſinu. Et hinc eſt Argos medium & inſulas multas, & vniuerſum Argos regere. Iuniores & campos Argos dicunt. At Homerus ne ſemel quidem præcipue Macedonicum & Theſſalicum eſſe arbitrabantur. Cum verò Danai nepotes Argiuum excepiſſent regnum: Illis ſeſe Amythaonis immiſcente progenie è Piſæo agro atq; Triphilia profic ſcente, mirari nemo debet, ſi eadẽ procreati ſtirpe hoc modo regionẽ duo in regna diuiſere. Primo, vt cũ duæ in illis vrbes eſſent, ipſas principatu eminẽtes oſtentarẽt, præſertim intra ſtadia minus quinquaginta inter ſe finitimas, Argos videlicet atq; Mycenas, & dicatũ Iunoni templũ iuxta Mycœnas, ambabus eſſe commune, in illo ſunt Policleti ſimulachra artis laude omniũ præſtantiſſima ſumpta & magnitudine. Phidiæ ſane imaginibus cedentia Argos quidẽ a pri-

mordio magis ac magis extitit potentia primatum, subinde Mycene ampliora susceperunt incrementa propter commigrantes, in illas Pelopidas. Nam cum omnes ad Atrei filios consisterent, Agamemnon grandior natu regnum adeptus, duce virtute ac pariter fortuna comite, regionis paternam possessionem ampliauit, & Mycenæo Laconicum adiecit imperium vnum Menelaus Laconicæ regimen tenuit. At Agamemnon Mycenarum vsque Corynthum ac Sicyonem. Hęc Strabo. Vnde apparet duo regna coluisse vnum, illam ipsam Argoliden, ac Mycœnarum Laconico tertio accessisse, vt de quarto Troezenico nihil addam, è cuius regis Pythoi filiam Ægeus rex Atheniensiū Theseum genuit. Et sic intelligitur versus Homeri lib. Odiss.

αὐδρος τ' κλέος.

Graciam adit vaga fama viri mediusq; per Argos. Et iterum Iliade:

In Argos veniemus Achæum.

Vbi vox Argos magnam Græciæ partem includit. Hinc factum arbitror quod hæ voces Argiuus Achæus, Græcus ac Hellenus passim confunduntur, quod hi principes populi accessione prouinciarum nominisque gloria tunc fuerint celebrati. Achæi quidem proximi ab Arcto, ceu domini Argolidis ad se nomen traxere, & Spartani similiter à meridie vt dictum est, adeo vt sub iugo & seruitute hæc gens præ cæteris orbi innoleuerit, vtriusq; accolentis populi potentia nixa.

Hinc est quod Pausanias in VII. refert, Achander Achæi filius, & Architeles ex Pthyotide Argos sunt profecti, & Danai ibi generi facti, Automacen quidem Architeles duxit. Schæam vero Archander. Cęterum Argis eos permansisse non minimum hoc argumentum est. Metanasten enim, hoc est, exulem filium suum Archander appellauit. Cum itaque multum & Argis & Lacedæmone Achæi liberi possent, factum est, vt eius loci homines Achæi appellarentur. Hęc cum ita sint, sub seruitute vicinorum, Argolidis nomen ita creuit, vt Mycœnarum Troezeniæque regna veteri paulatim maiestate decrescente illi adiuncta fuerint. Quando hoc factum sit, & quibus auspiciis, refert Strabo.

Cęterum secundum tempora Troiana destructo Agamemnonis imperio res Mycenæa humilius attenuata est, præcipue post restituros Heraclydas. Isti enim occupata Peloponneso, priores dominos eiecerunt, quo effectum est, vt qui Argos obtinerent, Mycœnas quoque subiectas in vnum conspirantes haberet, posteriori tempore eas Argiui solo æquatas deleuere, adeo vt nunc Mycœnæi oppidi ne vestigium quidem reperiatur.

Placet autem auctæ Argolidis ac partim affinitate partim vicinitate locupletatæ limites ex Strabone referre. Ab oriente quidem Cleone promontorio, quod abest à Corintho stadiis LXXX. Spyreo promontorio, sinu Satonico, sinu Troezen. a Septentrione via saltuosa, quam circa Trettum vocabant, & mons Tython cum Nemæa sylua Corintho separat, ab occasu adiacet Arcadia & pars Laconicæ, distinguentibus Stymphalo Artemisio, Parthenio & Caristo montibus, & fluuiis Tamo qui Thyream pręterlabitur ab Æginetis cultam, denique in meridiem Argolidis duobus sinubus excurrit, Argolico & Hermionico, quos Strabo in VIII. sic delineat. Post Maleam autem sinus excipit Argolicus & Hermionicus. Ille quidem vsque Scyllæum nauiganti, ad orientem spectat, & ad Cycladas, alter magis ad ortum quam iste vergit ad Æginam, terramque Epidauriam Sinus quidem Argolici primas partes habent Lacones, reliqua tenent Argiui in quibus sunt & Apoll. templum Delium Laconicum, quo nomine & Bæotium & Minoa castellum, quo vocabulo est & Megaricum, & Lymnera Epulateria, vt inquit Artemiodorus. Scribit autem Apollodorus ipsam apud Cytharam esse. Quæ cum commodissima portu sit, breuiter ac præcise Limneram. quasi λιμένηραν id est, portuosum appellatam esse nomine permutato. Ac ipsa Laconicę nauigatio, statim à Malæa inchoans vsque longum in spacium aspera fit, tamen stationes & portus habet, reliqua ripa bonis est prædita portubus, paruæ quædam illi adiacent insulæ haud sane memorabiles. Argiuæ autem sunt Prasia & Temenium in quo humatus est Temenus, & prior locus est, per quem Lerna fluuius eodem quo palus nomine fluit, in qua tantas de hydra Poetæ fabulas addiderunt. Ipsum vero Temenium longe ab Argo stadiis XXVI. distat, à mari ab Argo ad Hæreum XL. Hinc vsque Mecœnas decem. Secundum Temenium Nauplia est Argiuorum nauale, sic proprie dicta, quod eò naues nauigent, post Naupliam speluncæ sunt & in illis Labyrinthorum ædificia eas vocant Cyclopæas. De hinc alia loca & ordine, sinus Hermionicus situs est, quem cum in Ægina locus ordinet, ipsam etiam circuitionis partitio haud sane despicienda nobis indicauit. Eius initium ab Asina est oppido dehinc Hermione atque Troezen. Hæc ex Strabone.

Qui

Qui præterea montes celebriores per tractum eius prouinciæ enumerat, Tythonem, Chaonem, Artemisium, Parthenium, Cariftum, Cynoperam, Lyrcium & prope Tirynthen, Arachnum, Cynorciam, Tythium, Eubæam, & prope Mycœnas Acræam & Tornacem infra Afinas & Cuculinum montem. Promontoria vero à finibus Corinthi incipiendo Spiræum, Pharygium, Scyllæum, Bucephalum, Buphortinum, Platonistunta, Strathium, Phalanorium Dydimorum, & Apobathmon.

Flumina idem defcribit, Nemæam qui eiufdem nominis vrbem irrigat in Septentrionem labens, Inachum contrario flumine, Afterionem qui & ad Mecœnas in Inachum exoneratur, Taurum qui ad Scyllam exit, Phrixum qui Temenium præter labitur, Lernam ex palude ortam, Pontinum & Erafinum, qui in finibus Arcadiæ abforptus emergit, & Tamum qui pręter Thyream defcendēs, Argolida à Laconica diftinguit. Paludes duæ infignes præterea in tractu Argolidis defcribuntur Lerna & Halaon, & Lucus Sironicus. Ad hæc nemora delineat Paufanias fyluam Nemæam, vbi ludi celebrabantur: Lucus, Dianæ verfus Stymphalum, Oleaftrum Thefei haud procul Troezena, Rachus tortilis, fylua Eitani, nemus Platanorum verfus Tyroæam.

Ciuitates denique infigniores hac in prouincia fiue regno ad famam venerunt, *Catalogus vrbium Argolidis.*
Argos ipfum, Nemęa ludis celebris, Tirynthus Herculis natiuitate Mycœnę fedes peculiaris regni, cui pręfuiffe Agamemnonem diximus, Pharigiam, Epidaurō templo Æfculapii laudatū, Troezenam, & littorales Methanam, Medæam, Celenderin Thefei regiam, Hermionem Dydimos, Helicen Afinam, Prafiam Naupliam, Cephanta & in Mediterraneis, Thyræam, Temenium, Lyrcæam, Oeneam, & Hyfias in limitibus Arcadiæ cum templis laude dignis innumeris, quorum prope Argos erant Iunonis Acręę, Dianę Orthiæ, Apollinius Diradiotis, Dianæ Artemifiæ, Panos & Bacchi, Mineruæ Oxidocis, & inter Tyrintha Epidaurum & Mycænas Argilidòsque Iouis verticalis, Æfculapii Dianæ Lafeæ, Dianæ Nymphæ, Veneris Acreæ, Cereris legiferæ, Dianæ Saronidis, Cereri Eleæ, Martis, Cereris & Proferpinæ, Apollinis aperti, & pleraque pofidia, Neptuni in fcopulis & ora maritima tēpla. Sed relicta prouincia recipio me ad principes ac reges Argolidis quos duplicis ftemmatis repetunt, alios quidem antiquiores iuuenes & indigenas, ab Inacho rege, alios verò à Beli Ægypti regis propagine Danao eius filio duce. Inachi vero profapia fic habet, Oceanus ex Thetide fingitur Poetis procreaffe Nereum & Inachum. Quorum primus ex Doride coniuge Nymphas Nereidas tulit humana fpecie *Inachi ftemma.*
quarum nominat Statius III. Syl. Cymothæam & Nyfiæam, eidem præterea filiam tribuūt Amphitriten Neptuni vxorem, cum illa fabula, quod feruatura virginitatem cùm diu poftulata Neptuni fugiffet, tandem arrepta à Delphino quem miferat ille, circa radices montis Atlantis abducta fuerit, ad quod alludens cecinit Maro.

Margine terrarum porrexerat Amphitrita.

Huic igitur Amphitritæ ex Neptuno Poetæ filium faciunt, Trytonum Deum marinum, à Trytone Aphricæ palude, vbi primum fit confpectus, vnde & Minerua nomē fortita eft, is Concha Neptuno præcinere fingitur, ad quod alludens cecinit Nafo I. & II. Metamorphofeôn.

Nec maris ira manet, pofitoq; tricufpide telo
Mulcet aquas rector Pelagi, fupraq; profundum
Extantem, atq; humeros innato murice tectum
Cæruleum Tritona uocat. conchaq; fonanti
Infpirare iubet, fluctusq; & flumina figno
Iam reuocare dato, caua buccina fumitur illi
Tortilis inlatum.
Aequora celarat medias cingentia terras,
Terrarumq; orbem, Cœlumq; quod imminet orbi;
Cæruleos habet vnda Deos Tritona canorum,
Protheaq; ambiguum balenarumq; prementem,
Aegeona fuis immania terga lacertis
Doridarum & natas quarum pars nare videtur,
Pars in mole fedens virides ficcare capillos.

Sed redeo ad Inachum Nerei ex Oceano & Thetide fratrem, qui cum Agros in Argolide haberet ex Meliffa coniuge tulit Ægialæum, qui fine liberis mortuus Pelo-

ponnesi oræ Septentrionali ad Isthmum nomen reliquit Phoronæum, qui primus dispersis populis in vnum collectis, vrbem instituisse fertur, Phoronicon appellatam & ex Laodice coniuge Niobenet Apin genuisse. Horum amborum soror Io Inachi & ipsa filia, à Ioue adamata, & à Iunone in vaccam conuersa, ab Ouidio Phoronides nominatur, ad quam alludit his carminibus 1. Metam.

Inachus, unus abest, imoq; reconditus antro,
Fletibus auget aquas, natamq; miserrimus Io
Luget ut amissam, nescit uita ne fruatur,
An sit apud manes, sed quam non inuenit usquam,
Esse putat nusquam, atq; animo peiora veretur.
Viderat à patrio redeuntem Iuppiter illam
Flumine & o virgo Ioue digna tuoq; beatum
Nescio quem factura thoro, pete dixerat umbras,
Aut horum nemorum, aut horum (& monstrauerat ambas)
Dum calet & medio Sol est altissimus orbe.
Quod si sola times latebras intrare ferarum,
Præside uita Deo nemorum secreta subibis.

Et de Iunone Zelotypa

Quem postquam cœlo non repperit, aut ego fallor,
Aut ego lator ait, delapsaq; ab æthere summo
Constitit in terris, nebulasq; recedere iussit,
Coniugis aduentum præsenserat inq; nitentem.
Inachidos uultum mutauerat illa Iuuencam,
Bos quoq; formosa est, speciem Saturnia vaccæ.
Quanquam inuita probat, nec non & cuius & unde,
Quoue sit armento, veri quasi nescia quærit.
Iuppiter è terra genitum mentitur, vt autor
Desierat inquiri, petit hanc Saturnia munus
Quid faciat? crudele suos abdicere amores
Non dare suspectum pudor est qui suadeat illud.

Phoroneus rex.

Phoroneus Inachi filius, vt diximus, primus incultos homines in formam ciuitatis collegit, ac Phoronicam appellauit, quæ in finibus Argolidis fuerat, vnde & Argos Phoronæum Statio appellatur.

Statius.

Talia Iuno refert, mene ô Iustissime Diuum,
Me bello certare iubes? scis semper vt arces
Cyclopum, magnaq; Phoroneos inclyta fama,

Ouidius.

Nec superum rector mala tanta Phoronidos vltra
Ferre potest, natumq; vocat quem Lucida partu.
Pleias enixa est, letoq; det, imperat Argon.
Sceptra iuris opibusq; iuuant, licet improbus illic
Custodem Phariæ somno lethoq; iuuencæ.

Et iterum,

Mœrent Argolici deiecto lumine manes,
Toruus Abas, Pretusq; nocens, mitisq; Phoroneus.
Parua mora est, abeas pedibus, virgamq; potentem
Somniferam sumpsisse manu, tegimenq; capillis.
Hæc vbi disposuit patria Ioue natus ab arce,
Desilit in terras.

Phoroneo patri succedit Apis, à quo Peloponnesus Apia cognominata est, ob tyrannidem interficitur à Telchine, cuius lacera membra in Ægypto Isis vxor inuenit, compactaq; Ægyptiis tradidit colenda, adiuncto boue, quorum illa Serapis, hic vero Apis Ægyptiis nuncupabatur in maxima apud illam gentem veneratione ac cultu.

De qua re sic Diodorus in primo scribit: Verum ex vetustis sacerdotum arcanis, qui Osyridis tempore fuerunt, postea compertum est Osyridem Ægypto iuste regnantem à Typhone fratre impio, vtq; nefario interemtum, quem ille in sex & viginti partes dissectum cuilibet eorum, qui secum tanti sceleris participes fuerant, partem dederat,

Veluti eius facinoris consciis,& simul vt ipsos defensores, custodesque haberet regni fidos. Isis ob fratris eiusdemq; viri mortem auxilio filii (Orus ei nomen erat) Typhone & qui cędis conscii fuerant, interemptis, Ægypti regnum cœpit. Commisa est pugna iuxta fluuium in parte Arabiæ, quem Anthei appellant vicum. Quod nomen ex Anthei morte ab Hercule occisi Osyridis tẽpore sortitus est locus. Osiridis partes oẽs dispersas pręter pudenda cum inuenisset, cupiens incertum viri esse sepulchrum, ab Ægyptiis autem singulis hominibus honori haberi, ex aromatibus ac cera singulas eas in partes in formam hominis viro similem composuit. Conuocatis deinceps Ægypti sacerdotibus singulis dedit Osyridis imaginem, asserens eis solis corpus illius creditum, atque adiurans vt nunquam apud se esse sepulturam Osyridis vlli panderent, vtq; illum in abditis seruatum, vt Deum colerent, eique animal ex suis, quod mallent dicarent, & quod colerent, veluti Osyridem dum viueret, & post obitum simili ceremonia obseruarent. Vt autem maiori beneficio Sacerdotes ad hæc sibi promptiores faceret, tertiam eis agrorum partem ad Deorum cultum & sacra concessit. Hi tum meritorum Osyridis memores, tum beneficio Isidis allecti, eius mandata perfecere. Qua ex re etiam nunc Sacerdos quilibet testatur, sic Osyridem sepultum esse. Animantia quoque à principio ei dicata in honore habent, & cum moriuntur in eorum funere renouant Osyridis luctum, tauros autem sacros, hunc quidem Apim, alterum Memphim nominatos sacrificant Osyridi, quos etiam veluti Deos Ægypti omnes colunt. Quod autem Osyris is sit qui Serapis dicebatur. *Et subdit.* Osyris verò tum Serapis dicitur, tum Dionysius, tum Plato, tum Ammon, tum Iupiter, alii pana eundẽ vocãt. Multi existimãt Serapim esse, quem Græci Plutonem vocant. Et hactenus de Api filio Phoronei cuius soror Niobe ex Ioue tulit Pelasgon & Argon, Pelasgus Argos condidit, quod ab eo Pelasgicon nominatũ est, quo nomine & Homerus vocat secundo Iliad. Sic & apud Ouidium, Hypermestra ad Linum quæ viro pepercerat. Cum generos suos Danaus per filias è medio auferret, scribit: *Pelasgus rex.*

Ducimur Isthmiades magni sub tecta pelasgi,
Et socer armatas accipit ense nurus.

Ab hoc igitur Pelasgo Peloponnesi appellati sunt Pelasgi, qui postea in fines Thessaliæ colonias miserunt, vbi & Larissa Pelasgica & Argos Pelasgicum alterum. Sunt tamen qui coloniarum illarum ductorem alium fuisse Pelasgum Iouis & Larissæ filium tradunt, quemadmodum & Apini non Pharonæi, Sed filium Iouis ex Nobie faciunt. Monendus est mihi lector, aliam fuisse Niobem Tantali filiam, & Pelopis sororem, quæ cum forma præstantes septem haberet filios, & totidem filias, ac se Latonæ præferret, ira numinis, peste, absumptis liberis ipsa diffugit, in saxum prope Sypilum Mœoniæ mutata. Venio igitur ad fratrem Pelasgi Argon, qui adoptatus à seniore auo Phoronæo, ex Euadne filia Strymonis & Nereę, genuit Epidaurum, Pyranthonem, Cressum & Argonautam, qui Æsonis Thessali filius fuerat, Idcirco alii hunc Iasium vocant Argiuorum Regem, qui tamen & ipse alius est, à Iasio altero Argiuorum rege, Abantis videlicet filio, Dardani fratre, ac Talaonis patre, Adrastique regis Argiuorum auo.

Et sic intelligitur, quod scribit in 8. *Strabo.* Mihi sane videtur vt Pelasgi & Danai, sic & Argiui nuncupentur. Quod huius ciuitatis gloria, & cæteros Græcos à se donominandos compararit. Sic & Iasium Argos Iasidas appellari fecit. Sic ex Apia Apidones recentiores dixere. At Homerus non quidem Apidones appellat, Apiam autem magis longinquam, quod prope Peloponnesum dicat Argos. Huc quoque alludens cecinit Papinius. 2. Theb.

In læuum prona nixus sedet Inachus vrna,
Hunc tegit Iasiusq; senex, placidusq; Phoroneus.
Et bellator Abas, indignatusq; tonantem
Acrisius nudumq; ferens caput ense Chorœbus
Toruaq; iam Danai facinus meditantis imago.

Sed redeo ad Argum patrem, siue potitus Atauum, qui ciuitati à Phoronæo constructæ auctæque à Pelasgo nomen mutauit, & à suo nomine appellauit, de quo variant autores, alii enim hunc esse, quem Græci à centum oculis, quibus Io vaccam Inachi filiam custodierat πανόπτην cognominant, alii non hunc Argon oculatum fuisse, & vaccæ custodem, sed Iasonis siue Iasii filii ex Agenore nepotem. Naso sane 1. Metamorphoseôn. alium Argum Aristoris filium qui Io vaccam custodierat, commemorat, cui Iuno illam custodiendam promiserat. *Argus rex.*

Porro Argi regis Argiuorum meminit Diuus Augustinus libro XVIII. de ciui-

tate Dei, quo cœpit vti fructibus Græcia & habere segetes in agricultura. Idcirco inter Deos relatus, toti Græciæ coli cœpit. Reliquisse hunc Argon filium Tirynthen Pausanias in secundo autor est. Euerterunt & Tirynthios Archiui non alio consilio quam vt eos quoque in ciuitatem reciperent, Argosque hoc modo augerent. Tirynthem vero heroem, qui ciuitati nomen indidit Argi filium, Iouis nepotem fuisse perhibent. Idem secundo Corinthiacæ. Pyrasi filii Argi meminit. Vetustissimus vero ex Pyro syluestri est fabricatum Iunonis simulachrum, quod Tirynthe Pyrasius Argi filius consecrauit. Sed Argiui Tyrinthe euersa in Iunonis templum transtulerunt. Et iterum, Argos autem Pheronei ex filia nepos suscepto post defunctum auum regno, terram suo nomine appellauit. Argo Pyrasus natus est & Phorbas Phorbanti, Triopas Triope, Iasus & Agenor. Et hactenus de Argo siue vnus is fuerit, siue duo, hoc est, Niobes filius & Pelasgi frater, & alter Iasonis siue Iasi ex Agenore nepos. Loquimur autem hic non de Agenore Cadmi filio Thebarum vrbis conditore, nec de altero Agenore, qui Eperastem Calydonis filiam Ætoli nepotem in matrimonio habuerat Parathonis pater, de quo in capite de Ætolia plura diximus. Sed à quo descēdisse Reges Argolidis post Argum Phorbantem & Tryopam Pausanias in secundo autor est puta. Crotopum, eiusque filium Sthehelum quem Danaus Ægyptius vicit. Verba subiiciam Triopæ filii Iasus & Agenor. Crocopus autem Agenoris filius post Iasi mortem rerum est potitus. Crotopi filius Sthenelus fuit. Danaus autem ab Ægypto contra Gebanorem Stheneli filium, cum classe profectus Agenoris posteros regno vt exuit. Hic rursus notandum est posterioribus seculis alium extitisse Sthenelum Argolidis regem patrem Cyllabari, qui Dyomedis vxorem compresserat. Cæterum facta digressione reuertimur ad Io vaccam Inachi filiam ab Argo custoditam quæ in Ægyptum errabunda profecta ibidem formæ humanæ restituitur, nuptaque Nylo Epaphum suscepit qui ex Memphi vxore Lybiam genuit. Ex qua Neptunus Belum generauit Ægypti regem, Busiridem Lelegem. Porro Lelex frater ex Ægypto ad Nyseam Megarensium nauale profectus, exinde in Laconicum agrum peruenit, canente, Ouid. in Metam. viii. lib.

Hæc Ixionides illa Trœzenius heros
Parta lelex, raris iam sparsus tempora canis,
Quosq; alios parili fuerat dignatus honore
Amnis Acarnanum lætissimus hospite tanto,
Non habet, & quicquid superi uoluere peractum est,
Quoq; minus dubites, Tiliæ contermina quercus
Collibus est Phrygiis medio circumdata muro,
Ipse locum vidi. Nam me Peliopeia Pytheus

Et rursus.

Ante omnesq; lelex animo maturus & æuo
Sic ait, Immensaq; est, finemq; potentia cæli.
Misit in arua suo quondam regnata parenti
Haud procul hinc stagnum est, tellus habitabilis olim

Belus Ægypti Rex. De Lelegis fratre Agenore Cadmi patre dictum est in Bœoticis. Quare in Belo persistentes Ægypti Rege eius stemma in Argolide continuabimus. Habebat autem is Belus quinq; filios, Ægyptum, Danaum, Ciphæum & Cilicem. Quorū Cylix (vt à iunioribus incipiam) Cyneram reliquit. cuius filia Myrha capta amore parentis, dolo nutricis cum eodem concubuit, & ex eo profligata in Arabiam, Adonyn tulit, qui dilectus à Venere, in venatione ab apro interficitur, Deorū miseratione conuersus in florem sui nominis, cuius lector historiam in Metamorphoseôn leges. Huius frater Cephæus ex Cassiopæa vxore Andromedam suscepit Cœto expositam, & à Perseo liberatam translatam in cœlum cum filio & genero. Horum omnium frater Ægyptus, quem alii AEgisthum dicunt, à patre Belo Arabiæ præfectus, ex multis vxoribus genuit liberos quinquaginta, qui cum inter se digladiarentur de imperio, Danaus patruus accepto oraculo, quod ab vno fratruelium periturus esset, naue instructa, cum filiabus quinquaginta aufugit, & in littore Argolidis appulens Gelanore victo regnum accepit. Sic igitur Danaus AEgyptius Beli regis filius, frater AEgypti, Cephei & Cylicis, rerum in Peloponneso potitus, multas genuit filias, inter quarum Procos & AEgipti filii fratrueles fuerant, quibus sorte distribuit filias, duabus sorte exemptis Hypermestra & Gorphone, quarum Hypermestram collocauit Lyncæo, & Gorphonem Proteo, qui AEgypti Regis filii fuerant ex Argiphia, reliquas verò Danai ex Europa natas sortiti sunt, Busiris Enceladus

Ægyptus Rex.

hadus, Lycus, Daiphron, nempe Antomaten, Agauen, Amimonem, Scean. Quæ cũ coniuio sponsos singulæ suos tractarent, noctu iubente patre acceptis pugionibus interfecere. Hinc apud Ouidium Clytemnestra Lynceo obiecit, quod illum contra parentis voluntatem seruasset.

Ducimur Inachides magni sub tecta Pelasgi
Et socer armatas accepit ense nurus

Et subdit.

Quærenti causam dum nox sinit effuge dixit
Dum nox atra sinit, tum fugis ipse moror
Mane erat & Danaus generos in cæde iacentes
Dinumerat, summi criminis vnus abes

Statius 6. Theb.

Tristis Amimone paruoq. Alcmena superbit
Hercule tergemina crinem circumdata Luna
Iungunt discordes inimica in fœdera dextras
Belidæ fratres sed vultu mitior adstat
Aegysthus, Danai, manifestum noscere ficto
Ore nefas, paciũq. malæ, noctũq. futuræ.

Porro Pausanias in VII. Danaum & Achæi liberis collocasse duas filias scribit Sceam quidem Archandro & Architeli Automaen, eosque apud socerum mansisse, & regnum Argolidis Laconico coniunxisse. Præterea Philidamam Danai filiam ex Mercurio genuisse Phærem conditorem Phærarum in Messenia & Telegoniam Ortolochi coniugem fuisse.

Strabo præterea regem Amimomem filiarum vnam Danai ex Neptuno genuisse Nauplium Regem Eubœæ & patrem Palamedis, quem Græci ad Troiam iniuste accusatum ab Vlysse occiderant, à cuius Amimomis nomine fons Argolidis nomen retinuit, & cuius ferunt imaginem Alexandrum magnum in annulo signatorio gestasse. De Danai Regis ex Ægypto in Peloponnesum transfretatione scribit Diodorus in primo.

Ferunt etiam Danaum ex Ægypto profectum antiquissimam fere vrbium Græciæ Argos condidisse. Scitum est quod de Danao regnum Argolidis obtinente in secundo refert Pausanias. Danaus Lici Apollinis templum, talem ob causam condidit, Argos cum venisset, litem Gelanori Stheneli filio de rerum summa intendit. Cum autem multa vtrinque & plausibilia ad populũ essent perorata, & nihilominus tamen iustam causam dicere Gelanor putaretur, iudicio à populo in sequentem diem est dilatum, mane orta luce boum armenta in pascuis ante mœnia lupus inuasit, factoque impetu contra taurum reliquorum ducem pugnauit. Ibi communi consensu Gelanorem Argiui cum tauro Danaũ cum lupo contulerunt, vt fera hæc hominum familiaritate, & conuictu est exclusa, ita Danaus quoque eo tempore erat peregrinus. Vt vero lupus taurum prostrauit, Danaus imperium obtinuit. Hinc factum arbitror, quod in numismate quodam Argiuorum lupi anterioris pars sculpta cernitur. Strabo in Sexto sepulchrum Danai extra rein foro Argiuo est autor, & Palinthum dici. Sic Danao gener Lyncæus succedit ab oculorum acumine nomen adeptus, qui cum Argonautis in Cholcidem profectus erat, & ex Hypermestra Abanta regem Argolidis genuit, qui inter socios Vlyssis in auem conuersus est. De quo Poetæ mentionem faciunt.

Danaus ex Ægypto in Peloponn.

Lyncæus rex Abas rex.

Virgilius 3. Æneidos.

Aere cauo clypeum magni gestamen Abantis
Postibus aduersis figo & rem carmine signo
Aeneas hæc de Danais victoribus arma.

Statius lib. 2.

Hæc tegit Iasiusq. senex placidusq. Phoroneus
Et bellator Abas

Ouid XIIII. Metam.

Hunc Lycus, nunc Idas, & cum Rethenore Nycteus
Hunc miratur Abas, & dum mirantur eandem
Accipiunt faciem, numerusq. ex agmine maior
Subuolat.

Idem lib. 12. Metam.

Et Pholus, & Menelaus, & Abas prædator aprorum.
Quiq. suis frustra bellum dissuaserat autor
Astylos ille etiam metienti uulnera Nesso,

Prętus Rex. Abas is rex Argolidis ex Ocalia genuit Prætum, Acrisium & Iasium. Quorum Prætus ætatis pręrogatiua parenti successit, sed pulsus a fratre Acrisio, exulatum in Lyciam venit, à cuius prouinciæ Rege Iobate socero in regnum reductus, Tirynthen occupat, quæ à Cyclopibus per vices laborantibus munita est, vnde Strabo in 8. Tirynthe sane ad excursiones faciendas arcem vsurpasse videtur Prætus, & eam Cyclopum opera atque arte mœnibus roborasse. Hi autem septem erāt numero, quos Ventrimanos appellabant. quoniam suo vtebantur artificio, quos e Licęa vocatos aduentasse traditur. Huc spectat quod Pausanias in 2. scriptum reliquit, Qui Argis in Epidauriā iter faciūt, ædificium ad dexteram vident pyramidi omnino simile, Clypeos continet Argolica forma exsculptos. Prætus ibi de rerum summa dimicasse cum Acrisio dicitur. Æquo autem Marte pugnatum esse aiunt, pactisque deinde induciis cum certam victoriam consequi neuter valeret, pacem confirmatam.

Et subdit cum Tirynthen describit. Euerterunt & Tirynthios Argiui non alio consilio, quam vt eos. quoque in ciuitatem reciperent, Argosque hoc modo augerent. Tirynthen vero heroem, qui ciuitati nomen indidit, Argi filiū Iouis nepotem fuisse perhibent. Murus qui solus ex ruderibus fuit relictus, Cyclopum quidem opus est, sed ex albis lapidibus factus, quorum quilibet tantæ est magnitudinis. vt ne minimus quidem ex his multorum iugo commoueri queat. Alludit ad hūc Prætum, fratremque eius Acrisiū, & bellum inter vtrosque intestinum Ouidius libro 5. Metamorph.

Victor Abantiades patrios cum coniuge muros
Intrat, & immeriti uindex, ultorq; parentis
Aggreditur Prætum. Nam fratre per arma fugato
Acrisioneas Prætus possederat arces,
Sed nec ope armorum, nec quam malè ceperat arce
Torua colubriferi superauit lumina monstri.

Tradit porro siue fabula, siue historia Pretum hunc filias genuisse. Iphinoen, Iphianassam, Maeram, & Eurialem, & quæ à Delphino ablata fuit, Neptuno coniuncta Melantho, & vnum filium Megapentem, filiasque furore correptas hac de causa, quod in templo Iunonis suam formam Deæ prætulissent, liberatas tamen insania à Melampo Amithaonis filio, qui Iphianassam vnam sibi filiarum matrimonio copulauerat, & ex illa Antiphantem genuit Oclidis patrem & Amphiarai Regis ac vatis Argiuorum auum, ad quod alludens cecinit in 15. Metamorph. Ouidius.

Seu vis est in aqua calida contraria vino,
Siue quod indigenæ memorant, Amithaone natus,
Prętidas attonitas postquam per carmen & herbas
Eripuit furiis, purgamina mentis in illas
Misit aquas, odiumq; meri permansit in vndis.

Virgil. 3. Georg.

Phylliades, Chyron, Amythaoniusq; Melampus.

Statius lib. 3. Theb.

Sacra mouere Deum solers tibi cura futuri
Amphyaræ datur iuxtaq; Amithaone cretus
Iam senior sed mente virens Phœboq; Melampus

Et licet Præti filius Megapentes quem ferunt & Tirynthi & Argiuum regnum vsurpasse, tamen Acrisius patruus exul puta à fratre Præto pulsus, auitum Argolidis regnum recuperauit, & ex Euridice filia Lacedæmonis Regis Spartæ vnicam filiam Danaen genuit, quam Iupiter in auream pluuiā versus corrupisse fabulis dicitur, & ex illa Perseum genuisse expositum ab auo cum matre & arca inclusum, quam in proximū mare deiecit, inuentam in insula Cycladum Serypho à piscatore Dicte, Adquod alludentes cecinere Poetæ.

Ouid. lib. 13. Metam.

India quem celebrat positis Achaia templis
Solus Abantiades ab origine cretus eadem
Acrisius superest, qui manibus arceat vrbis
Argolicæ contraq; Deum ferat arma, genusq;
Non putat esse Deum, neq; enim Iouis esse putabat
Persea quem pluuia dono conceperat auro
Mox tamen Acrisium (tanta est præsentia Veri)

Tam

Tam violaſſe deum, quam non agnoſſe nepotem
Pœnitet, impoſitus iam eſt alter, & alter
Viperei referens ſpolium memorabile monſtri.
Et libro 5.
Aera carpebant tenerum ſtridentibus alis
Te tamen o parue Polidicte Seryphi.
Nec iuuenis virtus per tot ſpectata labore
Nec mala molierant.

Horatius libro III. Carm.
Incluſam Danaen, turris Athenaa
Robuſtæ fores & vigilum Canum
Triſtis excubiæ numerant ſatis
Nocturnis ab adulteriis
Si non Acriſium virginis abdita
Cuſtodem pauidum Iuppiter & Venus
Riſiſſent. fore enim tutum iter & patens
Conuerſo in precium Deo
Aurum per medios ire ſatellites
Et perrumpere amat ſaxa potentius.

Statius 5. Thebanorum.
Et grauis Acriſius ſpeciesq; horrenda Chorabi.
Et Danaæ culpata ſinus.

Sic igitur Acriſio mortuo ſine prole virili, & antequam Perſeus adoleuiſſet, (quem tamen fabulæ viuentem acceſſiſſe auum referunt, & eundem vel diſci ludo incognitum interfeciſſe, vel in ſaxum transformaſſe, oſtenſo Meduſæ capite) Iaſius frater regni gubernacula adipiſcitur, qui ex Electra Talaonem genuit Adraſti & Attalantę patrem. Vnde Argos Iaſium fuit cognominatum, vt Strabo in VIII. ſcribit, Argos quoque Iaſium Peloponnenſe dicit, ſicuti ſi omnes Achæi Argos intuerentur Iaſiū & Penelopen, vt plures procos acciperet. *Et iterum.* Mihi ſane videtur, vt Pelaſgi & Danai, ſic & Argiui nuncupentur, quod huius ciuitatis gloria & cæteros Gręcos à ſe denominandos compararit. Sic & Iaſium Argos Iaſidas appellari fecit. Pauſanias in ſecundo aliter Iaſii natales deducit, cum ait, Argo Praſiæ natus eſt Phorbas. Phorbanti Triopas, Triopæ Iaſus & Agenor, Io itaque Iaſi filia, ſiue vt Herodotus ſcripſit, ſiue vt Græci perhibent, in Ægyptum peruenit. Crotopus autem Agenoris filius poſt Iaſi mortem rerum eſt potitus, Crotopi filius Sthenelus fuit. Cæterum antequam Iaſius gubernacula liberè vſurpaſſet, adeſt ex Ægypto cum Gorgonis capite Perſeus Acriſii ex Danae filia nepos, expoſitus olim, & in mare miſſus & à Dicte piſcatore ad littus Seryphi inſulæ in arca cum Danae matre cōcluſus, repertus: quo tēpore eadē in Inſula Polidectes Danaes frater regnabat, qui cum ſororem non agnouiſſet, eius amore accenſus, vt ea potiri poſſet, Perſea filium ad caput Meduſę auferendum ablegauit. Qui à Nymphis cum accepiſſet peram, & Talaria ac Orci galeam, vt inuiſibilis foret, à Mercurio verò gladium adamantinū, profectus late, inuenit Gorganas dormientes, quarum erant nomina Stheneo, Euriale, & Meduſa. Quarum occiſa Mercurii gladio Meduſa, & capite in peram poſito reuertitur in Seryphum. Quo itinere cum per Ætiophiam trāſiret, in qua Cepheus regnabat, inuenit ibi Andromedam Cephei filiam expoſitam, vt eam monſtrum marinum deuoraret, propter matris Caſſiopeæ temeritatem, quæ cum Nymphis de forma certauerat. Hanc cum Perſeus viſam adamaſſet, promiſit, ſi nuberet ei, à monſtro illam liberaturū. Quo facto, Phineus frater Cephei, & qui eandē amauerat, inuidia ductus, Perſeo inſidias struxit, quem tamen ille oſtenſa Gorgone in ſaxum conuertit, perfunctusque periculo illo in Seryphum inſulam reuerſus: inde Danaen matrem ac Andromedam coniugem Argos duxit, vbi Acriſio ignotus in funebribus ludis Teutaniti Lariſſeorum Regis & Penthatli exercitio diſco patrem occidit, reque animaduerſa ad Megapentem Præti filium Tirintha venit, & cum eo Argolida permigrauit. Strabo libro x. refert Perſeum Seryphios omnes in lapides conuertiſſe, oſtenſo Gorgonis capite, idq; in matris vltionem feciſſe, quod illis adiutoribus Seryphi rex Polydectes nuptiis inuitam adegiſſet. Idcirco Seryphum inſulam tam eſſe lapidoſam, vt qui viderint, fabulæ fidem faciant, ad quod alludit Naſo v. Metamorphoſeon:
Te tamen o parue rector Polydecte Seryphi
Nec iuuenis virtus per tot ſpectata labores

Iaſius frater

Perſeus rex.

Nec malo molli errant sed inexorabile durus
Exerces odium nec iniqua finis in ira
Detrectas etiam laudem factamq; Medusæ
Arguis esse necem. Dabimus tibi pignora veri,
Parcite luminibus Perseus ait oraq; regis
Ore Medusæo silicem sine sanguine fecit.

Quod autem Perseus ille Argiuorum rex extiterit, vel cognomina ostendunt, & Epitheta, quæ à Poetis tribuuntur, Daneius Heros, Abantiades & Lyncides & Inachides à Danao, Abande Lyncæo & Inacho regibus Argolidis.

Ouid.lib.5.Metam.

Dumq; ea Cepheium medio Danaius heros
Agmine commemorat fremitum regalia turma
Atria complentur.

Idem lib. 4.

Diffundere animos cultosq; genus locorum
Quærit Abantides quærenti protinus vnus,
Narrat Lyncides moresq; habitusq; virorum.

Et lib. 5.

Auxilium Perseus, quoniam sic cogitis ipsi,
Dixit ab hoste petam, vultus auertite vestros
Si quis amicus adest, & Gorgonis extulit ira.
Quære alium, tua quem moueant miracula dixit
Thessalus, vtq; manu iaculum letale parabat
Mittere, in hoc hæsit signum de marmore gestum.
Proximus huic Amphix animi planissima magni
Pectora Lyncide gladio petit, inq; petentem
Dextera diripuit

Et iterum cum certamen Persei cum monstro marino describit.

Occupat, aduersum vim sæua retorqueat ora,
Squamigeris auidos figit ceruicibus vnguem.
Sic celeri misso præceps per inane volatu
Terga feræ pressit, dextroq; frementis in harmo
Inachides ferrum curuo tenus abdidit hamo.

De hoc Perseo Rege illud insuper addunt fabulæ, quod præter Acrisium patrem & Seriphos, in saxa conuerterit Medusæ capite Atlantem, eo quod hospitium ei denegasset. Prætum præterea regem Argiuorum & in bello contra Phineum, qui Andromedam ambiuerat, Cephei fratrem, totum exercitum: postremo bellum in Persas suscepisse, & in eo liberum patrem aduersus ipsum consistentem interfecisse, subactamq; nationem à se denominasse, condita Perseopoli vrbe. Et cum ex Andromeda vxore, quem à monstro marino liberauerat, procreasset Sthenelum, Alcæum, Mestorem, Electrionem, Perseum & Cyneram, cum vxore Andromeda inter astra relatus fingitur, qui, vt supra dictum est, ob interfectum Acrisium patrē, cum Megapente, qui Tirynthe regnabat, Præti filius, Argolidis regnum permutauerat, Megapente quidem Anaxagoram filium tribuit, Diodorus in quinto qui præterea Biantem & Melampum Argiuorum regni partem possedisse scribit, vt appareat plures tum Argiuorum reges fuisse. Sed locum subiiciam. Melampus cum esset diuinator, Argiuas fœminas propter Dionisii iram Phanaticas ab insania liberauit, cuius rei gratia Anaxagoras Megapenti Argiuorū Rex eū donauit duabus regni partibus. Hic Argis cùm moraretur, Biante fratre consorte regni facto, vxorem accepit Iphianiram filiam Megapenti, ex eaque protulit Antiphatum, Mantum, Biantem, Pronoen: ex Antiphato ac Zeuxippe Hippocoontis, Ioclæus, Amalceusque orti sunt. Iocleus, Hypermestraque Lesbii Iphianiram, Polybiam, atq; Amphianem genuerunt. Hoc pacto Melampus ac Bias, eorumque posteri Argiuorum imperium tenuere. Sed redeo ad Perseum, de cuius natiuitate, victoriaque de monstro marino, & matrimonio Andromedæ liberatæ à monstro canit libro 3. Metamorphoseôn. Ouid.

Plures reges Argiuorum simul.

Hanc ego si peterem Perseus Ioue natus & illa
Quam clausam impleuit fecundo Iuppiter auro
Gorgonis anguicomæ Perseus superator & alis
Aethereas ausus iactatis ire per auras

Nec

Nec bibulis vltra Perseus talaribus ausus
Credere conspexit scopulum qui vertice summo
Stantibus extat aquis, operitur ab aquore moto
Nixus eo rupisq; tenens, iuga prima sinistra
Ter quater exegit repetita per ilia ferrum
Littora complausus clauas superasq; deorum

Idem de victoria quam de Medusa retulit.

Narrat Abantides gelido sub Atlante iacentem
Esse locum solidæ tutum munimine molis
Cuius in introitu geminas habitasse sorores
Phorcidas vnius sortitas luminis vsum.
Id se solertem furtim dum traditur astu
Supposita cepisse manu, perq; abdita longe
Deuiaq; & syluis horrentia saxa fragosis
Gorgoneas tetigisse domus, passimq; per agros,
Perq; vias vidisse hominum simulachra, ferarumq;
In silicem ex ipsis visa conuersa Medusa
Se tamen horrendæ Clypei quem læua gerebat
Aere repercusso formam aspexisse Medusæ.

Idem victoriam de Phyneo lib. 5 cum nuptias Persei & Andromachæ describit.

Primus in his Phineus belli temerarius autor,
Fraxineam quatiens æratæ cuspidis hastam
En ait, en adsum præreptæ coniugis vltor,
Nec mihi te primo, nec falsum versus in aurum,
Iuppiter eripiat conanti mittere Cepheus.
Quid facis exclamat, quæ te Germane furentem
Mens agit in facinus.
Dumq; grauis somnus colubros ipsamq; tenebat
Eripuisse caput collo, pennisq; fugacem
Pegason & fratrem matris de sanguine natos
Impleuere domos gaudent, generumq; salutant.

Recipio me ad liberos Persei, qui Tirynthe rerum potiti, ac Mycœnis fuere, relictis Argis Talaoni Iasii filio, de quo mox dicturi sumus. Fuere autem Persei ex Medusa filii, Mestor, Electrion, Alceus, Sthenelus, & secundum quosdam Perseus Iunior, qui Persiæ regioni nomen indidit, quorum Mestor ex Lysidice Pelopis filia genuit Hippodoen, quam Nemyrus rapuit, & ex ea Taphium suscepit, qui Ptherelaum, & is Chroniũ, Antiochum, ac Mestorem Iuniorem: Electrion vero ex Alcei filia Alcmenis progenuit Gorgophonem, Philonium, Celenum, Amphimachum Anactora, Lysimnum, & Arhelaum. Sortitus vero erat Electrion Mycœnis regnum, quod ab eo eiusque liberis, Taphius Mestoris nepos cum filio Ptherelao ac nepotibus cum repeteret, ortum est bellum, in quo multis vtrinque cadentibus, Taphius boues abegit ad Polixeram Regem Elidis. Tertius filiorum Alceus ex Hipponome filia Menecæi Amphitrionem tulit Herculis vitricum, & Anaxonem filiam. Amphitrioni vero Electrion, mortem filiorum vlturus, qui à Taphio, ac eius filio Ptherelao occisi fuerant, filiam Alcmenam nuptui dedit. Cumque Electrion in expeditione aduersus Thebas esset interfectus, Sthenelus Argiuorum regnum occupat, Amphitrione cum coniuge Thebas profligato, vbi ex Iphiclo filio legitimo Iolaũm vidit nepotem, qui in Siciliam colonias duxit. De Iphiclo Diodorus in v. hæc adnotauit. Ad prolem vero procreandam alteram minime suspectam querens, Iolem Eurithi filiam in Oechalia dominantis petiit, qui Megaræ repulsam veritus super eo matrimonio se consultaturum respondit. Hercules frustratus sponsa, iniuriaque motus, Eurythi abegit equos. Iphiclus Eurythi factum vt erat suspicatus, cum ad equos inuestigandos in Tirynthen venisset, iussus est ab Hercule turrim quandam altam ascendere, speculaturum sicubi forte equi pascerentur, sed cum nullos aspiceret, dicens filio culpatum se furto, Hercules de turri præcipitem Iphiclum dedit. Sed missis his, ad postremum filiorum Persei Sthenelum me recipio, qui ex Nicippe Aelopis nata genuit Euristhæum Regem Mycœnarum, Cyllabarum AEgialos, Diomedis coniugis adulterũ Alcmeodontẽ & Medusam. Est autem notandum, fuisse & alium Sthenelum Argiuum Capanei filium, quem Poetæ fingunt Iouis Hircei simulachrum Troia extulisse, cuius in cathalogo nauium Homerus meminit, & alii Poetæ.

Mestor filius Persei.

Electrion filius.

Sthenelus rex.

Historia de Hercule & Iphiclo.

Sthenelus Persei filius.

Alter Sthenelus Capanei.

Homerus quidem cum copias Argiuas ad Troiam ductas describit, versionem Hessi subiiciam.

Alter Sthenelus Capanei.

Littora Troezenia Eionasq́; sacramq́; Epidaurum
Vinetis celebrem, qui Aeginam cumq́; opulentam,
Et Masetа colunt, hos voce valens Diomedes
Duxerat & Sthenelus Capanei filius alti.

Maro 2. Æneid. cum equum illum fatalem, Sinonisq́; fraudes describit.

Reddit equus læti q́; cauo se robore promunt
Thersandrus Sthenelusq́; duces & durus Vlysses,
Demissum lapsi per funem, Athamasq́; Thoasq́;

Horatius libro 1. Carmin.

Non Laertiadem exitium tuæ
Gentis non pilum Nestora respicis
Vrgent impauidi tu Salaminius
Teucer & Sthenelus sciens
Pugnæ siue opus est imperitare equis
Non auriga piger:

Eristhæus rex.

Cæterum Stheneli filius Euristhæus Rex Mycenarum ex Astidamia filia Pelopis genuit Alexandrum, Iphimedem, Euribium, Mentora & Perimedem. Is est Euristhæus, qui tot Herculi labores imposuit, quem Heraclidæ bello adorti profligarunt, moriturq́; apud Iolaum, & regno Mycenarum ad Atreum deuoluto, cum Argoliden Adrastus Talaonis filius gubernaret. Ad quem Euristhæum alludentes Poetæ cecinerunt:

Ouid. lib. 9. Metam.

Sensit Atlas pondus, neq́; adhuc Stheneleius iras
Soluerat Euristhæus, odiumq́; in prole paternum
Exercebat atrox. at longis anxia curis
Argolis Alcmene questus, vbi ponat aniles
Cui referat nati testatos orbe labores,
Cuiue suos casus Iolem habet, Herculis illam
Imperio, talamoq́; animoq́; receperat Hyllus.
Impleratq́; vterum generoso semine, cum sic
Incipit Alcmene.

Virgil. 8. Æneid.

- Qui carmine laudes
Herculeas & facta ferunt, vt prima nouercæ
Monstra manu, geminosq́; premens eliserit angues.
Vt bello egregias idem disiecerat vrbes,
Troiamq́; Ochaliamq́; vt duros mille labores
Rege sub Euristhæo fatis Iunonis iniquæ
Pertulerit.

Adrastus rex.

Dum Euristhæus Mycenarum regnum gubernat, Argolidem Prouinciam Adrastus Talaonis ex Eurinome filius vsurpat. Is qui cum duas haberet filias Argiã & Deiphilen oraculo monitus, quod leoni & apro esset collocaturus; itaque cum duo exules, Tydeus Oenei Caldoniæ Regis filius Caldonii apri exuuiis tectus, & Pollinices Oedipi regis Thebarum filius exuuiis leonis ab Hercule Thebano interfecti, ornatus sub arce Larissa tempestatem fugientes in vnam speluncam conuenissent, vt peregrini & nocte ad manus venissent, excitato Rege vocantur, ac singuli de genere interrogãtur, quorum habitũ deniq; cum Rex Adrastus conspexisset memor oraculi, filias illis suas, Argiã Pollinici Thebano, & Deiphilen Tydeo Calydonio locauit; ac vtrumque in regnum reduxit, tametsi in Pollinicis reductione læso Bacchi numine Thebano, aduersam pugnam expertus fuerit, non solum quod ex itinere insolita siti exercitum adflixisset & vix Langia fonte in regione Nemææ ab Hipsiphile Lemnia, quæ apud Lycurgum Regem eius prouinciæ nutricem egerat, exercitus partem conseruarit, verumetiam quod victus a Thebanis & Etheocle Rege Pollinicis fratre, duces omnes amiserat, Capaneum fulmine ictum ad mœnia & Amphiaraum Vatem, Alcmeonis patrem, terra absorptum prope Thebis, reliqui Parthenopeus ac Hippomedon in acie occisi sunt. Quod bellum Argiuorum difficilimum Papinius describit libro Thebaidos XII. Et de quo Diodorus lib. V Bibliothecæ sic nominatim refert. Oedipus ignotam matrem vxorem sumpsit, quatuorque ex ea liberos genuit, Etheoclen, Pollinicen, Antigonem & Ismenen.

Hi cum ad ætatem peruenissent, domestica impietate cognita Oedipum coegerunt ob dedecus non egredi domo, ipsi sumpto regno, fœdere inuicem sanxerunt, vt singuli alternis annis imperarent, primus imperii annus Etheocli cederet maiori natu. Is acto anno petendi ex fœdere renuit tradere regnum fratri. Qua ex causa in Argos ad Adrastum regem confugit. Hoc tempore Tydeus Oenei, cùm in Calydone Alchathum, Lyco heumque nepotes occidisset, ex Ætolia aufugit in Argos. His Adrastus benigne susceptis, quodam responso motus, vtrique filias vxores dedit Pollinici Argiam, Deiphilen Tydeo. Adolescentes cum à rege probarentur, magnaque eorum virtutis expectatio videretur, ambos in patriam pollicitus est reducturũ. Hunc Adrastum Statius à Tantalo deducit, & a patre Talaonidem cognominat libro II. Thebanorum in oratione Pollinicis ad Adrastum.

Te penes Inachiæ dotalis regia dono
Coniugis & Danae (quid enim melioribus actis
Inuideam) cumulentur opes fœlicibus Argos
Auspiciis, lernamq́ regas nos horrida Dyrces
Pascua & Euboicis arctatas fluctibus oras
Non indignanti miserum dixisse parentem
Oedipoden, tibi larga Pelops & Tantalus autor.

De filiabus Adrasti Papin. lib. I. Theb.

In senium vergens populos Adrastus habebat
Diues auis & vtroq́ Iouem de sanguine ducens
Hic sexus melioris inops sed prole virebat
Fœminea, gemino natarum pignore vultus
Cui Phœbus generos monstrum execrabile dictu
Mox adaperta fides æuo ducente canebat,
Setigerumq́ suem & fuluum aduentare leonem.

Idem de genere, qui Iasidem & Alaonidem à regibus antiquis vocat, & à Danao ac Phoroneo deducit.

Iasides pateram famulos ex more poposcit,
Qua Danaus libare Deis seniorq́ Phoroneus
Assueti hac operum celata figuras.

Et lib. 5. Theb.

Hic rursus similem procerum vallante corona
Dux Talaonides antiqua vt forte sub orno
Stabat & admoti nixus Pollinicis hasta.

Diodorus in v. Amphiaraum certasse de regno Argiuorum scribit cum Adrasto, & ideo cum bellum infœliciter cõtra Thebanos gessisset, pulsum exulasse in Sicyone, & illi Alcmeonẽ Amphiarai filium successisse, & Thebanos vicisse, quo posterius in Ætoliam profecto Tersander Pollinicis filius Argiuorum regnum consecutus est. *Verba subtiliam.* Eo tempore Amphiaraus, Adrastusq; de regno dissidentes ad Eriphilem Amphiarai coniugem, Adrasti sororem, omne dissensionum iudicium retulerunt. Illa pro Amphiarao sententiam tulit, adiiciens vt belli Thebis inferendi socius adiutorq; esset. Amphiaraus existimans se ab vxore proditũ ad bellũ spopõdit se adiuturũ, sed Alcmeoni filio imperauit, vt post suum obitum Eriphylem perimeret, quod patris mandatum postea executus facti conscientia in insaniam versus est. Adrasto in exilium pulso, vt autor est in Corinthiacis Pausanias & Amphiarao absorpto in bello Thebano prope Thebas succedit in regno Argiuorum Alcmeon Amphiarai filius. De cuius regni auspiciis huiusmodi quædam refert Diodorus in quinto. *Alcmeon rex.* At vero filii mortem parentum vlturi communi cõsilio contra Thebanos mouerunt arma. Dederat responsum Apollo eam ciuitatem expugnaturos, si Alcmeonem Amphiarai filium Imperatorem sibi constituissent. Hic ab illis dux factus Deum, & de Thebano bello consuluit, & an matrem Eriphylem puniret, respondit Apollo, vt vtrumque faceret, non solum quia monile aureum mater in necem paternam, sed & peplum quoque ob filii interitum receperit. Venerem aiunt quondam Hermioniæ Cadmi, & monile donasse & peplum. Ambo hæc habuit Eriphyle, alterum à Pollinice, alterum Thersandro Pollinicis filio, quo filium ad expeditionem Thebanam hortaretur. Alcmeon igitur cum milites ad bellum plurimos ab Argis parasset, ab vrbibus quoque finitimos accersito præsidio exercitum contra Thebas duxit, acerrima cum Thebanis pugna commissa. Alcmeon victor a potitus est, Thebanorum attritis viribus multisque amissis ciuibus, cum essent impares vi-

N

ribus omni ſpe deſtituti conſilium à Tyreſia, qui diuinator erat, exquiſiuere. Is Thebanos ex vrbe iuſſit abire, hoc ſolum modo illos conſeruari poſſe. Iuxta Tyreſiæ dictam vrbem linquentes aufugere noctu in oram Bœotiæ, quæ Tylphoſia appellatur. Thebæ captæ ac dirutæ ſunt. Hic igitur Alcmeon Amphiarai filius Argolis regnum conſecutus, relata de Thebanis victoria Diomedi regi Ætoliæ in auxilium profectus aduerſus hoſtes Oenei Acarnaniam in precium auxilii accepit vbi & Argos conſtruxit, & illud à nomine fratris Amphilochicum appellauit, & cum Diomedes ob adulterium vxoris in Italiam abiiſſet, totius Ætoliæ poſſeſſionem adeptus eſt. *Vnde ſcribit in 10. Strabo.* Alcmeonem enim filium Amphiarai, vna cum Diomede, reliquiſque Epigonis ſuſcepto contra Thebanos prælio, reque bene geſta cum Diomede ſocietatem iniſſe, & cum illo de Oenei hoſtib. vltionem ſumpſiſſe, cumque illis Ætoliam tradidiſſet ipſum Acarnaniam inuaſiſſe, eamque proſtratam ſubiugaſſe.

Amphiarai ſtemma.

Et lib. 7. addit. Cæterum cum poſtea illos ad bellum Troianum Agamemnon accerſeret, ad id proficiſcente Diomede, Alcmeonem in Acarnania manſiſſe, & Argos ædificaſſe, ipſumque à fratris nomine Amphilochicum vocaſſe, habebat enim duos fratres Alcmeon, Amphilochum & Amphimachum, qui expeditioni Troianę interfuere, & Amphimachum quidem Achæos duxiſſe, & Meandri accolas in Aſia Homerus in catalogo autor eſt. Amphilochum vero cum Calchante vate miſſum ad oraculum Apollinis in Colophoniam, confectoque, bello (vt eius verbis vtar) cum res Argi ei nequaquam animo ſederent, in Ætoliam abiiſſe ad fratrem Alcmeonem, eique ſucceſſiſſe in partem regni Strabo ſcribit. Alcmeonis enim filius Acarna alteram partem Acarnaniam à ſuo nomine appellauit, ita Amphiarai ſtemma in Argolide defecit, quod ab Amythaone deſcenderat, eiusque filio Melampo vate, qui Præti regis Argiui filias ab inſania liberauerat, earumque vnam vxorem acceperat, vt ſupra præfati ſumus. ad quod alludens ſcribit Pauſanias in ſecundo, Ab Melampo & ętates ſex, & viri totidem ad Amphilochum vſque Amphiarai filium, Anaxagoridæ autem patrio ibi loco nati, diutius imperiū obtinēt. Iphis.n. Alectoris filius Anaxagorę nepos, Sthenelo Capanei fratris filio regnū reliquit. Poſt euersū vero Iliū, vt Amphilochus, ad Amphilochos qui nūc ita vocātur, commigrauit, & Cyanippus ſine liberis defūctus eſt, Cyllabarus ſolus Stheneli filius, regnum ſuſcepit. Hac occaſione & his auſpiciis, Cyllabarus Stheneli filius Argolidis regnum occupauit, is qui adulterium cum Ægiale vxore Diomedis commiſerat. Erat enim Eurnthei Regis frater, quem hiſtoriæ tradunt ab Heraclidis regno pulſum. quod tot Herculi labores impoſuiſſet, antequam vero Heraclidæ rerum cepiſſent in Argolide potiri, & antequam denuo eſſent a Dorienſibus reducti, regnarunt in Argolide Apeus Pelopis. & Cyanippus Ægidolei filius, Biantis nepos, ob merita Melanippi admiſſus, vt qui Præti filias ab inſania liberauerat. Cui ſuccedit Meneſtheus Cyanippi filius, quem fabulæ tradunt cum filio Eurialo Troiano bello interfuiſſe.

Cyllabarus rex Argolidis

Apeus rex.
Cyanippus rex.

Meneſtheus rex.

Hic non eſt ignorandum, cum eodem tempore mox videlicet poſt excidium Troianum plures reges Argiuorum hiſtoriis celebrantur, puta Anaxagoras, Bias Amphiarai filii, Alcmeon & Amphilochus, Cyllabarus, & Oreſtes Agamemnonis, intelligendum hoc eſſe de triplici Argiuorum regno, quorum vnum Argis, ſecundum Tirynthi, tertium apud Mycœnas fuerat. Tirynthi Præti ſtemma rerum potitum eſt, puta Megapenthes filius, Argeus nepos, Anaxagoras pronepos, abnepos Alector, cuius filius Iphis Sthenelo Capanei fratris filio regnum tradidit. Apud Argos vero Melanippi proſapia ſummam rerum vertebat, poſt Adraſtum Talaonis, puta Amphiaraus bello Thebano abſorptus, & eius filii Alcmeon ac Amphilochus, qui cum in Ætoliam ac Acarnaniam ſedes mutaſſent, Biantis poſteritas, qui Melampi frater extitit, gubernacula conſecuta fuit, vſque ad Cyanippum Ægialei filium. In tertio denique regno apud Mycœnas conſtituto, Pelopis ſtemmatis forum. Atreus Agamemnon, eiusque filius Oreſtes, & nepos Tiſamenus, quem Temenus Heraclyda pepulit.

Tres ſubinde reges ſimul in Argolide.

Hinc eſt quod ſcribit in 2. Pauſanias. Ex Græcis ſolos Argiuos in tria regna fuiſſe diuiſos. Regnante enim Anaxagora, qui Argei filius Megapentis nepos fuit, furore mulieres correptæ, relictiſque domibus per agros vagabundæ errabāt, donec Melampus Amythaonis filius morbo eas liberauit. Huius meriti cauſa & ipſe, & frater Bias parem cum Anaxagora dignitatem ſunt conſecuti. Hæc ille.

Sic igitur poſtremo deficiente Anaxagorę ſtemmate in Iphi & Capanei in Cyllabaro, & Biantis in Cyanippo, abeuntibus quoque Amphiarai filiis in Ætoliam & Adraſto in Sicyoniam. Tria iterum regna coniuncta ab vno adminiſtrantur Oreſte Agamemnonis filio. Cui ſuccedit Tiſamenus Oreſtis & Hermionis filiæ Menelai natus ex

Achaia

Achaia & Laconica eiectus à Temeno & Cresphonte Aristomachi nepotibus, filiis Heraclidis sed ex Argis quoque pulsus ab iisdem exulatum abiit Athenas Argolidis regno ab Heraclidis & Doriensibus occupato. *Tisamenus Rex.*

De Tisameno, qui ante Heraclidas, Argis regnabat, & ab iis, & Argis, & Sparta eiectus refert Pausanias in 2. Post Orestis mortem Tisamenus Hermiones (quæ Menelai fuit, & Orestis filius) regnauit. Penthilum vero nothum Orestis esse, ex Erigone Ægisti filia susceptum autor est, Cynethon sub Tisameno porro in Peloponnesum reuertuntur. Heraclidæ Temenus & Cresphontes Aristomachi filius. Ex illorum numero tertius Aristodemus fuit, qui iam olim excesserat è viuis, cuius liberi tum sequebantur Heraclidas qui Tisamenum Lacedæmone atque Argis eiiciunt. Porro primus quidem Aristomachus nepos Herculis ex Hillo filio, frater Æurichmię coniugis Policaonis Butę reducere Heraclidas aduersus Euristheum, eiusque fratem Cillabarum conatus erat, sed rebus infectis Cleolaum reliquit, cuius nati Temenus Aristodemus & Cresphontes à Doriensibus reducti, possessionem Peloponnesi consecuti sunt, quorũ Temenus Argolida, Aristodimus Laconicam & Cresphontes Messeniam impetrauerunt.

Temenus igitur primus ex Heraclidis Rex Argolidis Temeniõ ciuitatem condidit. de quo Pausanias, sub finem lib. 2. scribit à Lerna cum in Temenium iter facias) Temenium hoc Argiorum conditum à Temeno Aristomachi filio sic appellatum, qui occupato hoc & communito castello bellum ibi adiutoribus Doriensibus contra Tisamenum & Achęos gessit. Huc igitur cum iter facias, & Phrixus fluuius in mare exoneratur, & Neptuni in Temeno templum est extructũ Veneris alterum. Temeni item monumentum visitur, quem Argiui Dorienses venerantur. *Temenium ciuitas Argolidis.*

Strabo lib. 8. Argiui item sunt Prasii & Temenium, in quo humatus est Temenus. Et prior locus est per quem Lerna fluuius eodem quo palus nomine fluit, in qua tantas de hydra Poetæ fabulas ediderant. ipsum vero Temenium longe ab Argo 6. & 2c. stadia distat à mari ab Argo ad Heræum 40. hincque Mycœnas decem. Is Temenus quatuor genuit liberos, Cernem, Phalcem, Sinum, Agræum, & Cysum, quorum primi duo insecuti Deiphontem, qui sororem Hernetho abripuerat, cum viuam abducere nequirent, grauidam interficere. Horum frater Synus Apyti reductionem in Messenia adiuuit. Ita iunior natu Cysus postremus in Argo regnauit, cuius filii seditione eiecti in Macedoniam profecti sunt Olympiade vicesima secunda. *Hinc est quod* scribit in II. Pausanias. Tenemus autem (ait) Deiphontem filium Antimachi qui Thrasianoris, qui Ctesippi, qui Herculis fuit, belli ducem præ filiis suis aperte designauit (loquitur de bello aduersus Tisamenum) eumque consiliis adhibuit omnibus, quem ipsum prius etiam in generum adsciuerat, cum ex filiabus Hernetho maxime placuisset. Quia verò suspectus erat de transferenda ad Deiphontem & vxorem regni successione, insidias ei parabãt filii ex quibus natu maximus Cysus regnũ suscepit. Sunt qui Cysi fratres nominent Perdiceam, Areum & Philippũ. Velleius paterculus Taronũ appellat scribens. Hoc tractu temporum ante annos quinque & sexaginta, quam vrbs Romana conderetur ab Elissa Tyria quam quidem Didonem autumãt, Carthago conditur, circa quod tempus Toranus vir generis egregii Sextusdecimus ab Hercule profectus Argis regnum Macedoniæ occupauit, à quo Magnus Alexãder, cum fuerit septimus decimus materni generis Achille autore patrui Hercule gloriatus est. *Cernes & Phalces fratres.* *Cisus Rex ultimus Argolidis.*

Huc alludens nimirum scribit secundo 4. Dec. Liuius. Cum de Philippo Persei Regis Macedoniæ fratre loquitur, Dimæis captis nuper, deceptisq; ab exercitu Romano cum redimi eos vbicunque seruirent, Philippus iussisset, non libertatem modo, sed etiam patriam reddiderat. Nam Argiui pręterquam quod Macedonum Reges ab se oriundos credunt, priuatis etiam hospitiis, familiarique amicitia plerique illigati Philippo erant. Et rursus lib. 7. Dec. 3. De eodem Philippo Rege Macedoniæ tractans, profectus ipse cum paucis equitum leuisque armaturæ, Argos venit ibi curatione Nemeorum, Hereorumque suffragiis populi ad eum delata, quia se Macedonum Reges ex ea ciuitate oriundos referunt.

Porro an fuerit Cysus ille vel alius antiquior cuius meminit Strabo in 10. lectoris iudicio relinquo. Verba Strabonis sic habent. Lycurgum quidem Spartanarum legum latorem Althemone qui coloniam misit in Cretam, quinque ętatibus minorem fuisse constat. Hunc enim Cysi filium qui Argos ædificauit, quo tempore Patrocles Spartam condidit rerum scriptores adserunt. Est vero verisimile Macedonum Reges originem traxisse à postremis Argolidis Regibus ab Heraclidis descendentibus quod

Amyntæ nomen Argiuis familiare fuerit, quod plerique reges Macedonum gessere. Hinc Statius lib. 8. Theb. cum Argiuorum nomina occisorum recenset, cecinit.

Phœbimon lapidem arcum Dyrcæus Amyntas
Destinat (heu celeres Parcæ) iam palpitat aruis
Phedimus & certi nondum tacet arcus Amyntæ.

Et hactenus de Argiuorum regibus, quos Heroas antiquitas appellauit, sub quibus summa fuit Argolidis potentia ante bellum Troianum potissimum & parum postea, attestante Pausania in 7. Argos quidem ad maximam potentiam Heroum temporibus vt vocant, excreuerat, Sed vna cum mutatione facta a Doriensibus, fortunæ eos beneuolentia deseruit.

Quomodo regnum Argiuorum in Cisi liberis defecerit, meminit etiam Pausanias in secundo. Argiui vero honorum, æqualitatem & pristinam illam libertatem iamdudum desiderantes Regum, licentiam ita compresserunt, vt Cisi liberis atque posteris præter nomen ex regia potestate relictum fuerit nihil. Meltam vero Ladicei filium ex Medonis posteris vnum populus damnauit, eique regnum prorsus abrogauit.

Argolidis regni finis.

Sic igitur amplissimum & antiquissimum regnum desolatum postremo, proximis Achæis ac Spartanis præda relicta in seruitutem incidit, à quibus denique Macedonum reges adseruere. Pausanias in 2. Laphaes tyranni meminisse videtur scribens. Ante tumulum de Laphae Argiuo erectum, cernitur trophęum Lapideum. hunc enim tyrannide potitum populus commota seditione eiecit. Vt vero Spartam profugit, ad tyrannidem cum reducere Lacedæmonii tentauerunt. Sed in pugna victores Argiui cum Laphaen ipsum, tum multos ex Lacedæmoniis occiderunt.

Quomodo vero in seruitutem inciderit Achæorum Spartanorum ac Macedonum, legitur apud Liuium. Qui secundo 4. Dec. ita scribit. Ætolis Pharsalum Larissamque reddere Thebas non reddere Achæis non Argis modo, sed etiam Corynthio cessurum. Et quarto eiusdem Dec. An vt ab lasso & Bargyllis præsidia Philippi deducantur, curæ erit nobis, Argos & Lacedæmonē, duas clariss. vrbes, lumina quondam Gręcię sub pedibus tuis relinquemus, quę titulum nobis liberatæ Græciæ seruientes deformēt. At enim tyranni cum Philippo Argiui senserunt. *Et iterum.* Achæos Philippi quondam milites, postremum ab inclinata eius fortuna transfugas, & Corinhum recepisse, & id agere, vt Argos habeant. Et rursus in oratione Nabidis Spartanorum tyranni. Tempus autem eo me liberat quod cum iam Argos haberem, societas mihi nobiscum conuenit, & vt nobis mitterent ad bellum auxilia, non vt Argis præsidium deducerem, pepigistis. *Idem lib. 2. eiusdem Dec.* Argos à Macedonibus occupatum commemorat, cum Elatiæ expugnationē describit. Ita vrbe potitur Cos. qua direpta missis in arcem qui vitam regiis si abire vellent inermes, libertatem Elatiensibus pollicerentur, fideq; in hęc data, post paucos dies arcem recipit.

Argiui sub Achæis.

Argiui sub Maced.

Cęterum in aduentu in Achaiam Philoclis Regii pręfecti, non Corinthus tantū liberata obsidione, sed Argiuorū quoq; ciuitas per quosdam principes Philocli prodita est, tentatis prius animis plebis. Mos erat comitiorum die primo veluti ominis causa Prætores pronunciare Iouem Apollinemque & Herculem, additum legi erat, vt iis Philippus rex adiiceretur, Cuius nomen post pactam cum Rom. societatem, quia Præco non adiecit, fremitus primo multitudinis ortus, deinde clamor subiicientium Philippi nomen, iubentiumque legitimum honorem vsurpare, donec cum ingenti assensu nomen recitatum est. Huius fiducia fauoris Philocles accersitus, noctu occupat collem imminentem vrbi (Larissam eam arcem vocant) positoque ibi præsidio cum lucis principio signis infestis ad subiectum arcis forum vaderet, instructa acies ex aduerso occurrit, præsidium erat Achæorum nuper impositum, quingenti ferme iuuenes delecti omnium ciuitatum.

Et subdit. Tum iussu pręfecti à Thracibus coniecta tela, interfectique omnes. Et post pactam inter Achæos & Romanos societatem, duæ nobiliss. ciuitates Argos & Corinthus in potestate Regis erant. Antequam tamen in Macedonum potestatem Argos venisset, Achęis parebat, vbi illi, suæ gentis conuentum magna ex parte vti apud Rhyum & Aegium Corinthumque, ita etiam Argis celebrabant.

Vnde Liuius primo 4. Dec. scribit: Et classem à Pyræo subsidio venire, omisso incepto Megaram ac protinus Corinthum ducit, & cum Argis Achęorum esse audisset inopinantibus Achęis concioni ipse superuenit. *Liuius 3. Dec. 4.* a Philippo Macedonię rege Nabidi Spartanorum tyranno traditum Argos refert. Philippus cum acie decernendum videret, & vndique ad se contrahendas vires maximè de Achaię vrbibus regio-

regionis ab se diuersę, & magis tamen de Argis quam de Corintho solicitatur optimum ratus Nabidi Lacedemoniorum tyranno veluti fiduciariam dare vt victori sibi restitueret, si quid aduersi accidisset. *Et lib. 4. eiusdem Dec.* Testata quoq; ipso Nemęorum die voce præconis libertas est Argiuorum, Achæis quantum restitui Argi in commune Achaiæ Concilium lætitię adferebant, tantum serua Lacedęmon relicta, & lateri adhęrens tyrannus non sincerum gaudium præbebant.

Est vero verisimile per Romanos Argiuos & è potestate Achæorum, Spartanorumque & è tyrannide Macedonum liberatos fuisse, quo tempore hi bellum aduersus Philippum regem Macedoniæ & postea Perseum eius filium atque Achæos, victores gessere T. Quinctio, L. Metello, L. Mummio & Paulo Aemilio ducibus. Ex Liuio sane *Argiui Rom. subiecti.* apparet lib. 3. Dec. 4. Argiuorum tellurem Achæos Phiippo Macedoni, & rursus Philippum Nabidi tyranno Spartanorum prodidisse, Nabidemque inita societate cum Achæis & Rom. contra Macedones, spoliatum tamen Romanis prodidisse intercedente Attalo Rege Asiæ, qui insulam obiectam Aeginam præmium laboris acceperat.

Huc alludens nimirum in 8. Strab. Priscis profectò seculis, inquit, Argos amplius illustre nomen sparserat, postea vero Lacedęmonii gloria omnino superarunt, perseuerantes suas leges ac instituta conseruare, nisi si quid paululum ab illis aberrare contigit. Argiui Pyrrhum quidem Regem non admiserũt, sed ante illorum mœnia mortem obiit, cum tegula ab anicula quadam (vt aiunt) in caput supernè directa fuisset. aliorum autum subditi fuere imperio, in societatem quoque Achæorum communiter ducti, vnà cum illis Rom. potentiam subiere. Et nunc ciuitas ipsa consistit secundum post Spartam dignitatis locum obtinens. Et hactenus de Argiuorũ principibus, & quod iis deficientibus Achęorum primũ deinde Macedonũ seruituti subiecti extiterint à quibus Spartanis proditi ac à Spartanis Romanis fuere.

Venio ad sacra & consuetudines quasdam. Sacra duplicia reperio, Nemæa, & Heræa. In Nemęis cursu tam hominum quàm equorum quadrigarumque certabatur. *Nemea Argiuorum.* Quos nimirum ludos Lycurgus Rex quondam Nemeę in memoriam filii Archemori à serpente occisi inst tuerat, eodem euentu quo Admetus rex apud Thessalos in honorem vxoris Alcestis, & in Halicarnasso Artemisia in memoriam coniugis, Poetarum congressus, aliaque ludicra instituerant. Quippe quo tempore Adrastus rex Argiuorum illam insignem aduersus Thebanos, illorum que regem Etheoclem expeditionem susceperat, vt generũ Polynicen reduceret, insolita siccitas totum Peloponnesum corripuerat, vt siti Argiuorum tunc exercitus penè periisset, nisi Hipsiphile Lemnia exul ac captiua, quæ Lycurgo Nemeæ Regi Archemorum filium lactabat in nemore occurrẽs, Longiam fontem ostendisset, puero in herba relicto, & à serpente occiso, cuius morte pater Lycurgus ita affectus erat, vt nutricem ad supplicium postularet, ni Argiui defendissent, & ludicra ista de quibus diximus instituerit, quæ cum sacris quibusdam in saltu quodam Nemeæ prox. celebrabantur, vt Strabo in 8. scribit, cum Cleonas deliniat. Hic surgit sylua Nemęa inter Cleonas & Phlyuntẽ, in qua Argiui sacra celebrare consueuere Nemęa. Ibi quoque quædam de leone Nemęo gesta fabulis prodita sunt.

Adde quę Pausanias in VI. de horum ludicrorum ritibus commemorat. longitudine autem Hippei cursus duos Diaulos adæquat, hunc Nemæis ablatum ac Istmiis, Imp. Hadrianus in Hybernorum Nemęorum certamen ad Argiuos transtulit. Meminit & Liuius IIII. Dec. quarta: Lęta ciuitas celeberrimum festorum die ac nobile ludicrum Nemęorum, die stata propter belli mala prętermissum, in aduentũ Rom. exercitus, ducisque indixerunt, præfeceruntque ludis ipsum Imperatorem. Ad hos ludos alludit subinde Statius & cursuum certamina locumque affabrè depingit lib. potiss. 6.

Vallis in amplexu nemorum sedet, hispida circum
Stant iuga & abiectus geminis vmbonibus agger,
Campum exire vetat longo quem tramite planum
Graminea frondes, sinuataq, cespite viuo
Mollia non subitis augent fastidia cliuis.
Illic consertum iam Sole rubentibus armis
Bellatrix sedere cohors, ibi corpore mixto
Metiri numerum, vultusq, habitusq, suorum
Mille dehinc species, tandem satiata voluptas
Præstantesq, viros vocat ad sua præmia virtus.
Primus sudor equis, dic inclyte Phœbe regentem
Nomina dic ipsos (neq, enim generosior vnquam

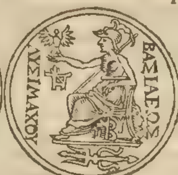
Alipedum collata acies ceu præpete cursu
Confligunt densæ volucres, aut littore in vno
Aeolus insanis statuat certamina ventis.
Haud procul Herculeam Nemeen clamore reductam
Aspicit, atq; illic ingens certaminis instar
Quadriiugi, noscit cunctos & forte propinquo
Constiterant Admetus & Amphiaraus in aruo.

Et subdit.

Oedipodionidem iam illinc à lumine discors,
Iratusq; oneri insolito truculentior ardet.
Inachidæ credunt accensum laudibus, ille
Aurigam fugit, aurigæ furiale minatur
Efferus & campo dominum circumspicit omni
Ante tamen cunctos, sequitur longeq; secundus
Amphiaraus agit, quem Thessalus æquat eundo
Admetus iuxta gemini, nunc Euneus ante
Et nunc ante Thoas cadunt, vincuntq; nec vnquam.

Heræa sacra. Cæterum alia erant sacra in honorem Iunonis Argolidis terræ patronæ celebrata Argis, vbi celeberrimum eius fuerat Deę fanũ, de quo Pausanias in secundo scribit, cum de Mycenis loquitur. Quindecim stadiis Heræum seu Iunonium templum ad læuam Micenis distat; in itinere aqua manat, quã Eleutheron, i. liberam appellãt, qua vtuntur ad piaculorum purgationes templi ministræ, quique sacrificiis occultè adstant. Ipsum autem templum in loco Eubœę depresso est. Montem enim hunc Eubœam nominant, & Asterionem fluuium filias habuisse aiunt Eubœam, Prosynnam & Acræam, easq; Iunonis nutrices fuisse, ab Heræa montem nominant è regione templi Iunonis situm, ab Eubœa quicquid templo adiacet, Prosynaum totam super templum Iunonis regionem. Asterion autem super Iunonis templum fluens faucibus quibusdam exceptus absconditur, nascitur ibidem ad ripas herba (quam Asterionem nominant) Hanc cum ipsi Iunoni offerunt, tum ex foliis eius serta componunt.

Et deliniãs simulacrũ Iunonis illius Argiuę. Iunonis inquit simulachrũ solio insidet magnitudine ingens auro atq; ebore, Polycleti opera elaboratũ, corona ei imposita est cui Gratiæ insculptę sunt, & horę, altera manu malũ punicum gerit, altera sceptrũ, cui cuculus insidet. Iupiter enim cum Iunonis virginis amore captus esset, in hãc se auẽ permutauit, eamque Iuno vt ludicrum quoddam venata comprehendit.

Meminit & Strabo in VIII. Ipsum vero Temenium longe ab Argo. XXV. stadiis distat à mari, ad Heræum XI. Hinc vsque Micenas decem. Et sic intelligitur locus Titi Liuii libro VII. Decade IV. Profectus ipse cum paucis equitum leuisq; armaturę Argos venit, ibi curatione Nemæorum Heræorumq; suffragiis populo ad eum delata. Et libro 4. Ne isthuc inquit Iupiter maxime sinas, Iunoq; regina, cuius in tutela Argi sunt. Intelliguntur præterea loca Poetarum ex his locis.

Statius. IX. Thebanorum.

En meus Hippomedon cui gentis origo Micenæ,
Argolidisq; Lares, numenq; ante omnia Iuno
At procul Argolici supplex in limine templi
Cœtus & ad patrias fusæ Pelopeides aras
Sceptriferæ Iunonis opem reditumq; suorum
Exposcunt pictasq; fores & frigida vultu,
Saxa ferunt, paruosq; docent procum bere natos.
Compulerant iam vota diem, nox addita curas

Horatius. I. Carm.

--- Plurimus in Iunonis honorem
Aptum dicit equis Argos ditesq; Micenas

Hinc apud Maronem Iuno defendens suos Argiuos Troianis ac Aeneæ naufragium procurat Aeolo.

Iungit & aggestis vigilant altaria flammis

Peplum

Peplum etiam dono cuius mirabile textum
Nulla manus sterilis.nec dissociata marito
Versarat Colathis castæ velamina diuæ.
Et rursus.
Euolat hinc celsæ Sunonia templa Prosynnæ
Ouid.lib.xv.Metamorphoseôn.
Nuper Abantei templo Iunonis in Argis
Omnia mutantur,nihil interit,errat & illinc
Silius Italicus libro 1. Punicorum.
Hic Iuno ante Argos sic credidit alta vetustas
Ante Agamemnoniam gratissima tecta Mycenen
Optauit profugis æternam condere gentem

Quamobrem vero Iunonem colant Argiui, scitum est quod scribit in secundo Pausanias, Magnã enim dtionis partem vndis Neptunus dicitur obruisse, eo quod Inachus atque reliqui arbitri terram non ipsi sed Iunoni adiudicauerant, sed precibus Iuno effecit apud Neptunũ vt mare retrocederet. Argiui autem in eo loco, quo vndarum impetus resederat, Neptuno Proclystio ædem erexerunt.

Sacris ac ludis accedit celeberrimum illud Amphictionum concilium simul ac sacrificium & Asylum, quod Argiui Calauria insula habebant Senatum, qui de rebus grauissimis iudicabat. Erat autem Amphictionum, & alter conuentus Delphis. De Amphictionibus quidem Argiuorum hæc adnotauit Strabo libro VIII. Fuit Amphictionum conuentus ex septem constans ciuitatibus ad hoc faciendum sacrificium commune habentibus officium, quæ fuerant Hermoniæ Epidaurus Athenę, Prasium, Naupalia, Orchomenus, Miryus, pro Naupliis Argiui, pro Prasiis Lacedemonii cõferebant. Tantopere autem ipsius Dei veneratio valuit apud Græcos, vt potiti etiam rerum Macedones tutum securumque loci profugium, inuiolatumque seruarent, locique supplices reuelli sint veriti, qui ad Calauriam ipsam confugerunt, adeo vt Archias comitatu septus militũ Demosthenem violare minime sit ausus, cui iusserat Antipater, vt eum viuum reliquosque oratores similibus obnoxios accusationib. ad se perduceret. Pausania duo sacra templa ac inuiolata recenset, Apollinis vnum, alterum Neptuni, in quo dicit Domestheni monumentum extare. Idem describens alterum conuentum Amphictionum apud Delphos ab Amphictione Deucalionis filio nomen sortitos testatur, & illius fuisse participes Ionas Dolopas, Thessalos, Aenianas, Magnetes, Maleenses, Phthyotes Dorienses, Phocenses, Locros, numerat quoque Amphictiones numero triginta, quorum solebant Macedonia & Thessalia binos, Boeotia & Phocis item binos, Doris vnum, Locri, Cnemides, ac Locri Ozoleæ item binos, Attica vnum, Eubæa vnum, Et cum Phocenses Delphicum spoliassent templum fuisse exclusos concilio isto. Ad Calauriam alludit Naso. VII. Metam.

Inde Calaurea latoidos spicit arua
In volucrem versi cum coniuge conscia reges.

Sed hactenus. Recipio me ad consuetudines quasdam ac ritus eius populi. Aelianus in varia historia refert, consuetudinem fuisse apud Argiuos, vt si quem in otio vidissent, ab eo rationẽ quærerent vitæ. Comatos porro extitisse ac longos aluisse crines Statius libro 9. hoc carmine testatur.

Addidit Abantiades insignem crinibus Argum.

Athæneus lib.1. Dipnos. vinum Argiuum celebrat, & Lebetes fereos. Strabo libro 8, & Horatius. 1. Carm. equis generosis Argos extollunt. Argos inquit, & per se & addito Epitheto cum vocet interdum priscum, alias Iasium equestre, quandoque Pelasgicum vel equorum alumnum. Huc alludens Poetæ Horatius, primo Carm. cùm canit.

Aptum dicit equis Argos diuesq; Mycœnas

Et Papinius cum Nemæos ludos describit ad Neptunum equestrem & eius filium Ariona equum alludit cum canit libro Theb. VI.

Dicitur ante omnes rutilæ manifestus Arion
Igne iuba Neptunus equo (si certa priorum
Fama patet) primis teneris lesisse lupatis

Amphictionum senatus. *Consuetudo Argiuorum.*

Ora & littoreo domitasse in puluere fertur
Verberibus parcens & iterum insatiatus eundo.
Ardor & hyberno par inconstantia ponto
Sepe per Ionium, Lybicumq; natantibus ire
Interiunctus equis, omnesq; assuetus in oras
Ceruleum deferre partem.

Herculis labores in Argolide

Spectant ad Argolidis celebritatem, & tres præcipui Herculis labores ab Euristho rege Argolidis iniuncti. Nam & in finibus Nemeæ Leonem illum vastatorem occidit, cuius exuiis perpetuo tectus fuit & in finibus Argolidis versus Tegæam aprum confecit, Argosq; intulit; denique ad Lernam paludem in limite prouinciæ meridionali hydram illam, cui tot succrescant capita, interemit. De quibus canunt Poetæ.

Virgil. 7. Æneid.

Prodigia & vastis Nemæa sub rupe leonem
Te Stygii tremuere lacus, te Ianitor Orci
Lernaus, turba capitum circum stetit anguis.

Silius Italicus lib. 3. Punicorum.

In foribus labor Alcida Lernæa recisis
Anguibus hydra iacet, nexuq; elisa leonis
Ora Cleonei patulo celentur hiatu.

Statius lib. VII. Theb.

Qualis ab Arcadio rediit Tirynthius antro
Capturumq; suem clamantibus intulit Argis.

Ouid. lib. 9. Metam.

Arcadiæ vastator aper, nec profugit hydra
Crescere per damnum, geminasq; resumere vires
Hic elisa iacet moles Nemæa lacertis.

Idem Epistola Deianyræ ad Her.

Nempe sub his animam pestis Nemæa lacertis
Reddidit, vnde humerus tegmina læuus habet
Vt Tegæus aper cupressifero Erymantho
Incubat, & vasto pondere lædit humo
Quæq; redundat at fœcundo vulnere serpens
Fertilis & damnis ditior ipsa suis.

Bella Argiuorum. *Sinus Argolidis.* *Promontoria Argol.* *Montes Argolidis.* *Fluuii Argolidis & lacus.* *Metropoles Argolidis.* *Ciuitates Argol.*

Nolo hic prolixe describere tria maxima bella quæ Argiui gessere duobus victi, tertio victores. Nam Adrasto Rege sunt Argiui in Bœotia ad Ismenum victi, rursus Alcmeone Imperatore ad Tanagram Thebanos & ceciderunt, & vrbe destructa è finibus eiecerunt. Iidem ad Hysiam à Spartanis vincuntur. Quæ bella prolixe describit Papinius Poeta XII. libris, & Pausanias in VII. Omissis igitur tot sinubus quorum habuit celebres, Saronicum. Troezen: Hermion: & Argolicum, tot promontoriis, quorum enumerantur Geographi à finibus Corinthi Spyreum, Scylleum, Methana, Bucephalum, Buphortmus Platanistuntis, Struthuntis, & Phalanorium, tot preterea montibus ac collibus (quorum describuntur in finibus Nemeę Tython, Chaon, & versus Arcadiam Artemisius, Parthenius, Lyrcius, & contra mare Orientale Arachneus, Acrea, Tythius, Cenoricius, Saronicius, & versus Prasias Thornax ac Cuculinus, & in finibus Laconicæ Caristus & Cynosura) Fluuiis denique pręteritis Inacho Nemea, Tauro, Phryxo, Tano & Pontino, Lacubusque Lerna, & Halcynonia (vnde Semelen ex inferis reuocasse Bacchus fertur) His inquam omnibus silentio transmissis ad ciuitates me confero, quarum erant metropoles, & vbi reges quondam gubernabant, Argos, Mycænæ, Tirynthus, & Troezena Cæteræ ignobiliores fuere Nemæa ludicro celebris. Epidaurus, AEsculapio, & vino, Methana, thermis pariter & vino, Stylla, Hermione, Masete, Asina cuius incolæ profligati à Spartanis, in Messeniam commigrauere, Prasia Argiuorum nauale, Temenium Temeni primi Heraclidæ sarcophago cognitum,

Nauplia

Nauplia cuius originem ex AEgypto autores repetunt, cuiusque incolæ expulsi Methone Missenię recepti fuere, & Thyrea ab AEginatis pulsis ab Atheniensibus condita in finibus Laconicæ.

Argos. ARGOS prima prouinciæ ciuitas, delineatur à Strabone libro VIII. Argiuorum. Vrbs magna ex parte planis in locis sita est. Promontorium Larissam nomine habens, collem valde septum, in quo Iouis phanum est, fluuium iuxta labitur, Inachus nomine, inter saxosas conualles, qui oritur ex Lyrcio ad Cynuriam montem Arcadiæ. Quæ de illius fontibus fabulosa vulgantur, Poetica sunt commenta. Argos quoq; aquis carere commenta sunt, cum dicitur. θῆκε δ' αὖθις Ἄργος ἄνυδρον.

Disposuere Argos Lympharum protinus expers.

Templa Argos. Celebris quondam Argos fuerat, Deum innumeris templis heroumque tumulis, qui inibi humati fuere. Templa commemorat Pausanias in secundo, intra mœnia quidem Dianæ Phereæ. Lucinæ ab Helena conditum Thesei captiua, Iunonis Antheæ à floribus Mineruæ Salphingis, Cereris, Latonæ, Castoris & Pollucis, Herculis, Neptuni Proclistii, AEsculapii, cum nemore, Iouis Machanei, Bacchi Cresii, Bacchi Euboici, à Græcis naufragium ad Eubæam facientibus exciso Ilio, cum in antrum venissent. repertis capris, iisque mactatis conditum, Veneris cœlestis, Amphiarai, Hegelei. Et in ascensu in arcem, quæ Larisa Argiuis nominabatur, Iunonis Acreæ, Apollinis Diradiotis, Mineruæ Oxidorices ab acie oculorum, Iouis Larissei & triocularis, & in monte Lycone proximo Dianæ Orthiæ. Sarcophagi præterea describuntur Argis in ciuitate Gorgonis Medusæ capitis à Perseo ablati, in foro Gorgophoniæ Persei filiæ, Cerdonis Phoronei vxoris Niobes filiæ Phoronei Regis, Hypermestræ matris Amphiarai, Ariadnes Thesei coniugis, Biantis eiusque filii Talai, Epimenidis, Licimni filii Electrionis, occisi à Tlepolemo Herculis filio, Saciadę, qui primus tybia in Pythiacis Delphi cecinerat, Stheneli & Cyllabari filii Regum in suo gymnasio, Pyrrhi regis Epirotarum ab anicula tegula Argis occisi Eriphili, Hernethis, Crotepi. In arce vero Larisia filiorum Aegipti, qui frater Danai Regis fuerat, tumuli, Ostendebatur Argis & thalamus æneus ab Acrisio filiæ custodiæ deputatus & Adrasti domus, & alia memorabilia. quæ breuitatis causa omitto, meminit huius antiquiss. ciuitais Titus, Liuius libro, Decade IIII. In duobus veluti cornibus Græciæ Nabin. à Peloponneso. concitaturum omnia, repetentem Argiuorum vrbem, repetentē maritimas ciuitates, quibus eum depulsum Romani Lacedemoniis muris inclusissent, Strabo in VII. à Ciso Temeni Heraclydæ filio Argos. ciuitatem constructam autor est. Quam verisimile est destructam in bello, quod Rom. cum Nabi Spartanorum tyranno gesserunt, qui illam dono Philippi Macedonis possederat & spoliauerat. Liuius lib. 3. Dec. 4. Et Nabis firmato præsidio Argis Lacedæmonem regressus, cum ipse viros spoliasset ad fœminas spoliandas vxorem Argos remisit, ea nunc singulas illustres nūc simul plures genere inter se iunctas, domum accersendo blandiendoque ac minando, non aurum modo iis. sed postremo vestem quoque, mundumque omnem muliebrem ademit, Ad Argos illam antiquissimam ciuitatem & incolas Danaos alludunt Poetæ.

Sepulchra Arg.

Virgil.

---- Feras omnia Iupiter Argos
Transtulit, incensa Danai dominantur in vrbe.

Et libro 2.

Nec posse Argolicis excindi Pergama telis
Omnia ni repetant Argis
Si patrios vnquam remeassem victor ad Argos.

Ouid. II. Metam.

Defleuere comis quærit Bœotia Dircen
Argos Ammionem Ephyræ Pyrenidas vndas.

Statius ad Argos & arcem Larissam. 3. Theb.

Thespiadæ totos raperent mihi funditus Argos
Exagitat, adeo vt animarum tædet & Argos
Exosi, nil dulce domi, nulla omnia cura
Quid me Persei secreta ad culmina montis.

Et libro 1.

Emicat, lucem deuexa in mænia fundens
Larisseus apex, illo spe concitus omni

Ex libro IIII.

Prima manu rutilam de vertice Larissæo
Ostendit bellona facem.

Mycenæ. Sequuntur MYCENAE altera Argolidis metropolis ac regia sedes vtpote ex qua Pelopis stemma, Atreus Agamemnon, Orestes & Tisamenus partem Argolidis & Laconicam Elidemque administrarunt, vt est apud Strabonem VIII. Georgicorum Primo, vt cum duæ in illis vrbes essent ipsas principatu eminentes ostentarent, præsertim intra stadia minus quinquaginta inter se finitimas, Argos videlicet atq; Mycenas, & dicatum Iunoni templum iuxta Mycenas ambabus esse commune, in illo sunt Polycleti simulachra artis laude omnium præstantissima sumptu & magnitudine Phydiæ imaginibus cedentia. Argos quidē à primordio magis ac magis extitit potentia primariũ subinde Mycenę ampliora susceperunt incrementa, propter commigrantes in illas Pelopidas. Nam cum omnes ad Atrei filios consisterent, Agamemnon grandior natu, regnum adeptus duce virtute & pariter fortuna comite, Regionis paternam possessionem *Pelopis stemma Mycenis* ampliauit & Mycenæo Laconicum adiecit imperium, Verum Menelaus Laconicæ regimen tenuit, ac Agamemnon Mycenarum usque Corinthum ac Sicyonem, ac Ionum & Aegialarum (sic enim uocabantur ea ætate cum posterius Achæi dicti sunt) regnum suscepit.

Cæterum secundum Troiana tempora destructo Agamemnonis imperio, res Mycenæa humilius attenuata est, præcipuè post restitutas Heraclidas. Isti enim occupata Peloponneso priores dominos eiecerunt, quo effectum est, ut qui Argos obtinerent Mycenas quoque subiectas in unum conspirantes haberent. Hinc est quod Paus. in secũdo tumulos Atrei Agamemnonis, ac Aegisti, ad Mycenas commemorat, sic nominatim scribens. Inter Mycenarum rudera & fons visitur qui Perseus appellatur, & Atrei atque filiorum subterranea ædificia quibus ad recondendas pecunias sunt usi.

Adest preterea Atrei sepulchrum & illorum omnium quotquot cum Agamemnone ab Ilio reuersos, conuiuioque exceptos Aegistus trucidauit. De Cassandræ monumento diuersa sentiunt Lacedæmonii, qui Amyclas accolunt, unum Agamemnonis est, alterum Eurimedonis aurigæ. Teledamus ac Pelops eodem tumulo sepulti iacent. Gemellos hos Cassandra vt fama est peperit, & infantulos adhuc, occisis parentibus Aegistus iugulauit.

Adest Electræ tumulus quæ Oreste promittente Pyladi nupsit. Id quod confirmatur & à Poetis qui Tantali ac Pelopis genus in Mycœnis commemorant.

Statius. 4. Theb.

Mœrent Argolici deiecto lumine manes.
Toruus Abas, Prætusq; nocens, mitisq; Phoroneus
Truncatusq; Pelops & sæuo puluere sordens
Oenomous.

Idem secundo. lib. 12.

Tantalea & fontes vidisse Lycaonis arces,
Et festiua polo ducentes astra Mycenas,

Statius. lib. VII. Theb.

Tantalus inde parens non qui fallentibus vndis
Imminet, aut refugæ sterilem rapit aera sylua,
Sed pius & magni vehitur conuiua tonantis,
Parte alia victor curru Neptunia tendit
Lora Pelops, pressitq; rotas auriga natantes
Mytilus, & volucri, iamiamq; relinquitur axe
Et Grauis Acrisius speciesq; horrenda Chorebi

De conditore primo Mycenarum diuersa tradunt autores. Strab. lib. 8. à Perseo *Autor Mycenarum.* conditam refert cum scribit. Mycene quidem nunc extinctæ iacent, earum vrbem è Perseo conditam esse constat. Cui Sthenelus successit. Suffragatur Pausanias. lib. 1. Perseus vero Argos reuersus (pudore enim ob famã cœdis afficiebatur) filio Præti Megapē- *Desolatio Mycenarũ.* ti persuasit, vt regnum sibi committeret. Suscepto hoc Mycenas condidit. Cæterum quando sunt destructæ Mycœnæ qua magnitudine & rerum gestarum excellentia, regumque potentia cum Argis certabat. Adnotauit Pausanias dicto loco. Mycenas Argiui æmulatione quadam diripuerant. Sub Xerxis enim expeditionem Argiui cum ocium agerent, Mycenæi octoginta viros ad Thermopylas amandarunt, qui præclari illius facinoris unà cum Lacædemoniis participes fuerunt. Hoc tam gloriosum facinus

facinus ob irritatos Argiuos perniciem eis intulit, Ex ambitu cum aliç adhuc extant reliquiç, tum porta quoque cui leones insistunt, quç ipsa quoque Cyclopum opera esse aiunt, qui Prçto olim Tirynthi mœnia extruxerunt. Quç autem & quorum diuorum Mycenis templa extiterunt, non satis perscripserunt autorçs, nisi quod Iouis Micençi Strabo in 8. meminisse videtur, & Eionis vici vbi naualia habebant.

Porro extabant rudera Mycenarum multis seculis, nam & Titus. Liuius lib. 5. Dec. 4. Mycenarum meminisse videtur scribens, iis ipsis forte diebus Lucius Quintius frater adduxerat ex hybernis Corcyra Sicyonem transmisit. Iam ibi Attalus erat, qui cum tryanno ad Rom. Imp. non Rom. ad tyrãnum eundem dicebat, in sententiam suam Quinctium traduxit, ne vrbem ipsam Argos iret, haud procul vrbe Mycenica vocatur, in eo loco vt congrederentur conuenit. Ad hanc vrbem denique alludentes cecinerunt Peotæ.

Vergil. secundo Aeneid. *Thyrenis*

Huc se profecti deserto in littore condunt,
Nos abisse rati & uento petiisse Mycenas.

Et iterum.

Millia quod magnis nunquam uenere Mycenis,
Scilicet hæc Spartam incolumis, patriasq; Mycenas
Aspiciet, partoq; ibit regina triumpho

Statius lib. 1. Theb.

Et Samon & veteres armis excinde Mycenas
Tunc sedes & Inachias vrbes Daneiaq; regna
Et caligátes abrupto Sole Mycenas.

Ouid. VI. Metam.

Argosq; & Sparta Pelopeiodesq; Mycenæ,

Sequitur TIRYNTHVS altera sedes regia Argolidis, in qua Prætus gubernabat, eiusque successores, Megapentes filius, Argeus nepos. Anaxagoras pronepos, Alector & Iphis Alectoris filius. In eadem vrbe & Perseus Acrisii filius cum patrem disci ludo occidisset, & Amphitrio Hercules vitricus habitasse traduntur. Strabo Cyclopum opera mænia Tirynthi constructa refert, vt qui è Lycia in hoc accersiti à Præto fuerant, de cuius euersione scribit Pausanias in secundo. Euerterunt & Tirynthios Argiui non alio consilio, quam vt eos quoque in ciuitatem reciperent, Argosque hoc modo augerent. Tirynthen vero heroem qui ciuitati nomen indidit Argi filium; Iouis nepotem fuisse perhibet, murus qui solus ex ruderib. fuit relictus Cyclopum quidem opus est, sed ex albis lapidibus factus, quorum quilibet tantæ est magnitudinis, vt ne minimus quidem ex his mulorum iugo commoueri queat. Ad mare cum descendas filiarum Præti thalami uisuntur: in viam postea publicam reuersus in sinistra Medçam peruenies. Electrionem ibi Alcmenæ patrem regnasse perhibent. Poetæ passim Herculem Tirynthium cognominant, quod ibi sub vitrico Amphitrione educatus fuerit. *Tirynthus.*

Virgil. VII. Aeneid

Mista Deo mulier postquam Laurentia victor
Geryone extincto Tirynthius attigit arua.

Statius. VII Theb.

Primus anhelantem duro Tirynthius ingens
Pectoris attritu sua frangit in ossa leonem,

Ouid. VII. Metamor.

Est via decliuis per quam Tirynthius heros
Restantem contraq; diem radiosq; micantes
Obliquantem oculos nexis adamante cathenis
Cerberon attraxit

Statius 4 Theb.

Antiquam Tiryntha Deus non fortibus illa
Infæcunda viris.

Sequitur TROEZENA quarta sedes regia Argolidis, vt cuius Regis Pythei filiam Aegçus rex Athen. vxorem duxerat, & ex ea Theseum progenuerat. Pausanias in secundo plures eius reges commemorat, Orum Aegyptium, Althepum filium Neptuni ex Leide filia, Ori Saronem submersum in lacu ex mari stagnante quem Saronidem vocant, cùm in venatione ceruum insequerentur, Hypereten, Antham Neptuni filium, qui Antham ciuitatem condidit. Aetium filium Anthç qui Posidoniadem construxit, Troezenē qui *Throezen.*

nomen ciuitati indidit, cuius filii Anaphlistus & Sphetus in Atticam commigrauerunt. Idem refert Pelopis filios regnasse in Troezena & Theseum, vtpote natum ex Regina Troezen, denique & Diomedem. Reuersis inquit Heraclidis receperunt & Troezenii in ciuitatem Dorienses Argiuos cum Argiuis prius etiam parerent. Diomedem quoque imperasse eis Homerus in Catalogo scripsit. Diomedes enim & Eurialus Mecesthei filius Cyanippi Aegialei filii curatores Argiuorum in Troiana expeditione duces fuerũt.

Adde quæ Strabo in libro VIII. de hac ciuitate scribit: Troezen sacra Posidoni, id est, Neptuno fuit, à quo & Posidonia olim appellata, ea stad. 15. a mari eminet, vrbs & ipsa insignis. Ipsius portui quod Mentũ vocant, parua imminet insula Calauria nomine, cuius ambitus est ad ccc. stad. Idem & vado transiri à Troezena in aliam insulam propinquam Spheram nomine autor est. Pausanias tradit in moneta tridenti vsos Troezen, & Mineruę imagine, quod regnante quondam Althepo rege, de ditione Pallas & Neptunus contrauertisent, sed lite composita, ex æquo eam obtinuissent, hinc Mineruam Troezenos colere Poliadem nomine.

Ab eodem templa commemorantur intra mœnia quidem Dianæ hospitæ Theseo cum victor è Creta huc nauigasset posita. Musarum ab Ardolo filio Vulcani, Dianę Lyciæ ab Hippolyto Thesei filio conditum, Apoll. Theatiri a Pytheo rege, Apoll. Epibateri à Diomede positum, Iouis seruatoris, ab Aetio Anthæ Regis nato, Veneris speculatricis vnde Phedra Hippolitum priuignum obseruare solebat, Mercurii Poligii vbi claua Herculis infixa terræ in oleastrum excreuit.

In arce porro Mineruæ Schœniadis & Lytherii Panos delubra, & ante mœnia Veneris Acreæ ab Halicarnass. conditum, Veneris Nimphæ à Theseo cum Helenam rapuisset, Neptuni Phithalmii, Cereris legiferę ab Althippo Rege positum, Dianę Saroniæ à Rege Sarone, qui & in prox. fuerat mari submersus, & versus Celenderim portum in via, Martis templum fuerat, vbi Amazonas vicisse Theseus ferebatur.

Recenset idem & alia quædam Troezenę digna memoratu fontẽ Hippocrenem a Pegaso, itidem vt Pyrenem Corintho & Heliconem in Phocide excitatum, cum Bellerophon Aethram peteret vxorem, quę postea Ægeo Athen. nupsit. Thermæ præterea insignes ibi fuerant, Hippolyti sacrificia quibus virgines ante nuptias coronam detensæ ac zonam dedicare solebant, & Lythobolia sacra instituta in memoriam duarum virginum Lamiæ ac Auxesiæ in seditione lapidibus obrutarum. Ad hanc Argolidis vrbem alludunt Poetæ.

Ouidius libro VII.

Orchomenosq; ferax & nobilis are Corinthos,
Messenaq; ferox, Patraeq; humilesq; Cleonæ,
Et Nelea Pylos, nec adhuc Pythoia Træzon

Statius libro 4. Theb.

Aegion, Aranemq; & quas Theseia Troezon
Addit opes, ne rare mouens ni glorius iret
Agmina, vel raptos patriæ sentiret honores

Ouidius libro VIII.

Discubuere thoris Theseus. comitesq; laborum
Hac Ixionides, illa Træzenius Heros.

FINIS.

INDEX

INDEX

Libri vtriusque de Rebus Græcis memorabilibus, vbi primus numerus paginam, alter lineam denotat

Oedipus

INDEX.

F I N I S.

